

آزمون خیلی سبز؛ یک آزمون استراتژیک

مثل کنکورترین آزمون آزمایشی

دفترچه سؤالات آزمون‌های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سؤال‌ها، زمان پاسخگویی، نوع چینش گزینه‌ها، نوع صفحه آرای، فونت سؤالات، سایز کلمات و اعداد، جای خالی محل انجام محاسبات و ...) در شبیه‌ترین حالت به دفترچه سؤالات کنکور سراسری طراحی می‌شود.

مرحله ۶ دوازدهم تجربی | زیست‌شناسی

صفحه ۲

- ۱- در بخشی از کتاب درسی، آزمایشات داتشمن‌دی در سه مرحله کلی آورده شده است که به بحث‌ها و پژوهش‌های چندساله درباره ماهیت ماده ژنتیک خاتمه داد. در هر مرحله‌ای از این آزمایشات که از پروتئازها استفاده شد، کدام مورد زیر مشاهده می‌شود؟
 - (۱) عدم تجزیه عاده وراثتی
 - (۲) انتقال صفت بین یاخته‌های زنده
 - (۳) عدم استفاده از همیزا (مانتریفور)
 - (۴) قرارگیری باکتری‌ها در چهار ظرف متمایز
- ۲- کدام ویژگی، درباره هیچ‌یک از کاتالیزورهای زیستی فعال در یاخته‌های کبدی انسان صادق نیست؟
 - (۱) در طی شرکت در واکنش‌های شیمیایی مصرف می‌شوند
 - (۲) پس از قرار گرفتن مواد سمی در جایگاه فعال آن‌ها، به فعالیت صحیحشان ادامه می‌دهند
 - (۳) با اثر بر یک نوع پیش‌ماده خاص، قادر به تولید چند نوع فرآورده مختلف در درون یاخته می‌باشند
 - (۴) بدون نیاز به شکل‌گیری جایگاه فعال در نتیجه تشکیل ساختار سوم پروتئینی، به انجام واکنش‌های شیمیایی می‌پردازند
- ۳- کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر، مناسب است؟
 «فقط یکی از آنزیم‌های شرکت‌کننده در فرایند همانندسازی دنا که بلافاصله بعد از تشکیل دوراهی همانندسازی، فعالیت خود را آغاز می‌کند.»
 - (۱) ماریپج دنا و دو رشته آن را از هم باز می‌کند
 - (۲) در ساخت یک رشته دنا در مقابل رشته الگو نقش دارد
 - (۳) بین گروه فسفات و گروه هیدروکسیل، پیوند اشتراکی می‌سازد
 - (۴) فاقد توانایی شکستن پیوند اشتراکی در فعالیت بسیارزی خود است
- ۴- با توجه به اطلاعات کتاب درسی درباره انواع نوکلئیک اسیدهای دورشته‌ای در یاخته‌های موزولا، نوکلئیک اسیدی که ساختار حلقوی دارد نسبت به نوکلئیک اسیدی که ساختار خطی دارد، چه مشخصه‌ای دارند؟ (در نظر بگیرید هر یک در زمان شباهتی همانندسازی می‌شوند.)
 - (۱) توسط تعداد غشای کمتری محصور شده است
 - (۲) همانندسازی را در جهات بیشتری انجام می‌دهد
 - (۳) تعداد دوراهی‌های همانندسازی بیشتری دارد
 - (۴) برای تکثیر آن، مقدار نوکلئوتیدهای آزاد کمتری مصرف می‌شود
- ۵- کدام مورد، در خصوص آزمایشات یا نتایج کارهای گریفیت، نادرست است؟
 - (۱) در یکی از آزمایشات خود، علی‌رغم استفاده از باکتری‌های زنده بدون پوشش، سبب مرگ موش شد
 - (۲) در یکی از آزمایشات خود، علی‌رغم تریق باکتری‌های زنده به موش، شاهد زنده ماندن موش بود
 - (۳) در یکی از آزمایشات خود، باکتری‌های پوشش‌دار زنده را در محلی غیر از خون موش‌های مرده مشاهده کرد
 - (۴) در یکی از آزمایشات خود، بدون پی‌بردن به ماهیت ماده ژنتیک، نحوه انتقال آن بین یاخته‌های زنده را متوجه شد
- ۶- کدام عبارت در خصوص پیوندهایی که در ساختار «عامل اصلی انتقال صفات وراثتی» حضور دارند، نادرست است؟
 - (۱) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است، دایره‌ای است
 - (۲) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است، دایره‌ای است

Green Page

- سؤال‌هایی که با توجه به تمرین‌ها و مثال‌های کتاب درسی و سؤال‌های امتحان‌های نهایی برگزار شده، تو آزمون خیلی سبز براتون شبیه‌سازی شدن، البته سؤال‌های خاص امتحان نهایی؛ همون سؤال‌هایی که تضمین می‌کنه ۲۰ بگیري
- (سبک و نوع نگارش سؤال‌ها مشابهت دقیق با امتحان‌های نهایی دارن)
- تقریباً تو هر آزمون، برای هر درس ۲ یا ۳ تا سؤال شبیه‌ساز نهایی (Green Page) داریم.
- رنگ زمینه صفحه پاسخنامه این سؤال‌ها سبزرنگه به همین دلیل معروفن به (Green page)

فیزیک

۶۲ هر میکروقرن، تقریباً چند دقیقه است؟

۸/۲۶ (۲)
۵۷/۶ (۴)
۵/۲۶ (۱)
۵۲/۶ (۳)

پاسخ: گزینه ۳

تبدیل یکای زنجیره‌ای، برای تبدیل یکای یک کمیت به یکای دیگر، از روش تبدیل یکای زنجیره‌ای استفاده می‌کنیم. برای نمونه، برای این که بسنجیم ۲۰ in معادل چند cm است، به صورت زیر عمل می‌کنیم:

$$1 \text{ in} = 2.54 \text{ cm} \Rightarrow \frac{1 \text{ in}}{2.54 \text{ cm}} = 1 \quad \text{یا} \quad \frac{2.54 \text{ cm}}{1 \text{ in}} = 1$$

الف) ابتدا تساوی بین دو یکا را می‌نویسیم، لااگر تبدیل مناسب به دست آید.

برای سپس به کمک کسر تبدیل مناسب، تبدیل یکای زنجیره‌ای را می‌نویسیم:

$$20 \text{ in} = 20 \text{ in} \times \frac{2.54 \text{ cm}}{1 \text{ in}} = 50.8 \text{ cm}$$

پایه خیلی تشریحی ✓ از روش تبدیل یکای زنجیره‌ای استفاده می‌کنیم:

$$\frac{60 \text{ دقیقه}}{1 \text{ ساعت}} \times \frac{24 \text{ ساعت}}{1 \text{ روز}} \times \frac{365 \text{ روز}}{1 \text{ سال}} \times \frac{10^6 \text{ قرن}}{1 \text{ میکروقرن}} \times \frac{1 \text{ میکروقرن}}{1 \text{ میکروقرن}} = 52.6 \text{ دقیقه}$$

۵۲/۶ دقیقه = ۵۲/۵۶ دقیقه

کتاب درسی

الف) هر میکروقرن، تقریباً چند دقیقه است؟

(فیزیک ۱) - تمرین ۴ پایان فصل صفحه ۱۹ کتاب درسی

پایین صفحه پاسخنامه این سؤال‌ها، سؤال اصلی که تو امتحان نهایی اومده (یا تمرین و مثال کتاب) با ذکر آدرسش نوشته شده.

Red Page

- برای این که با سبک سؤال‌های کنکور خیلی دقیق آشنا بشین؛ خیلی سبز تو هر آزمون برای هر درس ۲ یا ۳ تا از سؤال‌های کنکور رو شبیه‌سازی می‌کنه.
- همیشه سعی میشه که این مدل شبیه‌سازی‌ها از بین (سؤال‌های کنکور) که معمولاً تکرار میشن انجام بشه
- توی پاسخنامه صفحه مربوط به پاسخ این سؤال‌ها رنگ زمینه قرمز داره به خاطر همین بهش می‌گیم (Red page)
- اگه دقت کنید می‌بینید که سبک و مدل این سؤال‌های شبیه‌سازی شده دقیقاً مثل همون سؤال کنکوره

کنکور مشابه

فیزیک

۴۵

معادله سرعت-زمان متحرکی که در امتداد محور x حرکت می‌کنه، در SI به صورت $v = 4t^2 - 2t + 5$ است. شتاب متوسط این متحرک از مبدأ زمان تا لحظه‌ای که سرعت آن به (1 m/s) می‌رسه، بر حسب متر بر مربع ثانیه کدام است؟

۱) ۲
۲) ۳
۳) ۴
۴) ۵

پاسخ: گزینه ۴

سرعت در مبدأ زمان (v) و لحظه‌ای که برادر سرعت در آن لحظه برابر (1 m/s) است را به دست آورید و سپس از رابطه $a_{\text{متوسط}} = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{v_2 - v_1}{t_2 - t_1}$ استفاده کنید.

برادر شتاب متوسط متحرک از رابطه زیر به دست می‌آید:

(۱) برادر سرعت متحرک (1 m/s)

۲ زمان t

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: سرعت متحرک در مبدأ زمان را به دست می‌آوریم.

گام دوم: کنیم لحظه‌ای را که سرعت متحرک 1 m/s است محاسبه می‌کنیم:

$$v = 4t^2 - 2t + 5 = 1 \Rightarrow 4t^2 - 2t + 5 = 1 \Rightarrow 4t^2 - 2t + 4 = 0 \Rightarrow 2t^2 - t + 2 = 0$$

گام سوم: برادر شتاب متوسط متحرک را در مبدأ زمانی $t=0$ تا ثانیه به دست می‌آوریم:

$$a_{\text{متوسط}} = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{v_2 - v_1}{t_2 - t_1} = \frac{(1 - 5)}{2} = (-2 \text{ m/s}^2)$$

معادله سرعت-زمان متحرکی که در SI به صورت $v = 4t^2 - 2t + 5$ است، شتاب متوسط آن در ۲ ثانیه دوم چند متر بر مربع ثانیه است؟

۱) ۲
۲) ۳
۳) ۴
۴) ۵

سؤال اصلی کنکور که این سؤال از درسش شبیه‌سازی شده رو می‌تونن پایین صفحه پاسخنامه ببینید.

Purple Page

- مرسومه که هر سال سؤال های یکی دو تا درس تو کنکور سراسری سخت تر (یا خاص تر) طراحی میشن
- مثلاً کنکور سال ۱۴۰۴ تو رشته ریاضی و تجربی درس های ریاضی و شیمی اینجوری بودن و برای رشته انسانی این اتفاق برای علوم و فنون و فلسفه (کمی هم جغرافیا) افتاده بود.
- خیلی سبز این مدل سؤال های خاص رو هم تو هر آزمون شبیه سازی می کنه (۱ یا ۲ سؤال برای هر درس)
- صفحه پاسخ هر کدوم از این سؤال ها رنگ زمینه بنفش داره.
- Purple Page برای همه درس ها نیست و فقط برای درس هایی که سؤال خاص تر (یا سخت تر) تو کنکور همون سال داشتن از این مدل شبیه سازی ها داریم.

مشابه کنکور ۱۴۰۴

ریاضی

۱۱۴ تابع f ثابت و تابع g همانی است. اگر $2f(2x-1) + 3g(2x+1) = 6x$ باشد، حاصل $(\frac{g}{f})(3)$ کدام است؟

۱) $\frac{1}{2}$
۲) $\frac{1}{3}$
۳) $-\frac{1}{2}$
۴) $-\frac{1}{3}$

پاسخ: گزینه ۳

گام اول: رابطه تابع f را $f(x) = c$ و رابطه تابع g را $g(x) = x$ در نظام می گیریم. حالا طبق رابطه مفروض داریم:

$$2c + 3(2x+1) = 6x \Rightarrow 6x + 2c + 3 = 6x$$

برای این که تساوی بالا همواره برقرار باشد لازم است $2c + 3 = 0$ در هر طرف بکشیم.

$$c = -\frac{3}{2}$$

گام دوم: یعنی $f(x) = -\frac{3}{2}$ است و داریم:

$$(\frac{g}{f})(3) = \frac{g(3)}{f(3)} = \frac{3}{-\frac{3}{2}} = -2$$

گام ۲: تابعی همانی و g تابع ثابت بوده و $g(2x) + 2f(2+x) = 3 + 2x$ باشد، مقدار $\frac{f(-1)}{g(2)}$ کدام است؟

(سؤال ۸۶ کنکور تجربی ۱۴۰۳ - لوینت ۳)

۱) $\frac{1}{2}$
۲) $-\frac{1}{2}$
۳) $-\frac{1}{3}$
۴) $-\frac{1}{4}$

سؤال اصلی کنکور که این سؤال با توجه به اون شبیه سازی شده هم پایین صفحه پاسخنامه سؤال آورده شده که بتونی بلافاصله بعد از حل کردنش سؤال اصلی کنکور رو هم ببینی و این مدل سؤال خاص رو دقیقاً به ذهن بسپری.

پاسخنامه‌ای برای تکمیل یادگیری

- پاسخنامه خیلی سبز فقط یک پاسخنامه معمولی نیست، بلکه به مسیره؛ به مسیر فکر شده و مرحله به مرحله برای تکمیل یادگیری.
- هر سؤال و پاسخ رو تو به صفحه میاریم که دسترسی به هر سؤال راحت‌تر باشه.

صورت سؤال رو دوباره اینجا میاره که حین بررسی پاسخنامه صورت سؤال هم دم دست باشه.

گاهی وقت‌ها دلیل اینکه نتونستی به جواب برسی اینه که صورت سؤال رو خوب متوجه نشدی، **تعبیر سؤال** (که دقیقاً رو قسمت خاص فهم سؤال نوشته می‌شه) به فهم دقیق سؤال کمک می‌کنه.

زیست‌شناسی

۱۶ شکل زیر، ترمیمی ساده مربوط به یکی از انواع الگوهای پیشنهادی برای همانندسازی دنا است. به این شکل، درست بیان شده است؟ (فرض کنید تمام توکلوتیدهای دنا A معمولی هستند، در دنا را برابر با یک رشته پلی‌نوکلوتیدی در نظر بگیرید.)

(۱) شکستن پیوند اشتراکی در این الگو تنها به واسطه فعالیت توکلنازی دنا بسیار محتمل است.

(۲) در این الگو برخلاف الگوی تأیید شده توسط مزلسون و استال، تغییر ساختار رشته الگو محتمل نیست.

(۳) به دنبال ۲ دور همانندسازی دنا B با این الگو و در شرایط مشابه با آزمایش مزلسون و استال، تشکیل توار در میانه لوله محتمل است.

(۴) در پی ۴ دور همانندسازی دنا C با این الگو و در محیط دارای ^{15}N ، فقط یک توار در لوله تشکیل می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

تیرمیت: درست روان هم - فصل ۱ - فرج‌های همانندسازی

۱۶ شکل نشان دهنده طرح همانندسازی حفاظتی است، چراکه در آن، هر دو رشته دنا اولیه به صورت دست‌وارد یکی از یاخته‌های حاصل می‌شوند و دو رشته دنا جدید هم، یا هم وارد یاخته دیگر می‌شوند از طرفی؛ دارای تیرمیت ۱۴ هستند و دنا C هم فقط دارای تیرمیت ۱۵ است.

حفاظتی: هر دو رشته دنا قبلی (اولیه) به صورت دست‌نخورده باقی می‌ماند، وارد یکی از یاخته‌های حاصل از تقسیم می‌شوند و دو رشته دنا جدید هم وارد یاخته دیگر می‌شوند چون دنا اولیه به صورت دست‌نخورده در یکی از یاخته‌ها حفظ شده است.

طرح‌های پیشنهادی همانندسازی دنا

نیمه حفاظتی: در این طرح در هر یاخته یکی از دو رشته دنا مربوط به دنا اولیه است و رشته دیگر با نوکلئوتیدهای جدید ساخته شده است، چون در هر یاخته حاصل، فقط یکی از دو رشته دنا قبلی وجود دارد.

غیرحفاظتی (پراکنده): هر کدام از رشته‌های دناهای حاصل، قطعاتی از رشته قبلی در صورت پراکنده در خود دارند.

اگر دنا با تیرمیت ۱۵ (دنا C) یک بار در محیط دارای تیرمیت ۱۵ به روش حفاظتی همانندسازی شود، دنا با نوکلئوتیدهای خاوری تیرمیت ۱۵ ایجاد می‌شود اگر این دو دنا جدید دوباره به صورت حفاظتی همانندسازی دنا C ۱۵ ایجاد می‌شود پس در نهایت فقط یک توار در سانتیفریو ایجاد می‌شود که دناهای بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): طی همانندسازی دنا هنگام اضافه شدن هر نوکلئوتید مسافتی به انتهای رشته پلی‌نوکلوتیدی در طی فعالیت بسیاری دنا بسیار، دنا از فسفات‌های آن از نوکلئوتید جدا می‌شوند طی فعالیت توکلنازی د فسفودی‌استر برای رفع اشتباه شکسته می‌شود پس هم طی همانندسازی دنا (فعالیت بسیاری) و هم طی دنا بسیار شکستن پیوند اشتراکی رخ می‌دهد.

اگر همانندسازی دنا در آزمایش‌های مزلسون و استال با الگوی حفاظتی ممکن باشد، به ازای هر دور همانندسازی تشکیل شده دارای چگالی سبک یا سنگین هستند و در لوله آزمایش هیچ‌گاه دنا با چگالی متوسط تشکیل

هدف اصلی این مدل پاسخنامه اینه که فقط پاسخنامه رو نخونی و رد بشی بلکه مرحله به مرحله بهت کمک بکنه خودت سؤال رو حل کنی. **Hint** به اشاره دقیقه برای اینکه بدونی برای جواب دادن به این سؤال از کجا شروع کنی و چیکار کنی.

درجین Box به درسنامه کامل در عین حال جمع‌وجوره برای یادآوری درسنامه مربوط به اون سؤال. آگه تا این مرحله هنوز به جواب نرسیدی درس باگس کمک می‌کنه به یادآوری و تلاش مجدد برای حل سؤال.

پاسخ خیلی تشریحی به پاسخنامه خیلی خیلی تشریحی که هم پاسخ درست رو کامل تشریح می‌کنه و هم تکتک گزینه‌ها رو بررسی می‌کنه. معمولاً این پاسخنامه گام به گام و برای اینکه با خوندن گام اول دوباره سعی کنی ادامه راه حل رو خودت پیدا کنی.

نکته نکته‌های خیلی خاص (کنکوری)

پاسخ خیلی تشریحی

نکته

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ خیلی ششدری ✓

یورپی معاہدہ

الف) پهن‌ها با قرارگیری در مدار الکتریکی به سوی قطب‌های نااهتمام خود حرکت می‌کنند نه قطب‌های همانا!

(ب) مخابرات، رسائل الكترونية است و دو عادة دیگر، رسائل جریانی برق نیستند.

ترکیب‌های یونی در حالت جامد، رسانای جریانی برق نیستند؛ زیرا بین‌ها در حالت جامد نمی‌توانند آزادانه جابه‌جا شوند.

محصول‌های الکترونیست جزء رساناهای یونی هستند یعنی در آن‌ها، جریان الکتریکی در اثر حرکت یون‌ها ایجاد می‌شود. بر رساناهای یونی، رساناهای الکترونی هم داریم. در این نوع رساناهای، جریان الکتریکی به وسیله حرکت الکترون‌ها یا فلزها و بمقاومت (یکی از اروپ‌های ناقل‌گرایی)، رسانای الکترونی هستند.

نوع رسانه	دلیل رسانه‌ای	مثال
الکترونی	حرکت الکترون‌ها	فلزها و گرافیت
یونی	حرکت یون‌ها	محلول‌های الکترولیت و نمک‌های مذاب

پہ) فقط ہیدروجن متعلقہ عامل گریوکیل (COOH)، ہیدروجن اسیدی محسوب کی جاتی ہے۔

$$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$$
 گریوکیل اسید

[illegible]

$$\Rightarrow -\Delta b = -f \Rightarrow b = \frac{f}{\Delta}$$

گام اول: از جدول تعیین علامت استفاده می‌کنیم؛ زیرا دامنه تابع f مجموعه جواب‌های نامعادله $\frac{1-x}{x-1} \geq 0$ است.

و براساس روابط درس باکس، جدول تعیین علامت عبارت $1-x^2$ را می‌نویسیم:

گام دوم: حالا جدول همزمان این دو عبارت را داریم:

گدام مورد زیر در خصوص نوعی جانور بی مهره گیاهخوار که با استفاده از آبرو دهان عود غشایی را می‌خورد مستقل می‌کند، صادق است؟

(۱) وجود متافذ تنفسی در طول نایدهای آن، سبب پیدایش اشعاعاتی با قطر کمتر می‌شود.

(۱) وجود تابع در تمام طول اوله‌های تنفسی، امکان تبادل گاز را فراهم می‌کند.
 با توجه به چگونگی تبادل گاز، مجموعه جواب برای تعادله $\frac{1}{2}O_2 + H_2O \rightleftharpoons H_2O_2$ که همان دسته تابع $\frac{1}{2}O_2 + H_2O$ خواهد بود، جهت حرکت هوا در اوله تنفسی نسبت به اوله تنفسی مجاور خود، قطعاً متفاوت است.
 هیچ عدد مشخصی را شامل نمی‌شود.

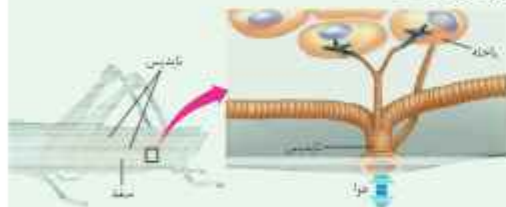
اگر $x \in \mathbb{Z}$ ، آن گاه $[x] = x$ و ضابطه تابع f به صورت $f(x) = \sqrt{-1}$ خواهد شد که غیر قابل قبول است؛ پس

ہمارے لیے ایک نیا دور ہے

زیر بیعت: زیدت و نعم: قتل ۳: نقصان تیریس

(۱) قطر نایب‌ها با میزان اشعاعات آن‌ها رابطه عکس دارد؛ یعنی هر چه قدر از بخش‌های ابتدایی به سمت انتهای ریب، قطر کاهش می‌یابد.

(۳) جهت خرید و فروش در بازار، باید با روش های زیر اقدام کرد:

۳) از یک زاویه دید می‌تواند اثباتاتی با قطعات متفاوت جدا شود. این اثباتات می‌توانند به بخش‌های مختلف بدن پیوند یابند. به معنی متفاوت تنفس دیگر می‌روند تا با اثباتات آن‌ها یکی شوند، گویا هم می‌تواند پیوند و اثباتات پایانی را بدیم.

عمر و میزان درجه را داشته، ممکن است به ازای یک انحراف ثابت، وجود داشته باشد.

1980/1981 1981/1982 1982/1983 1983/1984 1984/1985 1985/1986 1986/1987 1987/1988 1988/1989 1989/1990 1990/1991 1991/1992 1992/1993 1993/1994 1994/1995 1995/1996 1996/1997 1997/1998 1998/1999 1999/2000 2000/2001 2001/2002 2002/2003 2003/2004 2004/2005 2005/2006 2006/2007 2007/2008 2008/2009 2009/2010 2010/2011 2011/2012 2012/2013 2013/2014 2014/2015 2015/2016 2016/2017 2017/2018 2018/2019 2019/2020 2020/2021 2021/2022 2022/2023 2023/2024 2024/2025 2025/2026 2026/2027 2027/2028 2028/2029 2029/2030 2030/2031 2031/2032 2032/2033 2033/2034 2034/2035 2035/2036 2036/2037 2037/2038 2038/2039 2039/2040 2040/2041 2041/2042 2042/2043 2043/2044 2044/2045 2045/2046 2046/2047 2047/2048 2048/2049 2049/2050 2050/2051 2051/2052 2052/2053 2053/2054 2054/2055 2055/2056 2056/2057 2057/2058 2058/2059 2059/2060 2060/2061 2061/2062 2062/2063 2063/2064 2064/2065 2065/2066 2066/2067 2067/2068 2068/2069 2069/2070 2070/2071 2071/2072 2072/2073 2073/2074 2074/2075 2075/2076 2076/2077 2077/2078 2078/2079 2079/2080 2080/2081 2081/2082 2082/2083 2083/2084 2084/2085 2085/2086 2086/2087 2087/2088 2088/2089 2089/2090 2090/2091 2091/2092 2092/2093 2093/2094 2094/2095 2095/2096 2096/2097 2097/2098 2098/2099 2099/2100 2100/2101 2101/2102 2102/2103 2103/2104 2104/2105 2105/2106 2106/2107 2107/2108 2108/2109 2109/2110 2110/2111 2111/2112 2112/2113 2113/2114 2114/2115 2115/2116 2116/2117 2117/2118 2118/2119 2119/2120 2120/2121 2121/2122 2122/2123 2123/2124 2124/2125 2125/2126 2126/2127 2127/2128 2128/2129 2129/2130 2130/2131 2131/2132 2132/2133 2133/2134 2134/2135 2135/2136 2136/2137 2137/2138 2138/2139 2139/2140 2140/2141 2141/2142 2142/2143 2143/2144 2144/2145 2145/2146 2146/2147 2147/2148 2148/2149 2149/2150 2150/2151 2151/2152 2152/2153 2153/2154 2154/2155 2155/2156 2156/2157 2157/2158 2158/2159 2159/2160 2160/2161 2161/2162 2162/2163 2163/2164 2164/2165 2165/2166 2166/2167 2167/2168 2168/2169 2169/2170 2170/2171 2171/2172 2172/2173 2173/2174 2174/2175 2175/2176 2176/2177 2177/2178 2178/2179 2179/2180 2180/2181 2181/2182 2182/2183 2183/2184 2184/2185 2185/2186 2186/2187 2187/2188 2188/2189 2189/2190 2190/2191 2191/2192 2192/2193 2193/2194 2194/2195 2195/2196 2196/2197 2197/2198 2198/2199 2199/2200 2200/2201 2201/2202 2202/2203 2203/2204 2204/2205 2205/2206 2206/2207 2207/2208 2208/2209 2209/2210 2210/2211 2211/2212 2212/2213 2213/2214 2214/2215 2215/2216 2216/2217 2217/2218 2218/2219 2219/2220 2220/2221 2221/2222 2222/2223 2223/2224 2224/2225 2225/2226 2226/2227 2227/2228 2228/2229 2229/2230 2230/2231 2231/2232 2232/2233 2233/2234 2234/2235 2235/2236 2236/2237 2237/2238 2238/2239 2239/2240 2240/2241 2241/2242 2242/2243 2243/2244 2244/2245 2245/2246 2246/2247 2247/2248 2248/2249 2249/2250 2250/2251 2251/2252 2252/2253 2253/2254 2254/2255 2255/2256 2256/2257 2257/2258 2258/2259 2259/2260 2260/2261 2261/2262 2262/2263 2263/2264 2264/2265 2265/2266 2266/2267 2267/2268 2268/2269 2269/2270 2270/2271 2271/2272 2272/2273 2273/2274 2274/2275 2275/2276 2276/2277 2277/2278 2278/2279 2279/2280 2280/2281 2281/2282 2282/2283 2283/2284 2284/2285 2285/2286 2286/2287 2287/2288 2288/2289 2289/2290 2290/2291 2291/2292 2292/2293 2293/2294 2294/2295 2295/2296 2296/2297 2297/2298 2298/2299 2299/2300 2300/2301 2301/2302 2302/2303 2303/2304 2304/2305 2305/2306 2306/2307 2307/2308 2308/2309 2309/2310 2310/2311 2311/2312 2312/2313 2313/2314 2314/2315 2315/2316 2316/2317 2317/2318 2318/2319 2319/2320 2320/2321 2321/2322 2322/2323 2323/2324 2324/2325 2325/2326 2326/2327 2327/2328 2328/2329 2329/2330 2330/2331 2331/2332 2332/2333 2333/2334 2334/2335 2335/2336 2336/2337 2337/2338 2338/2339 2339/2340 2340/2341 2341/2342 2342/2343 2343/2344 2344/2345 2345/2346 2346/2347 2347/2348 2348/2349 2349/2350 2350/2351 2351/2352 2352/2353 2353/2354 2354/2355 2355/2356 2356/2357 2357/2358 2358/2359 2359/2360 2360/2361 2361/2362 2362/2363 2363/2364 2364/2365 2365/2366 2366/2367 2367/2368 2368/2369 2369/2370 2370/2371 2371/2372 2372/2373 2373/2374 2374/2375 2375/2376 2376/2377 2377/2378 2378/2379 2379/2380 2380/2381 2381/2382 2382/2383 2383/2384 2384/2385 2385/2386 2386/2387 2387/2388 2388/2389 2389

روز سه‌شنبه ۱۵ شهریور ماه که یکشنبه ۱۳ شهریور ۱۳۸۸ خورشیدی است، در این روز از نظر تعداد باران، آمار از میانگین سال و به یکبار یا دو بار.

جوانید انگریز پروکس، پوتھالہ، لاہور

الف) ساختمانی متشکل از دو رشته موازی است که در جهتی خاص حول محور قوس می میچیده شده‌اند.

می. چون مگر نقطه ویژه از دایره خارج اینهم همانند پیوسته ای، آغاز شده و با رسیدن مجدد به آن پایان می یابد.

چرا عشاء بنای کمکی را از طریق پهن شدن مشعر که به غشای پخته اتصال می‌دهد باید از آن دور کرد؟

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفْرًا شَيْءٌ مِنْ ذَلِكَ الَّذِي كَفَرُوا بِهِمْ وَكَانُوا تَحْتَ الْعَرْشِ

1985年12月12日

[illegible][illegible]

● مشاوره تو یکی از سوالهای
کنکور که تیب مشابهی با سوال ما
داشت، یکی از موارد تو ضلع قائم‌الزاویه
تکرار شده بود (مثلث عمود (د) تو
این جا) خب این یعنی این زاویه
حزمت و لازم نیست بخونی،
پس با خیالت راحت برو سراغ بقیه
سؤالات و مباحث به 80% کن.

گول نخوری سعی کردیم اشتباهات متداولی که تو هر سؤال اتفاق می افتد رو تحت عنوان گول نخوری برای هر سؤال بیاریم. این قراره بهت کمک کنه که تو دام سؤال ها نیفتی و بعد از به مدتی دام سؤال ها رو بشناسی.

به جور دیگره اگر سؤال رو درست حل کردی به راه حل متفاوت هم اینجا ببین.

به جور دیگره نگاه کردن به هر سؤال کمک زیادی به بالا بردن سرعت حل تست هامی کنه.

تیزبازی حتی اگر یکی دوتا سؤال رو بتونی سر جلسه آزمون (مخصوصاً گنگورا) سریع و خاص حل کنی علاوه بر ذخیره کردن زمان از نظر روحی هم خیلی خیلی بهت کمک می‌کنه.

تیزبازی به تیم جذابه برای یاد گرفتن و تمرین کردن حل سؤال‌ها باروش‌های نندوتیز.

شکل‌نامه شکل‌های کتاب
تو بعضی از درس‌ها (مخصوصاً
زیست‌شناسی) خیلی خیلی مهمه.
موشکافی شکل‌های مهم کتاب
درسی رو انتخاب کن.

مشاوره اهمیت تست‌ها توی گنگور، پر تکرار بود نشون و توضیحات تخصصی به طراح حرفه‌ای رو توی مشاوره هر تست دقیق بخون.

این همه آیتم توی پاسخنامه به
خاطر اینه که هر کسی متناسب با
نیاز خودش از اون بهره‌مند بشه.

مثلاً کسی که به یہ سؤال جواب درست داده فقط می‌تونه یہ جوردیگه یا تیزبازی سؤال رو ببینه نه همه پاسخنامه رو.

آزمون آزمایشی خیلی سبز

مرحله دوم

پایه دوازدهم

۰۶ / شهریور / ۱۴۰۵

۱۴۰۵ - ۰۶

رشته انسانی

ویژگی های برنامۀ راهبردی آزمون های آزمایشی خیلی سبز در تابستان ۱۴۰۵ - ۰۶

پایه	مرحله	اول ۲۳ مرداد	دوم ۲۶ شهریور	سوم ۲۰ آبان	چهارم ۳ بهمن
دهم	-	-	✓	✓	✓
یازدهم	✓	✓	✓	✓	✓
دوازدهم	-	-	✓	✓	-

- ۱- دورۀ دروس پایه دهم
- ۲- دورۀ دروس پایه یازدهم
- ۳- مطالعۀ بخشی از دروس پایه دوازدهم
- ۴- امکان فرایند ترکیبی هر کدام از موارد فوق

- با توجه به موارد فوق دفتر چه آزمون خیلی سبز در این آزمون از ۳ قسمت تشکیل شده است که هر داوطلب باید در جلسه آزمون به یک یا دو قسمت (که قبلاً در پلن کاری انتخاب کرده است) پاسخ دهد.
- آزمون مرحله دوم (همین دفتر چه ای که در دست دارید) آغاز پیشروی پایه دهم، یازدهم و دوازدهم است.
- تمامی سرفصل های دوازدهم، مجدداً در مهر، در برنامۀ راهبردی دیده شده است.

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا	مسئول درس - گزینشگر
ریاضی و آمار	علی شهرابی	علی شهرابی
علوم و فنون ادبی	علی شجاع - بهنام کیانی شاهوندی - یعقوب کیانی - حسین علی موسی زاده	بهنام کیانی شاهوندی
جغرافیای	کاظم دهری - محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی
زبان فارسی	مهدی جاهدی - امیرحسین حبیب زاده - نگار کاتبی - علی رضایی	سعید زاهدی
عربی زبان قرن	آریا ذوقی - کیارش پورمهدی - موسی کاظم فلاسی - خالد مشیریناهی	موسی کاظم غلامی
تاریخ	حبیبه محبی	حبیبه محبی
جغرافیا	سعید بهروزی فر - علیرضا حسن طهرانی - الهام میرزایی	علیرضا حسن طهرانی
فلسفه و منطق	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی

مدیر تألیف آزمون: دکتر فاطمه آقاچایپور

این آزمون نمره منفی دارد

استعدادهای ناب حساب مجاز نیست

دفتر چه سوالات آزمون های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سوالات، هارسان پاسخگویی، نوع چینش گزینه ها، نوع صفتها، آری، فواید سوالات، سایر کلمات و اعداد جای خالی محل انجام محاسبات و...) در شبیه ترین حالت به دفتر چه سوالات کنکور سراسری طراحی می شود.

Azmoonkheilisabz.com

ویژه کنکوری های ۱۴۰۶

پایه دهم

چنان چه پایه دهم را در پیل کاربری خود انتخاب کرده اید، به سوالات این دفتر چه مطابق جدول زیر در زمان مقرر پاسخ دهید.

مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی	بودجه بندی دروس
ریاضی و آمار (۱)	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه	فصل ۱ صفحه ۹ تا ۳۸
زبان و ادبیات فارسی (۱)	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۴ و کارگاه تحلیل فصل اول صفحه ۱۰ تا ۴۴
علوم اجتماعی (۱)	۱۰	۲۱	۳۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۶ صفحه ۱ تا ۵۴
عربی، زبان قرآن (۱)	۱۵	۳۱	۴۵	۱۵ دقیقه	درس ۱، ۳ و ۴ صفحه ۱۴ تا ۱۶ و صفحه ۳۱ تا ۶۶
تاریخ (۱)	۸	۴۶	۵۳	۸ دقیقه	درس ۱ تا ۶ صفحه ۱ تا ۶۰
جغرافیا (۱)	۷	۵۴	۶۰	۷ دقیقه	درس ۱ تا ۴ صفحه ۱ تا ۳۳
منطق	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۴ صفحه ۱ تا ۳۸
اقتصاد	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۵ صفحه ۱ تا ۵۴
مجموع	۸۰ سؤال			۸۵ دقیقه	

ریاضی و آمار دهم

۱- شقایق با نصف پولش ۵ خودکار و با ثلث باقی مانده پولش دو مداد می‌خرد. اگر قیمت هر مداد ۵۰ هزار تومان باشد، قیمت هر خودکار چند هزار تومان است؟

- (۱) ۴۰ (۲) ۵۰ (۳) ۶۰ (۴) ۷۵

۲- جواب کوچک‌تر معادله $(x-2)^2 = 25$ ، جواب معادله $\frac{12-x}{x-2} = \frac{mx}{x+2}$ است. مقدار m کدام است؟

- (۱) ۱ (۲) -۱ (۳) ۲ (۴) -۲

۳- مساحت ذوزنقه از مساحت مستطیل ۸ واحد مربع بزرگ‌تر است. اندازه ساق ذوزنقه کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) $2\sqrt{2}$ (۳) ۴ (۴) $4\sqrt{2}$

۴- ۷ برابر مربع عددی از ۱۶ برابر آن عدد، ۴ واحد کم‌تر است. این عدد کدام می‌تواند باشد؟

- (۱) $\frac{1}{7}$ (۲) $\frac{2}{7}$ (۳) $\frac{3}{7}$ (۴) $\frac{4}{7}$

۵- یکی از ریشه‌های معادله $x^2 - 12x + c = 0$ سه برابر ریشه دیگر است. c کدام است؟

- (۱) ۲۴ (۲) ۲۷ (۳) ۳۰ (۴) ۳۲

۶- در معادله درجه دوم $x^2 + (\sqrt{5} + 1)x + \sqrt{5} = 0$ با ریشه‌های α و β ، حاصل $\alpha^4 + \beta^4$ کدام است؟

- (۱) ۶ (۲) ۷ (۳) ۳۷ (۴) ۲۶

۷- اگر α و β ریشه‌های معادله $x^2 - 2x - 4 = 0$ باشند، حاصل $\frac{\alpha^2 - 2\alpha}{\beta^2 - 2\beta - 2}$ کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۱

۸- اگر $x = 1$ یکی از جواب‌های معادله $\frac{x^2 - 17}{x^2 + x - 6} = \frac{4}{x+a} - \frac{3}{x-2}$ باشد، جواب دیگر این معادله کدام است؟

- (۱) صفر (۲) -۱ (۳) ۲ (۴) ندارد

۹- یک کیک را بین چند نفر تقسیم می‌کنیم. دو نفر به آن جمع، اضافه می‌شوند و کیک هم اندازه با کیک اول بین‌شان به طور مساوی تقسیم می‌کنیم. در حالت دوم به هر نفر به اندازه $\frac{1}{24}$ کم‌تر از حالت اول می‌رسد. اگر مجموع نفرات در حالت اول و دوم را m بگیریم، مجموع ارقام m کدام است؟

- (۱) ۱ (۲) ۵ (۳) ۹ (۴) ۴

۱۰- اگر به عددی طبیعی ۱۰ واحد اضافه کنیم، معکوس عدد اولیه و این عدد، $\frac{1}{6}$ اختلاف دارند. عدد اولیه بر کدام یک از اعداد زیر بخش پذیر است؟

- (۱) ۹ (۲) ۴ (۳) ۷ (۴) ۱۵

علوم و فنون ادبی دهم

۱۱- همهٔ گزینه‌ها دربارهٔ متن زیر درست هستند، به جز.....

«و این کتاب را بیاوردند از بغداد، نبشته به زبان تازی؛ پس دشخوار آمد خواندن این کتاب. امیر سید ابوالمظفر ابوصالح منصور، علمای ماوراءالنهر را گرد کرد و از ایشان فتوای کرد که روا باشد که ما این کتاب را به زبان پارسی گردانیم؛ گفتند روا باشد خواندن و نبشتن تفسیر قرآن به پارسی.»

(۱) کاربردهای کهن واژگان که امروزه به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شوند.

(۲) بیشتر واژگان متن، ساختمان ساده دارند و سادگی زبان نوشته آشکار است.

(۳) در این متن انواع «را» از جمله «رای فک» اضافه به کار رفته است.

(۴) اجزای جمله جابه‌جا می‌شوند و تکرار بخشی از اجزا دیده می‌شود.

۱۲- وجود بعضی از واژگان، در همهٔ ابیات، یادآور نقد باب «برزویهٔ طبیب» از کلیله و دمنه در کتاب درسی است.

به جز.....

(۱) دما دم بشویند چون گربه روی طمع کرده در صید موشان کوی

(۲) ملامت کشانند مستان یار سبک‌تر برد آشتر مست بار

(۳) سعیدیا زهر قاتل از دستش گو بیاور که چون شکر بخوریم

(۴) سعیدیا بی وجود صحبت یار همه عالم به هیچ نستانیم

۱۳- کدام گزینه دربارهٔ تقسیم‌بندی تاریخی زبان فارسی درست است؟

(۱) زبان پارتی در دورهٔ اشکانیان رایج بود و تا اواخر دورهٔ ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شده است.

(۲) زبان پارتی در شرق و شمال شرقی ایران متداول بوده است.

(۳) زبان فارسی دری پس از ورود اسلام به ایران رواج یافت.

(۴) زبان پهلوی زبان رسمی دربار سامانیان بود که بیشتر مربوط به آثار دینی زردشتی است.

۱۴- در کدام بیت واج‌آرایی بیشتری به کار رفته است؟

(۱) عید آمد و عید آمد یاری که رمید آمد عیدانه فراوان شد تا باد چنین بادا

(۲) ما را سری است با تو که گر خلق روزگار دشمن شوند و سر برود هم بر آن سریم

(۳) خیل خیال کیست این کز در چشم‌خانه‌ها می‌کشد این چنین برون خلوتیان خواب را

(۴) چه سبب سوی خراسان شدنم نگذارند عندلیبم به گلستان شدنم نگذارند

۱۵- کدام بیت، علاوه بر واژه‌آرایی، واج‌آرایی نیز دارد؟

(۱) بردوخته‌ام دیده چو باز از همه عالم تا دیدهٔ من بر رخ زیبای تو باز است

(۲) خون خور خاقانیا مخور غم روزی روز به شب کن که روزگار تو غم شد

(۳) قدر محیط کفت جهان چه شناسد کو به سراب کف لئام برآمد

(۴) کار جهان و بال جهان دان که بر خدنگ پر عقاب آفت جان عقاب شد

۱۶- در کدام گزینه میان وزن و محتوا هماهنگی وجود دارد؟

(۱) امشب به راستی شب ما روز روشن است عید وصال دوست علی‌رغم دشمن است

(۲) دوست می‌دارم من این نالیدن دلسوز را تا به هر نوعی که باشد بگذرانم روز را

(۳) آه که روز دیر شد آهوی لطف شیر شد دلبر و یار سیر شد از سخن و دعای من

(۴) رندان سلامت می‌کنند جان را غلامت می‌کنند مستی ز جامت می‌کنند مستان سلامت می‌کنند

۱۷- لحن خوانش کدام یک از گزینه‌های زیر در مقابل آن درست است؟

(۱) اول او، اول بی‌ابتداست	آخر او، آخر بی‌انتهاست (غنائی)
(۲) در اندرون من خسته‌دل ندانم کیست	که من خموشم و او در فغان و در غوغاست (تعلیمی)
(۳) ای غایب از نظر به خدا می‌سپارم	جانم بسوختی و به دل دوست دارم (ستایشی)
(۴) همه نامداران جوش‌ن‌وران	برفتند با گرزهای گران (حماسی)

۱۸- عبارت «گفت: آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند؛ اما لگد کم خورده است» با کدام بیت، تناسب دارد؟

(۱) هیچ صیقل نکو نخواهد کرد	آهنی را که بدگهر باشد
(۲) آدمی را که تربیت نکنند	تا به صدسالگی خری باشد
(۳) خربه سعی آدمی نخواهد شد	مگر چه در پای منبری باشد
(۴) خرعسی گرش به مگه برند	چون بیاید هنوز خرب باشد

۱۹- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات، متفاوت است؟

(۱) گوشه گرفتم ز خلق و فایده‌ای نیست	گوشه چشمت بلای گوشه‌نشین است
(۲) نرگست فتنه هر گوشه‌نشین است مقیم	خوابگاه ساخته بر گوشه محرابی خوش
(۳) چون چشم تو دل می‌برد از گوشه‌نشینان	همراه تو بودن گنه از جانب ما نیست
(۴) بسته‌ام از جهانیان بر دل تنگ من دری	تا نکتم به هیچ کس گوشه چشم خاطری

۲۰- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات «متفاوت» است؟

(۱) آن چنان مهر توام در دل و جان جای گرفت	که اگر سر برود از دل و از جان نرود
(۲) ما را سری است با تو که گر خلق روزگار	دشمن شوند و سر برود هم بر آن سریم
(۳) صفت عاشق صادق به درستی آن است	که گرش سر برود از سر پیمان نرود
(۴) روزگاری است که سودای تو در سر دارم	مگر سر برود تا برود سودایت

جامعه‌شناسی دهم

۲۱- هر یک از موارد زیر، به ترتیب بیانگر کدام ویژگی کنش انسانی است؟

- گره کردن مشت در یک موقعیت خاص برای نشان دادن خشم یا اعتراض
- یادگیری قواعد و احکام منطقی پیش از شروع به حل سؤالات درس منطق
- ورود به کتابخانه دانشگاه به قصد مطالعه و تحقیق روی پایان نامه
- تصمیم‌نگرفتن به ترک سیگار با وجود آگاهی نسبت به آثار زیانبار آن

(۱) معناداربودن - آگاهانهبودن - هدفداربودن - ارادیبودن

(۲) معناداربودن - ارادیبودن - معناداربودن - هدفداربودن

(۳) هدفداربودن - هدفداربودن - ارادیبودن - آگاهانهبودن

(۴) هدفداربودن - معناداربودن - هدفداربودن - ارادیبودن

۲۲- موارد کدام گزینه، به ترتیب کنش «فردی و درونی»، «فردی و بیرونی»، «اجتماعی و درونی» و «اجتماعی و بیرونی» است؟

(۱) باور قلبی به آینده روشن - هدیه دادن به یک دوست - سلام کردن به جمع - نگارش یک مقاله علمی درباره استفاده از فضای مجازی

(۲) انتخاب نهایی یک گزینه بین چند گزینه در ذهن - به تنهایی قدم زدن - فکر کردن به آیندگان - رعایت مقررات رانندگی بدون حضور فیزیکی دیگران

(۳) حرکت چشم‌ها برای مطالعه متن کتاب - فکر کردن به آینده شغلی و کاری خود - شرکت در راهپیمایی - بدرقه کردن مهمان

(۴) تصور رودخانه‌ای خروشان در ذهن - مرور خاطرات شخصی - بسته شدن ناخودآگاه چشم به دلیل ترس - شرکت در انتخابات ریاست جمهوری

۲۳- هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام قسمت نمودار قرار می‌گیرد؟

- آسیب‌های جسمی و روحی به دلیل سیگار کشیدن
- مورد تحسین قرار گرفتن به دلیل کمک مالی به دیگران
- افتخار کردن به خود پس از تصمیم‌گیری درست
- افزایش میزان استرس بعد از مرور خاطرات منفی

(۱) د - ب - ج - الف

(۲) ب - ج - الف - د

(۳) د - ج - الف - ب

(۴) ب - الف - ج - د

۲۴- موارد کدام گزینه درباره پدیده‌های اجتماعی، درست است؟

(۱) به دلیل این‌که پدیده‌های اجتماعی دارای معنای خاصی هستند، آن‌ها را می‌توان آگاهانه، ارادی و هدفدار دانست. - هر چه جهان اجتماعی شناخت صحیح‌تری از پدیده‌های اجتماعی داشته باشد، زندگی بشر در مسیر سعادت بیشتری قرار می‌گیرد.

(۲) فرصت‌ها و محدودیت‌های زندگی انسان‌ها، محصول آدابی هستند که ما انسان‌ها مراعات می‌کنیم و به صورت پدیده‌های اجتماعی در اختیار ما قرار می‌گیرند. - مجموعه پدیده‌های اجتماعی، سازنده جهان اجتماعی هستند.

(۳) کنش اجتماعی خردترین پدیده اجتماعی است و سایر پدیده‌های اجتماعی، محصول آن هستند. - پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها برای رفع نیازهای خود ایجاد می‌کنند، اما گاهی این پدیده‌ها اصل قرار می‌گیرند و رفع نیازها فراموش می‌شود.

(۴) همه پدیده‌های اجتماعی به جهان اجتماعی تعلق دارند. - پدیده‌های اجتماعی را لزوماً انسان‌ها ایجاد نمی‌کنند، ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند، به جهان اجتماعی آن‌ها راه می‌یابند.

۲۵- هر یک از پدیده‌های زیر، در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرد؟

کلان	خرد	اندازه و دامنه
		قابلیت مشاهده
(ج)	(الف)	عینی
(ب)	(د)	ذهنی

- مهاجرت‌های گسترده مردمی
- زبان بدن در گفت‌وگو
- افکار غالب جامعه دربارهٔ برابری
- برداشت‌های شخصی نسبت به زیبایی

(۲) الف - ج - د - ب

(۱) ج - ب - الف - د

(۴) الف - د - ج - ب

(۳) ج - الف - ب - د

۲۶- «ویژگی»، «اجزا»، «اهمیت» و «نمونه» لایه‌های عمیق جهان اجتماعی، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) تأثیر تعیین‌کننده بر جهان اجتماعی - ارزش‌ها و هنجارها - سازندهٔ لایه‌های سطحی جهان اجتماعی اند. - باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان
- (۲) امکان تغییر و تحول بیشتر در جهان اجتماعی - عقاید و ارزش‌ها - تأثیرات همه‌جانبه بر جهان اجتماعی دارند. - اعتقاد انسان نسبت به جایگاه خودش در هستی
- (۳) نقش حیاتی و اساسی در جهان اجتماعی - عقاید و ارزش‌ها - اگر حذف شوند، جهان اجتماعی فرومی‌ریزد. - عقاید کلان تأثیرگذار بر ارزش‌های اجتماعی
- (۴) تأثیرات فراگیر و همه‌جانبه بر جهان اجتماعی - ارزش‌ها و هنجارها - با تغییر آن‌ها، لایه‌های سطحی هم تغییر می‌کنند. - تفسیر انسان از زندگی و مرگ خود

۲۷- کدام یک، به ترتیب دربارهٔ رابطهٔ «هنجار اجتماعی و ارزش اجتماعی» درست است، اما دربارهٔ رابطهٔ «جهان اجتماعی و نهاد اجتماعی» نادرست است؟

- (۱) ارزش‌ها از جنس ابزارهایی برای رسیدن به هنجارها هستند. - جهان‌های اجتماعی از طریق نهادهای اجتماعی، نیازهای اعضای خود را تأمین می‌کنند.
- (۲) هنجارها از طریق کنش‌های اجتماعی و ارزش‌ها از طریق پدیده‌های اجتماعی شکل می‌گیرند. - هر جهان اجتماعی، نیازهای نهادهای اجتماعی را تأمین می‌کند.
- (۳) هنجارها وسیله‌ای برای تحقق ارزش‌های اجتماعی هستند. - هر نهاد اجتماعی می‌تواند انواع نیازهای افراد و جهان‌های اجتماعی مختلف را تأمین نماید.
- (۴) ارزش‌ها از طریق پدیده‌های اجتماعی و هنجارها از طریق کنش‌های اجتماعی محقق می‌شوند. - هر نهاد اجتماعی شیوهٔ قابل قبول تأمین برخی از نیازهای جهان اجتماعی را مشخص می‌کند.

۲۸- هر یک از موارد زیر، به ترتیب نشان‌دهندهٔ چیست؟

- انسان در هر موقعیتی که قرار می‌گیرد، ابتدا آن موقعیت را برای خود تعریف می‌کند.
- برخی تفاوت‌ها در جهان اجتماعی مربوط به عناصر محوری است.
- جوامع عقب‌مانده باید جوامع پیشرفته و توسعه‌یافته را الگوی خود قرار دهند.
- مردم‌شناسان از جهان‌های اجتماعی متفاوت یاد می‌کنند.

- (۱) جهان اجتماعی را انسان آگاه و خلاق پدید می‌آورد. - باعث تبدیل جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگری می‌شود. - همهٔ جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند. - فرهنگ‌ها براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند.
- (۲) تنوع ارادهٔ انسان‌ها سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف است. - از نوع تفاوت‌ها در لایه‌های سطحی و عمیق جامعه است. - هر جهان اجتماعی، فرهنگ متناسب با خود را پدید می‌آورد. - جهان‌های اجتماعی در عرض یکدیگر هستند.
- (۳) جهان‌های اجتماعی شیوه‌های زندگی متفاوتی ایجاد می‌کنند. - تفاوت‌هایی است که به اعتقادات و آرمان‌ها بازمی‌گردد. - همهٔ جوامع در یک خط قرار می‌گیرند. - جهان‌های متفاوت نمی‌توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند.
- (۴) انسان موجودی صرفاً منفعل و پذیرنده نیست. - از نوع تفاوت میان جهان‌های اجتماعی مختلف است. - جهان‌های اجتماعی مسیرهای متفاوتی را طی می‌کنند. - تفاوت جوامع همانند تفاوت یک موجود زنده در طول زندگی‌اش است.

۲۹- با توجه به نظریات ماکس وبر، هر یک از موارد زیر منجر به کدام ویژگی در جهان متجدد غرب می‌شود؟

- رشد علوم تجربی و گسترش عقلانیت ابزاری
- رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا
- افول علوم فراتجربی (عقلانی و وحیانی)

(۱) قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث و مسائل طبیعی - از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها - از دست رفتن امکان ارزیابی ارزش‌ها

(۲) توجه به اهداف دنیوی و تلاش برای رسیدن به آن‌ها - از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها - طرد عناصر معنوی و مقدس از جهان هستی

(۳) طرد عناصر معنوی و مقدس از زندگی انسان‌ها - قفس آهنین و شکل‌گیری نظام اجتماعی پیچیده - از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها

(۴) افول علوم عقلانی و وحیانی و روش‌های فراتجربی - از دست رفتن امکان ارزیابی ارزش‌ها - بسط و توسعه عقلانیت و علوم ابزاری

۳۰- از بین عبارات زیر، کدام موارد نادرست‌اند؟

- (الف) «تربیت‌پذیر بودن انسان» و «بهبودن دانایی از نادانی»، به ترتیب از ارزش‌ها و عقاید نهاد تعلیم و تربیت است.
- (ب) نظم‌تکوینی موجودات زنده با اراده آن‌ها پدید نیامده و با آگاهی و اراده آن‌ها نیز تغییر نمی‌کند.
- (ج) در صورت افزایش جمعیت سالمند در یک کشور، هزینه‌های بهداشت و درمان در آن کشور افزایش می‌یابد.
- (د) فرهنگ اساطیری به قدرت‌های فوق طبیعی قائل است و ظرفیت‌ها و خواسته‌های معنوی انسان را به فراموشی می‌سپارد.
- (ه) کنش براساس آگاهی صورت می‌گیرد، اما آگاهی انسان در انجام کنش، لزوماً صحیح نیست.

(۱) ه - ب (۲) الف - ه (۳) ج - د (۴) د - الف

عربی، زبان قرآن دهم

• عَيْنَ الْأَنْسِبِ لِلْجَوَابِ فِي التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۳۱-۳۷) :

۳۱- (فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ اسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ):

(۱) پس صبر کن همانا وعده‌ای که خدا داده، حق است و گناهت را آمرزید!

(۲) پس صبور باش، زیرا وعده خدا حق است و برای گناهانت آمرزش بخواه!

(۳) پس صبر کن چرا که وعده خدا حق است و برای گناهت طلب آمرزش کن!

(۴) پس صبوری کن، زیرا وعده پروردگار حق است و برای گناه خود آمرزش بخواه!

۳۲- «تُعَلِّمُ الطَّلَابَ الْعِلْمَ وَالسَّكِينَةَ وَالْوَقَارَ وَكَانَ الْمَعْلَمُونَ مُرَافِقِينَ لَهُمْ فِي طَرِيقِ النَّجَاحِ فُسَاغِدُوهُمْ عَلَى تَجَنُّبِ الْجَهْلِ وَالْكَسَلِ!»:

(۱) طالبان علم، آرامش و وقار را یاد گرفتند و آموزگاران در راه موفقیت با آنها همراهی نموده و به آنها در دوری کردن از جهل و تنبلی کمک کردند!

(۲) دانش‌آموزان، علم و آرامش و وقار را فراگرفتند و معلمان با همراهی آنها در راه موفقیت کمک کردند تا از جهل و سستی دوری کنند!

(۳) جویندگان دانش، آرامش و وقار را یاد گرفتند و معلمان در مسیر موفقیت با آنان همراه شده و به رهایی آنها از جهل و رخوت کمک کردند!

(۴) دانش‌آموزان، دانش و آرامش و وقار را آموختند و معلمان در مسیر موفقیت همراه آنان بودند و به آنها در دوری کردن از نادانی و تنبلی کمک کردند!

۳۳- «هَذِهِ الشَّجَرَةُ ذَاتُ الْغُصُونِ النَّضْرَةِ وَلَكِنَّهَا كَانَتْ حَبَّةً صَغِيرَةً وَ نَمَتْ شَيْئاً فَشِيناً!»:

(۱) این درختی است که دارای شاخه‌های تروتازه است، اما آن دانه‌ای کوچک بوده و کم‌کم رشد کرده!

(۲) این درخت دارای شاخه‌های تروتازه است، ولی آن یک دانه کوچک بوده و آرام‌آرام رشد کرده!

(۳) این درختی است که دارای شاخه تروتازه می‌باشد، ولی آن کم‌کم رشد کرده و یک دانه کوچک بوده!

(۴) این درخت دارای شاخه سرسبز است، ولی آن دانه‌هایی کوچک بوده و آرام‌آرام رشد کرده!

۳۴- «إِنَّ الشَّمْسَ تَكُونُ مِنْ عُنَاصِرٍ مُسْتَعْرَةٍ تُوَدِّي إِلَى انْتِشَارِ الضِّيَاءِ وَ الْحَرَارَةِ فِي جَمِيعِ أَنْحَاءِ الْعَالَمِ بِشَكْلِ سَوَاءٍ!»:

(۱) قطعاً خورشید از عنصرهای نورانی تشکیل شده که سبب گسترش یکسان نور و گرما در همه‌جای عالم شده است!

(۲) خورشید از عناصر فروزانی تشکیل شده که منجر به انتشار نور و گرما به طور یکسان در همه‌جای دنیا می‌شود!

(۳) خورشید، تشکیل شده از عناصر فروزانی است و باعث گسترش نور و گرما در همه‌جای عالم می‌شود!

(۴) بی‌شک خورشید از عنصرهای نورانی تشکیل شده که منجر به انتشار نور و گرما به طور یکسان در همه‌جای دنیا خواهد شد!

۳۵- عَيْنَ الصَّحِيحِ:

(۱) سَيَحْتَقِلُ النَّاسُ بِمِهْرَجَانِ الْأَزْهَارِ سَنَوِيًّا فِي طَهْرَانَ بِمَدَّةِ أَسْبُوعَيْنِ! مردم هرساله در تهران به مدت یک هفته جشنواره گل‌ها را جشن خواهند گرفت!

(۲) انْقَطَعَ تَيَّارُ الْكَهْرِبَاءِ فِي قَرَيْبَتِنَا لِمَدَّةِ مَسَاعِدٍ بَعْدَ أَنْ حَدَثَ إِعْصَارٌ شَدِيدٌ! جریان برق در روستای ما بعد از این که طوفان شدیدی به مدت یک ساعت رخ داد، قطع شد!

(۳) أَنَا وَ إِخْوَتِي ذَهَبْنَا إِلَى قِسْمِ الْجَوَازَاتِ وَ الشَّرْطِيَّةِ فَتَشَّ كُلُّ مَنَّا! من و خواهرانم به قسمت گذرنامه رفتیم و پلیس همه ما را بازرسی کرد!

(۴) يَحَاوِلُ الْعُمَّالَةُ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ صَفُوفِ الْمُسْلِمِينَ وَلَكِنَّهُمْ لَا يَقْدِرُونَ! مزدوران تلاش می‌کنند بین صف‌های مسلمانان تفرقه بیندازند ولی آنها نمی‌توانند!

۳۶- «خدا با باران زمین را پس از غبار آلودگی اش، سرسبز گردانید!»:

(۱) یصیر الله الأرض بالأمطار خضرة بعد اغبارها!

(۲) صیر الله الأرض بالمطر بعد اغبارها خضرة!

(۳) صیر الله الأرض بالأمطار بعد اغبار لها خضرة!

(۴) الله یصبح الأرض بالمطر بعد اغبارها خضرة!

۳۷- عین الصحیح فی المفهوم: ﴿و یتفکرون فی خلق السماوات و الأرض ربنا ما خلقت هذا باطلا﴾

(۱) ره زمین شب تاریک نبردند برون

(۲) نبود آفرینش تو بودی خدای

(۳) تا خدا بنده نواز است به خلقش چه نیاز

(۴) این چنین جهان به یازی نیست

• إقرأ النصَّ الثَّلاثي ثُمَّ أجب عَنِ الأسئلة (۳۸-۴۰) بما يُناسبُ النصَّ:

اهتمَّ الإنسان منذ ظهوره على الأرض و من بداية خلقته بمواجهة الأمراض الشائعة في مجتمعه. إنه كان يبحث في الطبيعة عن حلٍّ لمعالجة المرضى و يحاول أن يتخلص من الأمراض. على أثر هذه المحاولة استطاع الإنسان أن يعرف القيمة الغذائية لبعض النباتات و الفواكه. فاكتشف الباحثون أنَّ للعنب و الثوم (سیر) و البصل (پیاز) و الرمان و التينَ منافع كثيرة للناس. العنب مملوء بالسكَّرات التي هي ضرورية لإيجاد الطاقة في الجسم. الثوم و البصل مفيدان لسلامة الجسم و الثاني يطهر الفم من الجراثيم (ميكروبها). الجسم بحاجة إلى أملاح و عناصر مثل الفسفور و الحديد و الكالسيوم أيضاً و هذه المواد تشاهد في الرمان و التين. فعلى الانتفاع من هذه الفواكه قبل أن يصف الأطباء أدوية مفيدة لشفائنا.

۳۸- عین الخطأ: «استطاع الإنسان أن يعرف قيمة الفواكه...»

(۱) بعد أنه اهتم بمواجهة الأمراض الشائعة!

(۲) لأنه لم ينتفع بالأدوية التي وصفها الأطباء له!

(۳) لما حاول أن يتخلص من الأمراض!

(۴) حينما كان يبحث عن فواكه مفيدة في الطبيعة!

۳۹- عین الخطأ حسب النص:

(۱) إنَّ الباحثين اكتشفوا منافع الفواكه الكثيرة!

(۲) الجسم محتاج إلى العناصر التي توجد في الفواكه!

(۳) السَّكَّرات ضرورية للجسم لإيجاد الطاقة!

(۴) الفواكه دواء لكلِّ أمراض الجسم!

۴۰- عین الخطأ فی التحليل الصرفي و الإعراب: «يتخلص - منافع - الباحثون - الانتفاع»

(۱) يتخلص: فعل مضارع - للغائب - حروفه الأصلية ثلاثة: «خ ل ص» - ماضيه: «تخلص» / فعل و مع فاعله جملة فعلية

(۲) منافع: اسم - جمع التَّكْسِير (مفردة «منفعة»، مؤنث) - حروفه الأصلية «ن ف ع» / مضاف و المضاف إليه: «كثيرة»

(۳) الباحثون: جمع سالم للمذكر - مفردة: «الباحث» - على وزن «فاعل» - تونه مفتوحة دائماً / فاعل

(۴) الانتفاع: اسم - مفرد - مذكر - مصدر على وزن «افتعال» - جمعه السَّالِم: «انتفاعات» / مبتدأ

• عَيْنَ الجَوَابِ الصَّحِيحِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٤١ - ٤٥) :

٤١- عَيْنَ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) عَلَى كُلِّ الطَّلَاقِ النَّاسِطِينَ الْاجْتِهَادَ لِلْوُصُولِ إِلَى أَهْدَافِهِمْ!
- (٢) خُمُسُ سُكَّانِ الْعَالَمِ الْمُسْلِمُونَ يَعِيشُونَ فِي مَسَاحَةٍ وَاسِعَةٍ!
- (٣) مَنْ رَأَى مِنْكُمْ أَحَدًا يَدْعُو إِلَى التَّقْرِئَةِ فَهُوَ عَمِلُ الْعَدُوِّ!
- (٤) الْبِلَادُ الْإِسْلَامِيَّةُ مَجْمُوعَةٌ مِنَ الشُّعُوبِ تَخْتَلِفُ فِي لُغَاتِهَا وَ أَلْوَانِهَا!

٤٢- عَيْنَ كَلِمَةٍ تُشَبِّهُ «الآيَات» فِي الصِّيَاغَةِ:

- (١) عَلَى الْعَاقِلِ أَنْ لَا يُضَيِّعَ أَوْقَاتِهِ فِي السَّيَّابِ لِأَنَّهَا لَنْ تَرْجِعَ أَبَدًا!
- (٢) الْمُؤْمِنُ يَنْتَفِعُ بِلَذَاتِ الدُّنْيَا وَلَكِنَّهُ لَا يَجْعَلُهَا أَكْثَرَ هَمًّا!
- (٣) الْمَدُنُ الْكَبِيرَةُ مُلْتَمِتٌ بِالْأَصْوَاتِ الرَّفِيعَةِ الَّتِي تُزَعِّجُ سُكَّانَهَا!
- (٤) لَا نَبَاتٌ يَنْمُو فِي هَذِهِ الصُّحَرَاءِ لِأَنَّهُ لَا أَثَرَ فِيهَا مِنَ الْمَاءِ!

٤٣- عَيْنَ اسْمٍ إِشَارَةٍ يُتَرَجَّمُ جَمْعًا:

- (١) هَذِهِ السَّمَاوَاتُ وَ مَا فِيهَا تَعْمَلُ لَنْ يَقْدَرَ أَحَدٌ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهَا!
- (٢) لَيْتَ هَؤُلَاءِ الْمَوَاطِنِينَ يَهْتَمُّونَ بِنِظَافَةِ مَدِينَتِنَا الْجَمِيلَةِ!
- (٣) لَا يَحِبُّ هَؤُلَاءِ أَلْوَانًا تُتَنَبَّرُ الْاضْطِرَابُ فِي الْأَطْفَالِ لِعَرَفَةِ نَوْمِهِمْ!
- (٤) هَذِهِ حَجَرَةٌ يُمَارَسُ فِيهَا عِدَدٌ مِنَ الطَّلَاقِ نِسَابَاتٍ حُرَّةً!

٤٤- عَيْنَ عِبَارَةٍ مَا جَاءَ فِيهَا فِعْلٌ مِنْ بَابِ «اسْتِفْعَال»:

- (١) أَيُّهَا الْأَحْيَاءُ، نَسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهَ وَ نَرْجُو لَكُمْ التَّوْفِيقَ وَ النَّجَاحَ!
- (٢) يَا بُنَيَّ، إِنَّ لِكُلِّ مَأْمُومٍ إِمَامًا يَقْنَدِي بِهِ وَ يَسْتَضِيءُ بِنُورِ عِلْمِهِ!
- (٣) هَلْ يُمَكِّنُ أَنْ أَسْتَلِمَ شَهَادَةً فِي الْحَاسُوبِ دُونَ أَنْ أَدْرُسَ فِي الْجَامِعَةِ؟!
- (٤) عَلَى النَّاسِ أَنْ لَا يَسْتَهْلِكُوا الْمَاءَ وَ الْكَهْرِبَاءَ إِلَّا بِقَدْرِ الْحَاجَةِ!

٤٥- عَيْنَ «تَجَمُّعُوا» يَكُونُ أَمْرًا:

- (١) تَجَمُّعُوا فِي الْمَوْقِفِ حَتَّى يَرْكَبُوا الْحَافِلَةَ وَ يَذْهَبُوا إِلَى الْمُتَخَفِّ!
- (٢) تَجَمُّعُوا بِسُرْعَةٍ حَوْلَ ذَلِكَ الْجِسْرِ التَّارِيخِيِّ كَيْ يُرْسِدَهُمْ دَلِيلُ السَّفَرِ!
- (٣) تَجَمُّعُوا جَمِيعًا فِي السَّاحَةِ لِكَيْ يَتَكَلَّمَ الْمَدِيرُ مَعَهُمْ عَنِ الْمَسَابِقَاتِ!
- (٤) تَجَمُّعُوا عَلَى الْمَائِدَةِ لِنَتَنَاوَلَ طَعَامَ الْغَدَاءِ فَإِنَّا جَائِعُونَ جَدًّا!

تاریخ دهم

۴۶ به دنبال پیشرفت‌های فکری و علمی قرن‌های ۱۳ تا ۱۷ م. در اروپا، چه تحولاتی در شیوه تاریخ‌نگاری به وجود آمد؟

- (۱) به بررسی علل، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی چندان توجهی نمی‌شد.
- (۲) بررسی تمام جنبه‌های زندگی مردم و جوامع گذشته در پژوهش‌های نوین تاریخی مورد توجه قرار گرفت.
- (۳) بیشتر به بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان می‌پرداختند.
- (۴) با دسترسی به اسناد و مدارک دولتی به ثبت و نگارش رویدادها اقدام می‌کردند.

۴۷ با توجه به موارد زیر، کدام شکل به درستی ترسیم شده است؟

(الف) با مطالعه تاریخ، به چگونگی شکل‌گیری جوامع و پیشرفت آن‌ها به شکل کنونی و این‌که تحت تأثیر چه عوامل و شرایطی این تغییر ایجاد شده پی می‌بریم.

(ب) آگاهی تاریخی از گذشته نقش زیادی در حفظ هویت افراد در طول تاریخ دارد.

(ج) دامنه شناخت و آگاهی، علاوه بر شناخت گذشته به درک زمان حال و ترسیم مسیر آینده کمک می‌کند.

(د) مردمانی که برای نسل‌های متوالی، سرگذشت مشترکی داشته و سالیان طولانی در شادی‌ها و تلخ‌کامی‌های همدیگر شریک بوده‌اند، به طور طبیعی به سرزمین و گذشته خود، علاقه و دلبستگی دارند.

- (۱) «الف» → «ب» ← «د» / «ب» ← «ج» ← «الف»
- (۲) «الف» → «د» ← «ب» / «الف» ← «ج» ← «ب»
- (۳) «ب» → «د» ← «الف» / «الف» ← «ج» ← «الف»
- (۴) «ب» → «د» ← «ج» / «د» ← «الف» ← «ج»

۴۸ کدام مورد از علل مؤثر در شکل‌گیری گاه‌شماری میلادی، به شمار می‌رود؟

(الف) اصلاح گاه‌شماری رومیان براساس گاه‌شماری میان‌رودان

(ب) گاه‌شماری رومیان در ابتدا توسط پاپ گرگوار سیزدهم اصلاح شد.

(ج) با رسمی‌شدن دین مسیحیت در روم، تولد حضرت مسیح به عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان تعیین شد.

(د) منجمان حدود ۱۰۰۰ سال بعد از تولد مسیح اقدام به اصلاح مجدد گاه‌شماری مسیحیان کردند.

- (۱) «ج» - «د»
- (۲) «الف» - «ب»
- (۳) «ب» - «د»
- (۴) «الف» - «ج»

۴۹ کدام مورد تقدم و تأخر مراحل کار باستان‌شناسی را به درستی بیان کرده است؟

(الف) بررسی آثار به لحاظ قدمت و مواد و مصالح به کار رفته در آن

(ب) عکس‌برداری از شیء و ثبت تمام مشخصات آن به طور دقیق

(ج) بررسی و درک سیر پیشرفت‌های فنی، هنری و فرهنگی گذشتگان

(د) استفاده از ابزارهای پیشرفته و فناوری‌های جدید در بازسازی‌های دقیق

- (۱) → د ب ج الف
- (۲) → الف ب ج د
- (۳) → ب ج د الف
- (۴) → الف ب د ج

۵۰ کدام مورد درباره علمی که در چند قرن اخیر نقش مؤثری در مطالعه گذشته بشر ایفا کرده، درست است؟

- (۱) گاه‌شماری، یکی از دستاوردهای مهم بشر بوده که منجر به ابداع تقویم شده است.
- (۲) تاریخ، بررسی و تحلیل جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته است.
- (۳) باستان‌شناسی، نقش مؤثری در بررسی آثار باستانی و تاریخی به منظور شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان‌ها و جوامع گذشته داشته است.
- (۴) جغرافیای تاریخی، به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و منجر به تهیه و ترسیم نقشه‌های تاریخی شده است.

۵۱ محقق به پژوهش درباره تاریخ ایران «پیش از تاریخ» پرداخته است. کدام مورد از نتایج پژوهش او درست است؟

- (الف) زنان مسئولیت گردآوری دانه‌های گیاهان را برعهده داشتند.
- (ب) هنر نقاشی به تکامل یافتن احساس و اندیشه کمک شایانی کرد.
- (ج) بشر با ابداع چرخ سفالگری به تولید ظروف گلی پرداخت.
- (د) سنگ به عنوان اصلی‌ترین ماده برای ساختن ابزار استفاده می‌شد.
- (۱) مطالعه وضعیت دینی و اعتقادات مردم در دوره «ج» به دلیل نبود شواهد و مدارک، بسیار دشوار است.
- (۲) یکی از اتفاقات دوره «الف» که تأثیر بسزایی بر زندگی انسان و ارتباط او با محیط داشته، به کار گرفتن آتش بوده است.
- (۳) دوره «الف» همانند دوره «ج»، بازه زمانی ۱۲۰۰۰ تا ۶۵۰۰ سال پیش را در بر می‌گیرد.
- (۴) استفاده از پشم حیوانات برای تولید پارچه هم‌زمان با دوره «ب» بوده است.

۵۲ کدام یک از وقایع زیر حدود ۱۵۰۰ ق.م. روی داده است؟

- (۱) پیدایش نخستین شهرها در چین - کشاورزی مردم چین در اطراف رودهای هوانگ‌هو و یانگ‌تسه
- (۲) کشف آثار تمدنی در جنوب یونان - مهاجرت طایفه‌های بیابانگرد از دشت‌های اروپای شرقی به جنوب یونان
- (۳) جنگ‌های داخلی در دولت، شهرهای یونان - رواج کشت غلات و رام کردن حیوانات در نواحی جهان
- (۴) ورود آریایی‌ها از شمال غرب به هند - دوران پادشاهی جدید در مصر

۵۳ تمدنی یونان در زمینه دین نشأت کدام گزینه با توجه به موارد مطرح‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«عواملی چون تأثیر بسزایی در زندگی یونانیان داشته و از میراث گرفته است.»

(الف) وجود کوه‌های صخره‌ای

(ب) پرستش خدایان متعدد

(ج) مناسب بودن سواحل برای کشتیرانی و دریانوردی

(د) برگزاری جشنواره‌ها و بازی‌های عمومی

(۱) «ج» همانند «د» و برخلاف «الف» - مورد «ب»

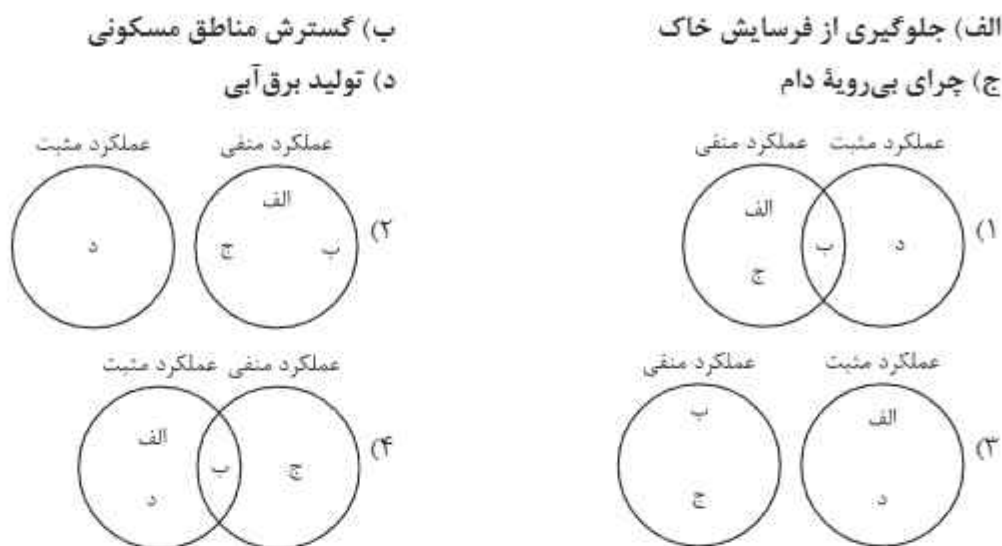
(۲) «الف» همانند «ج» و برخلاف «ب» - مورد «د»

(۳) مورد «ب» - مورد «الف» برخلاف «د» و همانند «ج»

(۴) موارد «ج» و «د» - موارد «الف» و «ب»

جغرافیای دهم

۵۴- در ارتباط عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی کوهستان، کدام تصویر به درستی ترسیم شده است؟

۵۵- براساس موارد مطرح شده، کدام گزینه درست است؟

- الف) کارتوگرافی
ب) جغرافیای انسانی
ج) جغرافیای طبیعی
د) ژئومورفولوژی
ه) جغرافیای رفتاری
و) فتنون جغرافیایی

- ۱) مورد «الف» با علم: نقشه‌کشی و مورد «د» با علم GIS مرتبط است و هر دو از شاخه‌های «و» می‌باشند.
۲) مورد «ه» از شاخه‌های «ب» است که با علوم انسان‌شناسی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی ارتباط دارد.
۳) موارد «الف»، «د» و «و» مربوط به «ج» هستند و به ترتیب با علوم هندسه، زمین‌شناسی و انسان‌شناسی مرتبط‌اند.
۴) موارد «الف» و «د» با مورد «و» ارتباط دارند و هر دو از شاخه‌های جغرافیای طبیعی هستند.
- ۵۶- در صورتی که شکل زیر نشان‌دهنده مراحل پژوهش در جغرافیا باشد، کدام گزینه عبارت صحیحی را بیان می‌کند؟

- ۱) در مورد «الف» همانند «ب» گزاره پژوهشگر باید در قالب یک جمله خبری بیان شود.
۲) فرضیه‌ای که در مورد «الف» بیان شده است، در مورد «ج» مورد تحلیل قرار می‌گیرد.
۳) در مورد «ب»، پژوهشگر ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه برقرار کرده و در مورد «ج»، فرضیه خود را تأیید یا رد می‌کند.
۴) پژوهشگر به ترتیب در موارد «الف» و «ج»، سابقه پژوهش و نتایج پژوهش‌های مرتبط دیگران را مورد مطالعه قرار می‌دهد.

۵۷- کدام یک از عبارات‌های زیر با موقعیت کشور ایران مطابقت دارند؟

- الف) عرض جغرافیایی ایران از مدار رأس‌السرطان شروع می‌شود و تا شمال منطقه معتدله ادامه دارد.
ب) کشور ایران به طور کلی ۱۹ درجه از طول جغرافیایی طول شرقی کره زمین را به خود اختصاص داده است.
ج) گستردگی ایران در عرض جغرافیایی سبب شده است که این منطقه موقعیت‌های پیشرفت اقتصادی داشته باشد.
د) محل قرارگیری ایران در شمال تنگه هرمز و جنوب دریای خزر نشان‌دهنده موقعیت مطلق این کشور است.

- ۱) «الف» و «ب»
۲) «ب» و «ج»
۳) «ج» و «د»
۴) «الف» و «د»

۵۸- با توجه به متن زیر، کدام گزینه تحلیل صحیحی را بیان می‌کند؟

«حملة آمریکا در صبح ۹ اسفند ۱۴۰۴ به تهران، در ادامه واکنش‌های کشور ایران از جمله بسته‌شدن تنگه هرمز و اعلام حاکمیت ایران، سبب تغییرات بزرگ اقتصادی از جمله گران‌شدن سوخت در جهان شده است.»

- (۱) در این متن، پاسخ سؤالات «کجا» و «چرا» برخلاف «چه‌طور» و «چه موقع» مطرح شده است.
- (۲) در این متن، پاسخ سؤالات «چه کسانی» و «چه موقع» همانند «چرا» و «چه‌طور» مطرح شده است.
- (۳) در این متن، پاسخ سؤالات «چه موقع» و «چه چیزی» همانند «چه‌طور» و «کجا» مطرح شده است.
- (۴) در این متن، پاسخ سؤالات «چه‌طور» و «چه کسانی» برخلاف «چرا» و «چه چیزی» مطرح شده است.

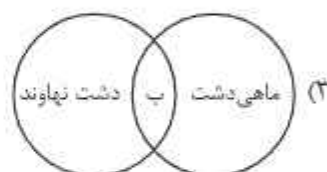
۵۹- با توجه به موارد زیر کدام شکل به درستی به علل پیدایش دشت‌های ایران اشاره داد؟

(الف) هنگام چین‌خوردگی‌ها و در حد فاصل تاقدیس‌ها و یا در میان ناودیس‌ها ایجاد شده است.

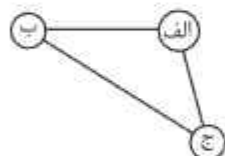
(ب) در نتیجه غسل‌خوردگی و فرونشست بخشی از پوسته زمین شکل گرفته است.

(ج) بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به وجود می‌آید.

(د) به دنبال انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌های آن ناحیه تشکیل شده است.

۶۰- در صورتی که شکل زیر نشان‌دهنده منطقه کوهستانی مرکزی باشد، کدام گزینه عبارت صحیحی را بیان می‌کند؟

(۱) در صورتی که «الف» نشان‌دهنده گردنه آوج باشد، «ب» و «ج» به ترتیب قله بزمان و جغتای را نشان می‌دهد.

(۲) این شکل و منطقه کوهستانی به دو بخش کوه‌های منفرد مرکزی و کوه‌های مرکزی آتشفشانی تقسیم‌بندی می‌شوند.

(۳) مورد «الف» نشان‌دهنده قله جغتای است، که از نظر جغرافیایی در مجاورت قله بینالود قرار دارد.

(۴) در نزدیکی مورد «ج» پدیده جغرافیایی گنبد نمکی قرار دارد که در اثر وزن مخصوص کم‌تر نمک نسبت به رسوبات شکل گرفته است.

منطق

۶۱- کدام گزینه توصیف مناسب‌تری از تصدیق، ارائه می‌دهد؟

- (۱) نوعی آگاهی ذهنی است که در آن، به امور مطابق با واقع پی می‌بریم.
- (۲) مفهوم و معنایی است که بدون در نظر گرفتن ارتباط آن با سایر امور، در ذهن انسان شکل می‌گیرد.
- (۳) نوعی دانش است که ثمرهٔ بخش استدلال در اندیشه است و می‌توان در رابطه با آن به قضاوت رسید.
- (۴) متشکل از چند تصور است که فارغ از معنا داشتن یا نداشتن به دلیل خبری بودن قابل صدق و کذب است.

۶۲- در صورت مجهول بودن کدام گزینه نیاز به تعریف داریم تا آن را روشن کنیم؟

- (۱) بی تو مهتاب شبی باز از آن کوچه گذشتم
- (۲) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی
- (۳) هر گل که در این مزرعه می‌روید باز
- (۴) هر چیزی به جای خویش نیکوست

۶۳- مغالطهٔ احتمالی بیان‌شده در کدام گزینه، به درستی ذکر نشده است؟

- (۱) تا کی به تمنای وصال تو یگانه
اشکم شود از هر مژه چون سیل روانه
(نگارشی کلمات)
- (۲) ای مرهم ریش و مونس جانم
چندی‌ن به مفارقت مرنجانم
(اشتراک لفظ)
- (۳) آن عجب نیست که سرگشته بود طالب دوست
عجب این است که من واصل و سرگردانم
(ابهام در مرجع ضمیر)
- (۴) این تطاول که کشید از غم هجران بلبل
تا سراپردهٔ گل نعره‌زنان خواهد شد
(توسل به معنای ظاهری)

۶۴- کدام گزینه دربارهٔ بیت زیبای زیر درست است؟

«به‌جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب که علم کند به عالم شهدای کربلا را»

- (۱) در این شعر امکان وقوع مغالطهٔ توسل به معنای ظاهری وجود دارد.
- (۲) تنها مغالطه‌ای که ممکن است در این شعر، گرفتار آن شویم، اشتراک لفظ است.
- (۳) در عین امکان بروز مغالطهٔ نگارشی کلمات، امکان بروز مغالطهٔ اشتراک لفظ هم در این شعر وجود دارد.
- (۴) این شعر پیام خود را به وضوح می‌رساند و به هیچ عنوان زمینهٔ گرفتاری به مغالطه‌های حیطهٔ الفاظ را فراهم نمی‌کند.

۶۵- دلالت کلمهٔ مشخص‌شده در کدام گزینه، متفاوت است؟

- (۱) خیلی سبز بسیار منظم و حرفه‌ای، طبق برنامه برگزار می‌شود.
- (۲) علی هنگام ورود به مدرسه، سرش گیج رفت.
- (۳) سعید برای دوستانش مثل کوه است.
- (۴) دزد دیشب ماشینم را برد.

۶۶- اگر دو مفهوم کلی «الف» و «ب» در عین این که مصادیق مشترکی دارند، هر کدام مصادیق اختصاصی خود را نیز داشته باشند، با در نظر گرفتن رابطهٔ «غیر الف با ب» از نظر نسبت‌های چهارگانه، کدام گزینه نشان‌دهندهٔ موارد صادق است؟

(ج) بعضی غیر الف، ب است.	(د) هیچ ب غیر الف نیست.
(ه) هر غیر الف، ب است.	(و) بعضی ب غیر الف، نیست.
(۱) «ج» - «ه»	(۲) «د» - «و»
(۳) «د» - «ه»	(۴) «ج» - «و»

۶۷- هرگاه D و F دو مفهوم کلی باشند که برخی مصادیقشان با یکدیگر مشترک است و برخی مصادیقشان اختصاصی است و از طرفی مفهوم کلی H نسبت به هر دوی این مفاهیم اخص باشد، کدام عبارت درست خواهد بود؟

- (۱) رابطه D با غیر F عموم و خصوص مطلق است.
- (۲) رابطه F با نقیض H یا تباین و یا عموم و خصوص مطلق می‌شود.
- (۳) رابطه نقیض F با غیر D می‌تواند عموم و خصوص من‌وجه باشد.
- (۴) رابطه غیر D با H عموم و خصوص مطلق است که در آن H اعم است.

۶۸- کدام گزینه دربارهٔ همهٔ مفاهیم جزئی، درست است؟

- (۱) قابلیت فرض بیش از یک مصداق را ندارند.
- (۲) اسامی خاص یا اشاره‌شده‌ها هستند.
- (۳) قطعاً یک مصداق خارجی دارند.
- (۴) تاریخ‌ها نمی‌توانند مفهوم جزئی باشند.

۶۹- در کدام گزینه هر دو قسمت، شامل تعریف‌هایی با اشکال یکسان می‌باشد؟

- (۱) قیاس: نوعی استدلال - علت: آن‌چه به معلول وجود می‌دهد.
 - (۲) بیضی: شکلی که فاقد زاویه است. - بوتهٔ هندوانه: جسم نامی
 - (۳) جوهر: آن‌چه دارای بُعد است. - مابعدالطبیعه: نوعی دانش استدلالی
 - (۴) مربع: مستطیلی با اضلاع برابر - شکل: کمیت متصل دارای ضلع و زاویه
- ۷۰- برای تعریف کدام یک از گزینه‌های زیر نمی‌توانیم از تعریف مفهومی استفاده کنیم؟

- (۱) قیاس
- (۲) وجود
- (۳) عشق
- (۴) جیوه

اقتصاد

۷۱- به ترتیب، هر یک از موارد زیر با کدام قسمت جدول مرتبط است؟

• نوآور	«ج»	کارآفرینان واقع بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.
• ریسک پذیر	«ب»	ایده ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می کنند.
• سازمان دهنده	«ه»	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می کنند.
• پرانگیزه	«د»	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
• خوش بین	«الف»	پس انداز و خوش نامی را با شجاعت و تدبیر، به میدان می آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه اندازی کنند.

۱) «ج» - «ه» - «د» - «الف» - «ب» ۲) «ب» - «الف» - «ه» - «ج» - «د»

۳) «ج» - «ه» - «الف» - «ب» - «د» ۴) «ب» - «الف» - «ه» - «د» - «ج»

۷۲- اطلاعات زیر از صورت مالی یک کارگاه تولید لباس بچگانه استخراج شده است. با توجه به این اطلاعات، سود

اقتصادی سالانه این کارگاه تولیدی چند میلیون ریال است؟

- حقوق ماهانه هر یک از ۱۰ کارگر استخدامی: ۳ میلیون تومان
- هزینه سالانه خرید چرخ های خیاطی: ۶۵ میلیون تومان
- هزینه ماهانه خرید مواد اولیه: یک پنجم هزینه سالانه خرید چرخ های خیاطی
- ماهیانه ۵۰۰ دست لباس تولید و با قیمت هر دست ۷۵۰ هزار تومان فروخته می شود.
- ماهانه به طور متوسط ۳۰۰ دست لباس فروخته می شود.
- هزینه سالیانه تحصیل فرزندان مدیر کارخانه: ۶۵ میلیون ریال
- هزینه فرصت (هزینه پنهان) سالانه کارفرما برای شاغل شدن در یک شرکت دولتی: ۱۱۹ میلیون تومان

۱) ۳,۰۰۰ (۲) ۱۹,۵۰۰ (۳) ۲,۳۰۰ (۴) ۲,۰۰۰

۷۳- مؤسسان یک شرکت سهامی برای تأمین منابع مالی اقدام به انتشار تعدادی سهم کردند. با توجه به اطلاعات جدول زیر:

الف) ارزش کل سرمایه شرکت چند میلیون تومان است؟

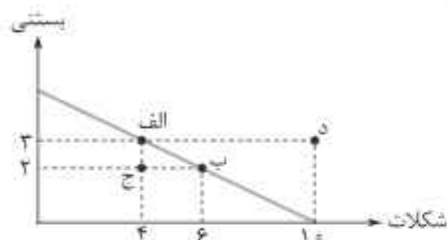
ب) اگر فردی ۲۰ هزار سهم از سهام منتشر شده را خریداری کرده باشد، آن گاه سهم این فرد از سود شرکت، چند میلیون تومان است؟

۱) الف) ۲,۲۲۵ میلیون تومان ب) ۱,۲۰۰	تعداد کل سهام منتشر شده توسط شرکت	۲۵۰ هزار سهم
۲) الف) ۱,۱۲۵ میلیون تومان ب) ۱,۲۰۰	ارزش هر سهم	۴,۵۰۰ تومان
۳) الف) ۱,۱۲۵ میلیون تومان ب) ۲,۴۰۰	سود به دست آمده در پایان سال مالی	۱۵ میلیارد تومان
۴) الف) ۲,۲۲۵ میلیون تومان ب) ۲,۴۰۰		

۷۴- نمودار قید بودجه زیر مربوط به فردی است که می‌خواهد بودجه خود را برای خرید دو کالای بستنی و شکلات صرف کند. در صورتی که قیمت هر عدد بستنی معادل ۱۰ واحد پولی و قیمت هر بسته شکلات معادل ۵ واحد پولی باشد، کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) هزینه فرصت انتخاب نقطه «الف»، به جای نقطه «ب»، چند واحد پولی است؟

ب) برای خرید در نقطه «د»، بودجه فرد چند واحد باید افزایش یابد؟

(۱) ۱۰ - ۲۰

(۲) ۲ - ۲۰

(۳) ۲ - ۳۰

(۴) ۱۰ - ۳۰

۷۵- به ترتیب، هر یک از موارد زیر به کدام یک از اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری اشاره دارد؟

- فردی بدون آن که آموزش کافی دیده باشد، با اطمینان زیاد وارد بازار ارز دیجیتال می‌شود و تمام سرمایه خود را روی یک ارز پرریسک سرمایه‌گذاری می‌کند، چون مطمئن است به‌زودی سود زیادی خواهد کرد. اما پس از مدتی، قیمت آن ارز به شدت کاهش می‌یابد و او بخش بزرگی از سرمایه خود را از دست می‌دهد.
- دانش‌آموزی در ابتدای سال در یک کلاس کنکور ثبت‌نام می‌کند. پس از چند ماه متوجه می‌شود کیفیت آموزش کلاس پایین است و مطالب چندان مفید نیست، اما فقط به دلیل این که هزینه زیادی برای آن پرداخته، همچنان در کلاس باقی می‌ماند.

• صاحب یک مغازه با وجود این که می‌بیند بسیاری از رقبانش با راه‌اندازی فروش اینترنتی مشتریان بیشتری جذب کرده‌اند، همچنان فقط به روش سنتی فروش حضوری ادامه می‌دهد و تمایلی به تغییر روش خود ندارد.

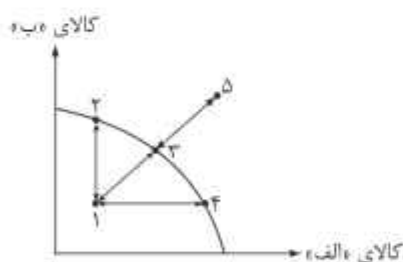
(۱) بی‌صبری زیاد - توجه به هزینه‌های هدررفته - اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها

(۲) اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - توجه به هزینه‌های هدررفته - چسبیدن به وضعیت فعلی

(۳) اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن - بی‌صبری زیاد - چسبیدن به وضعیت فعلی

(۴) اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - توجه به هزینه‌های هدررفته - اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن

۷۶- کدام گزینه در خصوص جابه‌جایی نقاط مشخص شده در گزینه‌ها با توجه به الگوی مرز امکانات تولید زیر، نادرست است؟

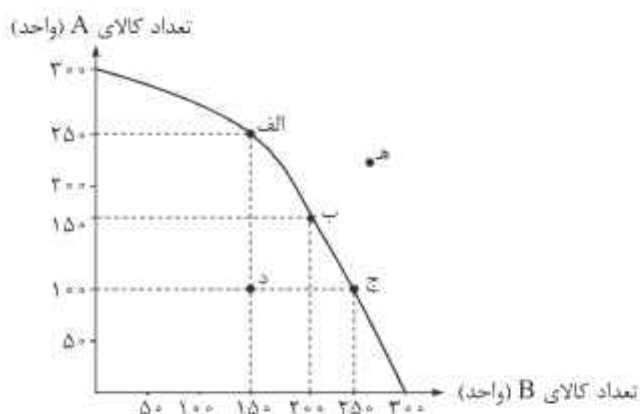
(۱) تغییر مکان از نقطه (۱) به نقطه (۳) موجب کارایی منابع تولید می‌شود.

(۲) برای تغییر مکان از نقطه (۱) به نقطه (۴) و افزایش میزان تولید کالای «الف»، باید از میزان تولید کالای «ب» کاست.

(۳) با تغییر مکان از نقطه (۳) به نقطه (۲) متحمل هزینه فرصت می‌شویم.

(۴) با پیدایش یک تکنولوژی و پیشرفت که امکان تولید بیشتر کالاهای «الف» و «ب» را فراهم می‌آورد، می‌توان از نقطه (۳) به نقطه (۵) تغییر مکان داد.

۷۷- نمودار زیر مقدار تولید دو کالای A و B را در یک کشور فرضی نشان می‌دهد. با توجه به این نمودار:

الف) این کشور در کدام نقطه قادر خواهد بود بدون کاستن از مقدار تولید کالای A، مقدار تولید کالای B را افزایش دهد؟

ب) اگر نقطه تولید بنگاه، نقطه «ب» باشد، آن‌گاه برای تولید ۱۰۰ واحد بیشتر از کالای A این کشور باید از تولید چند واحد کالای B صرف نظر کند؟
ج) در صورتی که این کشور ظرفیت‌های تولیدی خود را افزایش ندهد، قادر به تولید در کدام نقطه نخواهد بود؟

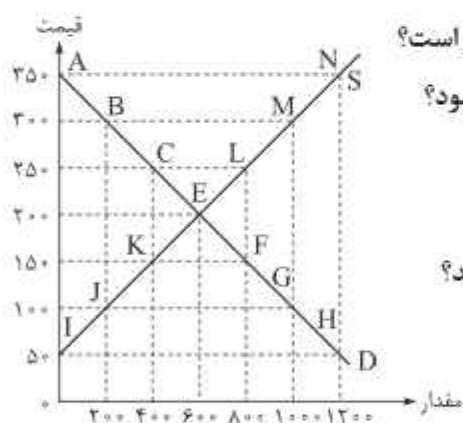
د) اگر تولیدات این کشور در نقطه «د» قرار داشته باشد، در چه صورت این اقتصاد به کارایی خواهد رسید؟

۱) د - ۵۰ واحد - ه - با تولید ۱۵۰ واحد کالای A بیشتر

۲) ج - ۵۰ واحد - د - با تولید ۱۰۰ واحد کالای B بیشتر

۳) د - ۵۰ واحد - ه - با تولید ۱۰۰ واحد کالای A بیشتر

۴) ج - ۴۰ واحد - د - با تولید ۱۵۰ واحد کالای B بیشتر

۷۸- با توجه به نمودار روبه‌رو کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح سؤالات زیر است؟

• به ترتیب در کدام نقاط از نمودار، مازاد عرضه و کمبود تقاضا دیده می‌شود؟

• در کدام سطح از قیمت و مقدار، تعادل در بازار برقرار می‌شود؟

• در کدام سطح از قیمت، تقاضا به صفر می‌رسد؟

• اگر بازار در نقطه B قرار داشته باشد، با ایجاد چه تغییری به تعادل می‌رسد؟

۱) J و G - ۳۵۰ تومان و ۱۲۰۰ کیلوگرم - ۳۵۰ تومان - با ۱۵۰ تومان افزایش قیمت

۲) L و A - ۲۰۰ تومان و ۶۰۰ کیلوگرم - ۵۰ تومان - با ۱۵۰ تومان افزایش قیمت

۳) M و B - ۲۰۰ تومان و ۶۰۰ کیلوگرم - ۳۵۰ تومان - با ۱۰۰ تومان کاهش قیمت

۴) K و H - ۳۵۰ تومان و ۱۲۰۰ کیلوگرم - ۵۰ تومان - با ۱۰۰ تومان کاهش قیمت

۷۹- حقوق کارگران، میزان تقاضا برای خرید گوشت به ترتیب، کدام گزینه جاهای خالی را به درستی تکمیل می‌کند؟

الف) گوشت سفید یک کالای است. با افزایش ۵۰ درصدی سفید می‌یابد.

ب) در برخی موارد مانند ممکن است حتی بدون تغییر قیمت، مقدار تقاضای آن‌ها زیاده‌تر شود.

ج) با کاهش درآمد افراد، تقاضا برای پوشاک دست دوم می‌یابد و پوشاک دست دوم مثالی برای کالای است.

د) افزایش قیمت کرایه تاکسی‌های اینترنتی و گوشی موبایل می‌تواند باعث تقاضای حمل‌ونقل عمومی (مترو و اتوبوس) و تقاضای هندزفری شود.

۱) الف) معمولی - افزایش ب) کالاهایی که مد می‌شوند ج) افزایش - پست د) افزایش - کاهش

۲) الف) پست - کاهش ب) کالاهای پست ج) کاهش - معمولی د) کاهش - افزایش

۳) الف) معمولی - افزایش ب) کالاهایی که مد می‌شوند ج) کاهش - معمولی د) کاهش - افزایش

۴) الف) پست - کاهش ب) کالاهای پست ج) افزایش - پست د) افزایش - کاهش

۸۰- به ترتیب، هر یک از موارد زیر به کدام یک از انواع بازار اشاره دارند؟

الف) مواد شوینده

ب) نقاشی‌های محمود فرشچیان

ج) شرکت توانیر

د) دعوت اداره کل راه و شهرسازی استان، از شرکت‌های پیمانکاری متخصص برای اجرای پروژه احداث بزرگراه جدید

ه) شرکت پخش و پالایش فراورده‌های نفتی

۱) رقابتی - مزایده - انحصارگر در خرید - مناقصه - انحصارگر در خرید

۲) رقابتی - مزایده - انحصارگر در فروش - مناقصه - انحصارگر در خرید و فروش

۳) مناقصه - مناقصه - انحصارگر در خرید و فروش - مزایده - انحصارگر در فروش

۴) رقابتی - مناقصه - انحصارگر در فروش - مزایده - انحصارگر در خرید

پایه یازدهم

چنانچه پایه یازدهم ادرپل کاربری خود انتخاب کرده اید، به سؤالات این دفتر چه مطابق جدول زیر در زمان مقرر پاسخ دهید.

مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی	بودجه بندی دروس
ریاضی و آمار (۲)	۱۰	۸۱	۹۰	۱۵ دقیقه	فصل ۱ صفحه ۱ تا ۲۰
زبان و ادبیات فارسی (۲)	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۴ و کارگاه تحلیل فصل اول صفحه ۱۰ تا ۴۱
علوم اجتماعی (۲)	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۶ صفحه ۱ تا ۵۴
روانشناسی	۱۰	۱۱۱	۱۲۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۳ صفحه ۸ تا ۸۷
عربی زبان قرآن (۲)	۱۵	۱۲۱	۱۳۵	۱۵ دقیقه	درس ۱ تا ۳ صفحه ۱ تا ۴۴
تاریخ (۲)	۸	۱۳۶	۱۴۳	۸ دقیقه	درس ۱ تا ۶ صفحه ۱ تا ۶۵
جغرافیا (۲)	۷	۱۴۴	۱۵۰	۷ دقیقه	درس ۱ تا ۴ صفحه ۱ تا ۵۲
فلسفه (۱)	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۵ صفحه ۱ تا ۴۴
مجموع	۸۰ سؤال			۸۵ دقیقه	

ریاضی و آمار یازدهم

۸۱- اگر یک گزاره به تعداد گزاره‌هایمان اضافه کنیم، تعداد سطرهای جدول نسبت به حالت اول، ۶ تا بیشتر می‌شود، تعداد گزاره‌های اولیه کدام است؟

- (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۵ (۴) ۶

۸۲- اگر گزاره‌های $p \vee \sim q$ و $q \Rightarrow r$ نادرست باشند، کدام گزاره درست است؟

- (۱) $p \wedge q \wedge r$ (۲) $\sim p \wedge q \wedge r$ (۳) $\sim p \wedge q \wedge \sim r$ (۴) $p \wedge q \wedge \sim r$

۸۳- اگر p گزاره‌ای درست، q نادرست و r دلخواه باشد، ارزش کدام گزینه با ارزش r یکسان است؟

- (۱) $(p \Leftrightarrow q) \Rightarrow r$ (۲) $(p \Rightarrow q) \vee r$
(۳) $(r \vee q) \Rightarrow p$ (۴) $(q \Leftrightarrow r) \Leftrightarrow p$

۸۴- گزاره $p \Rightarrow (q \wedge \sim r)$ با کدام گزاره هم‌ارز است؟

- (۱) $(\sim q \vee r) \Rightarrow p$ (۲) $(q \vee r) \Rightarrow \sim p$
(۳) $(\sim q \wedge r) \Rightarrow \sim p$ (۴) $(\sim q \vee r) \Rightarrow \sim p$

۸۵- کدام گزاره با گزاره $(p \Rightarrow q) \wedge (p \Rightarrow r)$ هم‌ارز است؟

- (۱) $p \Rightarrow (q \wedge r)$ (۲) $p \Rightarrow (q \vee r)$ (۳) $(q \wedge r) \Rightarrow p$ (۴) $(q \vee r) \Rightarrow p$

۸۶- کدام گزاره با گزاره $[p \Rightarrow (\sim p \wedge r)] \Leftrightarrow [p \wedge (p \vee q)]$ هم‌ارز است؟

- (۱) p (۲) $\sim p$ (۳) $\sim q \vee q$ (۴) $\sim r \wedge r$

۸۷- جمله «تفاضل مربع a برابر عددی از a واحد بیشتر از آن عدد، برابر با ۲ است.» معادل با کدام گزینه است؟

- (۱) $a^2x^2 - x - a - 2 = 0$ (۲) $ax^2 - x + 2 - a = 0$
(۳) $a^2x^2 - x + 2 - a = 0$ (۴) $ax^2 - x - a - 2 = 0$

۸۸- گزاره $[(p \Rightarrow \sim q) \wedge p] \Rightarrow \sim q$ با کدام گزاره هم‌ارز است؟

- (۱) p (۲) q (۳) همواره درست (۴) $p \wedge q$

۸۹- نقیض گزاره $(p \Rightarrow q) \Leftrightarrow r$ کدام است؟

- (۱) $r \Leftrightarrow (p \wedge \sim q)$ (۲) $r \Leftrightarrow (\sim p \vee q)$
(۳) $(\sim q \Rightarrow p) \Leftrightarrow \sim r$ (۴) $(p \Leftrightarrow r) \Rightarrow q$

۹- دانش آموزی برای حل معادله $\frac{x+6}{x^2-2x} = \frac{16}{x^2-4}$ ، مراحل زیر را رفته است. ایراد کار او در کدام مرحله است؟

اول) $\frac{x+6}{x(x-2)} = \frac{16}{(x-2)(x+2)}$

دوم) $\frac{x+6}{x} = \frac{16}{x+2}$

سوم) $(x+6)(x+2) = 16x$

چهارم) $x^2 + 8x + 12 = 16x$

پنجم) $x^2 - 8x + 12 = 0$

ششم) $(x-2)(x-6) = 0$

هفتم) $\begin{cases} x=2 \\ x=6 \end{cases}$

(۱) اول

(۳) چهارم

(۲) دوم

(۴) هفتم

علوم و فنون ادبی یازدهم

- ۹۱- هر یک از عبارات زیر، به ترتیب معرف کدام یک از شاعران و نویسندگان است؟
- در کتاب «لمعات» خود سیر و سلوک عارفانه را در قالب نظم و نثر بیان کرده است.
 - اثر معروفش «المعجم فی معاییر اشعار العجم» از نخستین و مهم‌ترین آثار در علم عروض، قافیه و بدیع است.
 - شاعر عصر سربداران، مردی دهقان‌پیشه بود که شاعری خود را در سرودن قطعات اخلاقی آشکار کرد.

(۱) خواجوی کرمانی - شمس قیس رازی - سلمان ساوجی

(۲) فخرالدین عراقی - عطاملک جوینی - سلمان ساوجی

(۳) فخرالدین عراقی - شمس قیس رازی - ابن یمین

(۴) خواجوی کرمانی - عطاملک جوینی - ابن یمین

۹۲- کدام عبارت در مورد جامی «کاملاً» درست است؟

(۱) معروف‌ترین شاعر قرن نهم است و بهارستان را به تقلید از بوستان سعدی سرود.

(۲) جامی کتاب نفحات‌الانس خود را به شیوه تذکره‌الاولیای عطار نوشته است.

(۳) جامی مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که مرصادالعباد یکی از آن‌هاست.

(۴) موضوع کتاب نفحات‌الانس، ذکر احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی است.

۹۳- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام گزینه نادرست است؟

(۱) در عهد بزمندگان تیمور، علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب و تاریخ‌نویسی نیز ادامه یافت.

(۲) پس از تیمور، شاهرخ شهر هرات را مرکز فرمانروایی خود قرار داد و از هنرمندان خوش‌نویس، نقاش و شاعر حمایت کرد.

(۳) در زمان بایسنقر میرزا، هنرمندان، قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند.

(۴) در عهد بزمندگان تیمور، ادبیات رونقی تازه و بنیادی گرفت و کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً نوآورانه و عمیق بود.

۹۴- در کدام ابیات، هر دو نوع تشبیه فشرده و گسترده به کار رفته است؟

الف) ای ترک لاله‌رخ بده آن لاله‌گون شراب

ب) از دل بیدار و اشک آتشین و آه گرم

ج) نیزه چون مارش از بر چرخ ساید نیش او

د) صبح چون زلف شب براندازد

ه) ساده لوحی فارغ از رد و قبولم کرده است

(۱) «الف»، «د»، «ه»

(۲) «ج»، «د»، «ه»

(۳) «الف»، «ب»، «ج»

(۴) «ب»، «ج»، «د»

۹۵- در کدام ابیات تشبیه فشرده غیراضافی دیده می‌شود؟

الف) نمی‌دانم که بازای ابر رحمت بر که می‌باری

ب) تو سرو جویباری، تو لاله بهاری

ج) وحشی نمی‌زدم چو مگس دست غم به سر

د) خسروان را آب حوضش زمزم است

ه) آن مصر مملکت که تو دیدی خراب شد

(۱) «الف»، «د»، «ه»

(۲) «ب»، «د»، «ه»

(۳) «الف»، «ب»، «ج»

(۴) «ب»، «ج»، «ه»

۹۶- کدام بیت «فاقد» ادات تشبیه است و تعداد تشبیهات بیشتری دارد؟

- (۱) وحشی از دریای رحمت گرد همدت رشحه‌ای
(۲) در آه ما نهفته خزان و بهار حسن
(۳) از تیغ بی‌ملاحظه آه ما بترس
(۴) تا زد به نام من غم او قرعه جنون

۹۷- در کدام گزینه، هیچای دوم مصراع اول کوتاه است؟

- (۱) اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را
(۲) ای ساربان آهسته ران کارام جانم می رود
(۳) غمش در نهان خانه دل نشیند
(۴) ساقیا بده جامی زان شراب روحانی
- ۹۸- در کدام گزینه، هجاهای تشکیل دهنده بیت به صورت «۴ تا - ۴ تا - ۳ تا» تقسیم بندی نمی شود؟

۹۹- در کدام گزینه، مرز پایه‌های آوایی «رکن دوم مصراع اول» بیت زیر آمده است؟

- «قرب خواهی گردن از طاعت مپیچ جامگی خواهی سر از خدمت متاپ»

۱۰۰- مفهوم بیت زیر با کدام بیت «تفاوت» دارد؟

- «مکن پیش دیوار، غیبت بسی
(۱) چه گفت آن سخن‌گوی پاسخ‌نیوش
(۲) لب‌مکشای ارچه در او نوش‌هاست
(۳) عاشقانش چو در حدیث آیند
(۴) بیش دیوار آن‌چه گوید هوش‌دار
بود کز پیشش غم‌ش دارد کسی»
که دیوار دارد به گفتار غم‌ش
کز پس دیوار بسی غم‌ش‌هاست
در و دیوار، غم‌ش بگش‌ایند
تا نباشد در پس دیوار غم‌ش

جامعه‌شناسی یازدهم

۱۰۱ عبارت درست درباره جهان انسانی و نادرست درباره جهان تکوینی، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) بین بخش فردی و اجتماعی آن تناسب و هماهنگی وجود دارد؛ زیرا هر عقیده و اخلاقی، فرهنگ متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند. - پدیده‌های موجود در جهان تکوینی، پیش از انسان وجود داشته‌اند و وجود آن‌ها مستقل از خواست و اراده انسان است.
- (۲) متفکران مسلمان، بخش‌های موجود در این جهان را در برابر جهان تکوینی قرار می‌دهند و از سه جهان مجزا سخن می‌گویند. - انسان در جهان تکوینی صرفاً امکان بهره‌برداری و تصرف دارد؛ زیرا نظم این جهان اعتباری و مستقل از انسان است.
- (۳) محصول زندگی انسان است و هر آنچه با اندیشه یا با عمل انسان‌ها پدید می‌آید، به این جهان تعلق دارد. - متفکران مسلمان، جهان طبیعت را به عنوان بخشی از جهان تکوینی می‌دانند و جهان تکوینی را به دو بخش طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.
- (۴) کنش‌های فردی انسان‌ها مربوط به بخش ذهنی و کنش‌های اجتماعی آن‌ها مربوط به بخش فرهنگی جهان انسانی است. - اندیشمندان مادی‌گرا این جهان را در برابر جهان طبیعت قرار می‌دهند و جهان طبیعت را نیز به دو بخش مجزا تقسیم می‌کنند.

۱۰۲ در ارتباط با مفهوم «فرهنگ جهانی»، موارد خواسته‌شده به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- شرط تبدیل یک فرهنگ قومی و قبیله‌ای به یک فرهنگ جهانی
 - ویژگی مدینه فاسقه فارابی در صورت جهانی شدن
 - پیامد تحقق یک فرهنگ جهانی از گونه اول
- (۱) نگاه سلطه‌جویانه نسبت به سایر اقوام و مناطق - عقاید و ارزش‌های حق و هنجارها و رفتارهای ناهمسو با حق - تقسیم جهان به مرکز و پیرامون
 - (۲) عبور از مرزهای فرهنگی و سیاسی خود - عقاید و ارزش‌های حق و هنجارها و رفتارهای ناهمسو با حق - به ضعف و ناتوانی کشاندن دیگر فرهنگ‌ها
 - (۳) عبور از مرزهای فرهنگی و سیاسی خود - هنجارها و رفتارهای حق و عقاید و ارزش‌های ناهمسو با حق - تقسیم جهان به مرکز و پیرامون
 - (۴) نگاه سلطه‌جویانه نسبت به سایر اقوام و مناطق - هنجارها و رفتارهای حق و عقاید و ارزش‌های ناهمسو با حق - به ضعف و ناتوانی کشاندن دیگر فرهنگ‌ها

۱۰۳ هر یک از عبارت‌های زیر، نشان‌دهنده فقدان کدام یک از ویژگی‌های فرهنگ جهانی مطلوب است؟

- باور به تقدیر محتوم، تلاش و مقاومت را از بین می‌برد.
 - با تقسیم نابرابر فرصت‌ها، طمع‌کاران به حقوق دیگران دست‌درازی می‌کنند.
 - محدودیت مطلق یا رهایی مطلق و بی‌قید و شرط، انسان را از مسیر کمال منحرف می‌سازد.
 - بدون معیار سنجش مشترک، در تشخیص نیکی از بدی دچار سردرگمی می‌شویم.
- (۱) حقیقت - عقلانیت - معنویت - عدالت
 - (۲) مسئولیت - عدالت - معنویت - عقلانیت
 - (۳) حقیقت - عقلانیت - آزادی - معنویت
 - (۴) مسئولیت - عدالت - آزادی - حقیقت

۱۰۴ پاسخ سؤالات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- قومی که از نظر نظامی شکست می‌خورد، در چه صورتی می‌تواند استقلال سیاسی خود را مجدداً به دست بیاورد؟
 - از حیث منطقی، چه رابطه‌ای بین امپریالیسم و استعمار وجود دارد؟
 - همکاری مردم جامعه تغلب برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها، چه هنگامی پیش می‌آید؟
- (۱) ضعیف شدن قدرت نظامی مهاجم - استعمار عامل شکل‌گیری امپریالیسم و امپراتوری است. - هدف همه مردم خوار و مقهور کردن دیگران باشد.
- (۲) حفظ هویت فرهنگی خود - استعمار نوعی جهانگشایی و امپراتوری است. - همه افراد شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگر باشند.
- (۳) داشتن فرهنگ غنی و قوی - اگر امپریالیسم از نوع فرهنگی باشد، موجب استعمار می‌شود. - برای بقای خود، از تسلط بر خودشان خودداری کنند.
- (۴) غلبه فرهنگی بر قوم مهاجم - امپریالیسم یکی از نتایج و زیرمجموعه‌های استعمار است. - افراد تلاش کنند بر یکایک مردم خود نیز چیره شوند.

۱۰۵ موارد خواسته شده در جدول زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

نوع استعمار	ابزارها	اهداف	وضعیت استعمارگران و مجریان
قدیم	دریانوردی و اقتصاد صنعتی	تأمین سلطه نظامی	(ج)
نو	(الف)	(ب)	استعمارگران پنهان‌اند.
فرانو	(د)	هجوم به هویت فرهنگی دیگر کشورها	مجریان پنهان‌اند.

- (۱) اتکا به قدرت اقتصادی - تبلیغ باورهای فرهنگ غربی - استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند. - از بین بردن مقاومت فرهنگی جوامع غیرغربی
- (۲) استفاده از مجریان بومی - شکل‌گیری اقتصاد جهانی - مجریان حضور مستقیم و آشکار دارند. - ابزارهای فرهنگی بدون استفاده از سیاست و اقتصاد
- (۳) کودتای نظامی - کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر - استعمارگران حضور مستقیم دارند. - ابزارهای رسانه‌ای، علمی و فناوری اطلاعات
- (۴) دولت‌های دست‌نشانده - تأمین سلطه اقتصادی - استعمارگران آشکار و مجریان پنهان‌اند. - تصرف بازارها و مواد خام کشورهای استعمارزده

۱۰۶ در ارتباط با فرهنگ‌ها، چه تعداد از موارد زیر درست است؟

- (الف) فرهنگ غالب از نظر نظامی ← لزوماً نمی‌تواند غلبه فرهنگی ایجاد کند و گسترش فرهنگی به دنبال بیاورد.
- (ب) فرهنگ جهانی گونه اول ← سعادت همه انسان‌ها را دنبال می‌کند و از عقاید مشترک انسانی سخن می‌گوید.
- (ج) فرهنگ صهیونیسم در صورت جهانی شدن ← با رویکرد دنیوی خود، دیگران را در خدمت کانون‌های ثروت و قدرت به کار می‌گیرد.
- (د) فرهنگ دارای عقاید قومی و قبیله‌ای ← در حالت عادی از محدوده قومی خود فراتر نمی‌رود و جهانی نمی‌شود.
- (ه) فرهنگ حق از دیدگاه فارابی ← عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای آن مطابق نیازهای فطری انسان است.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

- ۱۰۷ با توجه به مراحل گسترش فرهنگ اسلامی، ترتیب زمانی موارد زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟
- الف) فرهنگ اسلامی به دلیل قدرت و غنای خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را درون خود هضم و جذب کرد.
- ب) استبداد استعماری می‌کوشید برای نزدیکی به فرهنگ غرب، مظاهر اسلامی را از بین ببرد.
- ج) بیدارگران اسلامی خطر سلطه جوامع غربی و فراموشی هویت فرهنگی اسلام را به مسلمانان گوشزد کردند.
- ۱) ابتدا مورد «ب» رخ داده، سپس برای مقابله با آن مورد «ج» توسط اندیشمندان اسلام مطرح شد.
- ۲) عبارت‌های «ب» و «ج» در یک زمان واحد و پس از اتفاق افتادن مورد «الف» روی دادند.
- ۳) در واکنش به مورد «ب»، بسیاری از اندیشمندان به غنای فرهنگ اسلامی و مورد «الف» توجه کردند.
- ۴) عبارت‌های «الف» و «ج» در یک زمان واحد و پیش از روی دادن مورد «ب» اتفاق افتادند.
- ۱۰۸ موارد کدام گزینه، به ترتیب درباره «هستی‌شناسی»، «انسان‌شناسی» و «معرفت‌شناسی» فرهنگ غرب درست است؟
- ۱) به معنای اصالت انسان دنیوی در جهان هستی است. - از نتایج منطقی هستی‌شناسی فرهنگ غرب است. - وجه مشترک همه انواع آن، کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت است.
- ۲) همه ظرفیت‌های هستی متوجه اهداف دنیوی می‌شود. - به معنای اصالت انسان دنیوی و این‌جهانی است. - روشی از معرفت و شناخت را به رسمیت می‌شناسد که با سکولاریسم و اومانیسم همراه است.
- ۳) به معنای رویکرد دنیوی و صرفاً این‌جهانی به هستی است. - وجه مشترک همه انواع آن، کنار گذاشتن وحی در شناخت حقیقت است. - از روشنگری به عنوان مهم‌ترین ویژگی معرفت‌شناختی غرب یاد می‌شود.
- ۴) سبب پیدایش و رشد نهضت‌های جدید دینی شده است. - حقوق را بر مبنای تمایلات طبیعی آدمیان شکل می‌دهد. - روشنگری غربی برای از بین بردن موانعی آمده است که راه را بر حقیقت بسته‌اند.
- ۱۰۹ پاسخ سؤالات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- کدام‌یک، از زمینه‌های عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب - رعیتی در دوران رنسانس است؟
 - کدام‌یک، از پیامدهای تحریفات مسیحیت در سطح اندیشه و نظر به حساب می‌آید؟
 - کدام‌یک، از ریشه‌ها و عوامل زمینه‌ساز شکل‌گیری نخستین انقلاب لیبرال جهان است؟
 - کدام‌یک، از زمینه‌های فروریختن اقتدار کلیسا در دوران رنسانس محسوب می‌شود؟
- ۱) رشد تجارت - دور ماندن مسیحیت از عقلانیت با قبول تثلیث - اندیشه‌های فلسفی روشنگری - مواجهه اروپاییان با مسلمانان
- ۲) کشف آمریکا - آمیخته شدن مسیحیت با رویکردهای اساطیری - تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب صنعتی - اقتصاد سرمایه‌داری
- ۳) جنگ‌های صلیبی - گام برداشتن کشیشان و آباء کلیسا به سوی نوعی دنیاگرایی به جای امور معنوی - اصالت بخشیدن به انسان دنیوی - فتح قسطنطنیه
- ۴) بالاگرفتن تب طلا - توجه عملکرد دنیوی کلیسا در پوشش معنوی - قانون‌گذاری بر مبنای خواست انسان - جنگ‌های صلیبی
- ۱۱۰ از بین موارد زیر، کدام موارد نادرست‌اند؟
- الف) علم جدید با رویکرد دنیوی، وظیفه شناخت حقیقت عالم و عبور انسان از ملک به ملکوت را بر عهده ندارد.
- ب) انسان‌شناسی در دیدگاه اسلام مبتنی بر این اصل است که انسان باید با پیروی از پیامبران، عقل خود را شکوفا سازد.
- ج) در امپریالیسم فرهنگی، قوم مغلوب برتری فرهنگی جامعه مسلط را می‌پذیرد.
- د) فرهنگ ژاپن همانند فرهنگ اینکاها، هسته جغرافیایی وسیعی ندارد؛ اما برخلاف آن، تداوم تاریخی بالایی دارد.
- ه) پرسش درباره روش‌های شناخت و اعتبار آن در یک فرهنگ، مربوط به هستی‌شناسی آن فرهنگ است.
- ۱) «الف» - «د» ۲) «ب» - «ه» ۳) «ج» - «ه» ۴) «د» - «ب»

روان‌شناسی یازدهم

۱۱۱- هر یک از ابیات زیر، به ترتیب، با کدام روش کسب آگاهی و معرفت مطابقت دارد؟

الف) ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند	تا توانایی به کف آری و به غفلت نخوری
ب) به صحرا بنگرم، صحرا تو بینم	به دریا بنگرم، دریا تو بینم
ج) خرد رهنمای و خرد دلگشای	خرد دست گیرد به هر دو سرای
د) پدرم روضه رضوان به دو گندم بفروخت	من چرا ملک جهان را به جوی نفروشم؟

(۱) دریافت درونی - شهودی - علم تجربی - سخن و عمل بزرگان دین

(۲) علم تجربی - بزرگان دین - منطقی - دریافت درونی

(۳) علم تجربی - شهودی - فلسفی - سخن و عمل بزرگان دین

(۴) شهودی - بزرگان دین - علم تجربی - دریافت درونی

۱۱۲- هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب، با کدام یک از اهداف روان‌شناسی تجربی مرتبط است؟

• علی‌رغم تلاش دانشمندان برای دقیق و بی‌طرف بودن، دقت و مشاهده آنان در بیان این هدف می‌تواند تحت تأثیر پیش‌فرض‌ها، آسیب جدی ببیند.

• با آگاهی از اهمیت کیفیت مطالعه، می‌توان حدس زد دانش‌آموزی که خوب درس می‌خواند، موفق شود.

• دشواری تحقق آن به صورت غیرمستقیم ناشی از وجود توأمان ابعاد جسمانی و غیرجسمانی در آدمی است.

• تأثیرپذیر بودن پدیده‌های روان‌شناختی از عوامل متعدد، ابتدا این هدف علم را با دشواری مواجه می‌کند.

(۱) توصیف - تبیین - پیش‌بینی و کنترل - توصیف (۲) توصیف - پیش‌بینی - پیش‌بینی و کنترل - تبیین

(۳) تبیین - تبیین - توصیف و تبیین - پیش‌بینی (۴) تبیین - پیش‌بینی - توصیف و تبیین - کنترل

۱۱۳- روش جمع‌آوری اطلاعات کدام یک از افراد زیر بدون خطا بوده است؟

(۱) فرزانه برای مصاحبه با آزمودنی‌های خود لیست مشخصی از سؤالات دارد که به ترتیب آن‌ها را می‌پرسد.

(۲) مدرسه‌ای صرفاً با کمک آزمون هوش و کسلر، دانش‌آموزانی که بهره هوشی بالاتری دارند را ثبت‌نام می‌کند.

(۳) صبا برای آن‌که متوجه شود پدرش الزام‌گرفته یا نه، از اینترنت آزمونی برای سنجش حافظه پیدا می‌کند.

(۴) مربی فوتبال برای سنجش عملکرد بازیکنانش سعی می‌کند بدون تعصب، فیلم ضبط‌شده تمرین‌های آن‌ها را بارها و بارها ببیند.

۱۱۴- کدام یک از عبارت‌های زیر درست هستند؟

الف) رشد جنین درون رحم، تنها ناشی از عوامل وراثتی و رشد در سالمندی، بیشتر ناشی از عوامل محیطی است.

ب) لزوماً تمام ویژگی‌های وراثتی از بدو تولد در رفتار و ظاهر فرد، ظاهر نمی‌شوند.

ج) با بررسی اقوام و خویشاوندان دور و نزدیک هر فرد، می‌توان برخی ویژگی‌های ظاهری و رفتاری او را پیش‌بینی کرد.

د) این‌که کودک چند خواهر و برادر بزرگ‌تر دارد و تعداد لغاتی که می‌داند بیشتر از تعداد لغاتی است که خواهر و

برادرش در همین سن می‌دانسته‌اند، به دلیل عوامل وراثتی مؤثر بر رشد اوست.

(۱) «الف» - «ب» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ج» - «د»

۱۱۵- کدام گزینه در خصوص «رشد اجتماعی و اخلاقی» در دوره کودکی درست است؟

(۱) در دوره طفولیت، انگیزه عمل اخلاقی در کودک، بر پایه خوشحال کردن دیگران است.

(۲) همکاری در بازی‌های گروهی و رعایت تبصره‌ها و قواعد آن، از شاخصه‌های رشد درک اخلاقی است.

(۳) در ۸ - ۷ ماهگی کودک طی یک فرایند وابسته به آمادگی زیستی، اولین علامت رشد اجتماعی را از خود بروز می‌دهد.

(۴) برای رشد اخلاقی یک فرایند پیچیده و گام‌به‌گام طی می‌شود. در این فرایند خانواده و اجتماع نقش مهمی در مطرح کردن معیارها و قوانین دارند.

۱۱۶- کدام عبارت دربارهٔ ویژگی‌های رشد در دورهٔ نوجوانی، نادرست است؟

- (۱) تحریک‌پذیری و نوسانات خلقی در نوجوانی، منشأ فیزیولوژیکی و جسمانی دارد و با کسب مهارت، هیجان‌ها هم‌چنان منبع رفتارهای مثبت و سازنده خواهند بود.
- (۲) در دورهٔ نوجوانی اندام‌های داخلی بدن رشد قابل توجهی دارند که این تغییرات باعث می‌شود نوجوان احساس توانمندی زیادی کند.
- (۳) ایفای نقش جنسیتی برای نشان‌دادن رفتارهای زنانه یا مردانه مربوط به ویژگی جنسی هویت است.
- (۴) نظارت و ارزیابی بر استدلال‌ها و قضاوت‌ها و تغییر جهت تفکر لحظه‌به‌لحظه از ویژگی‌های مختص دورهٔ نوجوانی است که در کودکی وجود ندارد.

۱۱۷- کدام عبارت در خصوص شرایطی که هیچ‌یک از محرک‌ها توانایی و شدت لازم برای تحریک اندام حسی فرد را ندارند، درست است؟

- (۱) این شرایط مطلوب و خوشایند است و فرد را در یک خلصهٔ احساسی و استراحت کامل فرو می‌برد.
 - (۲) اگر در افراد انگیزهٔ بیرونی ایجاد شود، می‌توانند این شرایط را برای ساعت‌های طولانی به راحتی تحمل کنند.
 - (۳) در صورت انتخاب محرک‌های پیرامونی، فرد می‌تواند تفسیری از آن‌ها داشته باشد.
 - (۴) این امکان وجود دارد که فرد در این شرایط محرک‌هایی را تفسیر کند که اصلاً احساس نکرده است.
- ۱۱۸- اگر موقعیت از دست دادن محرک هدف در یک آزمایش آن باشد که نوار پاک‌سازی خشکبار در کارخانه، پستهٔ سالم را شناسایی کرده و در سبد خشک‌کن بیندازد، به ترتیب، موقعیت «رد درست» و «هشدار کاذب» کدام خواهد بود؟

- (۱) پستهٔ پوک را از چرخهٔ خشک‌کردن خارج کند. - پستهٔ ناسالم را به سبد خشک‌کن بیندازد.
- (۲) پستهٔ سالم را در سبد خشک‌کن بیندازد. - پستهٔ پوک را شناسایی کرده و از چرخهٔ خشک‌کردن خارج کند.
- (۳) پستهٔ پوک را به سبد خشک‌کن بیندازد. - پستهٔ ناسالم را از چرخهٔ خشک‌کردن خارج کند.
- (۴) پستهٔ ناسالم را از چرخهٔ خشک‌کردن خارج کند. - پستهٔ سالم را به سبد خشک‌کن بیندازد.

۱۱۹- پیامد کاهش هر یک از موارد زیر، به ترتیب، در کدام گزینه درست است؟

- مهارت و تجربهٔ فرد در انجام تکالیف هم‌زمان
- تعداد عوامل انحرافی هنگام پیدا کردن محرک هدف
- مدت‌زمان انجام تکالیف
- دشواری تکلیف

- (۱) افزایش کارایی در توجه متمرکز - کاهش سرعت یافتن محرک - افزایش احتمال خطا - کاهش حداکثر زمان مفید برای توجه مستمر
- (۲) کاهش کارایی در توجه پراکنده - افزایش سرعت یافتن محرک - افزایش کیفیت انجام تکالیف - افزایش حداکثر زمان مفید برای توجه مستمر
- (۳) کاهش کارایی در توجه پراکنده - افزایش مدت‌زمان یافتن محرک - کاهش کیفیت انجام تکالیف - کاهش اثر منفی انجام تکالیف هم‌زمان
- (۴) افزایش کارایی در توجه متمرکز - کاهش مدت‌زمان یافتن محرک - کاهش احتمال خطا - افزایش اثر منفی انجام تکالیف هم‌زمان

۱۲۰- هر یک از موقعیت‌های زیر، به ترتیب، با کدام یک از موضوعات ارتباط بیشتری دارد؟

- توجه یک نقاش به تابلوهای نقاشی نصب‌شده بر روی دیوارهای یک تالار
- کودکی که زمان به دنیا آمدنش، زلزله آمده، معتقد است که بسیار بدقدم است.
- معاون مدرسه، دانش‌آموز کلاس سوم را که اونیفورم سال قبل خود را پوشیده به اشتباه در صف دانش‌آموزان کلاس دوم جای می‌دهد.

• پزشکان در بیمارستان به دلیل رنگ سفید روپوششان از سایر افراد متمایز و شناخته می‌شوند.

- (۱) منبع توجه: اطلاعات موجود در حافظه - خطای شناختی - اصل مشابهت - اصل شکل و زمینه
- (۲) عامل تمرکز: تغییرات درونی محرک‌ها - خطای ادراکی - اصل استمرار - کل‌گرا بودن ادراک
- (۳) منبع توجه: نوع پردازش و انتظارات فرد - خطای شناختی - اصل مشابهت - تحت تأثیر ویژگی‌های حسی بودن ادراک
- (۴) عامل توجه پایدار: اهمیت‌دادن به موضوع - خطای ادراکی - اصل استمرار - اصل مجاورت

عربی، زبان قرآن یازدهم

• عَيْنَ الْأَنْسِبِ لِلْجَوَابِ فِي التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۲۱-۱۲۷):

۱۲۱- ﴿مَا تَقْدُمُوا لَأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ﴾:

- (۱) هر چه از خوبی برای خودتان پیش بفرستید نزد خداوند یافته می شود.
 - (۲) هر چیز خوبی که برای خودتان از پیش می فرستید آن را نزد خداوند می یابید.
 - (۳) آنچه از خیر برای خود پیش بفرستید آن را نزد خداوند می یابید.
 - (۴) هر چه از خوبی برای خودتان از پیش فرستاده اید نزد الله می یابید.
- ۱۲۲- «أَهْمُ وَصِيَّةٍ لِقَمَانٍ لَابْنِهِ هِيَ عَدَمُ التَّبَخُّثِ فِي الْمَشْيَةِ»:

- (۱) مهم ترین سفارش لقمان به فرزندش عدم فخرفروشی در راه رفتن است!
 - (۲) با اهمیت ترین وصیت لقمان به پسرش این است که در [طرز] راه رفتن فخرفروشی نکند!
 - (۳) سفارش مهم تر لقمان به فرزند خود عدم تکبر در راه رفتن می باشد!
 - (۴) مهم ترین وصیت لقمان برای پسرش دوری از تکبر در [شیوه] راه رفتن است!
- ۱۲۳- «أَرَدْتُ أَنْ أَسْبِ الْاَلَّذِي كَانَ سَبْتِي وَلَكِنْ أَخِي مَنَعَنِي وَ قَالَ: دَعِ شَاتَمَكَ مُهَاتًا تُسَخِّطُ الشَّيْطَانَ!»:

- (۱) اراده کردم که ناسزا بدهم به کسی که به من فحش می داد، اما برادر من مانع شد و گفت: دشنام دهندها را خوار فروگذار تا شیطان را عصبانی کنی!
- (۲) می خواستم به کسی که به من ناسزا داده بود، دشنام دهم، اما برادر من را منع کرد و گفت: ناسزاگوی پست خود را رها کن که اهریمن خشمگین می گردد!
- (۳) خواستم دشنام بدهم به کسی که به من ناسزا داده بود، ولی برادر من بازداشت و گفت: دشنام دهندها را خوار رها کن تا اهریمن را خشمگین نمایی!
- (۴) خواستم ناسزا گفته باشم به کسی که به من دشنام داد، اما برادر من را بازداشت و گفت: دشنام دهندها را خوار فروگذار که شیطان را عصبانی می کنی!

۱۲۴- «مَجْرَ لَا عِبُو مَنْتَخِبِ إِيْرَانِ الْوَطْنِيَّ إِيْرَانِ مَعْ مُدْرِبِيْهِمْ لِّلْمَشَارَكَةِ فِي مُبَارِيَاتِ الْكُلْسِ الْعَالَمِ وَ نَحْنُ نُسْتَعِيْنُ بِاللّٰهِ لِنَفُوْزَهُمْ فِي الْمُبَارِيَاتِ الْقَادِمَةِ»:

- (۱) بازیکنان تیم ملی ایران به همراه مربیان شان برای شرکت در مسابقات جام جهانی، ایران را ترک کردند و ما از خداوند برای پیروزی آنان در رقابت های پیش رو یاری می جوئیم!
- (۲) بازیکنان و مربیان شان در تیم ملی ایران، برای شرکت در مسابقات جام جهانی، از ایران خارج شدند و ما از خداوند می خواهیم آنان را در مسابقات آینده، یاری نماید!
- (۳) بازیکنان انتخاب شده در تیم ملی ایران به همراه مربیان خود برای مشارکت در بازی های جام جهانی، ایران را ترک کردند و ما از خداوند برای پیروزی آنان در مسابقات پیش رو یاری می خواهیم!
- (۴) بازیکنان تیم ملی ایران و مربیشان، ایران را برای شرکت در رقابت های جام جهانی ترک کردند و ما امیدواریم خداوند آنان را در پیروزی در رقابت های آینده یاری کند!

۱۲۵- عَيْنُ الْخَطَا:

- (۱) يَا بُنَيَّ لَا تَتَّخِذْ الْكَذَّابَ صَدِيقًا: ای پسرکم، بسیار دروغگو را دوست نگیر!
- (۲) الصَّدِيقُ الْحَقِيقِيُّ مُعِيْنٌ عَلَى الْبِرِّ: دوست واقعی بر نیکی یاری رساننده است!
- (۳) يَا مَنْ يُحْسِنُ خَلْقَ النَّاسِ وَ خُلُقَهُمْ: ای کسی که آفرینش مردم و اخلاقشان را نیکو می گرداند!
- (۴) رَبِّ سَكُوتٍ أَلْبَغُ مِنَ الْكَلَامِ: قطعاً سکوت از سخن گفتن شیواتر است!

۱۲۶- «از دوستی با نادان بپرهیز، زیرا او به تو ضرر می‌زند اگرچه دوست دارد که به تو سود برساند!»: عَيْن الصَّحِيح:

(۱) إِيَّاكَ وَ الصَّدَاقَةَ مَعَ الْأَحْمَقِ، لِأَنَّهُ يُحِبُّ أَنْ يَنْفَعَكَ وَ لَكِنَّهُ يَضُرُّكَ!

(۲) إِيَّاكَ وَ مَصَادَقَةَ الْأَحْمَقِ، فَإِنَّهُ يَضُرُّكَ وَ إِنْ أَحَبَّ أَنْ يَنْفَعَكَ!

(۳) حَذَّرَ أَنْ لَا تُصَاقِقَ الْجَاهِلَ، لِأَنَّهُ يَضُرُّكَ وَ إِنْ أَرَادَ أَنْ يَنْفَعَكَ!

(۴) حَذَّرَ مَجَالِسَةَ الْجَاهِلِ، فَإِنَّهُ يَبْرِدُ أَنْ يَنْفَعَكَ وَ إِنْ ضُرَّكَ!

۱۲۷- عَيْنُ الْخَطَا عَنْ الْمَقْهُومِ:

(۱) ﴿لَا تُصَغِّرْ خَذَكَ لِلنَّاسِ﴾: افتادگی آموز اگر طالب فیضی!

(۲) مَثَلُ الْمَصَالِحِ رَكْبًا تَهْمُ فِي الْفُلُوتِ! حالت سوخته را سوخته دل داند و بس / شمع دانست که جان دادن پروانه ز چیست

(۳) لَيْسَتْ دُمُوعُ عَيْنِي هَذِي لَنَا الْعَلَامَةُ! فریاد که جز اشک شب و آه سحرگاه / اندر سفر عشق، مرا همسفری نیست

(۴) مَا عُرِيبَ الْأَحْمَقُ بِمَثَلِ السَّكُوتِ عَنْهُ! در خاموشی دوصد جواب است، جواب!

• اقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۱۲۸ - ۱۳۰) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

أمر الله عباده ألا يمشوا في الأرض مرحاً و هذا قوله: (و لا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرْحًا) كما نهى النبي (ص) عن التَّبَخُّرِ في المشي، و أمر أن يُغَضَّ من الصوت، فقال: (اغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ) و شَبَّهَ صَوْتَهُ بِدُونِ دَلِيلِ مَنْطِقِي بِصَوْتِ الْحَمِيرِ. فالْمُؤْمِنُ لَا يَكُنْ مُخْتَالًا فَخُورًا وَ لَا يُصَغِّرُ خَذَهُ تَكْبَرًا و قيل في القرآن (و لا تُصَغِّرْ خَذَكَ لِلنَّاسِ) و من فعل ذلك فَقَدْ ارْتَكَبَ سَيِّئَةً كَبِيرَةً. و أما الإنسان المَلِيحُ الْخُلُقِ، فهو مَنْ جَمَعَ بَيْنَ حُسْنِ الْهَيْئَةِ وَ حُسْنِ السَّيْرِ، وَ تَرَكَ كُلَّ خُلُقٍ مَذْمُومٍ.

۱۲۸- من شَبَّهَ بِالْحَمِيرِ؟

(۱) الَّذِي يُصْرُخُ بِصَوْتِ رَفِيعٍ وَ يَطْلُبُ الْمُسَاعَدَةَ!

(۲) مَنْ لَا يَغْضُضُ مِنْ صَوْتِهِ بَلْ يَرْفَعُهُ بِلَا سَبَبٍ!

(۳) مَنْ كَانَ لَهُ صَوْتٌ رَفِيعٌ لَا يَقْدِرُ أَنْ يَغْضُضَهُ!

(۴) الَّذِي يَرْفَعُ صَوْتَهُ أَمَامَ الْآخَرِينَ لِجَذْبِهِمْ!

۱۲۹- مَنْ هُوَ «الْإِنْسَانُ الْمَلِيحُ الْخُلُقِ»؟

(۱) مَنْ لَا يَرْتَكِبُ مَعْصِيَةً كَبِيرَةً!

(۲) مَنْ كَانَ لَهُ خُلُقٌ كَرِيمٌ وَ وَجْهٌ جَمِيلٌ مَعًا!

(۳) مَنْ يَحَاوِلُ أَنْ يُحَسِّنَ صَوْرَتَهُ وَ لَا يَفْعَلُ عَمَلًا مَذْمُومًا!

(۴) مَنْ لَا يُصَغِّرُ خَذَهُ لِلنَّاسِ وَ لَا يَمْشِي مَرْحًا!

۱۳۰- عَيْنُ الْخَطَا فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: «ارْتَكَبَ - شَبَّهَ - مَذْمُومٌ - يُرْفَعُ»

(۱) ارْتَكَبَ: فعلٌ ماضٍ - للمفرد المذكر - مزيد ثلاثي من باب إفعال - اسم فاعله: مُرْتَكِبٌ - متعدّ / فعل و مفعوله «سَيِّئَةً»

(۲) شَبَّهَ: فعلٌ ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي - له حرف زائد واحد - اسم مفعوله: مُشَبَّهٌ - مبنی للمعلوم / فعل و مع فاعله

جملة فعلية

(۳) مَذْمُومٌ: اسم - مفرد مذكر - اسم مفعول (استنقاقه من فعل «نَمَّ») - معرب - نكرة / صفة و مجرور بالتبعية من موصوفها

(۴) يُرْفَعُ: فعلٌ مضارعٌ - للغائب - مجرد ثلاثي - اسم فاعله: مُرْتَفِعٌ - مبنی للمجهول - متعدّ / نائب فاعله: «صَوْتٌ»

• عَيْنُ الْجَوَابِ الصَّحِيحِ فِي الْأَسْئَلَةِ الثَّلَاثَةِ (١٣١ - ١٣٥):

١٣١- عَيْنُ الصَّنَحِيحِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) بَعْدَ أَنْ يُتَنَاوَلَ التَّمَسَّاحُ طَعَامُهُ يَمْتَرِيحُ فِي التَّنَاطُّي!
- (٢) يُحَرِّكُ الطَّائِرُ جَنَاحَيْهِ ثَمَانِينَ مَرَّةً فِي الثَّانِيَةِ الْوَاحِدَةِ!
- (٣) زَعَانِفُ السَّمَكِ الطَّائِرُ تَعْمَلُ كَجَنَاحَيْنِ وَتُسَاعِدُهُ لِلْفَرَارِ!
- (٤) حَيْثُ الصُّبْحَاءُ تَوَفُّ كَالْعَصَا لِتُصَيِّدَ طَائِرًا يَنْزِلُ عَلَى ذُنُوبِهَا!

١٣٢- عَيْنُ عِبَارَةٍ مَا جَاءَ فِيهَا اسْمُ التَّفْضِيلِ:

- (١) قَدْ يَنْظُرُ الْأَطْفَالُ إِلَى الْأَكَابِرِ لِيَتَعَلَّمُوا مِنْهُمْ أَسَالِيبَ الْحَيَاةِ!
- (٢) فِي بَعْضِ الْأَوْقَاتِ قَدْرَةُ الْكَلَامِ أَقْوَى مِنْ قَدْرَةِ السَّلَاحِ بَلَا تَنَافُ!
- (٣) فِي نَهَايَةِ الْجُلُوسَةِ ذَكَرْتُ ذِكْرِيَابَ أَيَّامِ صَغَرِي لِصَدِيقِي أَحْمَدَ!
- (٤) مَا كُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّ زَمِيلِي مِنْ أَشْهَرِ كُتَّابِ لِقِصَصِ الْأَطْفَالِ!

١٣٣- عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ الْمِبَالِغَةِ:

- (١) هَذِهِ الْخَلَامَةُ تَدُلُّ عَلَى أَنَّ السِّيَاحَةَ مَمْنُوعَةٌ فِي هَذَا الْمَاءِ!
- (٢) بَعْضُ الْمَعْلَمِينَ نَصَّاحُونَ لِلتَّلَامِيذِ، فَهَمُ يُعْطَوْنَهُمْ حِكْمًا قِيمَةً!
- (٣) إِنِّي لَا أَدْرِي مَعَ الْأَسَفِ أَيُّ أَثْمَنَاتِ الْكِرَامِ قَدْ لُقِّبَ بِالسَّجَادِ!
- (٤) بَعْدَ شِرَاءِ تِلْكَ الْبِضَائِعِ سَأَلْتُ عَنْ سَعْرِهَا وَدَفَعْتُهُ لِلْبَيْعِ!

١٣٤- عَيْنُ كَلِمَةِ «مَزَارِعَ» يَخْتَلِفُ فِي النُّوعِ وَالْمَعْنَى:

- (١) تَحْكِي الْمَزَارِعَ الْقَدِيمَةَ لَنَا قِصَصَ الصَّبْرِ وَالْعِطَاءِ!
- (٢) تُحَرِّسُ الْمَزَارِعَ ذِكْرِيَابَ أَجْدَادِنَا بَيْنَ أَغْصَانِهَا!
- (٣) زُرْنَا الْمَزَارِعَ الرَّيْفِيَّةَ قَبْلَ يَوْمَيْنِ مَعَ مُدْرِسِنَا!
- (٤) يُرَاقِبُ الْمَزَارِعَ زَرْعَهُ بِكُلِّ حُبٍّ وَإِخْلَاصٍ!

١٣٥- عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ فِعْلُ الشَّرْطِ:

- (١) مَا تُعْجِبُنِي عَادَةً مَسَابِقَةٌ يَتَعَادَلُ فِيهَا الْفَرِيقَانِ!
- (٢) مَنْ دَعَانِي إِلَى أَحْسَنِ الْأَعْمَالِ فَإِنِّي أَحِبُّهُ كَثِيرًا!
- (٣) مَنْ تَكَلَّمَ فِيمَا لَا يَعْلَمُ يَقَعُ فِي الْخَطَا بَلَا تَنَافُ!
- (٤) مَا لَمْ يُذَكَّرْ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَعَلِينَا إِلَّا نَأْكُلُ مِنْهُ!

تاریخ یازدهم

۱۳۶- یک مورخ تاریخ اسلام قصد دارد درباره تاریخ ایران دوران اسلامی، تحقیق کند. وی به کدام منبع یا کتاب تاریخی دوران اسلامی باید رجوع کند؟

- (۱) تاریخ نگاری عمومی - طبری سعی کرده است در کتاب خود درستی یا نادرستی مطالب را به خواننده واگذار کند.
- (۲) تک نگاری - در عجائب المقدور به زندگی شاهان ساسانی اشاره شده است.
- (۳) تاریخ نگاری سلسله ای - طبری در خدای نامه ها به دوران باستان پرداخته است.
- (۴) تاریخ نگاری عمومی - دینوری در نگارش تاریخ بیهقی، زندگی فرمانروایان بزرگ و کوچک دوران باستان را ثبت و ضبط کرده است.

۱۳۷- کدام مورد درباره گونه های منابع نوشتاری تاریخ در دوره معاصر درست بیان شده است؟

- (الف) متون تقویمی، فلسفی، کلامی و اخلاقی، جزء سایر نوشته های تاریخی به شمار می روند که می توان از آن ها برای تبیین اوضاع علمی دوره های تاریخی استفاده کرد.
- (ب) عنصر المعالی در قرن پنجم هجری در شاخص ترین اثر خود، قابوس نامه، به مناسبات حکومت و مردم و تشکیلات و نهادهای اداری و نظامی پرداخته است.
- (ج) در دوره سلجوقیان، انوری در قصیده نامه اهل خراسان، اقدام به نقد اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود کرده است.
- (د) اصطخری، در المسالك و الممالك، به بیان مسائلی که در دیگر منابع کم تر یافت می شده پرداخته و گونه ای ارزشمند از تاریخ اجتماعی و فرهنگی را ارائه داده است.

(۲) «ب» - «ج»

(۱) «الف» - «ب»

(۴) «الف» - «ج»

(۳) «ب» - «د»

۱۳۸- کدام مورد درباره سبک و روش تاریخ نگاری «مروج الذهب و معادن الجواهر» درست بیان شده است؟

- (۱) سبک: تاریخ نگاری ترکیبی - روش: موضوع محوری
- (۲) سبک: تاریخ نگاری تحلیلی - روش: موضوع محوری
- (۳) سبک: تاریخ نگاری تحلیلی - روش: سال شماری
- (۴) سبک: تاریخ نگاری روایی - روش: سال شماری

۱۳۹- کدام مورد درباره گزارش ها و نوشته های مورخان دوران اسلامی درست است؟

- (الف) مسعودی برای نگارش گزارش های تاریخی خود و بررسی درستی و نادرستی اخبار به سفر می رفته و از نزدیک مکان رویدادها را بررسی می کرده است.
- (ب) یعقوبی و مقدسی برخلاف بیهقی، به روش عقلی برای سنجش اعتبار گزارش ها و منابع تاریخی اعتقادی نداشتند.
- (ج) بلاذری و دینوری، در نگارش «اخبار الطوال» و «فتوح البلدان»، به گزینش و انتخاب دست زدند و طبیعتاً قسمت هایی از خبر از چشم آن ها دور مانده است.
- (د) طبری برخلاف مسعودی، در نوشتن تاریخ، درستی و نادرستی مطالب را به خواننده واگذار می کرد و هیچ گونه دخل و تصرفی در روایت ها نداشت.

(۲) «الف» - «د»

(۱) «ب» - «ج»

(۴) «الف» - «ج»

(۳) «ب» - «د»

۱۴۰- کدام گزینه دو رویداد پیمان عقبه دوم (۱) و فتح مکه (۲) را با توجه به نمودار خط زمان زیر به درستی بیان می کند؟

(۱) (۲) روی (الف) به ناکامی قریش در جنگ خندق اشاره دارد که کاهش فعالیت های نظامی علیه اسلام و زمینه سازی برای نشر اسلام در میان قبایل را در پی داشت.

(۲) (۱) روی (الف) پایگاه امن و مطمئنی برای مسلمانان در یثرب به وجود آورد و زمینه را برای ترک مکه و بازنگشتن به آن تا سال ششم هجرت فراهم آورد.

(۳) (۱) روی نقطه (ب) حاکمان محلی در گوشه و کنار شبه جزیره عربستان را وادار کرد با پرداخت جزیه تابع حکومت مدینه شوند.

(۴) (۲) روی (ب) دو سال بعد از نقض پیمان حدیبیه و به صورت مسالمت آمیز اتفاق افتاد.

۱۴۱- کدام یک از وقایع زیر درباره رویدادهای سال ۹ ق. درست است؟

الف) انعقاد پیمان برادری

ب) اعلان براءت از مشرکان و نزول سوره توبه

ج) اسلام آوردن هیئت های نمایندگی قبیله های مختلف عرب

د) غزوه احد و اظهار مسلمانی عبدالله بن ابی

(۱) «الف» - «د» (۲) «ب» - «ج»

(۳) «ج» - «د» (۴) «الف» - «ج»

۱۴۲- کدام یک از رویدادهای زیر در فاصله سال های ۲۳ تا ۳۵ ق. روی داده است؟

(۱) محاصره شهر ایلیا - روی کار آمدن شماری از خاندان اموی

(۲) تبعید تعدادی از صحابه پیامبر - ثروت اندوزی با تصرف اراضی وسیعی در ایران، مصر و شام

(۳) تقسیم عطایا میان مردم - فتح سرزمین های مصر و شام

(۴) اوج گرفتن تعصبات طایفه ای و قبیله ای - رعایت مساوات و عدالت میان افراد و گروه های مختلف مسلمان

۱۴۳- کدام مورد از پیامدهای میراث تمدنی اندلس در دوران امویان است؟

الف) شهرهای بزرگ، آباد و پرجمعیت ← شکوفایی اقتصادی و پیشرفت های شگرف تمدنی

ب) ارتباط تجاری با سرزمین های حوزه دریای مدیترانه ← رونق چشمگیر بازرگانی داخلی و خارجی در مسیرهای زمینی و دریایی

ج) پیشرفت علمی در زمینه نجوم و فلسفه ← آشنایی با دستاوردهای علمی دانشمندان و عالمان مسلمان

د) دارابودن مراکز اقتصادی مهم ← وجود بازارها و کارگاه های صنعتی محدود در شهرهای اندلس

(۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «ج»

(۳) «الف» - «د» (۴) «ج» - «د»

جغرافیای یازدهم

۱۴۴- کدام یک از عبارات‌های زیر با مفهوم ناحیه‌بندی در جغرافیا، مطابقت دارد؟

- الف) ناحیه، بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی همگون و خاصی با بخش‌های مجاور دارد.
 ب) ناحیه و منطقه دارای یک تعریف مشترک هستند که ویژگی اصلی آن‌ها عناصر طبیعی و انسانی هستند.
 ج) ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است که دانشمندان سایر علوم صرفاً می‌توانند در این زمینه مشاوره بدهند.
 د) انتخاب ملاک‌ها برای تعیین حدود ناحیه به هدف مطالعه و تحقیق پژوهشگر جغرافیایی بستگی دارد.

(۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «ج» (۳) «ج» و «د» (۴) «الف» و «د»

۱۴۵- با توجه به تصویر زیر، کدام عبارت‌ها صحیح می‌باشند؟

- الف) بیشتر بارندگی‌های فصل بهار و پاییز از این نوع بارندگی هستند.
 ب) این بارندگی در محل برخورد دو توده هوایی متفاوت شکل می‌گیرد.
 ج) در این بارندگی توده هوا در طی صعود، کاهش دما تجربه می‌کند و می‌بارد.
 د) در این نوع بارندگی توده هوا قبل از صعود از توده‌های مجاور گرم‌تر است.

(۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «ج»

(۳) «ج» - «د» (۴) «الف» - «د»

۱۴۶- با توجه به تصویر مقابل، کدام گزینه تحلیل درستی را بیان می‌کند؟

- (۱) هر چه از سمت «الف» به سمت «د» حرکت کنیم، وحدت و همگونی عناصر بیشتر می‌شود.
 (۲) با حرکت از سمت «د» به «ج» از همگونی و تجانس پدیده‌ها کاسته می‌شود اما تنوعی در عناصر پدیده‌ها دیده نمی‌شود.

(۳) با حرکت از سوی «الف» به «د»، هیچ تغییری در ویژگی‌های طبیعی رخ نمی‌دهد.

(۴) با حرکت از سوی «ب» به «د»، تنوع عناصر پدیده‌های سایر نقاط بیشتر می‌شود.

۱۴۷- با توجه به مهم‌ترین بیابان‌های جهان و ویژگی‌های آن‌ها، کدام گزینه درست است؟

- (۱) بیابان گبی همانند تار و برخلاف نامیب در اثر دوری از منابع رطوبتی شکل گرفته است.
 (۲) در شکل‌گیری بیابان تکه‌ماکان همانند گبی، شکل و جهت ناهمواری‌ها اثرگذار است.
 (۳) علت اصلی پیدایش بیابان نامیب همانند تکه‌ماکان، استقرار در مرکز پرفشار است.
 (۴) بیابان صحرای بزرگ آفریقا با ثبت دمای ۷۰ درجه سانتی‌گراد، گرم‌ترین نقطه زمین شناخته شد.

۱۴۸- با توجه به انواع هوازدهی و ویژگی‌های آن‌ها، کدام گزینه عبارت صحیحی را بیان می‌کند؟

- (۱) در هوازدهی زیستی فعالیت موجودات زنده سبب تغییرات شیمیایی و فیزیکی در سنگ‌ها می‌شود.
 (۲) در هوازدهی شیمیایی تغییرات دما باعث دگرگونی در ساختمان کانی‌ها می‌شود، اما سنگ‌ها خرد نخواهند شد.
 (۳) در هوازدهی فیزیکی مانند زیستی ریشه گیاهان و فعالیت حیوانات سبب خردشدن سنگ‌ها می‌شود.
 (۴) در هوازدهی زیستی برخلاف هوازدهی فیزیکی تغییراتی مانند انبساط و انقباض ممکن است رخ دهد.

۱۴۹- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه عبارت درستی را تبیین می‌کند؟

الف) کلوت ب) دشت ریگی ج) گرزدیو د) برخان

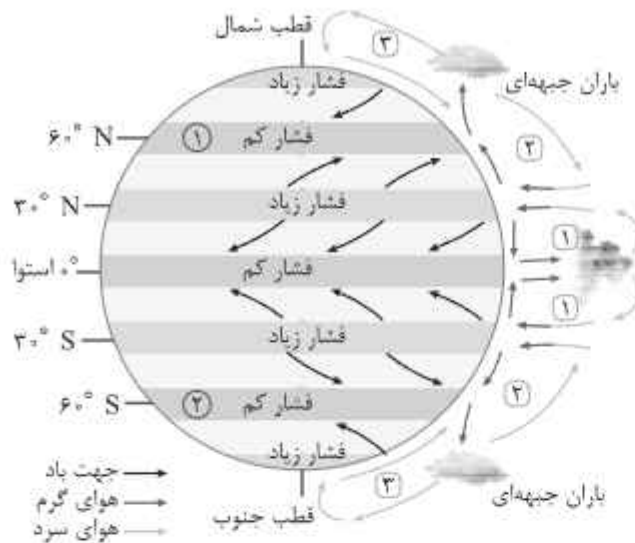
(۱) مورد «الف» همانند مورد «ب» حاصل انباشته‌شدن ذرات توسط باد در یک مکان می‌باشد.

(۲) مورد «ج» برخلاف «د» حاصل بخش مواد نرم‌تر و باقی‌ماندن سخت‌تر توسط باد است.

(۳) در مورد «ج»، باد شیارهای موازی و U شکل در رسوبات به جای مانده از دریاچه‌های قدیمی ایجاد می‌کند.

(۴) مورد «الف» با برخورد جریان باد با آب‌های زیرزمینی و متوقف‌شدن مسیر حرکت آن و ایجاد چاله‌های بادی، شکل می‌گیرد.

۱۵- با توجه به تصویر زیر، توضیحات ارائه شده در کدام گزینه، درست و منطقی به نظر می‌رسد؟

(۱) علت شکل‌گیری بارش جبهه‌ای در عرض‌های جغرافیایی 60° ، تقابل توده‌های هوای پرفشار مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجدي با توده‌های این ناحیه است. - به دلیل تفاوت وسعت خشکی‌ها و آب‌ها در نیمکره شمالی و جنوبی، تغییراتی در فشار هوا به وجود می‌آید.

(۲) اگر از ناحیه استوا به سمت عرض‌های بالاتر حرکت کنیم، فشار هوا به مرور افزایش پیدا می‌کند. - ناحیه استوا به دلیل تابش شدید خورشید، بیشترین دما را در مناطق مختلف زمین دارد.

(۳) صعود هوا در مناطق شماره (۱) و (۲)، تحت تأثیر توده‌های هوایی است که از سمت مدار استوا به آن سمت آمده و هوایی نسبتاً گرم‌تر را به سمت بالا می‌رانند. - توده‌های هوا در مناطق (۱) و (۲) تحت تأثیر نیروی کوریولیس سرد می‌شود.

(۴) جابه‌جایی توده‌های هوا بین کمربندهای فشار، موجب وزش یادهای مختلف در سطح کره زمین و تغییرات آب‌وهوایی می‌شود. - وضعیت آب‌وهوایی و فشار در مناطق (۱) و (۲)، بدون در نظر گرفتن تفاوت دسترسی منابع آبی، یکسان است.

تلاشی در مسیر موفقیت

فلسفه یازدهم

۱۵۱- روش پاسخ‌دهی به کدام سؤال با سایر سؤالات متفاوت است؟

- (۱) عوامل افول امپراتوری روم باستان چیست؟
- (۲) راه‌های مهار تورم و کنترل نقدینگی چیست؟
- (۳) راه ترمیم سلول‌های موجودات زنده چیست؟
- (۴) منشأ پی‌بردن به خطاهای حسی و راه اصلاح آن‌ها چیست؟

۱۵۲- با توجه به تغییرات معنایی واژه فلسفه و مشتقاتش، کدام عبارت درست است؟

- (۱) معنای اولیه سوفیست با معنای ثانویه فلسفه یکسان است.
- (۲) نخستین معنای فلسفه، مابعدالطبیعه بوده و به تدریج به وجودشناسی تبدیل شده است.
- (۳) فلسفه به معنای دوستدار دانایی بوده و به همین دلیل سقراط از این واژه استفاده کرده است.
- (۴) فلسفه به معنای مطلق دانش، دومین معنای این واژه در سیر تاریخی تحولات معنایی آن است.

۱۵۳- کدام مورد را می‌توان عامل ناگزیر شدن فلسفه از بررسی معرفت‌شناسی در بخش اصلی فلسفه دانست؟

- (۱) معرفت‌شناسی همچون شاخه‌ای برای ریشه‌تئومند هستی‌شناسی است.
- (۲) معرفت به وجود مطلق فرع بر امکان شناخت یا همان معرفت‌شناسی است.
- (۳) امکان شناخت وجود مقدم بر معرفت به اصل وجود و احکام کلی و عام حاکم بر آن است.
- (۴) وجودشناسی، با ابزارهای مختلف محقق می‌شود و شناخت ابزارهای شناخت، تنها وظیفه معرفت‌شناسی است.

۱۵۴- به جهت بررسی دو مسئله زیر به ترتیب کدام حوزه‌های فلسفه مناسب‌تر است؟

- چه راه‌هایی برای شناخت هستی و احکام و قواعد حاکم بر آن وجود دارد؟
- حق چیست و انسان‌ها از چه حقوقی برخوردارند؟

- (۱) معرفت‌شناسی - فلسفه اخلاق
- (۲) معرفت‌شناسی - فلسفه حقوق
- (۳) وجودشناسی - فلسفه حقوق
- (۴) وجودشناسی - فلسفه اخلاق

۱۵۵- کدام گزینه بیش از سایر نتایج اندیشیدن فیلسوفانه، نشان‌دهنده ضرورت انجام مسئولیت اجتماعی توسط

فلاسفه و اندیشمندان است؟

- (۱) رسیدن به هدف و معنای زندگی
- (۲) رهایی از عادت‌های غیرمنطقی
- (۳) آزاداندیشی و استقلال در اندیشه
- (۴) روشمندی در بررسی سؤالات بنیادین

۱۵۶- نماد عقل در تمثیل غار افلاطون چیست؟

- (۱) واقعیات و حقایق جهان که سایه آن‌ها در غار دیده می‌شود.
- (۲) رهاشدن از غل و زنجیرهای تقلید کورکورانه و عادات نابخردانه غیرمنطقی
- (۳) شخصی که زندانی‌ها را همراهی می‌کند تا از غار خارج شوند و به نور حقیقت خو بگیرند.
- (۴) خورشید که موجب روشنایی و تبیین حقایق برای انسان آزادشده از بند و زندان می‌شود.

۱۵۷- کدام گزینه در رابطه با تمدن‌های پیش از یونان باستان، درست است؟

- (۱) هیچ‌کدام از آن تمدن‌ها نمی‌توانند مبدأ فلسفه و مباحث فلسفی باشند.
- (۲) غلبه محتوای عرفانی بر فلسفی در آن تمدن‌ها موجب شده تا آن‌ها را مهد تفکر فلسفی ندانیم.
- (۳) موضوعات فلسفی مثل خداشناسی و معرفت‌شناسی در آن تمدن‌ها با بهره‌مندی کم‌رنگ از استدلال، مورد توجه بوده است.
- (۴) دغدغه اصلی اندیشمندان این تمدن‌ها، یافتن منشأ تغییرات و تحولات جاری در جهان طبیعت بود هرچند نتوانستند برای آن، از زبان فلسفی استفاده کنند.

۱۵۸- کدام گزینه یادآور دیدگاه فیثاغورس دربارهٔ تحولات و دگرگونی‌های جهان طبیعت است؟

- (۱) از آن‌جا که «نیستی هست» یک جملهٔ تناقض‌آمیز است، باطن و حقیقت جهان ثابت و بدون تغییر است.
 - (۲) وحدت اضداد که سازندهٔ جهان است، موجب تغییر و تحول دائمی جهان به عنوان قانون کائنات می‌شود.
 - (۳) تغییر شکل‌های مداوم آب از بخار تا باران و یخ، مبنای تغییر و تحولات جهان طبیعت است.
 - (۴) جهان مبتنی بر اصول متناقضی است که تلاش برای تفسیر و تبیین آن امری بیهوده است.
- ۱۵۹- آن‌چه در دادگاه، سقراط را به سمت توضیح دربارهٔ جهان پس از مرگ سوق داد، در کدام گزینه به صورت دقیق‌تر بیان شده است؟

- (۱) تلاش برای مرجع‌دانستن کسب فضیلت و دوری از رذیلت نسبت به مادیات، به جهت پربارکردن توشهٔ پس از مرگ.
 - (۲) توهم دانایی مردم نسبت به مرگ و پس از آن‌که موجب ترس از مرگ برای آنان شده است.
 - (۳) کنارزدن اتهامات ناروای نسبت داده شده به سقراط از جمله فاسدکردن جوانان.
 - (۴) رسالت سقراط مبنی بر به زمین آوردن فلسفه از آسمان در میان مردم.
- ۱۶۰- سقراط با بیان این پرسش از ملتوس که «آیا ممکن است که کسی صفات و امور مربوط به انسان را بپذیرد، اما منکر وجود انسان باشد؟»، به دنبال مردودکردن کدام اتهام خویش است؟

- (۱) فاسدکردن جوانان
- (۲) عدم باور به خدا
- (۳) انکار خدایان یونان
- (۴) بازگرداندن جوانان از آیین پدران

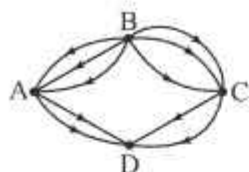
پایه دوازدهم

چنانچه پایه دوازدهم را در پنل کاربری خود انتخاب کرده‌اید، به سؤالات این دفتر چه مطابق جدول زیر در زمان مقرر پاسخ دهید.

مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی	یودجه بندی دروس
ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۵ دقیقه	فصل ۱ (درس ۱) صفحه ۱ تا ۱۱
زبان و ادبیات فارسی (۳)	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ صفحه ۱۰ تا ۲۱
علوم اجتماعی (۳)	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ صفحه ۱ تا ۹
عربی زبان قرآن (۳)	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ (تا ابتدای تمرین) صفحه ۱ تا ۱۰
تاریخ (۳)	۸	۲۰۱	۲۰۸	۸ دقیقه	درس ۱ صفحه ۲ تا ۱۵
جغرافیا (۳)	۷	۲۰۹	۲۱۵	۷ دقیقه	درس ۱ (تا ابتدای افزایش شهرهای میلیونی) صفحه ۱ تا ۱۱
فلسفه (۲)	۱۰	۲۱۶	۲۲۵	۱۰ دقیقه	درس ۱ صفحه ۱ تا ۷
مجموع	۶۵ سؤال			۷۰ دقیقه	

ریاضی و آمار دوازدهم

۱۶۱- مطابق شکل زیر، میان چهار شهر راه‌هایی وجود دارد. به چند طریق می‌توان از شهر B به شهر D سفر کرد؟

(۱) ۳۶

(۲) ۱۲

(۳) ۱۰

(۴) ۱۳

۱۶۲- با ارقام ۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۶، چند عدد چهاررقمی زوج بدون ارقام تکراری می‌توان نوشت؟

(۴) ۱۹۶

(۳) ۲۴۰

(۲) ۱۸۰

(۱) ۲۰۴

۱۶۳- اگر $(n^2 - 4n + 7)! = 6!$ باشد، حاصل $n! - (n+1)!$ کدام است؟

(۴) ۹۶

(۳) ۱۸

(۲) ۴

(۱) ۱

۱۶۴- اگر $(2! + 0!) - (1! - 9!) = a$ باشد، مجموع ارقام عدد a کدام است؟

(۴) ۹

(۳) ۱۵

(۲) ۱۰

(۱) ۶

۱۶۵- به چند طریق می‌توان به ۸ سؤال سه‌گزینه‌ای پاسخ داد به شرطی که پاسخ دادن الزامی نباشد؟

(۴) ۳۱۶

(۳) $\frac{4^8}{2}$ (۲) 8×3^8 (۱) 3^8

۱۶۶- با حروف کلمه NASERI، چند رمز ۶ حرفی می‌توان نوشت، به طوری که هیچ دو حرف صدا دار و هیچ دو حرف بی‌صدایی کنار هم نباشند؟

(۴) ۹۶

(۳) ۴۸

(۲) ۷۲

(۱) ۳۶

۱۶۷- مجموعه $\{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9\}$ ، چند زیرمجموعه ۴ عضوی دارد که تعداد اعضای فرد و زوجش یکسان است؟

(۴) ۳۰

(۳) ۲۴

(۲) ۲۰

(۱) ۱۵

۱۶۸- ۱۲ نقطه روی محیط یک دایره قرار دارند، با این نقاط چند مثلث می‌توان ساخت به طوری که نقطه A (یکی از همین ۱۲ نقطه) یکی از رئوسش باشد؟

(۴) ۴۸

(۳) ۵۵

(۲) ۶۰

(۱) ۶۶

۱۶۹- در منوی یک رستوران، ۱۲ غذا دیده می‌شود. به چند طریق می‌توان ۳ غذا سفارش داد به طوری که دو غذای خاص را نتوان هم‌زمان انتخاب کرد؟

(۴) ۲۲۰

(۳) ۲۱۰

(۲) ۲۰۰

(۱) ۱۹۰

۱۷۰- چند تابع مثل f از $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ به $B = \{6, 7, 8\}$ می‌توان نوشت به طوری که $f(1) = 6$ و $f(2) \neq f(3)$ باشد؟

(۴) ۵۴

(۳) ۴۸

(۲) ۱۸

(۱) ۳۶

علوم و فنون ادبی دوازدهم

۱۷۱- در متن زیر چند خطا به چشم می خورد؟

«عبدالوهاب نشاط، انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد؛ پس از آن، انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی شاه در تبریز، تشکیل شد. هدف از این انجمن رهایی بخشیدن شعر فارسی از انحطاط اواخر دوره افشاریه و دوره های بعد از آن بود اما برای رسیدن به این هدف، راهی جز تقلید از آثار پیشینیان در پیش نگرفتند و موجب پیدایش سبک بازگشت شدند که می توان آن را حد واسط سبک هندی و سبک دوره بعد، یعنی دوره بیداری دانست.»

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۱۷۲- همه موارد زیر از عوامل مؤثر در بیداری جامعه در دوره مشروطه هستند، به جز _____.

- (۱) توجه مردم به واقعیت ها و امکانات فنی دنیای جدید
- (۲) اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل
- (۳) رواج صنعت چاپ و روزنامه نویسی و نشر کتاب های غربی
- (۴) توجه به ادبیات در دربار قاجار و رونق بازار شعر و شاعری

۱۷۳- کدام عبارت ها از نظر تاریخ ادبیات دوره بیداری درست هستند؟

- (الف) در سال های اول مشروطه بیشتر نویسندگان مطالب خود را در قالب مقاله در روزنامه ها منتشر می کردند.
- (ب) در این عصر بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان های سیاسی بود و تعداد اندکی رمان اجتماعی نوشته شد.
- (ج) شاعران این دوره خود را وقف مردم کردند و بیش از محتوا به صور خیال و جنبه های شاعرانه توجه داشتند.
- (د) در این دوره، ادبیات - به ویژه شعر - برای آن که بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند، زبان محاوره را برگزید.

(۱) «الف» - «ب» (۲) «ج» - «د»

(۳) «الف» - «د» (۴) «ب» - «ج»

۱۷۴- در متن زیر، کدام مورد نادرست است؟

«گروهی از شاعران دوره بازگشت، به قصیده سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ افرادی

مانند کلیم کاشانی، قآنی شیرازی و سروش اصفهانی از این گروه اند. گروه دیگر غزل سرایی به سبک حافظ، سعدی

۲

و دیگر شاعران سبک عراقی را در پیش گرفتند. شاعرانی مانند نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی

۴

۳

از این گروه اند.»

(۱) ۲ (۲) ۱ (۳) ۴ (۴) ۳

۱۷۵- هر یک از عبارات زیر به ترتیب، معرف چه کسی است؟

- (الف) در روزنامه اش «قرن بیستم» به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان پرداخت.
- (ب) پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص ترین شاعر این دوره است؛ مثنوی «خداوندنامه» از آثار اوست.
- (ج) در طنز، هجو و هزل چیره دست بود و از شعرهای غربی نیز ترجمه هایی منظوم پدید آورده است.
- (د) عرصه هنری وی ترانه های میهنی و تصنیف هایی بود که در برانگیختن مردم نقش بسیاری دارد.

(۱) سید اشرف الدین گیلانی - صیای کاشانی - ایرج میرزا - فرخی یزدی

(۲) میرزاده عشقی - نشاط اصفهانی - علی اکبر دهخدا - عارف قزوینی

(۳) میرزاده عشقی - صیای کاشانی - ایرج میرزا - عارف قزوینی

(۴) سید اشرف الدین گیلانی - نشاط اصفهانی - علی اکبر دهخدا - فرخی یزدی

۱۷۶- نویسندگان کتاب‌های زیر، به ترتیب چه کسانی هستند؟

«داستان باستان - تاریخ بیداری ایرانیان - منشآت - سبک‌شناسی»

- (۱) میرزا حسن‌خان بدیع - ناظم‌الاسلام کرمانی - ادیب‌الممالک فراهانی - علی‌اکبر دهخدا
- (۲) میرزا حسن‌خان بدیع - ناظم‌الاسلام کرمانی - قائم‌مقام فراهانی - محمدتقی بهار
- (۳) ناظم‌الاسلام کرمانی - میرزا حسن‌خان بدیع - قائم‌مقام فراهانی - علی‌اکبر دهخدا
- (۴) ناظم‌الاسلام کرمانی - میرزا حسن‌خان بدیع - ادیب‌الممالک فراهانی - محمدتقی بهار

۱۷۷- متن زیر، معرف کدام شخصیت دوره بیداری است؟

«شعرهای او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن در روزنامه «نسیم شمال» به چاپ می‌رسید، در بیداری مردم بسیار مؤثر بود.»

- (۱) ادیب‌الممالک فراهانی
- (۲) سید اشرف‌الدین گیلانی
- (۳) علی‌اکبر دهخدا
- (۴) محمدتقی بهار

۱۷۸- انتساب کدام آثار به صاحبان آن‌ها «غلط» است؟

- (۱) (گنجینه نشاط: نشاط اصفهانی) - (شمس و طغرا: محمدباقر میرزای خسروی)
- (۲) (گلشن صبا: صبا کاشانی) - (شمس‌الدین و قمر: میرزا حسن‌خان بدیع)
- (۳) (مجله بهار: محمدتقی بهار) - (روزنامه سروش: فرخی یزدی)
- (۴) (نمایشنامه ایده‌آل: میرزاده عشقی) - (مجله دانشکده: ملک‌الشعرا بهار)

۱۷۹- بیت زیر با کدام بیت، تناسب معنایی دارد؟

- «یا رب قبول کن به بزرگی و فضل خویش
- کان را که رد کنی، نبود هیچ ملتجا»
- (۱) یا رب مگیر بنده مسکین و دست‌گیر
 - (۲) توانگرا در رحمت به روی درویشان
 - (۳) دری به روی من ای یار مهربان بگشا
 - (۴) روا مدار خدایا که در حریم وصال
- میشد گرتو ببندی خدای بگشاید
که هیچ‌کس نگشاید اگر تو در بندی
رقیب محرم و حرمان نصیب من باشد

۱۸۰- مضمون همه ابیات در عبارت زیر، یافت می‌شود، به جز ...

«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مراودت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی؛ ظایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته ...»

- (۱) دیری است که دلداری پیامی نفرستاد
 - (۲) از من مطلق صبر جدایی که ندارم
 - (۳) دریغ، صحبت دیرین و حق دید و شناخت
 - (۴) گفته بودم غم دل با تو بگویم چندی
- ننوشت سلامی و کلامی نفرستاد
سنگی است فراق و دل محنت‌زده جامی
که سنگ تفرقه، ایام در میان انداخت
به زبان چند بگویم که دلم حاضر نیست

۱۸۱- در ارتباط با مراحل سازنده ذخیره دانشی ما انسان‌ها، ترتیب درست موارد زیر در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) با سخن گفتن، روند آگاه‌شدن انسان از جهان اطرافش سرعتی شگرف می‌یابد.
 (ب) انسان از طریق حواس پنج‌گانه، به مرور اشیا و افراد را از یکدیگر تشخیص می‌دهد.
 (ج) انسان با تفکر و تعقل، از دیده‌ها، شنیده‌ها و خوانده‌هایش فراتر می‌رود.
 (د) مدرسه، دانشگاه و دیگر مراکز علمی، به سهم خود به آگاه‌شدن انسان کمک می‌کنند.
- (۱) «الف» - «ب» - «د» - «ج»
 (۲) «ب» - «الف» - «ج» - «د»
 (۳) «ب» - «ج» - «الف» - «د»
 (۴) «الف» - «د» - «ب» - «ج»

۱۸۲- فردی به میهمانی‌ای می‌رود که در آن کسی را نمی‌شناسد. در این شرایط، او پیش از انجام هر کنشی به آن می‌اندیشد. این موقعیت نشان‌دهنده کدام واقعیت است؟

- (۱) کنش آدمی وابسته به آگاهی است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود. با این حال، ما همواره از آگاهی‌هایی که در کنش‌هایمان وجود دارد غافلیم.
 (۲) اگر آگاهی‌ها و دانش‌های عمومی زندگی انسان وجود نداشته باشد، زندگی اجتماعی ما مختل می‌شود و جهان اجتماعی ما فرومی‌پاشد.
 (۳) در راه رفتن، غذا خوردن و سایر کنش‌های انسانی آگاهی‌هایی وجود دارد که به سبب عادت از نظر ما انسان‌ها پنهان مانده است.
 (۴) آگاهی‌ها و دانش‌های عمومی را انسان‌ها در طول زندگی خود کسب می‌کنند و این دانش‌های حاصل از زندگی در طول زندگی تکمیل می‌شوند.

۱۸۳- چه تعداد از موارد زیر، از ویژگی‌های دانش عمومی انسان‌هاست؟

- این دانش، گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی ماست.
- یادگیری دانش عمومی تا پایان عمر ادامه پیدا می‌کند.
- هر چه از تجربه‌های فردی و اجتماعی و مطالعات انسان به دست می‌آید، مربوط به دانش عمومی است.
- انسان اغلب متوجه دانش عمومی و اهمیت آن در زندگی نیست.
- دانش عمومی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی، رشد و پیشرفت می‌کند.
- دانش عمومی را جهان اجتماعی در اختیار انسان قرار می‌دهد.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۱۸۴- علت هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- غنی‌تر شدن دانش عمومی
 - شناسایی دقیق مسائل و ارائه راه‌حل‌های درست
 - فروپاشی زندگی اجتماعی انسان‌ها
- (۱) شناسایی راه‌حل مشکلات اجتماعی - طرح ایده‌های جدید برای حل تعارض - ناتوانی در انجام کنش اجتماعی
 (۲) افزایش ذخیره دانش عمومی - مختل شدن زندگی اجتماعی انسان‌ها - ارائه راه‌حل‌های صحیح برای زندگی اجتماعی
 (۳) تلاش‌های علمی عالمان - برخورداری افراد در جهان اجتماعی از دانش علمی - فقدان دانش حاصل از زندگی
 (۴) شکل‌گیری و پیشرفت دانش علمی - ارائه راهکار برای حل بحران‌های اجتماعی - غفلت از دانش عمومی

۱۸۵- در ارتباط با فواید دانش عمومی و دانش علمی، موارد کدام گزینه درست است؟

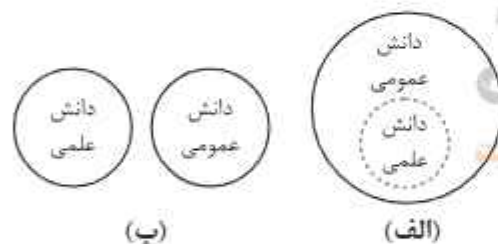
- (۱) کسی که دانش عمومی دارد، به درک عمیقی از دانش علمی جهان اجتماعی خود می‌رسد. - همه کسانی که از دانش عمومی برخوردارند، مشکلات اجتماعی را می‌شناسند.
- (۲) افرادی که درباره مسائل و مشکلات اجتماعی شناخت علمی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند. - کسی که دانش علمی دارد، آسیب‌های دانش عمومی را شناسایی می‌کند.
- (۳) کسی که دانش علمی دارد، قدرت پیدا می‌کند از حقایق موجود در دانش عمومی دفاع کند. - افرادی که درباره مشکلات دانش عمومی دارند، راه‌حل‌های صحیح ارائه می‌دهند.
- (۴) همه کسانی که از دانش عمومی برخوردارند، برای همه مشکلات اجتماعی راه‌حل ارائه می‌دهند. - کسی که دانش عمومی دارد، آسیب‌ها و اشکالات مربوط به دانش علمی را شناسایی می‌کند.

۱۸۶- «علت»، «پیامد» و «راه‌حل» تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) رواج تعاریف متفاوت و متضاد از علم - قطع ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی - رهاکردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخش دیگر
- (۲) محدود و منحصر دانستن علم به علم تجربی - بازماندن دانش عمومی از رشد و رونق لازم - بومی‌سازی دانش علمی و دانش عمومی
- (۳) تعاریف متفاوت از علم بر مبنای فرهنگ‌های متفاوت - عدم حمایت دانش علمی از دانش عمومی - به رسمیت شناختن علوم عقلانی و وحیانی
- (۴) سرایت رویکرد دنیوی جهان غرب به سایر جوامع - از دست رفتن دغدغه لازم برای حل مسائل دانش علمی - طرح ایده‌های جدید برای عبور از تعارض

۱۸۷- با توجه به نمودارهای زیر، هر یک از دیدگاه‌ها، به ترتیب چه عقیده‌ای درباره دانش عمومی دارند؟

- (۱) دانش عمومی کشف و بازخوانی واقعیت است. - دانش عمومی از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به دست می‌آید.
- (۲) دانش عمومی پایه و اساس هرگونه دانشی است. - دانش عمومی از طریق جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری حاصل می‌شود.
- (۳) دانش عمومی در مقابل دانش علمی از ارزش ناچیزی برخوردار است. - همه دانش‌ها دانش حاصل از زندگی است.
- (۴) دانش عمومی به دانش تجربی محدود می‌شود. - دانش علمی باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند.

۱۸۸- درباره رابطه میان دانش عمومی و دانش علمی، به ترتیب در کدام دیدگاه‌ها به موارد زیر توجه می‌شود؟

- خلق و بازسازی واقعیت‌ها
- دانش‌های فراتجربی
- برتری دانش علمی

- (۱) برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی بی‌اعتبار است. - دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود. - دانش عمومی از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید.
- (۲) مرز دانش عمومی و دانش علمی فرومی‌پاشد. - دانش‌ها خلق و بازسازی واقعیت هستند. - دانش علمی راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر به حساب می‌آید.
- (۳) دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به حوزه علم جلوگیری کند. - دانش علمی راه کشف واقعیت است. - دانش علمی از راه حس و تجربه حاصل می‌شود.
- (۴) دانش علمی در دانش عمومی ریشه دارد. - دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، از دانش عمومی اهمیت بیشتری دارد. - دانش علمی امکان انتقاد و تصحیح دانش عمومی را دارد.

۱۸۹- هر یک از موارد زیر، به ترتیب با عبارت‌های کدام گزینه مرتبط است؟

- تعاریف متفاوت جوامع از دانش علمی
- رشد دانش علمی در موضوعی خاص
- پیدا کردن راه‌حل صحیح برای مشکل بیکاری و مشکل آب
- ویژگی علوم انسانی و اجتماعی بومی

- (۱) هویت‌های فرهنگی متفاوت در جهان‌های اجتماعی مختلف - مطرح‌شدن مسئله‌ای خاص در جامعه - برخورداری افراد از دانش علمی درباره‌ی این مسائل و مشکلات - همسو با هویت فرهنگی جامعه
- (۲) بی‌اعتبار دانستن علوم غیر تجربی و غیر حسی - شکل‌گیری دانش علمی برای حل مسائل جامعه - شناخت عموم مردم از دانش علمی - داشتن دغدغه‌ی کشف واقعیت و تشخیص درست و نادرست
- (۳) رواج هویت دنیوی جهان متجدد در دیگر جوامع - غنی‌تر شدن دانش عمومی در جهان اجتماعی - تلاش علمی عالمان برای حل مسائل اجتماعی - مفید و کارآمد بودن در حل مسائل و مشکلات بومی
- (۴) شکل‌گیری تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی - تلاش‌های علمی عالمان - افزایش ذخیره‌ی دانش علمی در جهان اجتماعی - مشارکت در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان
- ۱۹۰- درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- تأکید بر موضوع علوم به جای روش آن موجب شده است که علومی مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی غیر علمی قلمداد شوند.

- دانش علمی با تأمل و اندیشه در دانش عمومی به دست می‌آید و عمیق‌تر و دقیق‌تر از دانش عمومی است.
- انسانی که درون جهان اجتماعی و با دیگر افراد زندگی می‌کند، دانش عمومی برای زندگی خود را از جهان اجتماعی می‌گیرد.

- ایده‌ی علوم انسانی و اجتماعی اسلامی ایرانی، همسو با هویت فرهنگ جهانی و ناظر به حل مسائل جامعه جهانی است.

- (۱) نادرست - درست - نادرست - درست
- (۲) نادرست - درست - درست - نادرست
- (۳) درست - درست - نادرست - نادرست
- (۴) درست - نادرست - درست - درست

عربی، زبان قرآن دوازدهم

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ فِي التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۹۱-۱۹۶):

۱۹۱- ﴿هَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكُنْكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾:

- (۱) این روز، رستاخیز است، ولی شما آگاه نبودید.
 - (۲) این، روز رستاخیز است، اما شما نمی دانستید.
 - (۳) این روز قیامت است، ولی شما آن را نمی شناختید.
 - (۴) این روز برانگیختن است، مگر چه شما ندانستید.
- ۱۹۲- «قَدْ يَزْعِمُ النَّاسُ أَنَّ الْحِظَّ يَأْتِي بِالْفَوْزِ وَلَكِنْ هَذَا الرَّأْيُ مُنْطَوٍ عَلَى خَطَأٍ كَبِيرٍ، فَإِنَّمَا نَحْصِلُ عَلَى الْفَوْزِ بِالْجُهْدِ الْكَثِيرِ!»:
- (۱) ممکن است مردم خیال کنند که موفقیت تنها با شانس به دست می آید، اما این فکر اشتباه بزرگی را در خود دارد و تنها با تلاش زیاد است که موفقیت را به دست می آوریم!
 - (۲) گاهی مردم فکر می کنند که موفقیت با شانس می آید، ولی این اندیشه دربردارنده خطایی بزرگ است، چون موفقیت را تنها با تلاش زیاد می توانیم به دست بیاوریم!
 - (۳) شاید مردم خیال کنند که شانس است که موفقیت را می آورد، ولی این نظر خطای بزرگی را در خود دارد، زیرا قطعاً با سعی بسیار می توانیم موفقیت را به دست بیاوریم!
 - (۴) گاهی مردم می پندارند که شانس موفقیت را می آورد، ولی این نظر اشتباه بزرگی را در خود دارد، تنها با تلاش زیاد موفقیت را به دست می آوریم!

۱۹۳- «إِذَا أَرَدْنَا أَنْ نَرْفَعَ قَدْرَنَا عِنْدَ الْأَخْرَيْنِ فَعَلَيْنَا أَنْ نُحْسِنَ عَمَلًا طَلَبُوهُ مِنَّا لِأَنَّ النَّاسَ يُعْرِفُونَ بِأَفْعَالِهِمْ لَا بِأَسْمَانِهِمْ!»:

- (۱) اگر بخواهیم که شأن ما نزد دیگران بالا برود، باید کارهایی را که از ما خواسته اند درست انجام بدهیم، چرا که مردم را با کارهایشان می شناسند نه با نام هایشان!
- (۲) هرگاه بخواهیم که ارزشمان را پیش دیگران بالا ببریم، باید کاری را که از ما خواسته اند خوب انجام بدهیم، زیرا مردم با کارهایشان شناخته می شوند نه با نام هایشان!
- (۳) اگر اراده کرده ایم که ارزشمان را نزد دیگران بالا ببریم، باید کاری را که از ما خواسته شده، درست انجام بدهیم، برای این که مردم با کارهایشان شناخته می شوند نه با نامشان!
- (۴) چنان چه خواسته باشیم که قدرمان پیش دیگران بالا برود، باید کار نیکی را که از ما خواسته اند انجام بدهیم، چون مردم با کارهایشان معروف می شوند نه با عنوان هایشان!

۱۹۴- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- (۱) الْعَاقِلُ لَنْ يَفْخَرَ بِالنَّسَبِ بَلِ الْفَخْرُ بِمَا كَسَبَ: خردمند نه به دودمان بلکه به آن چه [خودش] کسب کرده افتخار خواهد کرد!
- (۲) إِنْ كَانَتْ غَايَتُكَ إِرْضَاءَ الْجَمِيعِ فَاعْلَمْ أَنَّهَا لَا تُدْرِكُ: اگر هدف تو راضی کردن همگان است، بدان که آن را به دست نمی آوری!
- (۳) لَا رَيْبَ أَنَّ الْأَقْوَالَ بِلَا عَمَلٍ لَا خَيْرَ فِيهَا: هیچ تردیدی نیست که وعده های بدون عمل هیچ خیری ندارند!
- (۴) لَا تُكْرِهُ الْأَوْلَادَ لِلْقِيَامِ بِعَمَلٍ لَا يُحِبُّونَهُ: نباید فرزندان را به انجام کاری که دوستش ندارند، مجبور کنیم!

۱۹۵- «هیچ تلاشی بدون نتیجه نیست اگرچه به شکست منجر شود»:

- (۱) لَا مُحَاوَلَةَ بِلَا تَمَرٍ وَ إِنْ أَتَيْتَ إِلَى الْهَزِيمَةِ!
- (۲) أَتَى سَعْيٍ لَا يَكُونُ بِلَا تَمَرٍ وَ إِنْ سَبَبَ هَزِيمَتَكَ!
- (۳) لَا اجْتِهَادَ بِلَا نَتِيجَةٍ وَ إِنْ أَتَى إِلَى الْفُشْلِ!
- (۴) لَا مُجَدَّ يَكُونُ بِلَا نَتِيجَةٍ وَ إِنْ سَبَبَ الْفُشْلَ!

۱۹۶- «لا جِهَادَ كُجِهَادِ النَّفْسِ.» عَيْنِ الْأَبْعَدِ عَنْ مَفْهُومِ الْعِبَارَةِ:

منتهای کمال مورد این است	۱) نفس خود را بگش نبرد این است
ز هر چه نفس توّلّی کند، تبری کن	۲) خلاف نفس کلید در بهشت بود
تا کی اندر هر نفس چندین هوس	۳) هر نفس سرمایه صد دولت است
ور نه اسیر نفس شدن عین رویهی است	۴) شیر آن کسی بُود که سگ نفس را کُشد

۱۹۷- عَيْنِ مَا فِيهِ حَرْفُ جَاءَ لِرَفْعِ الشَّكِّ عَنْ جُمْلَةٍ:

- ۱) فَأَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ لَا يُضَيِّعُ أَجْرَ مَنْ عَمَلَ صَالِحاً!
- ۲) مَنْ عَمَلَ صَالِحاً فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ!
- ۳) أَنْتُمْ فَعَلْتُمْ سَيِّئَاتٍ كَثِيرَةً وَلَكِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذَّنُوبَ جَمِيعاً!
- ۴) لَا تَتَّبِعْ أَحْسَنُ مِنَ الْعَفْوِ عِنْدَ الْقُدْرَةِ!

۱۹۸- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي إِعْرَابِ الْإِسْمِ وَ الْخَبَرِ:

- ۱) الَّذِينَ يُفَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَانَتْهُمْ بُنْيَاناً مَرْصُوعاً!
- ۲) إِنَّ لِلْمُنَافِقِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ!
- ۳) لَا عَمَلَ فِي الدُّنْيَا أَفْضَلَ مِنْ مُسَاعَدَةِ الْمَظْلُومِ!
- ۴) لَوِئْنَا عَامِلُونَ بِمَا نَقُولُ فَإِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَمْسُوراً!

۱۹۹- عَيْنِ مَا فِيهِ «لَا» التَّانِيَةِ لِلْجِنْسِ:

- ۱) اتَّقُوا يَوْماً لَا يَبِيعُ فِيهِ وَ لَا خُلَّةٌ!
- ۲) الْيَوْمَ لَا تَحْمَلُ لِلشَّيْبَابِ عَلَى شِدَائِهِ الْحَيَاةَ!
- ۳) لَا أَسْخَطُ الشَّيْطَانَ بِمَثَلِ السَّكُوتِ أَمَامَ الْجَاهِلِ!
- ۴) لَا أَفْخَرُ بِمَا لَمْ أَكْتَسِبْهُ بِالمَحَاوَلَةِ وَ السَّعْيِ!

۲۰۰- عَيْنِ مَا لَيْسَ فِيهِ فِعْلٌ يُعَادِلُ الْمُضَارِعَ الْإِلْتِزَامِيَّ:

- ۱) الْجُهَالُ لَا يَقْبَلُونَ كَلَامَ الْحَقِّ فَلَا تُحْزَنُ مِنْ قَوْلِهِمْ!
- ۲) لَيْتَكُمْ لَا تُسَبِّحُونَ إِلَهاً يَدْعُوهُ الْمُشْرِكُونَ فَإِنَّ اللَّهَ يَرَاهُمْ!
- ۳) إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَرْسَلَ إِلَيْكُمْ رَسُولاً لَعَلَّكُمْ تُرْتَدُّونَ إِلَى الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ!
- ۴) لَا يُحَارِضُنِ الْعَاقِلُ كَلَاماً لَمْ يُدْرِكْهُ فَإِنَّهُ مِنْ عَلَامَاتِ الْجُهَالِ!

تاریخ دوازدهم

۲۰۱- کدام مورد دربارهٔ تاریخ‌نگاری معاصر، درست است؟

الف) کاتب دربار بودن

ب) پرهیز از تکلف و ساده‌نویسی

ج) توجه به نقش طبقات اجتماعی مختلف

د) پرداختن به جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی حیات انسانی

۱) «الف» - «ب» ۲) «ب» - «ج» ۳) «ج» - «د» ۴) «الف» - «د»

۲۰۲- کدام مورد دربارهٔ روزنامهٔ وقایع اتفاقیه و هدف از انتشار آن، درست است؟

الف) امیرکبیر در راستای آگاهی سیاسی و اجتماعی مردم و توسعهٔ فکری و فرهنگی جامعه آن را منتشر کرد.

ب) کمی بعد از کاغذ اخبار منتشر شد و بعدها به روزنامهٔ دولت علیهٔ ایران تغییر نام داد.

ج) میرزا صالح شیرازی، از دانشجویان اعزامی به انگلستان با هدف توسعهٔ فکری و فرهنگی جامعه و به دلیل نبود آزادی بیان آن را در خارج منتشر کرد.

د) از روزنامه‌های غیردولتی منتشرشده در خارج از ایران بود.

۱) «ب» - «ج» ۲) «الف» - «ب» ۳) «الف» - «د» ۴) «ج» - «د»

۲۰۳- کدام موارد دربارهٔ عواملی که در گسترش و ارتقای روش تاریخ‌نگاری جدید تأثیرگذار بود، درست است؟

الف) بیان یافته‌های علمی به زبانی دور از تکلف

ب) انتشار نشریات تخصصی منطبق بر مطالعات تاریخی

ج) گسترش مدارس نوین و ایجاد دانشگاه‌هایی در حوزهٔ تاریخ

د) استفاده از نتایج تحقیقات باستان‌شناسی و اسطوره‌شناسی

۱) «الف» - «د» ۲) «ب» - «ج» ۳) «الف» - «ب» ۴) «ج» - «د»

۲۰۴- کدام مورد دربارهٔ مقایسهٔ منتقدان به تاریخ‌نویسی سنتی، «میرزا محمدجعفر خورموجی» و «محمدحسن خان

اعتمادالسلطنه»، درست است؟

۱) تاریخ‌نویسی سنتی را به شیوهٔ علمی نقد می‌کردند.

۲) پایبندی کاملی به ساختار کلی تاریخ‌نویسی سنتی نداشتند.

۳) هر دو در کتاب خود به امیرکبیر پرداخته‌اند.

۴) از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی بودند.

۲۰۵- «جلب‌شدن توجه زمامداران و نخبگان ایران به دنیای غرب» و «آشنایی نویسندگان و مورخان ایرانی با روش و

بینش مورخان اروپایی» در دورهٔ قاجار، به ترتیب، تحت تأثیر چه عواملی به وجود آمد؟

۱) کنجکاوی دربارهٔ روش زندگی در غرب - تأسیس مدرسهٔ دارالفنون

۲) عقب‌ماندگی جامعهٔ ایران - تأسیس دارالترجمهٔ همایونی

۳) جنگ‌های ایران و روسیه - ایجاد دارالطباعهٔ دولتی

۴) پیشرفت جوامع غربی - برنامه‌های اصلاحی فتحعلی‌شاه

۲۰۶- کدام مورد دربارهٔ نتایج گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران، درست است؟

۱) فراهم‌آمدن زمینه برای ایجاد تحولی عمیق و اساسی در تاریخ‌نگاری - قرارگرفتن منابع نوین در اختیار مورخان

۲) تأکید بر نقش طبقات اجتماعی و مردم - استفاده از منابع و علوم نوین متناسب با علم تاریخ

۳) گسترش مدارس جدید و تأسیس دانشگاه آموزش تاریخ - فراهم‌آمدن زمینه برای ایجاد تحولی عمیق و اساسی در تاریخ‌نگاری

۴) ارتقای نشریات تخصصی و استفاده از نتایج تحقیقات علوم دیگر - ترجمهٔ آثار از زبان فارسی به زبان‌های اروپایی

۲۰۷- کدام مورد درباره گونه‌های منابع تاریخی در دوره معاصر، درست است؟

- (۱) تاریخ شفاهی توسط افراد صاحب مقام منتشر می‌شود و امروزه در سراسر دنیا مؤسسات پژوهشی دارای بخش تاریخ شفاهی هستند.
- (۲) نشریات بعد از انقلاب مشروطه همانند قبل از آن رشد بالایی داشتند و از تنوع و عمق بالایی نیز برخوردار بودند.
- (۳) خاطرات متعلق به شخصیت‌های دوران قاجار که به ندرت در سایر منابع دیده می‌شود و حاوی اطلاعات ارزشمندی از شرح رجال این دوره‌اند.
- (۴) در عصر قاجار سفرنامه‌نویسی رایج شد و از ناصرالدین‌شاه و مظفرالدین‌شاه سفرنامه‌های متعددی به جا مانده است.

۲۰۸- کدام مورد به ترتیب با استفاده از موارد داده‌شده، درست است؟

- (الف) بررسی زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان
- (ب) حاوی اطلاعات اقتصادی مانند مالیات، گمرک و راه‌ها
- (ج) توجه به نقش طبقات اجتماعی
- (د) حاوی اطلاعات اقتصادی مانند ملکی و معاملاتی

- (۱) تاریخ‌نگاری سنتی - اسناد - تاریخ‌نویسی معاصر - سفرنامه‌ها
- (۲) تاریخ‌نگاری معاصر - خاطرات - تاریخ‌نگاری سنتی - سفرنامه‌ها
- (۳) تاریخ‌نگاری سنتی - سفرنامه‌ها - تاریخ‌نویسی معاصر - اسناد
- (۴) تاریخ‌نگاری معاصر - سفرنامه‌ها - تاریخ‌نویسی سنتی - اسناد

جغرافیای دوازدهم

۲۰۹- با توجه به عبارت زیر، کدام گزینه تحلیل درستی را بیان می‌کند؟

«مجاورت شهر رشت با بنادر شمالی و راه‌های ارتباطی سبب شده این شهر از حوزه نفوذ وسیعی در استان گیلان برخوردار باشد.»

- (۱) این گزاره اشاره به مفهوم مقر دارد، که در انتخاب آن به عوامل انسانی و طبیعی یک منطقه توجه می‌شود.
- (۲) این گزاره اشاره به مفهوم هسته اولیه دارد، که در آن عوامل تأثیرگذار بر سکونتگاه مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- (۳) این گزاره اشاره به مفهوم موقعیت دارد، که در گسترش یا ادامه حیات یک سکونتگاه اثرگذار است.
- (۴) این گزاره اشاره به مفهوم موقعیت دارد، که به مکان دقیق یک سکونتگاه بر زمین اشاره دارد.

۲۱۰- کدام یک از موارد زیر در ارتباط با هرم سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها صحیح می‌باشد؟

- (الف) هر چه از قاعده هرم به سوی رأس آن حرکت کنیم از تعداد و تنوع خدمات کاسته می‌شود.
 - (ب) بین میزان جمعیت و تنوع خدمات رابطه مستقیم وجود دارد و با افزایش جمعیت، تنوع خدمات بیشتر می‌شود.
 - (ج) به طور معمول جمعیتی که در قاعده هرم هستند، در شهرهای بزرگ و متراکم زندگی می‌کنند.
 - (د) مراکز درمانی و بهداشتی واقع در رأس هرم دارای تنوع و تعداد بیشتری نسبت به قاعده آن هستند.
- (۱) «الف» و «ب» (۲) «الف» و «ج» (۳) «ج» و «د» (۴) «ب» و «د»

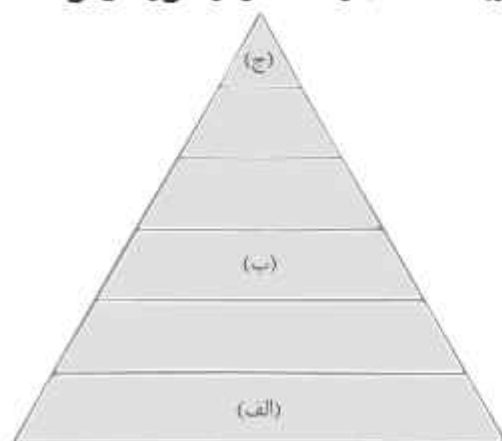
۲۱۱- با توجه به ملاک‌های تفاوت شهر و روستا، کدام گزینه عبارت صحیحی را بیان می‌کند؟

- (۱) فعالیت اقتصادی و میزان جمعیت به ترتیب مهم‌ترین و متداول‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا می‌باشند.
- (۲) میزان جمعیت شهر و روستا در نواحی مختلف جهان متفاوت است، مهم‌ترین ملاک تفاوت آن‌ها می‌باشد.
- (۳) فعالیت اقتصادی در نواحی شهری گستردگی بیشتری از نواحی روستایی دارد و متداول‌ترین ملاک تفاوت آن‌ها می‌باشد.
- (۴) میزان جمعیت برخلاف فعالیت اقتصادی در نواحی مختلف جهان متفاوت است و از متداول‌ترین ملاک‌های تفاوت شهر و روستا می‌باشد.

۲۱۲- کدام یک از موارد زیر به ترتیب به آستانه و دامنه نفوذ سکونتگاه اشاره دارد؟

- (الف) افراد بیمار حاضر در استان کرمان برای دریافت خدمات پزشکی و درمانی به اجبار صدها کیلومتر تا مرکز استان سفر می‌کنند.
 - (ب) صنعتی شدن و مهاجرت روستاییان به شهرهای بزرگ در اوایل و دهه چهل در ایران باعث افزایش کلان شهرها شده است.
 - (ج) به نظر می‌رسد در روستاهای اطراف شهر میبد در استان یزد، ۲۰ هزار نفر برای دریافت خدمات تحصیلی ثبت‌نام کرده‌اند.
 - (د) ساکنان روستاهای اطراف برای خرید کالا و درمان روزانه از روستای خود به شهر نیشابور در حال رفت و آمد هستند.
- (۱) «الف» و «ب» (۲) «د» و «ب» (۳) «ج» و «د» (۴) «ج» و «الف»

۲۱۳- در صورتی که شکل زیر نشان‌دهنده هرم سلسله‌مراتب سکونتگاه‌های اروپا باشد، کدام گزینه تحلیل درستی را بیان می‌کند؟

- (۱) اگر «الف» نشان‌دهنده هاملت و «ج» شهر بزرگ باشد، میزان خدمات در «ج» بیشتر از «الف» می‌باشد.
- (۲) در صورتی که از «الف» به سمت «ب» حرکت کنیم مقدار آستانه نفوذ آن سکونتگاه افزایش پیدا می‌کند.
- (۳) در صورتی که از سمت «ج» به «الف» حرکت کنیم مقدار خدمات و جمعیت نیازمند آن بیشتر می‌شود.
- (۴) اگر «ب» نشان‌دهنده شهر کوچک باشد، «الف» و «ج» به ترتیب پایتخت و هاملت را نشان می‌دهند.

۲۱۴- با توجه به شکل ارائه شده، کدام گزینه تحلیل صحیحی را بیان می کند؟

- (۱) دسترسی به آب باعث شده، پیشینیان، شهر اهواز را به عنوان هسته اولیه سکونتگاه خود انتخاب کنند.
- (۲) موقعیت شهر اهواز از نظر دسترسی به نقاط مختلف پیرامون خود سبب شده حوزه نفوذ وسیعی داشته باشد.
- (۳) هسته اولیه شهر اهواز به دلیل قرارگیری در کنار رودها گسترش یافته و جمعیت زیادی به خود جذب کرده است.
- (۴) این شکل نشان دهنده مقر شهر اهواز در سطح زمین است که در ادامه حیات یا گسترش آن نقش دارد.

۲۱۵- با توجه به موارد ذکر شده، کدام گزینه عبارت درستی را بیان می کند؟

- الف) بیشترین مسافتی که مردم یک منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از یک سکونتگاه طی می کنند.
 - ب) حداقل جمعیت یک منطقه که تقاضای کالا و خدمات از یک سکونتگاه دارند.
- (۱) مورد «الف» بر خلاف «ب» از زیرمجموعه های حوزه نفوذ یک منطقه یا ناحیه انسانی می باشد.
 - (۲) موارد «الف» و «ب» به ترتیب اشاره به آستانه و دامنه نفوذ یک سکونتگاه یا منطقه دارند.
 - (۳) در مورد «الف» همانند «ب» نقش یک سکونتگاه بر افزایش مقدار جمعیت آن اثرگذار است.
 - (۴) مورد «الف» همانند «ب» در قاعده هرم سلسله مراتب سکونتگاه ها به بیشترین مقدار خدمات خود می رسد.

فلسفه دوازدهم

۲۱۶- نتیجه حاصل از در نظر گرفتن امور فرضی دارای ماهیت که از وجود محروم هستند، با نتیجه برآمده از کدام گزینه یکسان است؟

- (۱) اصل واقعیت، نشان می‌دهد امور تخیلی نمی‌تواند نیازهای ما را برطرف کند.
- (۲) حمل وجود بر ماهیت‌های مختلف مبتنی بر دلیل حسی یا دلایل عقلی است.
- (۳) از هر چیزی در جهان می‌توان دو جنبه هستی و چیستی را مورد بررسی قرار داد.
- (۴) وجود و چیستی دو جزء یک موجود نیستند، بلکه دو مفهوم متفاوت از یک امر خارجی هستند.

۲۱۷- کدام عبارت به درستی نسبت وجود و ماهیت یک چیز را با آن نشان می‌دهد؟

- (۱) وجود و ماهیت دو حیثیت از هر چیز هستند.
 - (۲) حقیقت، روی دیگر چیزی است که وجود دارد.
 - (۳) هستی و چیستی اجزای هر چیز قابل مشاهده هستند.
 - (۴) هستی و حقیقت، دو موجود هستند که در ذهن انسان مغایرت پیدا می‌کنند.
- ۲۱۸- کسانی که امور فرضی و تخیلی برایشان معنا ندارد، قطعاً به کدام مورد اعتقاد دارند؟

- (۱) وجود و ماهیت در ذهن، همانند جهان خارج است.
- (۲) وجه اشتراک و وجه تفاوت اشیا، مغایرتی با یکدیگر ندارند.
- (۳) ماهیت، جزئی از وجود هر شیئی است که با هم رابطه تبیین دارند.
- (۴) هستی و چیستی، اجزای تشکیل‌دهنده هر چیز قابل مشاهده است.

۲۱۹- کدام گزینه درباره اموری که وجود دارند و به هستی آن‌ها آگاه هستیم، اما ماهیت آن‌ها هنوز چندان برای ما روشن نیست، درست است؟

- (۱) اموری مثل سیمرغ که ذهنی و سوبرکتیو هستند را می‌توان در همین دسته قرار داد.
- (۲) «خدا» مصداق بارز این دست از امور است چراکه به وجود او معترفیم، اما ذاتش را نشناخته‌ایم.
- (۳) کودکی که درباره امور مختلف از سؤال «این چیست؟» یا «آن چیست؟» استفاده می‌کند، در این وضعیت قرار دارد.
- (۴) این امور، هرچند دارای دو جزء «وجود» و «ماهیت» هستند، اما فقط از حیث «هستی» قابلیت بررسی و شناخت دارند.

۲۲۰- حمل «دارای تأثیر قطعی در کنکور سراسری» بر «معدل امتحان نهایی» با کدام حمل مناسبت بیشتری دارد؟

- (۱) دارای وجوب ذاتی بر علل
- (۲) جسم بر پستاندار پروازکننده
- (۳) سه ضلعی بر مثلث
- (۴) تعقل کننده بر ناطق

۲۲۱- اگر وجود و ماهیت را مغایر ندانیم، کدام گزینه لزوماً قابل قبول نیست؟

- (۱) همه چیز باید موجود شود و واجب‌الوجود شود.
- (۲) حمل وجود بر هر موضوعی ذاتی و بی‌نیاز از دلیل خواهد شد.
- (۳) همه ماهیات عین یکدیگر می‌شوند و هیچ تفاوتی میان آن‌ها نخواهد بود.
- (۴) امور فرضی و تخیلی دیگر معنایی نخواهد داشت و همه چیز واقعی خواهد بود.

۲۲۲- کدام حمل از نظر نیازمندی به دلیل، با بقیه متفاوت است؟

- (۱) معلوم کردن تصور مجهول با استفاده از تصورات معلوم، تفکر است.
- (۲) شکل چهارضلعی دارای دو ضلع غیرموازی، دوزنقه است.
- (۳) استدلال از طریق مشاهده موارد جزئی، تعمیمی است.
- (۴) موجود مادی غیررشدکننده، جماد است.

۲۲۳- کدام عبارت درست است؟

- (۱) اولین قدم در شناخت نسبت میان وجود و ماهیت، توجه به دو جنبه مختلف در اشیا است که یکی مشترک و دیگری اختصاصی است.
 - (۲) این که بگوییم ماهیت که جنبه اختصاصی اشیا است، یک واقعیت را از تمام اشیای دیگر متمایز می کند، سخن دقیقی نیست.
 - (۳) در یک قضیه حملی اگر موضوع، از اجزای تعریفی محمول باشد، درستی آن حمل، نیازی به دلیل نخواهد داشت.
 - (۴) اگر در یک حمل بی نیاز از دلیل، جای موضوع و محمول را عوض کنیم، حمل جدید، نیازمند دلیل خواهد بود.
- ۲۲۴- در چه صورت می توان، با تصور ماهیت هر چیز، وجود آن را ضروری دانست و کدام مورد بیانگر پیامد دیگر آن است؟

- (۱) اگر وجود و ماهیت را با هم مغایر ندانیم. - با فرض ماهیت، نیازهای ما برطرف می شود.
 - (۲) در صورت عینیت کامل وجود و ماهیت - حمل وجود بر هر چیزی بی نیاز از دلیل می شود.
 - (۳) با فرض عدم تغایر و عدم عینیت وجود و ماهیت - هیچ تفاوتی میان موجودات باقی نمی ماند.
 - (۴) اگر وجود را جزئی از مفهوم ماهیت و ذاتیات بدانیم. - نفی وجود از هیچ چیزی ممکن نمی شد.
- ۲۲۵- کدام حمل از نظر نوع دلیل حمل با سایر گزینه ها متفاوت است؟

- (۱) فرد بر عدد اول
- (۲) موجود بر مثلث دایره ای
- (۳) بی نیاز از علت بر خدا
- (۴) سبز بر دیوار

تلاشی در مسیر موفقیت

پاسخ نامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶ از صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheilisabz.com

اساتید، مشاوران و دانش آموزان گرامی؛

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام رسان ها با ما به اشتراک بگذارید.

پاسخ نامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

مرحله دوم

پایه دوازدهم

۰۶/شهریور/۱۴۰۵

۱۴۰۵ - ۰۶

ویژه کنکوری‌های ۱۴۰۶

ویژگی‌های برنامۀ راهبردی آزمون‌های آزمایشی خیلی سبز در تابستان ۱۴۰۵-۰۶

- ۱- دور هدرس پایه دهم
- ۲- دور هدرس پایه یازدهم
- ۳- مطالعۀ بخشی از هدرس پایه دوازدهم
- ۴- امکان فرایند ترکیبی هر کدام از موارد فوق

پایه	مرحله	اول ۲۳ مرداد	دوم عشهر	سوم ۲۰ شهریور	چهارم ۳ مهر
دهم		-	✓	✓	✓
یازدهم		✓	✓	✓	✓
دوازدهم		-	✓	✓	-

با توجه به موارد فوق دفتر چه آزمون خیلی سبز در این آزمون از ۳ قسمت تشکیل شده است.

هر داوطلب باید در جلسه آزمون به یک یا دو قسمت (که قبلاً در پل کار بری انتخاب کرده است) پاسخ دهد.

با توجه به برنامۀ راهبردی آزمون‌های خیلی سبز، پیشروی پایه دوازدهم در تابستان تا آزمون مرحله سوم ادامه دارد.

آزمون مرحله دوم (همین دفتر چه ای که در دست دارید) ادامه پیشروی پایه دهم، یازدهم و دوازدهم است.

تمامی سرفصل‌های دوازدهم، مجدداً از مهر، در برنامۀ راهبردی دیده شده است.

آزمون آزمایشی خیلی سبز

تیم اجرایی و تألیف آزمون

مینا کریمزاده - حبیبه محبی

سرپرست تولید

الناز علی‌یاری‌زاده

ویراستاران فنی

نیلوفر اعتمادی - نیوشا پیمان - زهرا صفری
لایه صفری - فاطمه علی‌اکبری - محیا غنی‌فرد
نادره نازآوری - ساعده نمازی

رسام

ندا فخاری
سارا گنجی آزادپور

صفحه‌آرایی

مریم حسین‌زاده - سپیده سخانی - الهام سهرابی
ظاهره صادق‌نژاد - مانده صبری - نیلوفر فرخجسته
فاطمه قیاسوند - مهدیه گل‌پور - دریا لطفی

پایه دهم

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی
زبان و ادبیات فارسی	علی شجاع - بهنام کیانی شاهوندی - یعقوب کیانی - حسینعلی موسی زاده
علوم اجتماعی	کاظم داوری - محمدابراهیم مازنی
زبان عربی	آریا ذوقی - کیارش پورمهدی - زهرا فرزانه - موسی کاظم غلامی - خالد مشیریناهی
تاریخ	حبیبه محبی
جغرافیا	سعید بهروزی فر - علیرضا حسن طهرانی - الهام میرزایی
منطق	علی اکبر آخوندی
اقتصاد	سارا شریفی

نام درس	مستول درس	گزینشگر	مؤلف پایه دهم	کارشناسان علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	میتم حصارکی	منصور زرکش اصفهانی عباس حسینی مریم نظری
زبان و ادبیات فارسی	بهنام کیانی شاهوندی	بهنام کیانی شاهوندی	بهنام کیانی شاهوندی	طاغره موسی زاده	امیرمحمد شیرزاد مریم مهدی محمدحسین صادق پور مژده میرزایی
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	سید هانی رکن الدینی	علی سلوکی سعید ستوده مهر حبیبه محبی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی	شاهو مرادیان	سمیه جفتابی محمد مهدی خادم	محمد مهدی مهرآبادی پروانه حسینی فرد سمانه ریجانی
تاریخ	حبیبه محبی	حبیبه محبی	حبیبه محبی	علی آقاجانیور	سعید بهروزی فر کیان کیانی دوست واقع بهروز یحیی
جغرافیا	علیرضا حسن طهرانی	علیرضا حسن طهرانی	علیرضا حسن طهرانی	حبیبه محبی	سعید بهروزی فر حبیبه محبی بهروز یحیی
منطق	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی آقاجانیور	محمد آقاصالح علی سلوکی سحر محمدزاده سالیانی
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی	سارا شریفی	مهناز حامدی	کوش رعدی محمد رضا حیاتی محمد رضا شریفی

مدیرتألیف آزمون: دکتر فاعلمه آقاجانیور

ریاضی و آمار دهم

۱

شقایق با نصف پولش ۵ خودکار و با ثلث باقی مانده پولش دو مداد می‌خرد، اگر قیمت هر مداد ۵۰ هزار تومان باشد، قیمت هر خودکار چند هزار تومان است؟

$$۷۵ (۴)$$

$$۶۰ (۳)$$

$$۵۰ (۲)$$

$$۴۰ (۱)$$

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت، فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$\frac{x}{2}$$

گام اول: فرض می‌کنیم کل پول شقایق x تومان است. پس هزینه خرید ۵ خودکار برابر است با:

گام دوم:

$$\frac{x}{2} = \frac{1}{3} \times \frac{x}{2} = \frac{x}{6}$$

حالا $\frac{x}{2}$ از پول او باقی مانده که با $\frac{1}{3}$ آن دو مداد می‌خرد. پس:

قیمت هر مداد ۵۰ هزار تومان است. پس هزینه خرید دو مداد ۱۰۰ هزار تومان می‌شود. پس:

$$\frac{x}{6} = 100 \Rightarrow x = 600$$

هزار تومان

گام سوم: پس کل پول شقایق ۶۰۰ هزار تومان بود که با نصفش، یعنی ۳۰۰ هزار تومان آن، ۵ خودکار خریده بود. پس قیمت هر خودکار برابر است با:

$$\frac{300}{5} = 60$$

هزار تومان

جواب کوچک تر معادله $(x-2)^2 = 25$ ، جواب معادله $\frac{12-x}{x-2} = \frac{mx}{x+2}$ است، مقدار m کدام است؟

(۴) -۲

(۳) ۲

(۲) -۱

(۱) ۱

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: جواب های معادله $(x-2)^2 = 25$ را به دست می آوریم:

$$(x-2)^2 = 25 \xrightarrow{\text{پیشه گیری}} x-2 = \pm 5 \Rightarrow \begin{cases} x-2=5 \Rightarrow x=7 \\ x-2=-5 \Rightarrow x=-3 \text{ (جواب کوچک تر)} \end{cases}$$

گام دوم: $x = -3$ ، جواب معادله $\frac{12-x}{x-2} = \frac{mx}{x+2}$ است، پس در آن صدق می کند. در نتیجه به جای x مقدار -3 را قرار می دهیم.

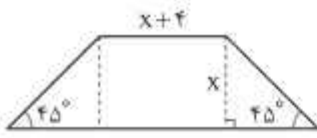
$$\frac{12-x}{x-2} = \frac{mx}{x+2} \xrightarrow{x=-3} \frac{12-(-3)}{-3-2} = \frac{m \times (-3)}{-3+2}$$

$$\Rightarrow \frac{15}{-5} = \frac{-3m}{-1} \xrightarrow{\text{ساده می کنیم}} -3 = 3m \Rightarrow m = \frac{-3}{3} = -1$$

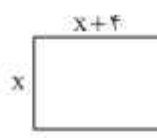

مساحت دوزنقه از مساحت مستطیل ۸ واحد مربع بزرگتر است. اندازه ساق دوزنقه کدام است؟

۳

$$4\sqrt{2} \quad (۴)$$

$$4 \quad (۳)$$

$$2\sqrt{2} \quad (۲)$$

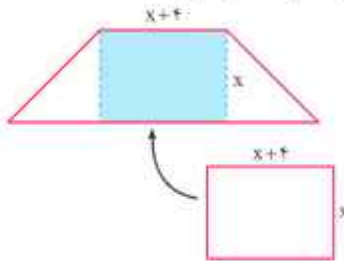
$$2 \quad (۱)$$

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۲

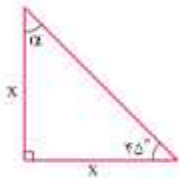
پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: همان طور که در شکل زیر نشان داده شده، مساحت مستطیل داده شده، برابر مساحت قسمت رنگی در دوزنقه است. پس اختلاف ۸ واحدی در مساحت دوزنقه و مستطیل داده شده، مربوط به دو مثلث کناری تشکیل شده در دوزنقه است.

گام دوم: از آنجایی که مساحت هر دو مثلث سمت راست و چپ در دوزنقه با هم برابر است، پس مساحت هر کدام برابر ۴ است.

گام سوم: جمع زوایای داخلی مثلث 180° است. پس زاویه دیگر مثلث برابر است با:

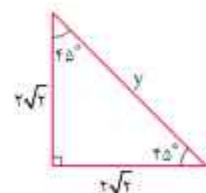
$$\alpha = 180^\circ - (90^\circ + 45^\circ) = 45^\circ$$

پس این مثلث یک مثلث قائم الزاویه متساوی الساقین است؛ بنابراین ضلع قائم دیگرش هم x است.

گام چهارم: مساحت مثلث برابر با ۴ است، پس:

$$S_{\text{مثلث}} = \frac{\text{قاعده} \times \text{ارتفاع}}{2} \Rightarrow 4 = \frac{x \times x}{2} \Rightarrow x^2 = 8 \Rightarrow x = 2\sqrt{2}$$

گام پنجم: ساق دوزنقه، همان وتر مثلث است، که طبق قضیه فیثاغورس برابر است با:

$$y^2 = (2\sqrt{2})^2 + (2\sqrt{2})^2 \Rightarrow y^2 = 8 + 8 \Rightarrow y^2 = 16 \Rightarrow y = 4$$

۴ ۷ برابر مربع عددی از ۱۶ برابر آن عدد، ۴ واحد کم تر است. این عدد کدام می تواند باشد؟

$\frac{4}{7}$ (۴)

$\frac{2}{7}$ (۳)

$\frac{2}{7}$ (۲)

$\frac{1}{7}$ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: عدد مورد نظر را x در نظر می گیریم:

۷ برابر مربع عدد $\Leftarrow 7x^2$

۱۶ برابر آن عدد $\Leftarrow 16x$

گام دوم: ۷ برابر مربع عدد از ۱۶ برابر آن، ۴ واحد کم تر است:

$16x - 7x^2 = 4$

گام سوم: حالا برای به دست آوردن x به حل معادله درجه دوم به دست آمده، می پردازیم:

$16x - 7x^2 = 4 \Rightarrow \frac{7x^2}{a} - \frac{16x}{b} + \frac{4}{c} = 0$

• $\Delta = b^2 - 4ac = (-16)^2 - 4(7)(4) = 256 - 112 = 144 = 12^2$

• $x = \frac{16 \pm 12}{14} \begin{cases} x_1 = 2 \\ x_2 = \frac{2}{7} \end{cases}$

یکی از ریشه‌های معادله $x^2 - 12x + c = 0$ ، سه برابر ریشه دیگر است. c کدام است؟

۳۲ (۴)

۳۰ (۳)

۲۷ (۲)

۲۴ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۳

گام اول: ریشه‌ها را α و 3α در نظر می‌گیریم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$S = \frac{-b}{a} \Rightarrow \alpha + 3\alpha = \frac{12}{1} \Rightarrow 4\alpha = 12 \Rightarrow \alpha = 3$$

پس ریشه دیگر برابر است با $3\alpha = 9$.

گام دوم: یکی از ریشه‌ها را به دلخواه در معادله جای‌گذاری می‌کنیم تا c به دست آید:

$$x^2 - 12x + c = 0 \xrightarrow{x=3} 3^2 - 12(3) + c = 0 \Rightarrow 9 - 36 + c = 0 \Rightarrow -27 + c = 0 \Rightarrow c = 27$$

در معادله درجه دوم $x^2 + (\sqrt{5} + 1)x + \sqrt{5} = 0$ با ریشه‌های α و β ، حاصل $\alpha^5 + \beta^5$ کدام است؟

۲۶ (۴)

۳۷ (۳)

۷ (۲)

۶ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: بین ضرایب معادله $x^2 + (\sqrt{5} + 1)x + \sqrt{5} = 0$ رابطه $a + c = b$ برقرار است:

$$\frac{1}{a} + \frac{\sqrt{5}}{c} = \frac{\sqrt{5} + 1}{b}$$

گام دوم: پس ریشه‌هایش برابر است با:

$$\begin{cases} \alpha = -1 \\ \beta = \frac{-c}{a} = \frac{-\sqrt{5}}{1} = -\sqrt{5} \end{cases}$$

گام سوم: خواسته سؤال:

$$\alpha^5 + \beta^5 = (-1)^5 + (-\sqrt{5})^5 = 1 + \frac{\sqrt{5} \times \sqrt{5} \times \sqrt{5} \times \sqrt{5} \times \sqrt{5}}{5} = 1 + 25 = 26$$

اگر α و β ریشه‌های معادله $x^2 - 2x - 4 = 0$ باشند، حاصل $\frac{\alpha^2 - 2\alpha}{\beta^2 - 2\beta - 2}$ کدام است؟ ✓

۱ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت، فصل ۱ - درس ۲

گام اول: α و β ریشه‌های معادله هستند، پس در معادله صدق می‌کنند:

• $x^2 - 2x - 4 = 0$ در معادله جای‌گذاری α : $\underbrace{\alpha^2 - 2\alpha - 4}_{\text{صورت کسر داده شده}} = 0 \Rightarrow \alpha^2 - 2\alpha = 4$

• $x^2 - 2x - 4 = 0$ در معادله جای‌گذاری β : $\beta^2 - 2\beta - 4 = 0 \Rightarrow \beta^2 - 2\beta = 4$

گام دوم: مقادیر به دست آورده شده را در کسر جای‌گذاری می‌کنیم:

$$\frac{\overbrace{\alpha^2 - 2\alpha}^4}{\underbrace{\beta^2 - 2\beta - 2}_2} = \frac{4}{2} = 2$$

اگر $x=1$ یکی از جواب‌های معادله $\frac{4}{x+a} - \frac{3}{x-2} = \frac{x^2-17}{x^2+x-6}$ باشد، جواب دیگر این معادله کدام است؟

- (۱) صفر (۲) -۱ (۳) ۲ (۴) ندارد

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت: فصل ۱ - درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: $x=1$ جواب معادله است. پس جای تمام x ها مقدار ۱ را قرار می‌دهیم:

$$\frac{4}{x+a} - \frac{3}{x-2} = \frac{x^2-17}{x^2+x-6} \xrightarrow{x=1} \frac{4}{1+a} - \frac{3}{1-2} = \frac{1-17}{1+1-6} \Rightarrow \frac{4}{1+a} + 3 = 4 \Rightarrow \frac{4}{1+a} = 1$$

$$\xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 1+a=4 \Rightarrow a=3$$

گام دوم: جای a مقدار ۳ را قرار می‌دهیم:

$$\frac{4}{x+3} - \frac{3}{x-2} = \frac{x^2-17}{x^2+x-6}$$

مخرج کسر سمت راست را با جمله مشترک تجزیه می‌کنیم:

$$\frac{4}{x+3} - \frac{3}{x-2} = \frac{x^2-17}{(x+3)(x-2)}$$

گام سوم: دو طرف را در $(x+3)(x-2)$ ضرب می‌کنیم:

$$(x+3)(x-2) \cdot \frac{4}{x+3} - (x+3)(x-2) \cdot \frac{3}{x-2} = \frac{x^2-17}{(x+3)(x-2)} \cdot (x+3)(x-2)$$

$$\Rightarrow 4(x-2) - 3(x+3) = x^2-17 \Rightarrow 4x-8-3x-9 = x^2-17 \Rightarrow x-17 = x^2-17$$

$$\Rightarrow x^2-x=0 \xrightarrow{\text{فاکتوراز}} x(x-1)=0 \Rightarrow \begin{cases} x=1 \\ x=0 \end{cases} \text{ (جواب دیگر)}$$

یک کیک را بین چند نفر تقسیم می‌کنیم، دو نفر به آن جمع، اضافه می‌شوند و کیک هم اندازه با کیک اول بین‌شان به طور مساوی تقسیم می‌کنیم. در حالت دوم به هر نفر به اندازه $\frac{1}{24}$ کم‌تر از حالت اول می‌رسد، اگر مجموع نفرات در حالت اول و دوم را m بگیریم، مجموع ارقام m کدام است؟

۴ (۴)

۹ (۳)

۵ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: فرض کنیم در حالت اول، تعداد نفرات n نفر باشد، پس سهم کیک هر نفر برابر است با:

$$\frac{1}{n}$$

گام دوم: در حالت دوم ۲ نفر اضافه می‌شوند، پس تعداد نفرات برابر می‌شود با $n+2$ و چون کیک دوم هم اندازه کیک اول است، سهم هر نفر برابر می‌شود با:

$$\frac{1}{n+2}$$

گام سوم: طبق سؤال، سهم هر نفر در حالت دوم، $\frac{1}{24}$ کم‌تر از حالت اول است، یعنی:

$$\frac{1}{n} - \frac{1}{n+2} = \frac{1}{24} \xrightarrow{\text{مخرج مشترک}} \frac{n+2-n}{n(n+2)} = \frac{1}{24} \Rightarrow \frac{2}{n^2+2n} = \frac{1}{24}$$

$$\xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} n^2+2n=48 \Rightarrow n^2+2n-48=0 \Rightarrow (n+8)(n-6)=0 \Rightarrow \begin{cases} n=-8 \times \\ n=6 \checkmark \end{cases}$$

گام چهارم: پس در حالت اول ۶ نفر و در حالت دوم $6+2=8$ نفر بوده‌اند، مجموع تعداد نفرات در دو حالت $6+8=14$ است، مجموع ارقام ۱۴ برابر با $1+4=5$ است.

یک کیک را ابتدا بین افراد حاضر در یک مهمانی به طور مساوی تقسیم کردیم. سپس چهار نفر این مهمانی را ترک کردند و دوباره کیک به همان اندازه قبل را بین نفرات باقی‌مانده تقسیم کردیم که $\frac{1}{3}$ بیشتر از قبل به هر نفر رسید. اگر نصف کیک را بین نفرات ابتدایی تقسیم می‌کردیم به هر نفر چه سهمی از کیک می‌رسید؟

(سؤال ۸ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت اول)

تلاشی در مسیر موفقیت

$$\frac{1}{24} \quad (۴)$$

$$\frac{1}{12} \quad (۳)$$

$$\frac{1}{16} \quad (۲)$$

$$\frac{1}{6} \quad (۱)$$

اگر به عددی طبیعی ۱۰ واحد اضافه کنیم، معکوس عدد اولیه و این عدد، $\frac{1}{60}$ اختلاف دارند، عدد اولیه بر کدام یک از اعداد زیر بخش پذیر است؟

۱۵ (۴)

۷ (۳)

۴ (۲)

۹ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: فصل ۱ - درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: عدد را x می گیریم.

۱۰ واحد بیشتر از آن، $x+10$ می شود.

گام دوم: معکوس $x+10$ از معکوس x ، $\frac{1}{60}$ کم تر است، پس:

$$\frac{1}{x+10} = \frac{1}{x} - \frac{1}{60}$$

گام سوم: دو طرف را در $60x(x+10)$ ضرب می کنیم:

$$60x(x+10) \cdot \frac{1}{x+10} = 60x(x+10) \cdot \frac{1}{x} - \frac{1}{60} \times 60x(x+10)$$

$$\Rightarrow 60x = 60(x+10) - x(x+10) \Rightarrow 60x = 60x + 600 - x^2 - 10x \Rightarrow x^2 + 10x - 600 = 0$$

$$\xrightarrow{\text{جمله مشترک}} (x+30)(x-20) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = -30 \times \text{(طبیعی نیست)} \\ x = 20 \checkmark \end{cases}$$

گام چهارم: عدد ۲۰ بر عدد ۴ بخش پذیر است، ولی بر ۶، ۷ و ۱۵ بخش پذیر نیست.

همه گزینه‌ها درباره متن زیر درست هستند، به جز _____.

«و این کتاب را بیاوردند از بغداد، نیسته به زبان تازی؛ پس دشخوار آمد خواندن این کتاب. امیر سید ابوالعظفر ابوصالح منصور، علمای ماوراءالنهر را محرد کرد و از ایشان فتوای کرد که روا باشد که ما این کتاب را به زبان پارسی گردانیم؛ گفتند روا باشد خواندن و نیستن تفسیر قرآن به پارسی.»

(۱) کاربردهای کهن واژگان که امروزه به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شوند.

(۲) بیشتر واژگان متن، ساختمان ساده دارند و سادگی زبان نوشته آشکار است.

(۳) در این متن انواع «راء» از جمله «راهی فک» اضافه به کار رفته است.

(۴) اجزای جمله جابه‌جا می‌شوند و تکرار بخشی از اجزا دیده می‌شود.

پاسخ: گزینه ۳

زیربسته: درس‌های ۱ و ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در این متن، تنها «راهی» نشانه مفعول به کار رفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): کاربردهای کهن واژگان که امروزه به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شوند مانند نیسته، دشخوار، نیستن.

گزینه (۲): بیشتر واژگان متن، ساختمان ساده دارند و سادگی زبان نوشته آشکار است.

گزینه (۴): اجزای جمله جابه‌جا می‌شوند و تکرار بخشی از اجزا دیده می‌شود. مانند دو جمله اول (و این کتاب را نیسته به زبان تازی از بغداد بیاوردند پس خواندن این کتاب دشخوار آمد).

مراقب باشید چند بار به کار رفتن نشانه «راء» شما را به اشتباه نیندازد. همه موارد «راء» نشانه مفعولی هستند.

گول نخوری

مشاوره در کنکورهای سال‌های اخیر، یکی از مواردی که غالباً مورد سؤال قرار گرفته، تحلیل متن‌های «کلیله و دمنه» و «الهی نامه» عطار در درس اول کتاب درسی است. پس از خواندن دقیق این دو متن و تحلیلشان اصلاً غافل نشوید.

(۱) دمدام بشویند چون گریه روی	طمع کرده در صید موشان گوی
(۲) ملامت کشائند مستان یار	سبک‌تر برد آشتی مست یار
(۳) سعدیا زهر قاتل از دستش	مگو بیاور که چون شکر بخوریم
(۴) سعدیا بسی وجود صحبت یار	همه عالم به هیج تستانیم

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۱

در بیت گزینه (۴)، هیچ کدام از نکات برجسته زبانی مربوط به متن کلیله و دمنه در کتاب درسی به چشم نمی‌خورد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): واژه «موشان» (جمع کلمه موش با نشانه «ان»)

گزینه (۲): واژه «آشتی» (امروزه به شکل «شتر» به کار گرفته می‌شود).

گزینه (۳): واژه «قاتل» (در معنی «کشنده» برای غیرانسان) در متن کلیله و دمنه آمده است.

پاسخ خیلی تشریحی

کدام عبارت «فاقد» ویژگی زبانی موجود در «کلیله و دمنه» است؟

(سوال ۲۳ کنکور انسانی ۱۴۰۲ (هراج از کشور))

- (۱) ملک پیلان با جملگی حشم به آب‌خوردن به سوی آن چشمه رفت و آن زمین خرگوشان بود.
- (۲) هرگاه که دست در شاخی زند بار دیگر در سر آید و مثلاً سنگ راه در هر گام پای دام او باشد.
- (۳) و لایند خرگوش را از آسیب پیل زحمتی باشد و اگر پای بر سر ایشان نهد، گوشمال تمام یابند.
- (۴) از حقوق رعیت بر ملک آن است که هر یک را بر مقدار مروت و یکدلی به درجه‌ای رساند.

ترتیب بوبک
تلاشی در مسیر موفقیت

کدام گزینه درباره تقسیم‌بندی تاریخی زبان فارسی درست است؟

- (۱) زبان پارتی در دوره اشکانیان رایج بود و تا اواخر دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شده است.
- (۲) زبان پارتی در شرق و شمال شرقی ایران متداول بوده است.
- (۳) زبان فارسی دری پس از ورود اسلام به ایران رواج یافت.
- (۴) زبان پهلوی زبان رسمی دربار سامانیان بود که بیشتر مربوط به آثار دینی زردشتی است.

پاسخ: گزینه ۳

تیرمبخت، درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۳) در ارتباط با تقسیم‌بندی دوره‌های مختلف زبان فارسی درست ذکر شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): زبان پارتی در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شده است.

گزینه (۲): زبان پارتی در شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است.

گزینه (۴): زبان پهلوی زبان رسمی دربار ساسانیان بود که بیشتر مربوط به آثار دینی زردشتی است.

گول نخوری

(۱) در بسیاری موارد طراحان آزمون‌ها علاقه خاصی به اسامی مشابه دارند تا با آن، شرکت‌کنندگان آزمون را فریب دهند؛ حواستان

به نام دو حکومت ساسانی و سامانی باشد.

(۲) مواردی مانند جهت‌ها (شمال، جنوب و ...)، زمان‌ها و قیدهایی مانند «اوایل» یا «اواخر» را با احتیاط بیشتری بررسی کنید.

احتمال این‌که نکات تادرست در همین قسمت‌ها باشد بیشتر است.

در کدام بیت واج آرایی بیشتری به کار رفته است؟

- (۱) عید آمد و عید آمد یاری که رمید آمد
(۲) ما را سری است با تو که هر خلق روزگار
(۳) خیل خیال کیست این کز در چشم خانه‌ها
(۴) چه سبب سوی خراسان شدند نگذارند
- عیدانه فراوان شد تا باد چنین بادا
دشمن شوند و سر یروود هم بر آن سریم
می‌کشد این چنین برون خلوتیان خواب را
عندلیبیم به گلستان شدند نگذارند

پاسخ: گزینه ۱

زیربیت، درس ۳

در این Box

«واج آرایی» یا «نقمة حروف» به معنی تکرار زیاد یک صامت یا مصوت در یک بیت است. به گونه‌ای که ایجاد موسیقی کند. مانند صامت «ش» در بیت زیر از سعدی:

شب است و شاهد و شمع و شراب و شیرینی
فتیمت است چنین شب که دوستان بینی

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بیت گزینه (۱) هم در تعداد واج‌های پرتکرار و هم در تعداد تکرار واج‌ها بیشتر از دیگر ابیات است.

مصوت «ی»: ۵ بار، صامت «ذ»: ۱۰ بار، مصوت «آ»: ۱۱ بار

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): صامت «ر»: ۹ بار

گزینه (۳): صامت «خ»: ۵ بار، مصوت «ی»: ۵ بار

گزینه (۴): صامت «س»: ۴ بار، صامت «ن»: ۹ بار

کدام بیت، علاوه بر واژه آرای، واج آرای نیز دارد؟

- (۱) بردوخته‌ام دیده چو باز از همه عالم
(۲) خون خور خاقانیا مخور غم روزی
(۳) قدر محیط گفت جهان چه شناسد
(۴) کار جهان و نال جهان دان که بر خدنگ
- تا دیده من بر رخ زیبای تو باز است
روز به شب کن که روزگار تو هم شد
کو به سراب کف لثام برآمد
پر عقاب آفت جان عقاب شد

پاسخ: گزینه ۴

زیربیت، درس ۳

درین Box

واژه آرای، تکرار دو یا چندبار یک کلمه با همان معنی است. چون اگر معنی آن‌ها تکراری نباشد، جناس همان خواهند بود. مانند این بیت مولانا:

ای دریغ و ای دریغ و ای دریغ کان چنان ماهی نهان شد زیر میغ

واژه «جهان» در بیت گزینه (۴) به یک معنی تکرار شده است. / واج آرای در مصوت بلند «آ»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «باز» و «باز» جناس همان با دو معنی «پرند شکاری» و «گشوده».

گزینه (۲): هیچ واژه‌ای عیناً تکرار نشده است و بین «روزی» و «روز» جناس ناهمان افزایشی وجود دارد.

گزینه (۳): «کف» و «کف» جناس همان با دو معنی «کف دست» و «کف آب».

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در کدام گزینه میان وزن و محتوا هماهنگی وجود دارد؟

- (۱) امشب به راستی شب ما روز روشن است
 (۲) دوست می‌دارم من این نالیدن دل‌سوز را
 (۳) آه که روز دیر شد آهوی لطف شیر شد
 (۴) رندان سلامت می‌کنند جان را غلامت می‌کنند
- عید وصال دوست علی‌رغم دشمن است
 تا به هر نوعی که باشد بگذرانم روز را
 دلیر و یار سیر شد از سخن و دعای من
 مستی ز جامت می‌کنند مستان سلامت می‌کنند

پاسخ: گزینه ۴

زیربیت: درس ۲

Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هر بیت را به آرامی و با دقت بخوانید تا آهنگ آن مشخص شود و سپس، محتوا را با آن مقایسه کنید.

در بیت گزینه (۴) با توجه به محتوای شعر که «غنایی و عاشقانه» است، وزن «شاد و ضربی» در بیت مشاهده می‌شود. ← وزن و محتوا هماهنگ است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱) با توجه به محتوای شعر که «شاد» است، وزن «سنگین و مناسب محتوای «غم‌انگیز» در بیت مشاهده می‌شود. ← وزن و محتوا هماهنگ نیست.

گزینه (۲) با توجه به محتوای شعر که «غم» است، وزن «ضربی و شاد» در بیت مشاهده می‌شود. ← وزن و محتوا هماهنگ نیست.

گزینه (۳) با توجه به محتوای شعر که «غم و اندوه» است، وزن «ضربی و شاد» در بیت مشاهده می‌شود. ← وزن و محتوا هماهنگ نیست.

لحن خوانش کدام یک از گزینه‌های زیر در مقابل آن درست است؟

(۱) اول او، اول بی‌ابتداسـ	آخر او، آخر بی‌انتهاسـ	(غنائی)
(۲) در اندرون من خسته دل ندانم کیست	که من خموشم و او در فغان و در غوغاست	(تعلیمی)
(۳) ای غایب از نظر به خدا می‌سپارم	جانم بسوختی و به دل دوست دارم	(ستایشی)
(۴) همه نامداران جوشن‌وران	برفتند با گرزهای گران	(حماسی)

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۲

نکته Box

مرور سرعتی لحن‌های خوانش شعر فارسی:

نکته

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در تشخیص لحن، باید به مضمون و موضوع شعر توجه کنیم؛ مضمون شعر تعیین می‌کند که چه لحنی مناسب خوانش آن است. لحن خوانش مناسب برای خواندن بیت گزینه ۴ (لحن حماسی) است که برای روایت داستان‌های پهلوانی و اسطوره‌ای مناسب است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: لحن خوانش مناسب برای خواندن این بیت، لحن «غنائی» است.

گزینه ۲: لحن خوانش مناسب برای خواندن این بیت، لحن «غنائی» است.

گزینه ۳: لحن خوانش مناسب برای خواندن این بیت، لحن «غنائی» است.

عبارت «گفت: آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند؛ اما لگد کم خورده است» با کدام بیت، تناسب دارد؟

- (۱) هیچ صیقل نیکو نخواهد کرد
(۲) آدمی را که تربیت نکنند
(۳) خربه سعی آدمی نخواهد شد
(۴) خر عیسی بگرش به مگنه برنند
- آهنی را که بدگهر باشد
تا به صدمه‌الگی خری باشد
هرچه در پای منبری باشد
چون بیاید هنوز خر باشد

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

معنی عبارت صورت سؤال: گفت: وجود و ذات تو را خوب آفریده‌اند، اما به خوبی تربیت نشده است.

با توجه به معنی، عبارت با بیت گزینه (۲) تناسب دارد، زیرا بیت گزینه (۲) هم به تأثیر تربیت بر آدمی اشاره دارد.

معنی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): آهنی که بدجنس باشد، هیچ صیقلی نمی‌تواند آن را درست کند. (تربیت و پرورش را بی‌تأثیر می‌داند).

گزینه (۳): خر با سعی و کوشش، انسان نمی‌شود. هر چند شب و روز پای منبر وعظ و اندرز بنشیند. (تربیت را بی‌تأثیر می‌داند).

گزینه (۴): اگر خر عیسی را به مگه ببرند وقتی برمی‌گردد باز همان خر است و تغییری نمی‌کند. (این بیت نیز تربیت را بی‌اثر می‌داند).

عبارت صورت سؤال و بیت گزینه (۲) به «تأثیر تربیت» ولی سه بیت دیگر به «بی‌اثر بودن تربیت» اشاره دارند. (مفهوم متضاد)

مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات، متفاوت است؟

- (۱) گوشه گرفتیم ز خلق و فایده‌ای نیست
(۲) نرگست فتنه هر گوشه‌نشین است مقیم
(۳) چون چشم تو دل می‌برد از گوشه‌نشینان
(۴) بستم از جهانیان بر دل تنگ من دری
- گوشه چشمت بالای گوشه‌نشین است
خواهنگه ساخته بر گوشه مجرای خوش
همراه تو بودن گنه از جانب ما نیست
تا نکشم به هیچ کس گوشه چشم خاطری

پاسخ: گزینه ۴

زیربیت، درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت‌های «گوشه چشمت بالای گوشه‌نشین است» در بیت (۱)، «نرگست (چشم) فتنه هر گوشه‌نشین است» در بیت (۲) و «چشم تو دل می‌برد از گوشه‌نشینان» در بیت (۳) مفهوم مشترک دارند.

بیت (۴): از مردم دوزی گزیده و در از جهانیان به روی دل خود بستم تا گوشه چشم و نظر عاشقانه‌ای به هیچ کس نداشته باشم.

مصراع اول بیت (۴) نیز به «گوشه‌نشین شاعر» اشاره دارد، ولی مفهوم «دلربایی و فتنه‌انگیزی چشم یار» که در سه بیت دیگر مشترک است، در بیت (۴) وجود ندارد.

گول نخوری

۲۰ مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات «تفاوت» است؟

(۱) آن چنان مهر توام در دل و جان جای گرفت	که اگر سر برود از دل و از جان نرود
(۲) ما را سری است با تو که هر خلق روزگار	دشمن شوند و سر برود هم بر آن سریم
(۳) صفت عاشق صادق به درستی آن است	که گرش سر برود از سر پیمان نرود
(۴) روزگاری است که سودای تو در سر دارم	مگر سر برود تا برود سودایت

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۳

تفاوت بیت گزینه (۴) با سه بیت دیگر این است که در بیت گزینه (۴) می‌گوید: اگر کشته شوم، سودای تو از سرم بیرون می‌رود. ولی در ابیات دیگر، حتی با کشته شدن و از دست دادن سر هم، اندیشه و عشق یار از سر عاشق بیرون نمی‌رود. بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): آن چنان مهر و عشق تو در دل و جانم جای گرفت که اگر کشته شوم هم مهر تو از دل و جانم نمی‌رود.
- گزینه (۲): ما با تو اندیشه‌ای داریم که اگر مردم یا ما دشمن شوند و کشته شویم، باز بر همان اندیشه، استوار هستیم.
- گزینه (۳): ویژگی عاشق راستین، به درستی آن است که اگر سرش را هم از دست دهد، بر سر آن عهد و پیمان می‌ماند.
- گزینه (۴): روزگاری است که اندیشه عشق تو را در سر دارم؛ مگر آن که سرم را از دست بدهم تا سودای تو از سرم برود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- هر یک از موارد زیر، به ترتیب بیانگر کدام ویژگی کنش انسانی است؟
- گره کردن مشت در یک موقعیت خاص برای نشان دادن خشم یا اعتراض
 - یادگیری قواعد و احکام منطقی پیش از شروع به حل سؤالات درس منطق
 - ورود به کتابخانه دانشگاه به قصد مطالعه و تحقیق روی پایان‌نامه
 - تصمیم‌نگرفتن به ترک سیگار یا وجود آگاهی نسبت به آثار زیان‌بار آن

- (۱) معناداری بودن - آگاهانه بودن - هدفدار بودن - ارادی بودن
 (۲) معناداری بودن - ارادی بودن - معناداری بودن - هدفدار بودن
 (۳) هدفدار بودن - هدفدار بودن - ارادی بودن - آگاهانه بودن
 (۴) هدفدار بودن - معناداری بودن - هدفدار بودن - ارادی بودن

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت: درس ۱

ویژگی کنش	کلیدواژه
آگاهانه بودن	شناخت، فهم، یادگیری، ناتوانی به دلیل عدم آگاهی، مراجعه به راهنما برای شناخت نحوه استفاده
ارادی بودن	اراده، تصمیم، خواست، انتخاب، گزینش، تردید، قرار گرفتن بر سر دوراهی، مسئولیت
هدفدار بودن	هدف، قصد، پرسش «چرا چنین کاری کردی؟»، عبارت‌هایی مانند «برای...» «با هدف...» «به منظور...»
معناداری بودن	معنای کنش، فهم انگیزه، تفسیر، معنابخشی، تعاد، تشانه، دلالت

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گره کردن مشت، نشانه و نمادی است که معنای خشم و یا اعتراض را می‌رساند؛ بنابراین بیانگر معناداری بودن کنش است.
 - یادگیری قواعد قبل از حل سؤالات، نشانه این است که برای انجام کنش باید آگاهی داشته باشیم.
 - قصد و هدف کنشگر از انجام یک کنش (مثل رفتن به کتابخانه برای مطالعه روی پایان‌نامه)، نشان‌دهنده هدفدار بودن کنش است.
 - تصمیم‌نگرفتن به ترک سیگار، نشان‌دهنده ارادی بودن کنش است.
- وجود کلمه «آگاهی» در عبارت چهارم، به معنای آگاهانه بودن کنش نیست؛ بلکه محتوای اصلی این عبارت، تأکید بر اراده و تصمیم است.

گول نخوری ✗

موارد کدام گزینه، به ترتیب کنش فردی و درونی، «فردی و بیرونی»، «اجتماعی و درونی» و «اجتماعی و بیرونی» است؟

- (۱) باور قلبی به آینده روشن - هدیه دادن به یک دوست - سلام کردن به جمع - نگارش یک مقاله علمی درباره استفاده از فضای مجازی
- (۲) انتخاب نهایی یک گزینه بین چند گزینه در ذهن - به تنهایی قدم زدن - فکر کردن به آیندگان - رعایت مقررات رانندگی بدون حضور فیزیکی دیگران
- (۳) حرکت چشم‌ها برای مطالعه متن کتاب - فکر کردن به آینده شغلی و کاری خود - شرکت در راهپیمایی - بدرقه کردن مهمان
- (۴) تصور رودخانه‌ای خروشان در ذهن - مرور خاطرات شخصی - بسته شدن ناخودآگاه چشم به دلیل ترس - شرکت در انتخابات ریاست‌جمهوری

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس ۲

انواع کنش‌ها:

نکته

- الف) کنش فردی و درونی: کنشی که فرد بدون توجه به دیگران انجام می‌دهد و نمود بیرونی ندارد مثل تصور رودخانه‌ای خروشان در ذهن.
- ب) کنش فردی و بیرونی: کنشی که فرد بدون توجه به دیگران انجام می‌دهد و نمود بیرونی دارد مثل به تنهایی قدم زدن.
- ج) کنش اجتماعی و درونی: کنشی که با توجه به دیگران انجام می‌شود و نمود بیرونی ندارد مثل تفکر کردن درباره آینده مردم ایران.
- د) کنش اجتماعی و بیرونی: کنشی که با توجه به دیگران انجام می‌شود و نمود بیرونی دارد مثل صحبت کردن با یک دوست.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱)	فردی و درونی	اجتماعی و بیرونی	اجتماعی و بیرونی	اجتماعی و بیرونی
گزینه (۲)	فردی و درونی	فردی و بیرونی	اجتماعی و درونی	اجتماعی و بیرونی
گزینه (۳)	فردی و بیرونی	فردی و درونی	اجتماعی و بیرونی	اجتماعی و بیرونی
گزینه (۴)	فردی و درونی	فردی و درونی	کنش نیست؛ زیرا غیرارادی است.	اجتماعی و بیرونی

هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام قسمت نمودار قرار می‌گیرد؟

- آسیب‌های جسمی و روحی به دلیل سیگار کشیدن
- مورد تحسین قرار گرفتن به دلیل کمک مالی به دیگران
- افتخار کردن به خود پس از تصمیم‌گیری درست
- افزایش میزان استرس بعد از مرور خاطرات منفی

(۲) ب - ج - الف - د

(۴) ب - الف - ج - د

(۱) د - ب - ج - الف

(۳) د - ج - الف - ب

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس‌های ۱ و ۲

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت‌ها	کنش	پیامد
عبارت اول	سیگار کشیدن: کنش بیرونی	آسیب‌های جسمی و روحی: پیامد غیرارادی
عبارت دوم	کمک مالی به دیگران: کنش بیرونی	مورد تحسین قرار گرفتن: پیامد ارادی
عبارت سوم	تصمیم‌گیری درست: کنش درونی	افتخار کردن به خود: پیامد ارادی
عبارت چهارم	مرور خاطرات منفی: کنش درونی	افزایش میزان استرس: پیامد غیرارادی

(سوال ۲۱۹ کنکور انسانی ۱۳۹۴)

هر یک از عبارات زیر به ترتیب مربوط به کدام قسمت از نمودار است؟

- اجازه خواستن از معلم
- یادگرفتن درس
- پاسخ‌دادن به پرسش‌های امتحانی
- غمگین شدن از یک خبر

(۱) الف - ج - د

(۲) ب - د - الف - ج

(۳) الف - ج - الف - د

(۴) ج - الف - الف - ب

موارد کدام گزینه درباره پدیده‌های اجتماعی، درست است؟

- (۱) به دلیل این که پدیده‌های اجتماعی دارای معنای خاصی هستند، آن‌ها را می‌توان آگاهانه، ارادی و هدفدار دانست. - هر چه جهان اجتماعی شناخت صحیح‌تری از پدیده‌های اجتماعی داشته باشد، زندگی بشر در مسیر سعادت بیشتری قرار می‌گیرد.
- (۲) فرصت‌ها و محدودیت‌های زندگی انسان‌ها، محصول آدابی هستند که ما انسان‌ها مراعات می‌کنیم و به صورت پدیده‌های اجتماعی در اختیار ما قرار می‌گیرند. - مجموعه پدیده‌های اجتماعی، سازنده جهان اجتماعی هستند.
- (۳) کنش اجتماعی خردترین پدیده اجتماعی است و سایر پدیده‌های اجتماعی، محصول آن هستند. - پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها برای رفع نیازهای خود ایجاد می‌کنند، اما گاهی این پدیده‌ها اصل قرار می‌گیرند و رفع نیازها فراموش می‌شود.
- (۴) همه پدیده‌های اجتماعی به جهان اجتماعی تعلق دارند. - پدیده‌های اجتماعی را لزوماً انسان‌ها ایجاد نمی‌کنند، ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند، به جهان اجتماعی آن‌ها راه می‌یابند.

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت: درس‌های ۲ و ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- کنش اجتماعی، خردترین پدیده اجتماعی است و تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد (کوچک) و کلان (بزرگ)، از طریق کنش اجتماعی محقق می‌شوند.
- انسان‌ها پدیده‌های اجتماعی را برای رفع نیازها و تأمین سعادت خود پدید می‌آورند، ولی چه‌با در مواردی انسان آن‌ها را اصل قرار می‌دهد و رفع نیازها و تأمین سعادت او در حاشیه قرار می‌گیرد. به عبارتی، به جای این که این پدیده‌ها در خدمت سعادت بشر باشند، انسان‌ها را به خدمت می‌گیرند.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه (۱): نادرست (پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و از آن‌جا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند). - درست
- گزینه (۲): نادرست (بسیاری از آدابی که ما مراعات می‌کنیم، محصول پدیده‌های اجتماعی اطراف ما هستند که به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها پیش روی ما قرار می‌گیرند و اگر وجود نداشته باشند، نمی‌توانیم با هم زندگی کنیم). - درست
- گزینه (۴): درست (همه پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها ایجاد می‌کنند؛ به همین دلیل همگی درون جهان اجتماعی قرار می‌گیرند).

هر یک از پدیده‌های زیر، در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرد؟

اندازه و دامنه	خرد	کلان
قابلیت مشاهده		
عینی	(الف)	(ج)
ذهنی	(د)	(ب)

- مهاجرت‌های گسترده مردمی
- زبان بدن در گفت‌وگو
- افکار غالب جامعه دربارهٔ برابری
- برداشت‌های شخصی نسبت به زیبایی

(۲) الف - ج - د - ب

(۱) ج - ب - الف - د

(۴) الف - د - ج - ب

(۳) ج - الف - ب - د

پاسخ: گزینه ۲

تربیت درس ۴

درس Box

پدیده‌های اجتماعی، اجزای جهان اجتماعی‌اند که می‌توان آن‌ها را با توجه به دو معیار تقسیم‌بندی کرد:

۱) اندازه و دامنه: توضیح: پدیده‌های اجتماعی را می‌توان براساس اندازه و دامنهٔ آن‌ها از یکدیگر تفکیک کرد. به این ترتیب، طیفی در جهان اجتماعی ترسیم می‌شود که در یک سوی آن پدیده‌های اجتماعی خرد (کوچک) و در سوی دیگر آن پدیده‌های اجتماعی کلان (بزرگ) قرار می‌گیرند.

مثال: کنش اجتماعی افراد - گروه‌ها و سازمان‌ها - فرهنگ و جامعه

فایده: قاعدهٔ این تقسیم‌بندی این است که میزان اثرگذاری و اثرپذیری از پدیده‌ها را بهتر درک می‌کنیم.

۲) ابعاد عینی و ذهنی: توضیح: پدیده‌های اجتماعی را از حیث عینی یا محسوس بودن یا ذهنی و نامحسوس بودن، می‌توان در یک طیف قرار داد.

مثال: سرعت گیر - قوانین راهنمایی و ترافیک - نظم

فایده: در جهان اجتماعی، بعد ذهنی و معنایی پدیده‌ها اهمیت بسیاری دارد.

تکته: تعاملی پدیده‌های اجتماعی، بعد معنایی و ذهنی دارند اما همهٔ پدیده‌ها بعد محسوس و عینی ندارند.

نکته: در تعریف و تقسیم‌بندی

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مهاجرت‌های گستردهٔ مردمی	کلان است و تأثیر زیادی بر جامعه دارد.	عینی، محسوس و قابل مشاهده است.
زبان بدن در گفت‌وگو	خرد است و به یک شخص مربوط می‌شود.	عینی، محسوس و قابل مشاهده است.
افکار غالب جامعه دربارهٔ برابری	کلان است و موضوعی کلی دارد.	ذهنی، نامحسوس و غیرقابل مشاهده است.
برداشت‌های شخصی نسبت به زیبایی	خرد است و به یک شخص مربوط می‌شود.	ذهنی، نامحسوس و غیرقابل مشاهده است.

گزینه مناسب را انتخاب کنید.

(سوال ۳۰ (الف) - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳)

الف) کدام گزینه جایگاه پدیدهٔ «قوانین حقوق بشر» را بر مبنای دو طیف خرد - کلان و عینی - ذهنی، نشان می‌دهد؟

(۲) کلان و عینی

(۱) کلان و ذهنی

(۴) خرد و عینی

(۳) خرد و ذهنی

«ویژگی»، «اجزاء»، «اهمیت» و «نمونه» لایه‌های عمیق جهان اجتماعی، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) تأثیر تعیین‌کننده بر جهان اجتماعی - ارزش‌ها و هنجارها - سازنده لایه‌های سطحی جهان اجتماعی اند - باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان
- (۲) امکان تغییر و تحول بیشتر در جهان اجتماعی - عقاید و ارزش‌ها - تأثیرات همه‌جانبه بر جهان اجتماعی دارند - اعتقاد انسان نسبت به جایگاه خودش در هستی
- (۳) نقش حیاتی و اساسی در جهان اجتماعی - عقاید و ارزش‌ها - اگر حذف شوند، جهان اجتماعی فرومی‌ریزد - عقاید کلان تأثیرگذار بر ارزش‌های اجتماعی
- (۴) تأثیرات فراگیر و همه‌جانبه بر جهان اجتماعی - ارزش‌ها و هنجارها - با تغییر آن‌ها، لایه‌های سطحی هم تغییر می‌کنند - تفسیر انسان از زندگی و مرگ خود

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- برخی از پدیده‌های اجتماعی، تأثیر حیاتی و تعیین‌کننده برای بقای جهان اجتماعی دارند به این بخش از جهان اجتماعی «لایه‌های عمیق» می‌گویند. مثلاً پدیده‌هایی مانند خانواده، تعلیم و تربیت، قانون و عدالت اجتماعی برای جهان اجتماعی، نقش حیاتی و تعیین‌کننده دارند و جزء لایه‌های عمیق یک جهان اجتماعی محسوب می‌شوند. این بخش کم‌تر در معرض تغییر قرار می‌گیرد. (رد گزینه (۲))
- عقاید و ارزش‌ها مربوط به لایه‌های عمیق و هنجارها و نمادها مربوط به لایه‌های سطحی است. (رد گزینه‌های (۱) و (۴))
- لایه‌های عمیق جهان اجتماعی از چنان اهمیتی برخوردارند که اگر حذف شوند، جهان اجتماعی فرومی‌یافت. (رد گزینه (۱))
- عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. البته قسمت چهارم سایر گزینه‌ها نیز از نمونه‌های لایه‌های عمیق جهان اجتماعی هستند و درست محسوب می‌شوند.

کدام یک، به ترتیب دربارهٔ رابطهٔ «هنجار اجتماعی و ارزش اجتماعی» درست است، اما دربارهٔ رابطهٔ «جهان اجتماعی و نهاد اجتماعی» نادرست است؟

- (۱) ارزش‌ها از جنس ابزارهایی برای رسیدن به هنجارها هستند - جهان‌های اجتماعی از طریق نهادهای اجتماعی، نیازهای اعضای خود را تأمین می‌کنند.
- (۲) هنجارها از طریق کنش‌های اجتماعی و ارزش‌ها از طریق پدیده‌های اجتماعی شکل می‌گیرند - هر جهان اجتماعی، نیازهای نهادهای اجتماعی را تأمین می‌کند.
- (۳) هنجارها وسیله‌ای برای تحقق ارزش‌های اجتماعی هستند - هر نهاد اجتماعی می‌تواند انواع نیازهای افراد و جهان‌های اجتماعی مختلف را تأمین نماید.
- (۴) ارزش‌ها از طریق پدیده‌های اجتماعی و هنجارها از طریق کنش‌های اجتماعی محقق می‌شوند - هر نهاد اجتماعی شیوهٔ قابل قبول تأمین برخی از نیازهای جهان اجتماعی را مشخص می‌کند.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیربافت: درس‌های ۲ و ۴

- (۱) هنجار اجتماعی، شیوهٔ انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است؛ مثلاً در هر جامعه‌ای، احوال‌پرسی از دیگران، شیوه‌های معینی دارد.
- (۲) ارزش اجتماعی: آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند که افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند؛ برای مثال، نظم، ادب و وقت از ارزش‌های اجتماعی هستند.
- (۳) رابطهٔ این و مفهوم ارزش‌ها از جنس هدف و مقصودند.
- هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها هستند.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): نادرست (هنجارها، وسیله و ابزاری برای رسیدن به ارزش‌ها هستند) - درست
- گزینه (۲): نادرست (هم هنجارها و هم ارزش‌ها، از طریق کنش‌های اجتماعی پدید می‌آیند) - نادرست (نهادهای اجتماعی، نیازهای جهان اجتماعی را تأمین می‌کنند)
- گزینه (۳): درست - نادرست (هر نهاد اجتماعی به نوع خاصی از نیازهای جهان اجتماعی پاسخ می‌دهد)
- گزینه (۴): نادرست (هم هنجارها و هم ارزش‌ها، از طریق کنش‌های اجتماعی پدید می‌آیند) - درست

هر یک از موارد زیر، به ترتیب نشان‌دهنده چیست؟

- انسان در هر موقعیتی که قرار می‌گیرد، ابتدا آن موقعیت را برای خود تعریف می‌کند.
- برخی تفاوت‌ها در جهان اجتماعی مربوط به عناصر محوری است.
- جوامع عقب‌مانده باید جوامع پیشرفته و توسعه‌یافته را الگوی خود قرار دهند.
- مردم‌شناسان از جهان‌های اجتماعی متفاوت یاد می‌کنند.

(۱) جهان اجتماعی را انسان آگاه و خلاق پدید می‌آورد. باعث تبدیل جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگری می‌شود. همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند. فرهنگ‌ها براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند.

(۲) تنوع اراده انسان‌ها سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف است. از نوع تفاوت‌ها در لایه‌های سطحی و عمیق جامعه است. هر جهان اجتماعی، فرهنگ متناسب با خود را پدید می‌آورد. جهان‌های اجتماعی در عرض یکدیگر هستند.

(۳) جهان‌های اجتماعی شیوه‌های زندگی متفاوتی ایجاد می‌کنند. تفاوت‌هایی است که به اعتقادات و آرمان‌ها بازمی‌گردد. همه جوامع در یک خط قرار می‌گیرند. جهان‌های متفاوت نمی‌توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند.

(۴) انسان موجودی صرفاً متغیر و پذیرنده نیست. از نوع تفاوت میان جهان‌های اجتماعی مختلف است. جهان‌های اجتماعی مسیرهای متفاوتی را طی می‌کنند. تفاوت جوامع همانند تفاوت یک موجود زنده در طول زندگی‌اش است.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۵

پاسخ خیلی تشریحی ✓

جهان اجتماعی را انسان آگاه و خلاق پدید می‌آورد. در واقع، انسان کنشگری فعال و تأثیرگذار است. انسان‌ها در هر موقعیتی که قرار می‌گیرند، ابتدا آن موقعیت را برای خود تعریف می‌کنند و (۲) به آن معنا می‌دهند و (۳) سپس در آن موقعیت دست به عمل می‌زنند.

تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی بازمی‌گردد، از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف است و باعث تبدیل یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر می‌شود. این تفاوت‌ها در لایه‌های سطحی اتفاق نمی‌افتند. (رد گزینه (۲))

مطابق با دیدگاه طولی نسبت به تاریخ جوامع، کشورهای عقب‌مانده باید کشورهای پیشرفته را الگوی خود قرار دهند. موارد گزینه‌های (۱) و (۳)، مربوط به دیدگاه طولی است. (رد گزینه‌های (۲) و (۴))

وجود جهان‌های متنوع، بیانگر دیدگاه عرضی است. موارد گزینه‌های (۱) و (۲) مربوط به دیدگاه عرضی است. (رد گزینه‌های (۳) و (۴))

دیدگاه مردم‌شناسان ← دیدگاه عرضی

تیزبازی

دیدگاه جامعه‌شناسان از جمله آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس ← دیدگاه طولی

طبق دیدگاه عرضی، جهان‌های متفاوت می‌توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند، اما نمی‌توانند مسیر یکدیگر را عیناً دنبال کنند؛ بنابراین قسمت چهارم گزینه (۳) نادرست است.

گول نخوری

با توجه به نظریات هاکس وبر، هر یک از موارد زیر منجر به کدام ویژگی در جهان متجدد غرب می‌شود؟

- رشد علوم تجربی و گسترش عقلانیت ابزاری
- رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا
- افول علوم فراتجربی (عقلانی و وحیانی)

- (۱) قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث و مسائل طبیعی - از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها - از دست رفتن امکان ارزیابی ارزش‌ها
- (۲) توجه به اهداف دنیوی و تلاش برای رسیدن به آن‌ها - از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها - طرد عناصر معنوی و مقدس از جهان هستی
- (۳) طرد عناصر معنوی و مقدس از زندگی انسان‌ها - قفس آهنین و شکل‌گیری نظام اجتماعی پیچیده - از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها
- (۴) افول علوم عقلانی و وحیانی و روش‌های فراتجربی - از دست رفتن امکان ارزیابی ارزش‌ها - بسط و توسعه عقلانیت و علوم ابزاری

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۶

نکته

مقایسه عقلانیت ابزاری و عقلانیت ذاتی:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن، برای تسلط بر طبیعت و جامعه را «گسترش عقلانیت ابزاری» می‌گویند. این علوم با روش تجربی، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث و مسائل طبیعی و مسلط شدن بر آن‌ها را به انسان می‌دهد.
- رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی تنگ می‌کند. این موضوع منجر به «قفس آهنین» می‌شود؛ از این روند، به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود.
- با افول علوم فراتجربی (عقلانی و وحیانی) در جهان متجدد، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود و داوری درباره این امور به تعالیات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود (زوال معنا و عقلانیت ذاتی).

۳۰ از بین عبارات زیر، کدام موارد نادرست‌اند؟

- الف) «تربیت‌پذیر بودن انسان» و «بهتر بودن دانایی از نادانی»، به ترتیب از ارزش‌ها و عقاید نهاد تعلیم و تربیت است.
 ب) نظم‌تکوینی موجودات زنده با اراده آن‌ها پدید نیامده و با آگاهی و اراده آن‌ها نیز تغییر نمی‌کند.
 ج) در صورت افزایش جمعیت سالمند در یک کشور، هزینه‌های بهداشت و درمان در آن کشور افزایش می‌یابد.
 د) فرهنگ اساطیری به قدرت‌های فوق طبیعی قائل است و ظرفیت‌ها و خواسته‌های معنوی انسان را به فراموشی می‌سپارد.
 ه) کنش براساس آگاهی صورت می‌گیرد، اما آگاهی انسان در انجام کنش، لزوماً صحیح نیست.

۲) الف - ه

۱) ه - ب

۴) د - الف

۳) ج - د

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس‌های ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵

بررسی موارد نادرست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) بخش‌های مختلف برخی از نهادهای اجتماعی:

نهاد خانواده

نمادها: آیین و شمعان، حلقه ازدواج، قبالة نکاح و ...
 هنجارها: تشکیل خانواده فقط در صورت ازدواج قانونی پذیرفته شده است.
 ارزش‌ها: تلاش برای تشکیل خانواده، امری مطلوب و پسندیده است.
 عقاید: ازدواج نیمی از دین انسان را کامل می‌کند.

نهاد تعلیم و تربیت

نمادها: دفتر، قلم، دانش‌آموز، کلاس و ...
 هنجارها: برای دانش‌دین باید به مدرسه رفت.
 ارزش‌ها: دانایی از نادانی بهتر است.
 عقاید: انسان تربیت‌پذیر است.

د) فرهنگ اساطیری، به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است. این فرهنگ محصول انحراف از فرهنگ توحیدی است و یک فرهنگ معنوی محسوب می‌شود. تألیف گرفتن ظرفیت‌ها و خواسته‌های معنوی انسان، مربوط به فرهنگ سکولار (دنیوی = غیرمعنوی) است.

نرنگه بوک
تلاشی در مسیر موفقیت

عربی، زبان قرآن دهم

● عَيْنِ الْاُنْسِبِ لِلْجَوَابِ فِي التَّرْجُمَةِ اَوْ الْمَقْهُومِ مِنْ اَوْ اِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٣٧-٣١):
 ﴿فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَ اسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ﴾:

۳۱

مشاوره در سؤالات ترجمه تکمیلاری، به شکل نمودی گزینه‌ها را بررسی کنید و تفاوت‌ها را با عبارت سؤال بسنجید. در این صورت می‌توانید رد گزینه کنید و به پاسخ درست برسید.

- (۱) پس صبر کن همانا وعده‌ای که خدا داده، حق است و گناهت را آمرزید!
- (۲) پس صبور باش، زیرا وعده خدا حق است و برای گناهانت آمرزش بخواه!
- (۳) پس صبر کن چراکه وعده خدا حق است و برای گناهت طلب آمرزش کن!
- (۴) پس صبوری کن، زیرا وعده پروردگار حق است و برای گناه خود آمرزش بخواه!

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس ۹

«استغفر» امر یا غاضی؟

Hint

درتس Box

(۱) «اِنَّ» یکی از حروف مشبهة بالفعل است و معنای تأکید را به جمله می‌دهد. در ترجمه آن از کلماتی مانند «قطعاً، بی‌گمان، بی‌شک، همانا، در حقیقت و ...» استفاده می‌کنیم.

هرگاه «اِنَّ» در جواب فعل امر یا نهی بیاید، می‌تواند به شکل «زیرا» هم ترجمه شود.

مثال «فَاصْبِرْ اِنَّ...»: پس صبر کن، زیرا ...

(۲) به تفاوت معنایی فعل‌های ثلاثی مجرد و مزید دقت داشته باشید.

مثال «عَفَّرَ»: آمرزید «اسْتَغْفَرَ»: آمرزش خواست، طلب آمرزش کرد

کلمات مهم: «اصْبِرْ»: صبر کن / «اسْتَغْفِرْ»: آمرزش بخواه، طلب آمرزش کن / «ذَنْبٌ»: گناه

خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): وعده‌ای که خدا داده (صحیح: وعده خدا؛ «وَعْدُ اللّٰهِ» ترکیب اضافی است). - حرف «له» ترجمه نشده است. - آمرزید

(صحیح: طلب آمرزش کن؛ «اسْتَغْفِرْ» فعل امر است).

گزینه (۲): «صبور باش» ترجمه دقیقی برای «اصْبِرْ» نیست. «صبور باش»: «كُنْ صَبُورًا» - گناهان (صحیح: گناه؛ «ذَنْبٌ» مفرد است).

گزینه (۴): «پروردگار» معادل دقیقی برای «اللّٰهُ» نیست.

«تَعْلَمُ الطَّلَابُ الْعِلْمَ وَالشَّكِيَّةَ وَالْوَقَارَ وَكَانَ الْمُعَلِّمُونَ مُرَافِقِينَ لَهُمْ فِي طَرِيقِ النَّجَاحِ فُسَّاعِدُوهُمْ عَلَى تَجَنُّبِ الْجَهْلِ وَالْكَثَلِ»:

- (۱) طالبان علم، آرامش و وقار را یاد گرفتند و آموزگاران در راه موفقیت با آن‌ها همراهی نموده و به آن‌ها در دوری کردن از جهل و تنبلی کمک کردند!
- (۲) دانش‌آموزان، علم و آرامش و وقار را فراگرفتند و معلمان با همراهی آن‌ها در راه موفقیت کمک کردند تا از جهل و سستی دوری کنند!
- (۳) جویندگان دانش، آرامش و وقار را یاد گرفتند و معلمان در مسیر موفقیت با آنان همراه شده و به رهایی آن‌ها از جهل و رخوت کمک کردند!
- (۴) دانش‌آموزان، دانش و آرامش و وقار را آموختند و معلمان در مسیر موفقیت همراه آنان بودند و به آن‌ها در دوری کردن از نادانی و تنبلی کمک کردند!

مشاوره: در سوالات ترجمه تک‌عبارتی، اگر جمله داده‌شده طولانی بود، تکرار نباشید می‌توانید از هر قسمتی که برایتان راحت‌تر است شروع کرده و گزینه‌ها را عمودی مقایسه کنید یا بررسی یک یا دو قسمت و رد گزینه می‌توانید به جواب صحیح برسید.

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۳

خواست باشد کل کلمات ترجمه شده باشند!

Hint

Box

فعل «كَانَ» در صورتی که بعد از آن فعل مضارع بیاید، به شکل «ماضي استمراری» ترجمه می‌شود.

مثال: «كَانَ الْمُعَلِّمُونَ مُرَافِقِينَ» معلمان همراهی می‌کردند.

اما اگر بعد از فعل «كَانَ» اسم بیاید، «كَانَ» را به شکل «بود» در ترجمه می‌آوریم، مانند عبارت سؤال:

«كَانَ الْمُعَلِّمُونَ مُرَافِقِينَ...»: معلمان همراه بودند.

کلمات مهم: «تَعْلَمُ»: آموخت (این‌جا: آموختند)؛ «الشَّكِيَّةَ»: آرامش / «مُرَافِقِينَ»: همراه / «تَجَنُّبِ»: دوری کردن / «الْكَثَلِ»: تنبلی
خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «طالِبَانِ عِلْمٍ» و «الطَّلَابُ» فاعل و «الْعِلْمُ» مفعول است و این دو ترکیب اضافی نیستند. - همراهی نموده (صحیح: همراه بودند؛ «مُرَافِقِينَ» اسم است).

گزینه (۲): «كَانَ» ترجمه نشده است. - «بَاءِ» اضافی است. - ضمیر «هُمْ» ترجمه نشده است. - تا دوری کنند (در دوری کردن؛ «تَجَنُّبِ» مصدر است نه فعل).

گزینه (۳): جویندگان دانش (مانند گزینه (۱)) - همراه شده (مانند گزینه (۱)) - رهایی (صحیح: دوری کردن) - «آن‌ها» در جای مناسبی از ترجمه نیامده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«هذه الشجرة ذات الغصون النظرة ولكنها كانت حبة صغيرة وثمت شيئاً فثبتاً»:

- (۱) این درختی است که دارای شاخه‌های ترونازه است، اما آن دانه‌ای کوچک بوده و کم‌کم رشد کرده!
- (۲) این درخت دارای شاخه‌های ترونازه است، ولی آن یک دانه کوچک بوده و آرام‌آرام رشد کرده!
- (۳) این درختی است که دارای شاخه ترونازه می‌باشد، ولی آن کم‌کم رشد کرده و یک دانه کوچک بوده!
- (۴) این درخت دارای شاخه سوسیز است، ولی آن دانه‌هایی کوچک بوده و آرام‌آرام رشد کرده!

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

جوابت به اسم اشاره و ترجمه درستش باشد!

Hint

- (۱) هرگاه بعد از اسم اشاره (هَذَا، هَذِهِ، ذَلِكَ، تِلْكَ، هَذَانِ، هَؤُلَاءِ، هَئَاتَيْنِ، هَؤُلَاءِ، أُولَئِكَ) اسمی دارای «ال» بیاید، یک ترکیب داریم و نه یک جمله کامل.

مثال

- «هذه الشجرة: این درخت است» * این درخت ✓
- (۲) مفرد و جمع کلمات را به خاطر داشته باشیم.
- «غصن: شاخه» مفرد است و جمع مكثر آن به دو شکل می‌آید: «غُصُون، أَغْصَان»
- کلمات مهم: «الغُصُون»: شاخه‌ها، «الشَّجَرَة»: ترونازه، «ثَمَّتْ»: رشد کرد

خطاهای سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): این درختی است (صحیح: این درخت: «هذه الشجرة» ترکیب است نه جمله مستقل) - که (اضافی است).
- گزینه (۳): این درختی است (مانند گزینه (۱)) - که (مانند گزینه (۱)) - شاخه (صحیح: شاخه‌ها: «الغُصُون» جمع است) - قسمت دوم عبارت جابه‌جا ترجمه شده و نادرست است.
- گزینه (۴): شاخه (مانند گزینه (۳)) - سوسیز (صحیح: ترونازه) - دانه‌هایی (صحیح: دانه‌ای: «حَبَّة» مفرد است).

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«إِنَّ الشَّمْسُ تَكُونُ مِنْ عُنَاصِرٍ مُسْتَعْرَظَةٍ تُؤَدِّي إِلَى انْتِشَارِ الظُّلُمَاءِ وَالْحَرَارَةِ فِي جَمِيعِ أُنْحَاءِ الْعَالَمِ بِشَكْلِ سَوَاءٍ»:

- (۱) قطعاً خورشید از عناصر نورانی تشکیل شده که سبب گسترش یکنان نور و گرما در همه‌جای عالم شده است!
- (۲) خورشید از عناصر فروزانی تشکیل شده که منجر به انتشار نور و گرما به طور یکنان در همه‌جای دنیا می‌شود!
- (۳) خورشید، تشکیل شده از عناصر فروزانی است و باعث گسترش نور و گرما در همه‌جای عالم می‌شود!
- (۴) بی‌شک خورشید از عناصرهای نورانی تشکیل شده که منجر به انتشار نور و گرما به طور یکنان در همه‌جای دنیا خواهد شد!

مشاوره: در سوالات ترجمه تک‌مبارتی، کلمات مترادف را نادیده بگیرید و روی اختلاف و تفاوت اساسی بین گزینه‌ها تمرکز کنید.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

خواست به زمان فعل «تؤدی» الی «باشد»

Hint

- (۱) هرگاه بعد از اسم نکره، فعلی بیاید که آن اسم نکره را توصیف کند و توضیح دهد، به آن فعل، «جمله وصفیه» می‌گویند. رابط بین اسم نکره و جمله وصفیه در زبان فارسی، حرف «که» است.

مثال: «رَأَيْتُ تَحْكَأَ يَغْفِرُ فِي الْمَاءِ» یک ماهی را دیدم که در آب می‌پرید. ✓ یک ماهی را دیدم و در آب می‌پرید. *
اسم نکره - جمله وصفیه

- (۲) اسم نکره هم می‌تواند صفتی از نوع اسم و هم صفتی از نوع فعل (جمله وصفیه) را با هم داشته باشد.

مثال: «إِنَّ الشَّمْسَ تَكُونُ مِنْ عُنَاصِرٍ مُسْتَعْرَظَةٍ تُؤَدِّي إِلَى ...» خورشید از عناصر فروزانی تشکیل شده است که منجر می‌شود به ...
صفت از نوع اسم - صفت از نوع فعل

کلمات مهم: «مُسْتَعْرَظَةٍ»: فروزان / «تؤدی» الی: منجر می‌شود به / «الظُّلُمَاءُ»: نور / «أُنْحَاءُ»: تواجی / «سَوَاءٍ»: یکنان، مساوی
خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): عناصرهای نورانی «عُنَاصِرٍ مُسْتَعْرَظَةٍ» ترکیب نکره است نه معرفه - سبب شده است (صحیح: به ... منجر می‌شود: «تؤدی» مضارع است) - «سَوَاءٍ»: یکنان - صفت «انتشار» نیست - «بِشَكْلِ»: به شکل - ترجمه نشده است.
- گزینه (۳): «تؤدی» جمله وصفیه است، پس باید از حرف ربط «که» استفاده کنیم نه «و» - «بِشَكْلِ» تَوَاءٍ ترجمه نشده است.
- گزینه (۴): عناصرهای نورانی (مانند گزینه (۱)) - منجر خواهد شد (صحیح: منجر می‌شود: «تؤدی» مضارع است نه مستقبل).

«أَنْتَ تُعْطِنَا الْحَرَارَةَ وَالظُّلُمَاءَ كَسَمِجٍ جَذُوبَهَا مُسْتَعْرَظَةٌ لِذَلِكَ نَمُو أَرْهَافَ أَفْكَارِنَا وَهِيَ تُزَيِّنُنَا» (سوال ۲۸ کنکور انسانی ۱۴۰۰)

- (۱) تو چون خورشیدی که اخگر آن فروزان است به ما گرما و نور می‌بخشی، بدان سبب شکوفه‌های افکار ما می‌رویند و آن‌ها ما را زینت می‌دهند!
- (۲) وجود تو شعله‌های فروزان خورشیدی است که به ما گرما و نور می‌بخشد، تا به خاطرش در حالی که ما را زینت می‌دهند، افکارمان شکوفا شود!
- (۳) تو خورشیدی هستی که با شعله‌های فروزان خود گرما و نوری به ما عطا می‌کند، که به خاطر آن شکوفه‌های فکر ما رشد می‌کند، در حالی که با آن مزین می‌شویم!
- (۴) وجودت چون خورشیدی است که اخگرش فروزان می‌باشد و گرما و نورش به ما عطا می‌شود، بدین سبب شکوفه‌های فکر ما رشد کرده، بدان مزین می‌شویم!

کنکور

مشاوره

چهارمبارتی به دقت و تمرین زیاد نیاز دارند. برای پاسخ به این سؤالات، تست زنی و تسلط بودن به قواعد و ترجمه واژگان ضروری است. با کمی تمرین می‌توانید در زمان کوتاهی به پاسخ برسید.

- (۱) سَيَحْتَفِلُ الثَّاسِ بِمَهْرَجَانِ الْأَزْهَارِ سَنَوِيًّا فِي طَهْرَانَ بِمَدَّةِ أُسْبُوعَيْنِ! مردم هرساله در تهران به مدت یک هفته جشنواره گل‌ها را جشن خواهند گرفت!
- (۲) انْقَطَعَ تَيَّارُ الْكَهْرِبَاءِ فِي قَرِينَتَا لِمَدَّةِ سَاعَةٍ بَعْدَ أَنْ حَدَثَ إِعْصَارٌ شَدِيدٌ! جریان برق در روستای ما بعد از این که طوفان شدیدی به مدت یک ساعت رخ داد، قطع شد!
- (۳) أَنَا وَإِخْوَتِي ذَهَبْنَا إِلَى قِسْمِ الْجَوَازَاتِ وَ الشَّرْطِيَّةِ فَتَشَّ كُلُّ مَنَّا! من و خواهرانم به قسمت گذرنامه رفتیم و پلیس همه ما را بازرسی کرد!
- (۴) يَحَاوُلُ الْعُمَلَاءُ أَنْ يُغْزِقُوا بَيْنَ صُفُوفِ الْمُسْلِمِينَ وَلَكِنَّهُمْ لَا يَقْدِرُونَ! مزدوران تلاش می‌کنند بین صف‌های مسلمانان تفرقه بیندازند ولی آن‌ها نمی‌توانند!

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس‌های ۳ و ۴

خواست باشد که سؤال، صحیح رو می‌خواد یا غلط روا

Hint

کادر Box

(۱) وقتی نشانه مثنی را در آخر اسمی دیدیم، باید آن را در ترجمه اعمال کنیم. مثلاً «أُسْبُوعَيْنِ» را در گزینه (۱) ببینید: «بِمَدَّةِ أُسْبُوعَيْنِ»: به مدت دو هفته

(۲) جار و مجرور که ترکیبی از «حرف جر + اسم» است، متعلق یا وابسته به قسمتی از جمله است که در آن آمده است. مثلاً در گزینه (۲)، جار و مجرور «لِمَدَّةِ سَاعَةٍ» وابسته به فعل «انْقَطَعَ» است نه فعل «حَدَثَ».

(۳) کلمه «أَخ» برادره از آن دسته کلماتی است که شکل مثنی و جمع آن همیشه دانش آموز را فریب می‌دهد.

أَخ (أَخُو، أَخَا، أَخِي): برادر (مفرد) أَخَوَان، أَخَوَيْنِ: دو برادر (مثنی) إِخْوَان، إِخْوَةٌ: برادران (جمع مکسر)
أُخْتُ: خواهر (مفرد) أَخَوَات: خواهران (جمع مؤنث سالم)

کلمات مهم: «سَيَحْتَفِلُ»: جشن خواهند گرفت / «مَهْرَجَانِ الْأَزْهَارِ»: «سَنَوِيًّا»: سالانه، هرساله / «انْقَطَعَ»: قطع شد / «تَيَّار»: جریان / «الْكَهْرِبَاءِ»: برق / «إِعْصَارٌ شَدِيدٌ»: گردباد، طوفان / «إِخْوَةٌ»: برادران / «الْجَوَازَاتِ»: گذرنامه‌ها / «فَتَشَّ كُلُّ مَنَّا»: تلاش می‌کند / «الْعُمَلَاءُ»: مزدوران / «صُفُوفِ»: صف‌ها

خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): یک هفته (دو هفته: «أُسْبُوعَيْنِ» مثنی است).

ترجمه صحیح: مردم هر ساله در تهران به مدت دو هفته جشنواره گل‌ها را جشن خواهند گرفت.

گزینه (۲): «لِمَدَّةِ سَاعَةٍ» متعلق به قسمت اول عبارت است.

ترجمه صحیح: جریان برق در روستای ما به مدت یک ساعت قطع شد بعد از این که گردباد شدیدی رخ داد.

گزینه (۳): خواهرانم (صحیح: برادرانم) - همه ما (هر یک از ما: حرف «مِنْ» ترجمه نشده است).

ترجمه صحیح: من و برادرانم به قسمت گذرنامه رفتیم و پلیس هر یک از ما را بازرسی کرد.

۳۶ «خدا با باران زمین را پس از غبارآلودگی‌اش، سوسبز گردانید»:

- (۱) یصیر الله الأرض بالأمطار خضرة بعد اغبرارها!
- (۲) صیر الله الأرض بالمطر بعد اغبرارها خضرة!
- (۳) صیر الله الأرض بالأمطار بعد اغبرار لها خضرة!
- (۴) الله یضح الأرض بالمطر بعد اغبرارها نضرة!

مشاوره در این گونه سؤالات، همانند سؤالات ترجمه تک‌مبارتی به نوع فعل، مفرد یا جمع بودن اسبها و ترجمه درست ضمیرها دقت کنید.

پاسخ: گزینه ۲

تذکره مهم: درس ۱

خواست به فعل «صار» و تفاوتش با «صیر» باشد!

Hint

دربین Box

(۱) فعل «صار» شد، گشت، گردید» را که یکی از افعال ناقصه است و مضارع آن «یصیر» می‌شود، می‌گردد» است، یا فعل «صیر» یصیر» گرداند، می‌گرداند» که یک فعل متعدی است، اشتباه نگیریم.

(۲) در ترجمه به عربی، مراقب ضمیرها باشیم و آن‌ها را دقیق ترجمه کنیم. مثلاً «غبارآلودگی‌اش» دارای ضمیر متصل «تش» است و با توجه به این که اسم «الأرض» در عربی مؤنث محسوب می‌شود ضمیر «ها» را که ضمیر مفرد مؤنث است، برایش می‌آوریم: «اغبرارها»

کلمات مهم: باران: «القطر»/ غبارآلودگی: «اغبرار»/ سوسبز: «خضرة»/ گردانید: «صیر»

خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی

گزینه (۱): «یصیر» (این فعل به معنای «می‌گردد» و مضارع است). - الأمطار (صحیح: «القطر» «باران» مفرد است).

گزینه (۳): «الأمطار» (مانند گزینه (۱)) - «اغبرار لها» (صحیح: «اغبرارها» «غبارآلودگی‌اش» ترکیب اضافی است).

گزینه (۴): «یضح» (این فعل هم مانند «یصیر» در گزینه (۱) به معنای «می‌گردد» و مضارع است). - «نضرة» (این کلمه به معنای «تروتازه» است).

۳۷

عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الْمَفْهُومِ: ﴿وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا﴾

- (۱) ره زمین شب تاریک نبودند بسرون
 (۲) نبود آفرینش تو بودی خدای
 (۳) تا خدا بنده نواز است به خلقش چه نیاز
 (۴) این چنین جهان به بازی نیست
- گفتند فانی و در خواب شدند
 نباشد همی هم تو باشی به جای
 می کشم نیاز یکی تا به همه نیاز کنم
 وین چنین حالتی مجازی نیست

مشاوره در سؤالات مفهوم به آیات قرآنی، احادیث و ضرب المثل های کتاب درسی دقت کنید و مفهوم هر یک رو بررسی کنید.

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۱

Hint

ابتدا مفهوم عبارت سؤال رو درک کن و سریع دنبال قرابت معنایی با اون بگرد!

ترجمة عبارت قرآنی سؤال: «و در آفرینش آسمان ها و زمین می اندیشند و می گویند پروردگارا، این جهان را بیهوده نیافریدی.»

مفهوم: هدفتد بودن جهان آفرینش

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه (۱): بی عملی و تسلیم در برابر شرایط و افسانه انگاری واقعیت

گزینه (۲): ازلی و ابدی بودن خداوند متعال

گزینه (۳): با وجود خداوند به مخلوقات او نیازی ندارم.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

﴿وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا﴾ (آل عمران: ۱۹۱) (عربی، زبان قرآن (۱) - صفحه ۵۵ کتاب درسی)

امتحان نهایی

● إقرأ النَّصَّ الثَّانِي ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٣٨-٤٠) بِمَا تَيَسَّرَ النَّصَّ:

اهتم الإنسان منذ ظهوره على الأرض و من بداية خلقه بمواجهة الأمراض الشائعة في مجتمعه. إنه كان يبحث في الطبيعة عن حلّ لمعالجة المرضى و يحاول أن يتخلص من الأمراض. على أثر هذه المحاولة استطاع الإنسان أن يعرف القيمة الغذائية لبعض النباتات و الفواكه. فاكشف (الباحثون أن للعنب و الثوم (سيو) و البصل (پياز) و الرمان و التين منافع كثيرة للناس. العنب مملوء بالسكّرات التي هي ضرورية لإيجاد الطاقة في الجسم. الثوم و البصل مفيدان لسلامة الجسم و الثاني يظهر القم من الجراثيم (ميكروبها). الجسم بحاجة إلى أملاح و عناصر مثل الفسفور و الحديد و الكالسيوم أيضاً و هذه المواد تشاهد في الرمان و التين. فعلى الانتفاع من هذه الفواكه قبل أن يصف الأطباء أدوية مفيدة لشغافنا.

ترجمة متن:

انسان از پیدایشش بر زمین و از آغاز خلقتش به رویارویی با بیماری‌های رایج در جامعه‌اش اهمیت داده است. او در طبیعت به دنبال راه‌حلّ درمان بیماری‌ها می‌گشت و تلاش می‌کرد از بیماری‌ها رهایی یابد. بر اثر این تلاش، انسان توانست ارزش غذایی برخی از گیاهان و میوه‌ها را بداند. پژوهشگران کشف کرده‌اند که انگور، سیو، پیاز، انار و انجیر فوائد زیادی برای مردم دارند. انگور سرشار از مواد قندی است که برای ایجاد انرژی در بدن ضروری است. سیو و پیاز برای سلامتی بدن مفید است و دومی (پیاز) دهان را از میکروب‌ها پاک می‌کند. بدن هم‌چنین نیازمند املاح و عناصری مانند فسفور، آهن و کلسیم است و این مواد در انار و انجیر دیده می‌شود. پس ما باید از این میوه‌ها سود ببریم پیش از این‌که پزشکان داروهای مفیدی را برای درمانمان تجویز کنند.

عَيْنُ الْخَطَأِ: استطاع الإنسان أن يعرف قيمة الفواكه ...

- (١) بعد آنکه اهمیت بمواجهه الأمراض الشائعة!
- (٢) لأنه لم ينتفع بالأدوية التي وصفها الأطباء له!
- (٣) لما حاول أن يتخلص من الأمراض!
- (٤) حينما كان يبحث عن فواكه مفيدة في الطبيعة!

۳۸

مشاوره در مورد حلّ سوالات درک مطلب به موارد زیر توجه کنید:

- (١) این نوع سوالات برای افرادی که تمرین این نوع سوالات را کرده باشند، بسیار راحت است. سعی کنید برای متن‌خوانی و نمونه سوالات سال‌های قبل وقت بگذارید.
- (٢) بهتر است درک مطلب در آخر سوالات عربی، پاسخ داده شوند.
- (٣) می‌توانید صورت سوالات را هم بخوانید و در حین خواندن متن دنبال جواب آن سؤال‌ها بگردید.
- (٤) متن را سریع و با دقت بخوانید و زیر کلمات مهم مخصوصاً قیدهایی مانند «همه، بعضی، هیچ‌گاه و ...» خط بکشید.
- (٥) در تشخیص پاسخ درست عجله نکنید و همه گزینه را بخوانید و با توجه به متن، گزینه درست‌تر را انتخاب کنید!

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس ۴

کلمات مهم: «اهتم»: اهمیت داد/ «مواجهه»: رویارویی/ «الأمراض»: بیماری‌ها/ «كانَ يَبحثُ عَنْ»: به دنبال ... می‌گشت (ماضی استمراری)/ «القرصى»: بیمار/ «(كانَ) يُحاولُ»: تلاش می‌کرد/ «أن يتخلصَ»: که رهایی یابد/ «المحاولة»: تلاش/ «استطاعَ»: توانست/ «أن يعرفَ»: که بداند/ «الفواكه»: میوه‌ها/ «الباحثون»: پژوهشگران/ «الطاقة»: انرژی/ «يُظهرُ»: پاک می‌کند/ «القم»: دهان/ «تشاهدَ»: دیده می‌شود (مضارع مجهول)/ «علينا»: ما باید/ «الانتفاع»: سود بردن/ «أدوية»: داروها

ترجمة عبارت سؤال: «گزینه اشتباه را مشخص کن: انسان توانست ارزش میوه‌ها را بداند ...»

ترجمة گزینه‌ها:

- گزینه (١): بعد از این‌که به رویارویی با بیماری‌های رایج اهمیت داد.
- گزینه (٢): زیرا او از داروهایی که پزشکان برایش تجویز کردند، سود نبرد.
- گزینه (٣): وقتی که تلاش کرد از بیماری‌ها رهایی یابد.
- گزینه (٤): زمانی که به دنبال میوه‌های مفیدی در طبیعت می‌گشت.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): وقتی انسان با بیماری‌ها مواجه شد و خواست از آن‌ها نجات پیدا کند، در طبیعت گشت تا به فواید میوه‌ها رسید!
- گزینه (۲): در عبارت پایانی متن اشاره شده که بهتر هست از فواید پیشگیرانه میوه‌ها بهره ببریم تا کارمون به بیمارستان و دوا و دکتر ترسه! و این ارتباطی ندارد با این‌که داروها چون بی‌فایده بودند، انسان به سراغ میوه‌ها و گیاهان رفت. چنین ادمایی هم در واقعیت درست نیست.
- گزینه (۳): در پی تلاش برای رهایی از بیماری‌ها، بشر فواید دارویی گیاهان و میوه‌ها را کشف کرد.
- گزینه (۴): جست‌وجو در طبیعت برای پیدا کردن میوه‌های مفید ادامه داشت تا که پس از یافتن آن‌ها به ارزش غذایی و دارویی آن‌ها پی برد.

- (۱) إِنَّ الْبَاحِثِينَ اكْتَشَفُوا مَنَافِعَ الْفَوَاكِهِ الْكَثِيرَةَ!
- (۲) الْجِسْمُ مُحْتَاجٌ إِلَى الْعُنَاصِرِ الَّتِي تَوْجَدُ فِي الْفَوَاكِهِ!
- (۳) السُّكَّرِيَّاتُ ضَرُورِيَّةٌ لِلْجِسْمِ لِإِيجَادِ الطَّاقَةِ!
- (۴) الْفَوَاكِهُ دَوَاءٌ لِكُلِّ أَمْرَاضِ الْجِسْمِ!

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت: درس ۴

ترجمه گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): پژوهشگران فواید زیاد میوه‌ها را کشف کرده‌اند.

گزینه (۲): بدن نیازمند عناصری است که در میوه‌ها وجود دارد.

گزینه (۳): مواد قندی برای ایجاد انرژی برای بدن ضروری است.

گزینه (۴): میوه‌ها داروی همه بیماری‌های بدن هستند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): متن به صراحت گفته که پژوهشگران فواید انگور، انجیر و انار را کشف کردند.

گزینه (۲): متن بیان می‌کند که: «بدن همچنین نیازمند املاح و عناصری مانند فسفر، آهن و کلسیم است و این مواد در انار و انجیر دیده می‌شود.»

گزینه (۳): متن با نام بردن یکی از میوه‌ها بیان می‌کند که: «انگور سرشار از مواد قندی است که برای ایجاد انرژی در بدن ضروری است.»

گزینه (۴): هر چند میوه‌ها فواید زیادی دارند، اما گاهی انسان بیمار می‌شود و نیازمند نسخه پزشکان است.

- (۱) يتخلص: فعل مضارع - لغائب - حروفه الأصلية ثلاثة: «خ ل ص» - ماضيه: «تخلّص» / فعل ومع فاعله جملة فعلية
- (۲) منافع: اسم - جمع التکسر (مفردة «منفعة»، مؤنث) - حروفه الأصلية «ن ف ع» / مضاف والمضاف إليه: «كثيرة»
- (۳) الباحثون: جمع سالم للمذكر - مفردة: «الباحث» - على وزن «فاعل» - تونه مفتوحة دائماً / فاعل
- (۴) الانتفاع: اسم - مفرد - مذكر - مصدر على وزن «افتعال» - جمعه السالم: «إنتفاعات» / مبتدأ

مشاوره در این تست‌ها، به صحیح یا خطا بودن عبارت سؤال دقت کنید

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۴

Hint

نکته

ابتدا موارد سمت راست رو بررسی کن که نیازی به بررسی جمله ندارند. آنگاه به جواب نرسیدی، سریع برو سراغ سمت چپ!

هرگاه دو اسم را که کنار هم بودند، ترجمه کردیم و بیش‌از حد فارسی، حرکت کسره (یا) بود، نشان از ترکیب بودن این دو اسم دارد که از دو حالت خارج نیست: یا ترکیب وصفی (موصوف + صفت) هستند یا ترکیب اضافی (مضاف + مضاف‌الیه).

مثال «وردۀ جمیلۀ»: گل زیبا (ترکیب وصفی) «کتاب احمد»: کتاب احمد (ترکیب اضافی)

برای تشخیص این دو نوع ترکیب می‌توان از دو روش زیر استفاده کرد:

(۱) روش اضافه کردن پسوند «تر» به کلمه دوم:

اگر ترکیب معنی‌داری درست شده، ترکیب وصفی داریم.

مثال گل زیباتر ✓

اگر ترکیب، معنی‌دار نبود، ترکیب اضافی است. کتاب احمد تر ✗

(۲) بین دو اسم ویژگی‌های یکناریم و در آخر فعل ربطی «است» را اضافه کنیم. اگر جمله معناداری ساخته شد، ترکیب وصفی است و اگر جمله بی‌معنا بود، ترکیب اضافی است.

مثال گل، زیبا است. ✓ کتاب، احمد است. ✗

موصوف و صفت در عربی در چهار چیز مثل هم هستند: تعداد (مفرد، مثنی، جمع)، جنسیت (مذکر، مؤنث)، اعراب (مرفوع، منصوب، مجرور) و معرفه یا نکره بودن.

مثال «الطائفتان اللّججھتتان»: (هر دو اسم: مثنی، مؤنث، مرفوع به الف، معرفه به «ال»)

تذکر: برای جمع‌های غیرانسان (اشیا و مفاهیم)، صفت‌ها در تعداد و جنسیت، مطابق موصوف نیستند و همیشه به شکل مفرد مؤنث می‌آیند. همانند ترکیب زیر که در متن سؤال آمده است:

«منافع گنیزة» (صفت «گنیزة» به شکل مفرد مؤنث آمده، چون موصوف یعنی «منافع» جمع غیرانسان است.)

خطای این گزینه واضح است که «منافع گنیزة» فایده‌های بسیاری «ترکیب وصفی است و بنابراین «منافع» موصوف و «گنیزة» صفت است.

نکات مهم سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): فعل «يتخلص» بر وزن «يتفعل» و از باب «تفعّل» است. ماضی این باب بر وزن «تفعلّ» درست می‌شود: «تخلّص»

گزینه (۳): «الباحثون» جمع مذکر سالم است. دقت کنید که نون در این نوع از جمع‌ها همیشه مفتوح (فَتْحَة) دار (ت) است.

گزینه (۴): «إنتفاع» بر وزن «إفتعال» و مصدر این باب است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

• عین الجواب الصحيح عن الأسئلة التالية (٤١ - ٤٥):

۴۱

عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (۱) على كُلِّ الطَّلَافِ التَّاسِطِينَ الاجْتِهَادُ لِلْوُصُولِ إِلَى أَهْدَافِهِمْ!
- (۲) حُمَسُ سُكَّانِ الْعَالَمِ الْمُسْلِمُونَ يَعِشُونَ فِي مَسَاحٍ وَاسِعَةٍ!
- (۳) مَنْ رَأَى مِنْكُمْ أَحَدًا يَدْعُو إِلَى التَّفْرِيقَةِ فَهُوَ غَمِيلُ الْقَدْوِ!
- (۴) الْيَلَادُ الْإِسْلَامِيَّةُ تَجْمُوعَةٌ مِنَ الشُّعُوبِ تَخْتَلِفُ فِي لُغَاتِهَا وَأَلْوَانِهَا!

مشاوره در این مدل تست‌ها بهتر است روی حركات درست گروهی از کلمات که وزن و قاعده خاصی دارند متمرکز شوید هر چند دقت به کلماتی هم که وارد فارسی شده‌اند ولی حرکتشان با عربی تفاوت دارد لازم است مثل کلمه «مدرسه» المدرسه»

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت: درس‌های ۳ و ۴

جوابت به خوانش درست اسم فاعل و مصدر باب‌های ثلاثی مزید باشد!

Hint

درس Box

(۱) اسم فاعل از فعل‌های ثلاثی مجرد بر وزن «فَاعِلٌ» ساخته می‌شود. مانند:

«كُتِبَ»: نوشت «كَاتِبٌ»: نویسنده

«نُشِطَ»: فعال شد «نَاشِطٌ»: فعال

(۲) شکل ماضی، مضارع، امر و مصدر باب «افْتِعَال» به شکل زیر می‌آید:

ماضی	مضارع	امر	مصدر
اِفْتَعَلَ	يَفْتَعِلُ	اِفْتَعِلْ	اِفْتِعَالٌ
اِجْتَهَدَ	يَجْتَهِدُ	اِجْتَهِدْ	اِجْتِهَادٌ

ترجمه این گزینه: بر همه دانش‌آموزان فعال لازم است (همه دانش‌آموزان فعال باید) برای رسیدن به اهدافشان تلاش کنند.

خطاهای این گزینه: «التَّاسِطِينَ» جمع مذکر سالم است و مفردش به شکل «تَاسِطٌ» فعال درست است، چون بر وزن «فَاعِلٌ» و اسم فاعل است.

«الاجتهاد» مصدر باب «افْتِعَال» است و شکل درست آن «اجتهاد» است.

پاسخ خیلی تشریحی

نزدیک بوبک
تلاشی در مسیر موفقیت

- ۱) عَلَى الْعَاقِلِ أَنْ لَا يُضَيِّعَ أَوْقَاتَهُ فِي الشَّبَابِ لِأَنَّهَا لَنْ تَرْجِعَ أَبَدًا
- ۲) الْمُؤْمِنُ يَتَّقَعُ بِلَذَاتِ الدُّنْيَا وَلَكِنَّهُ لَا يَجْعَلُهَا أَكْثَرَ هَمًّا
- ۳) الْمُؤْنُ الْكَبِيرُ ثَلُثُ بِالْأَصْوَاتِ الرَّفِيعَةِ الَّتِي تُرْجِعُ سُكَّانَهَا
- ۴) لَا تَبَاتُ يَنْمُو فِي هَذِهِ الطُّحْرَاءِ لِأَنَّهُ لَا أُنْزَ فِيهَا مِنَ الْمَاءِ

مشاوره در مورد انواع اسم و جمع آن‌ها هر چند از مقدمات قواعد عربی است، ولی در کنکور بارها از آن‌ها سؤال طرح شده است. این مقدمات ضروری را خوب مسلط باشید.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

مراقب باش که هر کلمه‌ای که در آخرش «ات» هست، جمع مؤنث سالم نیست!

Hint

درین Box

اسم‌هایی مانند «أصوات»، «أوقات»، «آیات» و ... هر چند در آخرشان علامت «ات» هست، اما جمع مؤنث سالم نیستند، چون جمعی را جمع سالم می‌گویند که با برداشتن علامت جمعش، شکل مفرد کلمه باقی بماند. مانند:

«الطَّالِبَات» ← «الطَّالِب» (یا حذف «ات» شکل مفرد کلمه باقی ماند) ← جمع مؤنث سالم

توجه داشته باشید که مفرد جمع‌های مؤنث سالم، حتماً یک اسم مفرد مؤنث است. الطَّالِبَات ← الطَّالِبَةُ

اسم‌هایی هم هستند که مانند کلمه «تَبَات» در گزینه (۴)، علامت «ات» مربوط به خود کلمه است. این کلمات مفرد هستند نه جمع.

نکته

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ترجمه عبارت سؤال: «کلمه‌ای را مشخص کن که در ساختار شبیه «الآیات» باشد»

در ابتدا باید ساختار کلمه «الآیات» را مشخص کرد. یا توجه به «ات» در آخر این اسم و این که با برداشتن این علامت، شکل مفرد

کلمه باقی می‌ماند، این کلمه جمع مؤنث سالم است. پس به دنبال جمع مؤنث سالم می‌گردیم.

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): «أوقات» جمع مکرر است و مفرد آن «وقت» می‌باشد.
- گزینه (۲): «لذات» جمع مؤنث سالم است و مفرد آن «لذة» می‌باشد.
- گزینه (۳): «الأصوات» جمع مکرر و مفرد آن «الصوت» است.
- گزینه (۴): «تَبَات» گیاه یا توجه به معنی، مفرد است نه جمع.

تلاشی در مسیر موفقیت

عَيْنُ مَا فِيهِ جَمْعُ سَالِمٍ لِلْمُؤْنَتِ:

(سؤال ۴۵ کنکور انسانی ۱۴۰۰)

- ۱) أَنشَدَ الشَّاعِرُ قَصِيدَةً طَوِيلَةً، الْأَبْيَاتُ الْجَمِيلَةَ فِيهَا كَثِيرَةٌ
- ۲) اسْتَمَعْنَا إِلَى أَصْوَاتِ الطُّيُورِ فِي الْغَايَةِ وَهِيَ جَمِيلَةٌ وَكَثِيرَةٌ
- ۳) إِنَّ يُنْقَلُ الثَّقَلُ بِوَاسِطَةِ الْأَنْبَابِ فَلَا تَحْتَاجُ إِلَى آلَاتٍ لِتَقْلِيلِ الضَّغْطِ
- ۴) بَعْضُ الْأَعْمَالِ تَحْتَاجُ إِلَى أَوْقَاتٍ مَعَيَّنَةٍ فَيَجِبُ أَنْ لَا تُتَأَخَّرَ فِي الْوَصُولِ إِلَيْهَا

کنکور

عین اسم اشاره یترجم جمعاً: ۴۳

- (۱) هذه السماوات وما فيها نعم لئن تقدّر أحدٌ أن يخلق مثلها!
 (۲) ليت هؤلاء المواطنين يهتمون بنظافة مدينتنا الجميلة!
 (۳) لا يحبّ هؤلاء ألوأنا كثر الاضطراب في الأطفال لغرفة نومهم!
 (۴) هذه حجرة يُمارس فيها عدد من الطّلاب نشاطات حرّة!

مشاوره در این گونه تست‌ها نیاز به بررسی و ترجمه کل عبارت ندارید، مستقیم بروید سراغ اسم اشاره و اسم بعد از آن!

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

خواست به ترجمه درست اسم اشاره باشد!

Hint

درس Box

(۱) اسم‌های اشاره زمانی که بعد از آن‌ها اسمی «ال» دارد بیاید، مفرد ترجمه می‌شوند، حتی اگر مثلی یا جمع باشند.

مثال «هؤلاء المواطنين»: این‌ها هم‌وطن هستند. * این هم‌وطنان ✓

اما اگر بعد از اسم‌های اشاره، اسمی بدون «ال» بیاید، اسم اشاره با اسم بعد از خود مطابقت در ترجمه می‌کند.

مثال «هذه حجرة»: این اتاق * این یک اتاق است. ✓

«هؤلاء مواطنون»: این‌ها هم‌وطن هستند. ✓ این هم‌وطنان *

(۲) برای اسم‌هایی که «جمع غیرانسان» هستند، اسم‌های اشاره به شکل مفرد مؤنث (هذه - تلك) به کار می‌روند.

مثال این درختان: «هؤلاء الأشجار» * «هذه الأشجار» ✓

آن اتاق‌ها: «أولئك الحجرات» * «تلك الحجرات» ✓

ترجمه عبارت سؤال: «اسم اشاره‌ای را معین کن که به شکل جمع ترجمه می‌شود».

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): «هذه السماوات»: این آسمان‌ها

گزینه (۲): «هؤلاء المواطنين»: این شهروندان

گزینه (۳): «هؤلاء»: این‌ها؛ در این عبارت بعد از اسم اشاره، اسمی که به آن اشاره شده باشد (مُشارَإِلیه) نیامده است و اسم اشاره بدون وابسته «ال» دار آمده است، دقت کنید که «ألوأنا» جمع مکرر است (مفرد: لَوْن) و «ال» در این‌جا مربوط به خود کلمه است.

ترجمه این گزینه: این‌ها، رنگ‌هایی را دوست ندارند که اضطراب را در کودکان برای اتاق خوابشان برمی‌انگیزند.

گزینه (۴): این، اتاقی است که ...

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عین عبارت ما جاء فيها فعلٌ من باب «استفعال»:

- (۱) أُنِهَا الْأَحْيَةُ، نَسْتَدْعُكُمْ اللَّهُ وَتَرْجُو لَكُمْ التَّوْفِيقَ وَالتَّجَاحَ!
- (۲) يَا بُنَيَّ، إِنَّ لَكُلَّ مَأْمُومٍ إِمَامًا يَقْتَدِي بِهِ وَيَسْتَضِيءُ بِنُورِ عَلَيْهِ!
- (۳) هَلْ يُمَكِّنُ أَنْ أَسْتَلِمَ شَهَادَةً فِي الْحَاسُوبِ دُونَ أَنْ أُدْرَسَ فِي الْجَامِعَةِ؟!
- (۴) عَلَى النَّاسِ أَنْ لَا يَسْتَهْلِكُوا الْمَاءَ وَالْكَهْرِبَاءَ إِلَّا بِقَدَرِ الْحَاجَةِ!

مشاوره در این گونه تست‌ها فعل‌ها را بیابید و بررسی کنید. نیازی به ترجمه عبارت نیست!

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت: درس‌های ۳۳ و ۳۴

درک Box

فعل‌هایی که حرف اول از ریشه سه‌حرفی آن‌ها «سه» است، هنگام رفتن به باب «إفتعال»، به شکل «إستفعال» به نظر می‌رسند، مانند «تَسْلِمٌ» که در گزینه (۳) به باب «إفتعال» رفته است. در این حالت برای تشخیص درست باید توجه کرد که فعل‌های باب «إستفعال» پس از حذف شناسه آخرشان حتماً شش حرف دارند. (سه حرف اصلی + سه حرف زائد)

«تَسْتَدْعُ»: ۶ حرف «تَسْتَضِيءُ»: ۶ حرف (همزه هم یکی از حروف الفبای عربی است)

«أُسْتَلِمُ»: ۵ حرف (از باب «إستفعال» نیست) «يَسْتَهْلِكُ»: ۶ حرف

ترجمه عبارت سؤال: «عبارتی را معین کن که در آن فعلی از باب «إستفعال» نیامده است.»
بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): «تَسْتَدْعُ»: فعل مضارع از صیغه متکلم مع الغیر از باب «إستفعال» است.

گزینه (۲): «تَسْتَضِيءُ»: فعل مضارع از صیغه مفرد مذکر غایب از باب «إستفعال» است.

گزینه (۳): «أُسْتَلِمُ»: فعل مضارع از صیغه متکلم وحده از باب «إفتعال» است.

گزینه (۴): «يَسْتَهْلِكُوا» (در اصل «يَسْتَهْلِكُونَ» بوده که به خاطر این که حرف «أَنْ» قبل از آن آمده، «ن» آخرش حذف شده است):

فعل مضارع از صیغه جمع مذکر غایب از باب «إستفعال» است.

نرنگه بوک
تلاشی در مسیر موفقیت

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مشاوره فعل‌ها با توجه به بافت و سیاق جمله می‌توانند معنایشان فرق کند. سعی کنید با تعاطف هر چهار عبارت را معنی کنید!

- (۱) تَجَمُّعُوا فِي الْمَوْقِفِ حَتَّى يَرْكَبُوا الْحَافِلَةَ وَيَذْهَبُوا إِلَى الْمُتَخَفِّ.
- (۲) تَجَمُّعُوا بِسُرْعَةٍ حَوْلَ ذَلِكَ الْجِسْرِ التَّارِيخِيِّ كَيْ يُرْشِدَهُمْ دَلِيلُ الشُّفَرَا.
- (۳) تَجَمُّعُوا جَمِيعاً فِي السَّاحَةِ لَكِي يَتَكَلَّمَ الْمَدِيرُ مَعَهُمْ عَنِ الْمَسَابِقَاتِ.
- (۴) تَجَمُّعُوا عَلَى الْمَائِدَةِ لِتَتَنَاوَلَ طَعَامَ الْغَدَاءِ فَإِنَّنَا جَائِعُونَ جَدّاً.

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت: درس‌های ۳۳ و ۳۴

مراقب ضمیرها و فعل‌های مخاطب باش!

Hint

کادر Box

(۱) در باب «تَفَعَّلَ»، فعل ماضی و فعل امر در برخی صیغه‌ها دقیقاً به یک شکل نوشته می‌شود. در این حالت با توجه به ترجمه و نیز قرینه‌ها و نشانه‌های جمله تشخیص می‌دهیم که کدام یک مورد نظر است.

مثال الف) «الْأَصْدِقَاءُ يَتَكَلَّمُوا عَنِ الْامْتِحَانِ». «دوستان در مورد امتحان سخن می‌گویند»

ب) «أَنْهَا الْأَصْدِقَاءُ، تَكَلَّمُوا مَعَ أَكَابِرِكُمْ بِأَدَبٍ». «ای دوستان، با بزرگ‌ترانتان با ادب سخن بگویید»

در جمله «ب» با توجه به «أَنْهَا» و ضمیر «كُم» که دلالت بر مخاطب دارند، «تَكَلَّمُوا» فعل امر است. در حالی که در گزینه «الف»، فعل ماضی است.

(۲) فعل مضارع بعد از فعل طلب (امر و نهی) مجزوم می‌شود؛ یعنی یا آخرش ساکن می‌شود یا حرف نون (ن) از آخرش حذف می‌شود.

مثال «ارْزُقْهُمْ مِنْ فِي الْأَرْضِ تَرْحَمَكَ مِنْ فِي السَّمَاءِ». «به کسی که در زمین است، رحم کن تا کسی که در آسمان است به تو رحم کند»

ترجمه عبارت سؤال: «معین کن «تَجَمُّعُوا» را که فعل امر باشد»

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه (۱): در ایستگاه جمع شدند تا سوار اتوبوس شوند. و به موزه بروند!

گزینه (۲): به سرعت اطراف آن پلی تاریخی جمع شدند تا راهنمای سفر آن‌ها را راهنمایی کنند!

گزینه (۳): همگی در حیاط جمع شدند تا مدیر با آن‌ها درباره مسابقات حرف بزند!

گزینه (۴): سر سفره جمع شوید تا ناهار را بخوریم. زیرا ما خیلی گرسنه‌ایم!

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): با توجه به فعل‌های غایب «يَرْكَبُوا» و «يَذْهَبُوا»، فعل ماضی داریم نه فعل امر. (تَجَمُّعُوا: جمع شدند)

گزینه (۲): فعل «يُرْشِدُ» و ضمیر «كُم» هر دو غایب هستند؛ پس فعل ماضی داریم. (تَجَمُّعُوا: جمع شدند)

گزینه (۳): باز هم با فعل غایب «يَتَكَلَّمُ» و ضمیر «كُم» طرفیم! (تَجَمُّعُوا: جمع شدند)

گزینه (۴): این‌جا خبری از فعل یا ضمیر غایب نیست و با توجه به این‌که فعل بعد از «تَجَمُّعُوا» یعنی «تَتَنَاوَلُ» آخرش ساکن شده است، می‌فهمیم که «تَجَمُّعُوا» امر است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به دنبال پیشرفت‌های فکری و علمی قرن‌های ۱۳ تا ۱۷ م. در اروپا، چه تحولاتی در شیوه تاریخ‌نگاری به وجود آمد؟

- (۱) به بررسی علل، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی چندان توجهی نمی‌شد.
- (۲) بررسی تمام جنبه‌های زندگی مردم و جوامع گذشته در پژوهش‌های نوین تاریخی مورد توجه قرار گرفت.
- (۳) بیشتر به بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان می‌پرداختند.
- (۴) با دسترسی به اسناد و مدارک دولتی به ثبت و نگارش رویدادها اقدام می‌کردند.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

نویسنده: Box 7

ویژگی‌های تاریخ‌نگاری دوران اسلامی:

- بیشتر به تنظیم، ثبت و نگارش وقایع می‌پرداختند.
- توجه چندانی به بررسی علل، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی نداشتند.
- بیشتر به بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان می‌پرداختند.
- به مسائل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی چندان اهمیت نمی‌دادند.

رسانش و پس از آن، به دنبال پیشرفت‌های فکری و علمی که در دورهٔ رنسانس (حدود قرن‌های ۱۳ تا ۱۷ م.) در اروپا رخ داد، به تدریج علم تاریخ متحول شد و شیوهٔ نوینی در تاریخ‌نگاری پدید آمد. اساس این شیوه بر سنجش دقیق منابع، استناد به اسناد و مدارک معتبر و دوری از داستان‌پردازی بود.

(۱) علم تاریخ صرفاً به شرح زندگانی و اقدامات فرمانروایان و امور سیاسی و نظامی محدود نمی‌شود، بلکه همهٔ ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و هنری جوامع گذشته را در بر می‌گیرد. به همین دلیل در پژوهش‌های نوین تاریخی، تمام جنبه‌های زندگی مردم و جوامع گذشته بررسی می‌شود.

(۲) علم تاریخ فقط رویدادهای گذشته را ثبت و نقل نمی‌کند، بلکه زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی را نیز بررسی و تجزیه و تحلیل می‌کند. مثلاً امروزه پژوهشگران تاریخ، برای بررسی واقعهٔ مهمی مانند سقوط ساسانیان فقط به توصیف ماجرای جنگ‌هایی که میان سپاه ساسانی و اعراب مسلمان رخ داد، اکتفا نمی‌کنند، بلکه در ابعادی وسیع‌تر، زمینه‌ها و علت‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی و اجتماعی این واقعه را به همراه پیامدهای گوناگون آن، بررسی و تحلیل می‌کنند.

(۳) در تاریخ‌نگاری نوین از یافته‌های علوم و فنون مختلف مانند باستان‌شناسی، جامعه‌شناسی، فلسفه، جغرافیا، اقتصاد، زبان‌شناسی و گاه‌شماری استفاده می‌شود.

ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین

به دنبال پیشرفت‌های فکری و علمی که در دورهٔ رنسانس (حدود قرن‌های ۱۳ تا ۱۷ م.) در اروپا به وقوع پیوست، به تدریج علم تاریخ نیز متحول شد و شیوهٔ نوینی در تاریخ‌نگاری پدید آمد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

- گزینه (۱): مربوط به دوران پیش از رنسانس است.
- گزینه (۳): به دوران پیش از رنسانس اشاره دارد.
- گزینه (۴): از ویژگی‌های وقایع‌نویسان دوران اسلامی (پیش از رنسانس) است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مشاروه این سؤال رو از کنکور ۱۴۰۴ درس جغرافیا ایده گرفتیم که بدستی هر چیزی ممکنه توی کنکور بیاد و اگه به روزی همچین سؤالی توی درس تاریخ کنکور اومده، زیاد غافلگیر نشی و حداقل چند بار مونتش رو تست زدی!

(ج) دایمہ شناخت و آگاہی، علاوہ بر شناخت گزشتہ بہ درگ زمان حال و ترسیم مسبق آئندہ کمک می کند.

(١) «الف» → «ب» مطابق يا ← «د/ب» ← «مطابق يا» ← «ج» ← «مغاير يا» ← «الف»
 (٢) «الف» → «مغاير يا» ← «د» ← «مطابق يا» ← «ب/الف» ← «مطابق يا» ← «ج» ← «مغاير يا» ← «ب»
 (٣) «ب» → «مغاير يا» ← «د» ← «مطابق يا» ← «الف/الف» ← «مطابق يا» ← «ج» ← «مغاير يا» ← «الف»
 (٤) «ب» → «مغاير يا» ← «د» ← «مطابق يا» ← «ج/د» ← «مطابق يا» ← «الف» ← «مغاير يا» ← «ج»

زیرمبلیطہ درجہ ۱

زمرہ میفلٹ: ۱۰ درس: ۱

فوائد و کارکردهای مطالعه تاریخ

- (۱) منبع شناخت و تفکر
- (۲) بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده
- (۳) تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی

مطالعه سرگذشت انسان‌ها و جوامع گذشته: منبع ارزشمندی برای پرورش قوه شناخت و تفکر است.

تحلیل و تغییر علت‌ها و آثار و نتایج رویدادها: قوه درک و بهارت اندیشه‌ورزی را افزایش می‌دهد.

بسیاری از آیات قرآن، تاریخ را منبع معتبر کسب شناخت و تفکر معرفی می‌کنند.

آگاهی از گذشته به درک زمان حال و ترسیم آینده هم کمک می‌کند؛ زیرا آثار رویدادهای تاریخ، گذشته و حال و آینده را به هم پیوند می‌دهد.

نتایج رویدادهای تاریخی و نیز تأثیرات شخصیت‌های تاریخی، بر آیندگان هم تأثیرگذار است.

مطالعه تاریخی به ما کمک می‌کند تا بفهمیم فرهنگ‌ها و جوامع بشری چگونه شکل گرفته‌اند و بدین ترتیب می‌توانیم اوضاع جامعه خویش و سایر جوامع را بهتر ارزیابی کنیم.

آگاهی افراد جامعه از گذشته مشترکشان، باعث خودآگاهی و یگانگی بیشتر آنان می‌شود.

شناخت گذشته و بررسی زندگی مردم در زمان‌ها و مکان‌های دیگر، به ما کمک می‌کند تا درک درستی از هویت و کیستی خود پیدا کنیم و بدانیم چگونه به جایگاهی که هم‌اکنون هستیم، رسیده‌ایم.

آگاهی افراد از گذشته مشترکشان، نقش زیادی در حفظ هویت آنان در طول تاریخ داشته است.

کدام مورد از علل مؤثر در شکل‌گیری گاه‌شماری میلادی، به شمار می‌رود؟

- الف) اصلاح گاه‌شماری رومیان براساس گاه‌شماری میان‌رودان
 ب) گاه‌شماری رومیان در ابتدا توسط پاپ گرگوار سیزدهم اصلاح شد.
 ج) با رسمی‌شدن دین مسیحیت در روم، تولد حضرت مسیح به عنوان مبدأ گاه‌شماری رومیان تعیین شد.
 د) منجمان حدود ۱۰۰۰ سال بعد از تولد مسیح اقدام به اصلاح مجدد گاه‌شماری مسیحیان کردند.

۲) «الف» - «ب»

۱) «ج» - «د»

۴) «الف» - «ج»

۳) «ب» - «د»

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبشت: درس ۲

گاه‌شماری رومیان:

درس Box

- رومیان در آغاز، گاه‌شماری دقیقی نداشتند.
- در سال ۴۶ ق.م. ژولیوس سزار، امپراتور روم، دستور به اصلاح گاه‌شماری رومی براساس گاه‌شماری مصری را داد.
- حدود دو قرن بعد از آن‌که امپراتوری روم دین مسیحیت را دین رسمی اعلام کرد، در سال ۵۲۵ م. تولد مسیح به عنوان مبدأ گاه‌شماری مسیحیان قرار گرفت.
- حدود ۱۰۰۰ سال بعد، پاپ گرگوار سیزدهم با کمک منجمان دست به اصلاح گاه‌شماری مسیحیان زد.

عبارت‌های «ب» و «ج»، هر دو درباره گاه‌شماری رومیان، درست هستند.

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) گاه‌شماری رومیان براساس گاه‌شماری مصریان اصلاح شد.

مردمان بین‌النهرین (میان‌رودان) و مصریان باستان، در تنظیم و تدوین گاه‌شماری پیشگام بودند.

ب) امپراتور روم (ژولیوس سزار) در ابتدا دستور به اصلاح گاه‌شماری رومی را داد.

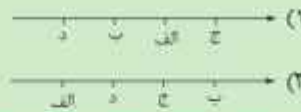
پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

لرنج‌بوک
تلاشی در مسیر موفقیت

کدام مورد تقدم و تأخر مراحل کار باستان‌شناسی را به درستی بیان کرده است؟

- الف) بررسی آثار به لحاظ قدمت و مواد و مصالح به کار رفته در آن
ب) عکس‌برداری از شیء و ثبت تمام مشخصات آن به طور دقیق
ج) بررسی و درک سیور پیشرفت‌های فنی، هنری و فرهنگی گذشتگان
د) استفاده از ابزارهای پیشرفته و فناوری‌های جدید در بازسازی‌های دقیق

پاسخ: گزینه ۱

زیربمبت: درس ۳

Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

درسته که عبارت‌های «الف» و «ج» هر دو یک مرحله هستن. ولی حواست باشه بازم بین خودتون تقدم و تأخر دارن!

الف و ج) در مرحله استخراج و تنظیم اطلاعات (گام سوم)، باستان‌شناسان آثار و بناهای باستانی کشف‌شده را به لحاظ قدمت و مواد و مصالح به کار رفته در آن و نیز کاربردشان بررسی می‌کنند.

در مرحله بعد، باستان‌شناسان با مقایسه آثار و بناهای باستانی در زمان‌های مختلف می‌کوشند پیشرفت‌های فنی، هنری و فرهنگی گذشتگان را درک کنند.

ضمن این‌که، از طریق مقایسه آثار و بناهای باستانی سرزمین‌ها و تمدن‌های گوناگون، روابط جوامع گذشته و تأثیرات فرهنگی و اقتصادی آن‌ها بر یکدیگر را توضیح می‌دهند.

این گام، مؤخرترین گام کار باستان‌شناسی است.

نکته

ب) مرحله حفاری (گام دوم)، مرحله‌ای حساس است و نیاز به دانش، تجربه و دقت فراوان دارد.

پرا ساسه؟ چون کوچک‌ترین بی دختی صورت بگیره، کل آثار و بناهای باستانی ممکنه آسیب ببینه.

باستان‌شناسان در صورت برخورد به شیئی در همان وضعیت از آن عکس‌برداری و تمام مشخصاتش را ثبت می‌کنند. در مرحله بعدی، آن را از خاک بیرون آورده و بعد مراحل بعدی یعنی تحقیق در آزمایشگاه و کارگاه را انجام می‌دهند.

این مرحله هم فورتن تقدم و تأخر واره و لازمه گام به گام انجام بشه! است

نکته

د) شناسایی و کشف (گام اول): شناسایی و کشف مکان‌ها و محوطه‌های تاریخی و باستانی، گام اول به شمار می‌رود.

برخی بناها مثل تخت جمشید روی سطح زمین قرار دارند و به آسانی قابل شناسایی هستند؛ ولی برخی در اعماق دریاها یا دل کوه‌ها و شکاف دره‌ها قرار گرفته‌اند و لازم است از ابزارهای جدید مثل پهپادها، عکس‌های هوایی، تصاویر ماهواره‌ای و ... برای شناسایی آن‌ها استفاده شود.

این گام، اولین گام در کار باستان‌شناسان است.

نکته

توصیف، فهرست و طبقه‌بندی اجزا یا ویژگی‌های پدیده‌های تاریخی: (سوال ۹ قسمت الف) - امتحان نهایی، فروردین ۱۴۰۳
نخستین و دومین گام کار باستان‌شناسان را ذکر کنید.

امتحان نهایی

کدام مورد درباره علمی که در چند قرن اخیر نقش مؤثری در مطالعه گذشته بشر ایفا کرده، درست است؟

- (۱) گاه‌شماری، یکی از دستاوردهای مهم بشر بوده که منجر به ابداع تقویم شده است.
- (۲) تاریخ، بررسی و تحلیل جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته است.
- (۳) باستان‌شناسی، نقش مؤثری در بررسی آثار باستانی و تاریخی به منظور شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان‌ها و جوامع گذشته داشته است.
- (۴) جغرافیای تاریخی، به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و منجر به تهیه و ترسیم نقشه‌های تاریخی شده است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس‌های ۱، ۲ و ۳

درس Box

لازم است چند اصطلاح کاربردی را با هم مرور کنیم:

باستان‌شناس	فردی که براساس آثار باقی‌مانده از بشر، گذشته انسان و جامعه، به‌ویژه تغییرات فرهنگی آن‌ها در طول زمان را، بررسی و تحلیل می‌کند.
علم باستان‌شناسی	علمی که آثار باستانی و تاریخی را به منظور شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان‌ها و جوامع گذشته، بررسی می‌کند.
هدف علم باستان‌شناسی	شناخت انسان و پژوهش در فرهنگ او نکته: هواسن به کلیه‌اثره فرهنگ در «باستان‌شناسی» هست رنگه!
علم تاریخ	مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته و تحلیل و بررسی علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان
هدف علم تاریخ	آگاهی از تمامی جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی، نظامی، اقتصادی، حقوقی و هنری زندگی اجتماعی انسان‌ها در گذشته
نقشه‌های تاریخی	تهیه و ترسیم نقشه‌هایی از دوره‌های مختلف تاریخی حاوی اطلاعات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، جمعیتی و دیگر جلوه‌های حیات اجتماعی انسان در گذشته
جغرافیای تاریخی	مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته و بررسی تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی بر رویدادهای تاریخی

پاسخ خیلی تشریحی ✓

باستان‌شناسی، علمی است که آثار باستانی و تاریخی را به منظور شناخت فرهنگ و شیوه زندگی انسان‌ها و جوامع گذشته، بررسی می‌کند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه (۱): گاه‌شماری، دستاورد مهم بشر در گذشته‌های دور بوده است.

هواسن باشد که منظور صورت سوال درباره علم تأثیرگذار چند قرن اخیر!

نکته

گزینه (۲): درباره علم تاریخ درست است، ولی باز هم علم جدیدی به شمار نمی‌رود.

گزینه (۴): درست است که پژوهشگران در چند دهه اخیر به ارتباط تاریخ و جغرافیا بیشتر از گذشته توجه کرده‌اند، اما این که منجر به تهیه و ترسیم نقشه تاریخی شده، نادرست است.

نکته

یکی از پیامدهای ارتباط جغرافیا و تاریخ، اهمیت یافتن نقشه در مطالعه تاریخ است.

با پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ در دو قرن اخیر، مورخان به اهمیت استفاده از نقشه‌ها پی برده‌اند.

- محقق به پژوهش درباره تاریخ ایران «پیش از تاریخ» پرداخته است. کدام مورد از نتایج پژوهش او درست است؟
- الف) زنان مسئولیت گردآوری دانه‌های گیاهان را برعهده داشتند.
- ب) هنر نقاشی به تکامل یافتن احساس و اندیشه کمک شایانی کرد.
- ج) بشر با ابداع چرخ سفالگری به تولید ظروف گلی پرداخت.
- د) سنگ به عنوان اصلی‌ترین ماده برای ساختن ابزار استفاده می‌شد.
- ۱) مطالعه وضعیت دینی و اعتقادات مردم در دوره «ج» به دلیل نبود شواهد و مدارک، بسیار دشوار است.
- ۲) یکی از اتفاقات دوره «الف» که تأثیر بسزایی بر زندگی انسان و ارتباط او با محیط داشته، به کار گرفتن آتش بوده است.
- ۳) دوره «الف» همانند دوره «ج»، بازه زمانی ۱۲۰۰۰ تا ۶۵۰۰ سال پیش را در بر می‌گیرد.
- ۴) استفاده از پشم حیوانات برای تولید پارچه همزمان با دوره «ب» بوده است.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۲

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی

در فاصله ۱۲۰۰۰ تا ۶۵۰۰ سال پیش (عصرنوسنگی)، زنان مسئولیت گردآوری دانه‌های گیاهان را برعهده داشتند. به احتمال زیاد، کشت دانه توسط آنان شروع شده است. (درستی عبارت «الف»)

در همین دوران (عصرنوسنگی)، با ابداع چرخ سفالگری، ظروف گلی تولید شد. (درستی عبارت «ج»)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱) نادرست؛ مطالعه وضعیت دینی و اعتقادات مردم دوره گردآوری خوراک بسیار دشوار بوده؛ این در حالی است که عبارت «ج» دوران نوسنگی را بیان می‌کند.

گزینه ۲) نادرست؛ یکی از اتفاقات دوره گردآوری خوراک به کار گرفتن آتش بوده و عبارت «الف» مربوط به عصرنوسنگی است.

گزینه ۳) درست؛ هر دو عبارت «الف» و «ج»، مربوط به دوران نوسنگی (بخشی از دوره تولید خوراک) هستند.

گزینه ۴) نادرست؛ استفاده از پشم حیوانات و تولید پارچه، مربوط به دوران نوسنگی است و استفاده از هنر نقاشی برای بیان اندیشه به اواخر دوره گردآوری خوراک مربوط می‌شود.

محقق به پژوهش درباره ایران در دوره ساسانیان پرداخته است. کدام مورد از نتایج پژوهش او درست است؟

(سوال ۱۰۴، انگور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

- ۱) زنجیره‌ای از شهرها یا کارکرد دفاعی در مرزهای شمال شرقی ساخته شد.
- ۲) کشاورزی در سیستان و خوزستان توسعه یافت.
- ۳) نقش دبیران در تشکیلات قضایی افزایش یافت.
- ۴) سکه طلای ایران از چین تا اروپا رایج بود.

کدام یک از وقایع زیر حدود ۱۵۰۰ ق.م. روی داده است؟

- (۱) پیدایش نخستین شهرها در چین - کشاورزی مردم چین در اطراف رودهای هوانگ‌هو و یانگ‌تسه
- (۲) کشف آثار تمدنی در جنوب یونان - مهاجرت طایفه‌های بیابانگرد از دشت‌های اروپای شرقی به جنوب یونان
- (۳) جنگ‌های داخلی در دولت، شهرهای یونان - رواج کشت غلات و رام کردن حیوانات در نواحی جهان
- (۴) ورود آریایی‌ها از شمال غرب به هند - دوران پادشاهی جدید در مصر

مشاوره سیر تاریخی رویدادها در کنکور حائز اهمیت شده، شما هم می‌توانید مثل جدول درس‌یابی، سیر تاریخی رویدادها را دسته‌بندی کنید و تا آخر کنکور یک مرورنامه خوب و کاربردی همراهتون باشه!

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس‌های ۵، ۶ و ۷

درس Box

تاریخ وقایع و رویدادهای مهم	
پیدایش تمدن و شکل‌گیری بین‌النهرین	
حدود ۱۲۰۰۰ سال پیش	دوره تولید خوراک
حدود ۳۵۰۰ ق.م.	شکل‌گیری نخستین مراکز تمدنی
۲۴۰۰ ق.م.	سکونت قوم اکد در مرکز بین‌النهرین
۱۹۰۰ ق.م.	گسترش قدرت در مرکز بین‌النهرین توسط آموری‌ها (به قدرت رسیدن آموری‌ها)
مصر باستان	
۳۰۰۰ ق.م.	دوره آغازین
۲۵۰۰ ق.م.	پادشاهی قدیم
۲۰۰۰ ق.م.	پادشاهی میانه
۱۵۰۰ ق.م.	پادشاهی جدید
چین باستان	
۸ هزار سال پیش	کشاورزی مردم چین در کنار رودهای بزرگ هوانگ‌هو و یانگ‌تسه
۵ هزار سال پیش	وجود تمدن پیشرفته در کنار رود سند
۱۵۰۰ ق.م.	انحطاط تمدن سند ورود آریایی‌ها به هند پیدایش نخستین شهرها در چین
اوایل قرن بیستم	کشف تمدن دره سند
تمدن یونان	
۲۰۰۰ ق.م.	ورود طایفه‌های بیابانگرد از دشت‌های اروپای شرقی به یونان
۸۰۰ تا ۱۱۰۰ ق.م.	انحطاط تمدن مین (عصر تاریکی)
۴۰۴ تا ۴۳۱ ق.م.	جنگ‌های پلوپونزی
۳۳۸ تا ۵۰۰ ق.م.	عصر شکوفایی دموکراسی

در حدود ۱۵۰۰ ق.م. همزمان با انحطاط تمدن سند، دسته‌هایی از اقوام آریایی از سمت شمال غرب وارد هند شدند.

در تقسیم‌بندی دوران پادشاهی مصر باستان، پادشاهی جدید در ۱۵۰۰ ق.م. بوده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه (۱): قسمت اول درست است. - کشاورزی مردم چین در کنار رودهای بزرگ هوانگ‌هو و یانگ‌تسه، مربوط به ۸۰۰۰ سال پیش است.

گزینه (۲): کشف آثار تمدنی در جزیره کرت، مربوط به اوایل قرن بیستم است. - ورود طایفه‌های بیابانگرد از دشت‌های اروپای شرقی به یونان، مربوط به ۲۰۰۰ ق.م. است.

گزینه (۳): انحطاط تمدن مین (عصر تاریکی) ۸۰۰ تا ۱۱۰۰ ق.م. را در بر می‌گیرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه با توجه به موارد مطرح شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«عواملی چون تأثیر بسزایی در زندگی یونانیان داشته و از میراث تمدنی یونان در زمینه دین نشأت گرفته است.»

الف) وجود کوه‌های صخره‌ای

ب) پرستش خدایان متعدد

ج) مناسب بودن سواحل برای کشتیرانی و دریانوردی

د) برگزاری جشنواره‌ها و بازی‌های عمومی

۱) «ج» همانند «د» و برخلاف «الف» - مورد «ب»

۲) «الف» همانند «ج» و برخلاف «ب» - مورد «د»

۳) مورد «ب» - مورد «الف» برخلاف «د» و همانند «ج»

۴) موارد «ج» و «د» - موارد «الف» و «ب»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۶

Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

رومیان و یونانیان در بسیاری موارد تشابهات زیادی دارند که یکیش همین باورها و اعتقاداتشون هست!

ویژگی‌های دارابودن سواحل طولانی با خلیج‌ها و بریدگی‌های مناسب، فرصتی برای کشتیرانی و دریانوردی فراهم می‌کند و این تأثیر بسزایی در زندگی یونانیان داشته است.

تأثیرات ویژگی‌های جغرافیایی بر زندگی مردم یونان در قسمت اول سؤال مدنظر است. چون نبود دشت‌های حاصل‌خیز به دلیل صخره‌ای بودن، مردم یونان را از کشاورزی محروم کرده و وجود سواحل طولانی و دریانوردی بر ارتباطات و تجارت خارجی تأثیرگذار است.

به طور کلی فرهنگ روم از میراث یونانی در زمینه تعلیم و تربیت، دین، فلسفه و علوم و هنرها تأثیر فراوانی پذیرفت.

روم و یونان باستان هر دو خدایان متعددی را پرستش می‌کردند و بازی و مراسم برای آن‌ها برگزار می‌کردند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱) مورد «ج» همانند «الف» و برخلاف «ب» است.

گزینه ۳) قسمت اول و دوم برعکس هستند.

گزینه ۴) مورد «ج» با «الف» و مورد «ب» با «د» هماهنگی دارد.

نکته

نکته

نکته

جغرافیای دهم

۵۴

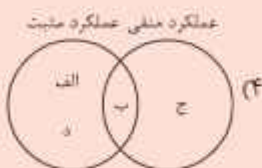
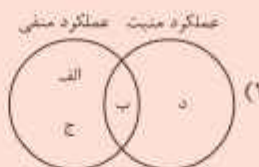
در ارتباط عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی کوهستان، کدام تصویر به درستی ترسیم شده است؟

(ب) گسترش مناطق مسکونی

(الف) جلوگیری از فرسایش خاک

(د) تولید برق آبی

(ج) چرای بی‌رویه دام

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱

نویسنده: Box

مفاهیم اساسی دانش جغرافیا - روابط متقابل انسان با محیط مکان

عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی - درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

تلاشی درمورد - جلوگیری از فرسایش خاک مثبت تولید برق آبی ایجاد ورزش‌های کوهستانی عملکرد انسان در ناحیه کوهستانی منفی چرای بی‌رویه دام گسترش مناطق مسکونی در نقاط مرتفع آلودگی محیط

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی موارد:

«الف» و «د» ← عملکرد مثبت انسان در ناحیه کوهستانی

«ب» و «ج» ← عملکرد منفی انسان در ناحیه کوهستانی

از آن‌جا که جغرافیا روابط متقابل انسان را با محیط، مطالعه و بررسی می‌کند، بنابراین شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی بدون دانش جغرافیا ممکن نیست؛ پس جغرافیا علمی برای زندگی بهتر است.

نکته

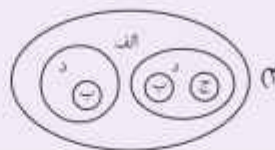
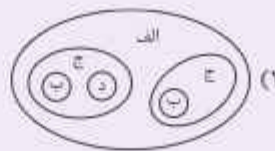
با توجه به انواع نواحی سیاسی، کدام تصویر به درستی ترسیم شده است؟ (سوال ۱۳۱ کنکور ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

الف) ناحیه سیاسی ملی

ب) ناحیه سیاسی فروملی

ج) ناحیه سیاسی فراملی

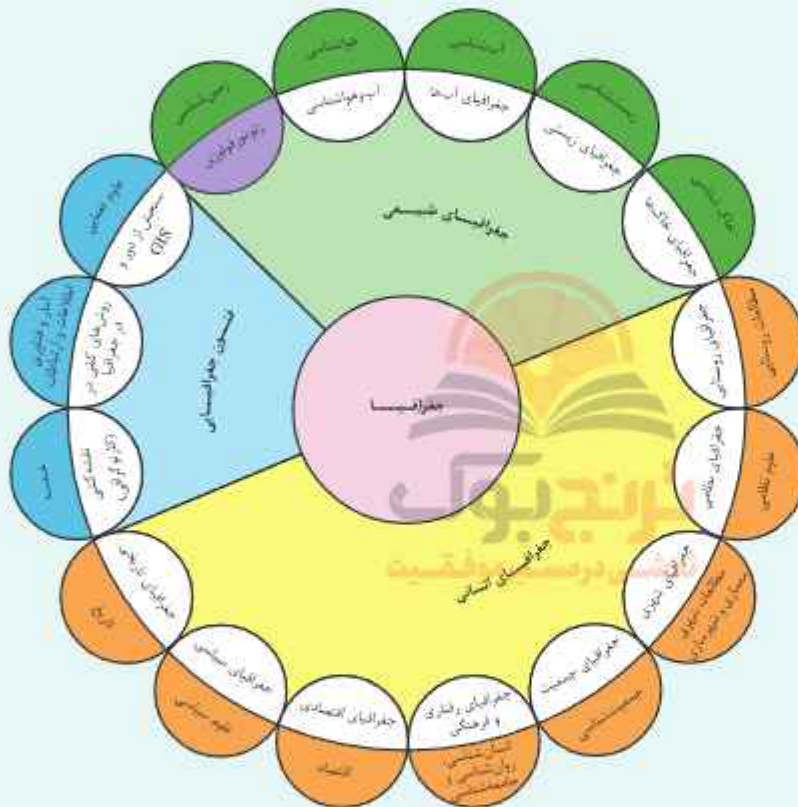
د) ناحیه سیاسی ویژه

(و) فنون جغرافیایی

۴) موارد «الف» و «د» با مورد «و» ارتباط دارند و هر دو از شاخه‌های جغرافیای طبیعی هستند.

دروس Box

گزینہ (۴): الفء یا ءوۃ ارتباط دارد.

در صورتی که شکل زیر نشان‌دهنده مراحل پژوهش در جغرافیا باشد، کدام گزینه عبارت صحیحی را بیان می‌کند؟

- (۱) در مورد «الف» همانند «ب» گزاره پژوهشگر باید در قالب یک جمله خبری بیان شود.
- (۲) فرضیه‌ای که در مورد «الف» بیان شده است، در مورد «ج» مورد تحلیل قرار می‌گیرد.
- (۳) در مورد «ب»، پژوهشگر ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه برقرار کرده و در مورد «ج»، فرضیه خود را تأیید یا رد می‌کند.
- (۴) پژوهشگر به ترتیب در موارد «الف» و «ج»، سابقه پژوهش و نتایج پژوهش‌های مرتبط دیگران را مورد مطالعه قرار می‌دهد.

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت درس ۲

مراحل پژوهش در جغرافیا:

گام	نام مرحله	شرح
۱	بیان مسئله	مشخص کردن موضوع، هدف و پرسش‌های پژوهش
۲	تدوین فرضیه	حدس علمی درباره پاسخ به پرسش‌های پژوهش
۳	گردآوری اطلاعات	انتخاب روش و ابزار مناسب برای جمع‌آوری اطلاعات
۴	پردازش و تجزیه و تحلیل اطلاعات	بررسی اطلاعات، طبقه‌بندی و تحلیل آن‌ها برای رسیدن به پاسخ
۵	نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها	اقتات یا رد فرضیه و نوشتن گزارش نهایی تحقیق

در این Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

موارد «الف»، «ب» و «ج» به ترتیب یا گام اول (بیان مسئله)، گام سوم (جمع‌آوری اطلاعات) و گام پنجم (نتیجه‌گیری) در پژوهش در جغرافیا مطابقت دارند.

در گام سوم پژوهش، پژوهشگر می‌تواند با استفاده از روش میدانی و ارتباط مستقیم با محل وقوع پدیده، اطلاعات خود را جمع‌آوری کند و در گام پنجم پژوهش پژوهشگر فرضیه بیان‌شده خود را تأیید یا رد کرده و به پاسخ سؤال خود می‌رسد. بررسی سایر گزینه‌ها:

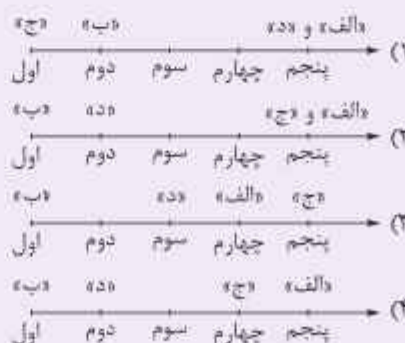
گزینه (۱): در گام اول (بیان مسئله) صورت مسئله پژوهشگر به صورت یک جمله سؤالی بیان می‌شود.

گزینه (۲): فرضیه پژوهشگر در گام دوم بیان می‌شود.

گزینه (۴): پژوهشگر در گام اول (بیان مسئله) سابقه پژوهش و نتیجه پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار می‌دهد.

با توجه به مراحل پژوهش در جغرافیا، کدام تصویر منطبق با موارد زیر، ترسیم شده است؟ (سؤال ۱۱ کنکور ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

- (الف) تغییر در شیوه کشت و مدیریت ضحیح منابع، در جلوگیری از گسترش ریزگردها مؤثر است.
- (ب) چرا در استان‌های زاگرس کشور ما، پدیده ریزگردها، تشکیل شده و افزایش یافته است؟
- (ج) تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر، علت وقوع ریزگردها در استان‌های زاگرس محسوب می‌شود.
- (د) به نظر می‌رسد وقوع ریزگردهای منطقه مورد مطالعه (در استان‌های زاگرس)، در تابستان تشدید شود.

کنکور

کدام یک از عبارتهای زیر با موقعیت کشور ایران مطابقت دارند؟

الف) عرض جغرافیایی ایران از مدار رأس السوطان شروع می‌شود و تا شمال منطقه معتدله ادامه دارد.

ب) کشور ایران به طور کلی ۱۹ درجه از طول جغرافیایی طول شرقی کره زمین را به خود اختصاص داده است.

ج) گستردگی ایران در عرض جغرافیایی سبب شده است که این منطقه موقعیت‌های پیشرفت اقتصادی داشته باشد.

د) محل قرارگیری ایران در شمال تنگه هرمز و جنوب دریای خزر نشان‌دهنده موقعیت مطلق این کشور است.

(۲) «ب» و «ج»

(۱) «الف» و «ب»

(۴) «الف» و «د»

(۳) «ج» و «د»

پاسخ: گزینه ۲

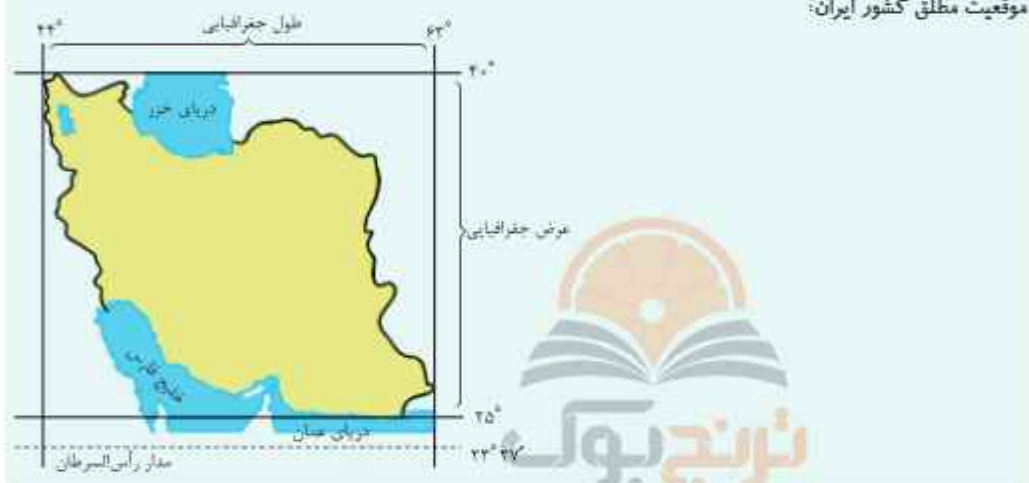
زیرمبحث: درس ۳

درس Box

موقعیت مطلق یا ریاضی ← محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی

موقعیت نسبی ← محل قرارگیری هر مکان، نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود

موقعیت مطلق کشور ایران:

بررسی عبارتهای نادرست: **تلاشی در مسیر موقعیت**

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) عرض جغرافیایی ایران از نزدیکی مدار رأس السوطان (۲۵ درجه شمالی) شروع می‌شود و تا ۴۰ درجه شمالی ادامه دارد.

د) محل قرارگیری ایران نسبت به پدیده‌های پیرامون خود اعم از تنگه هرمز، دریای خزر، خلیج فارس و ... موقعیت نسبی آن را نشان می‌دهد.

با توجه به متن زیر، کدام گزینه تحلیل صحیحی را بیان می‌کند؟

- «حملة آمریکا در صبح ۹ اسفند ۱۴۰۴ به تهران» در ادامه واکنش‌های کشور ایران از جمله بسته‌شدن تنگه هرمز و اعلام حاکمیت ایران، سبب تغییرات بزرگ اقتصادی از جمله گران‌شدن سوخت در جهان شده است.»
- (۱) در این متن، پاسخ سؤالات «کجا» و «چرا» برخلاف «چطور» و «چه موقع» مطرح شده است.
- (۲) در این متن، پاسخ سؤالات «چه کسانی» و «چه موقع» همانند «چرا» و «چطور» مطرح شده است.
- (۳) در این متن، پاسخ سؤالات «چه موقع» و «چه چیزی» همانند «چطور» و «کجا» مطرح شده است.
- (۴) در این متن، پاسخ سؤالات «چطور» و «چه کسانی» برخلاف «چرا» و «چه چیزی» مطرح شده است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۲

درس Box

سؤالات کلیدی در جغرافیا:

سؤال کلیدی	عبارت مورد بررسی در سؤال
کجا؟	مکان وقوع پدیده‌ها
چه چیز؟	ماهیت پدید (چیستی آن)
چرا؟	علت وقوع پدیده
چه موقع؟	روند زمانی و زمان وقوع پدیده
چه کسی؟ چه کسانی؟	روابط متقابل انسان و محیط
چطور؟	سیر تکوین و تحول پدیده

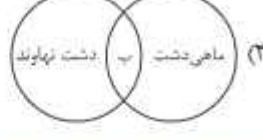
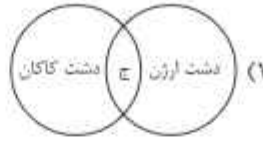
حملة آمریکا در صبح ۹ اسفند ۱۴۰۴ به تهران و در ادامه واکنش‌های کشور ایران از جمله بسته‌شدن تنگه هرمز و اعلام حاکمیت ایران،
چرا (علت وقوع) چه موقع (زمان وقوع) کجا (محل دقیق پدیده) چه چیز (ماهیت پدید)

سبب تغییرات بزرگ اقتصادی، از جمله گران‌شدن سوخت در جهان شده است.
چه چیز (ماهیت پدید)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تلاشی در مسیر موفقیت

- با توجه به موارد زیر کدام شکل به درستی به علل پیدایش دشت‌های ایران اشاره داد؟
- (الف) هنگام چین‌خوردگی‌ها و در حد فاصل تاقدیس‌ها و یا در میان ناودیس‌ها ایجاد شده است.
- (ب) در نتیجه غسل‌خوردگی و فرونشست بخشی از پوسته زمین شکل گرفته است.
- (ج) بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به وجود می‌آید.
- (د) به دنبال انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌های آن ناحیه تشکیل شده است.

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۴

علل پیدایش دشت‌ها

کتاب Box 7

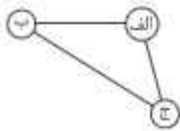
مثال	نحوه تشکیل
دشت کاکان در فارس	در هنگام چین‌خوردگی‌ها و در حد فاصل تاقدیس‌ها (در میان ناودیس‌ها)، ایجاد شده‌اند.
دشت نهاوند در همدان	بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به وجود آمده‌اند.
ماهی‌دشت در کرمانشاه	حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند.
دشت ارزن در فارس	بر اثر غسل‌خوردگی و فرونشست بخشی از پوسته زمین شکل گرفته‌اند.
دشت لوت	فرسایش بادی و آبی، ناهمواری‌های جدیدی در سطح آن‌ها تشکیل شده است.

ماهی‌دشت در کرمانشاه و دشت ارزن در فارس به‌طور مشترک در اثر انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین تشکیل شده‌اند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تلاشی در مسیر موفقیت

۶۰ در صورتی که شکل زیر نشان‌دهنده منطقه کوهستانی مرکزی باشد، کدام گزینه عبارت صحیحی را بیان می‌کند؟

- ۱) در صورتی که «الف» نشان‌دهنده گردنه آوج باشد، «ب» و «ج» به ترتیب قله بزمان و جغتای را نشان می‌دهد.
- ۲) این شکل و منطقه کوهستانی به دو بخش کوه‌های منفرد مرکزی و کوه‌های مرکزی آتشفشانی تقسیم‌بندی می‌شوند.
- ۳) مورد «الف» نشان‌دهنده قله جغتای است، که از نظر جغرافیایی در مجاورت قله بینالود قرار دارد.
- ۴) در نزدیکی مورد «ج» پدیده جغرافیایی گنبد نمکی قرار دارد که در اثر وزن مخصوص کمتر نمک نسبت به رسوبات شکل گرفته است.

پاسخ: گزینه ۳

تألیف: د. س. ۴

درس: Box

اگر سه نقطه کوه جغتای در خراسان رضوی، گردنه آوج در استان قزوین و قله بزمان یا خضر زنده در سیستان و بلوچستان را به هم متصل کنیم، مثلث منطقه کوهستانی مرکزی ایجاد می‌شود. ناهمواری‌های این منطقه دو نوع است: ۱) کوه‌های مرکزی (کوه‌های چین‌خورده) ۲) کوه‌های منفرد مرکزی (توده‌های نفوذی آذرین)

کوه جغتای در استان خراسان رضوی قرار دارد و یکی از نقاط مثلث منطقه کوهستانی مرکزی را می‌سازد و رشته‌کوه و قله بینالود در اطراف شهر نیشابور در منطقه کوهستانی شمال شرق (خراسان) قرار دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱: موارد «الف»، «ب» و «ج» به ترتیب نشان‌دهنده کوه جغتای، گردنه آوج و قله بزمان هستند.
- گزینه ۲: منطقه کوهستانی مرکزی به دو بخش کوه‌های مرکزی و کوه‌های منفرد مرکزی (توده‌های نفوذی آذرین) تقسیم می‌شود.
- گزینه ۴: پدیده گنبد نمکی در منطقه کوهستانی زاگرس قرار دارد و قله بزمان در منطقه کوهستانی مرکزی.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه توصیف مناسب‌تری از تصدیق، ارائه می‌دهد؟

- (۱) نوعی آگاهی ذهنی است که در آن، به امور مطابق با واقع پی می‌بریم.
- (۲) مفهوم و معنایی است که بدون در نظر گرفتن ارتباط آن با سایر امور، در ذهن انسان شکل می‌گیرد.
- (۳) نوعی دانش است که ثمرهٔ بخش استدلال در اندیشه است و می‌توان در رابطه با آن به قضاوت رسید.
- (۴) متشکل از چند تصور است که فارغ از معنا داشتن یا نداشتن به دلیل خبری بودن قابل صدق و کذب است.

پاسخ: گزینهٔ ۳

تأثیر مثبت: درس ۱

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تصدیق که نوعی علم یا دانش است، متشکل از چند تصور می‌باشد و یک ادراک همراه با حکم و قضاوت است، یعنی جملهٔ خبری، کامل و معنادار است و قابلیت صدق و کذب دارد.

در صورت مجهول بودن تصدیق‌ها باید با استفاده از تصدیق‌های معلوم و به کمک استدلال آن را روشن کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): تصدیق قابلیت صدق و کذب دارد، پس صرفاً به امور صادق یا مطابق با واقع نمی‌پردازد.

گزینه (۲): این گزینه نشان‌دهندهٔ تصور است.

گزینه (۴): هر جملهٔ خبری تصدیق نیست، بلکه جمله باید خبری، کامل و معنادار باشد تا تصدیق محسوب شود.

تلاشی در مسیر موفقیت

در صورت مجهول بودن کدام گزینه نیاز به تعریف داریم تا آن را روشن کنیم؟

- (۱) بی تو مهتاب شبی باز از آن کوچه گذشتم
- (۲) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی
- (۳) هر گل که در این مزرعه می‌روید باز
- (۴) هر چیزی به جای خویش نیکوست

پاسخ: گزینه ۳

تذکره: درس ۱

درس Box

علم و دانش دو قسم است. یکی تصور که ادراک ساده بدون حکم و قضاوت است (مثل تک‌کلمه‌ها، جملات انشایی و جملات ناقص) و دیگری هم تصدیق که ادراک همراه با حکم و قضاوت است و قابلیت صدق و کذب دارد که همان جملات خبری کامل و معنادار هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

برای معلوم شدن صورهای مجهول نیازمند تعریف هستیم.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴): جمله خبری، کامل و معنادار است. پس تصدیق است.

گزینه (۳): جمله ناقص است. پس تصور محسوب می‌شود.

مغالطة احتمالی بیان شده در کدام گزینه، به درستی ذکر نشده است؟

- (۱) تا کی به تمنای وصال تو یگانه
اشکم شود از هر مژه چون سیل روانه
(نگارشی کلمات)
- (۲) ای مرهم ریش و مونس جانم
چندی بن به مفارقت مرنجانم
(اشتراک لفظ)
- (۳) آن عجب نیست که سرگشته بود طالب دوست
عجب این است که من واصل و سرگردانم
(ابهام در مرجع ضمیر)
- (۴) این تطاول که کشید از غم هجران بلبل
تا سراپرده گل نعره زنان خواهد شد
(توسل به معنای ظاهری)

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس ۲

بررسی گزینه ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): اگر قبل از یگانه ویرگول بگذاریم، «یگانه» معنای اسم خاص یک دختر را به خود می گیرد و اگر ویرگول نگذاریم، به معنای یکتا است. یعنی این بیت هم مغالطة نگارشی کلمات دارد و هم اشتراک لفظ.
- گزینه (۲): «ریش» اشتراک لفظ دارد. یکی به معنای محاسن (موی صورت مردان) و دیگری به معنای زخم.
- گزینه (۳): در این گزینه مغالطة نگارشی کلمات وجود دارد، چرا که می توان هر دو مصراع را سوآلی خواند و این گونه معنای بیت تغییر می کند.
- گزینه (۴): این که بلبل نعره بزند کنایه از آوازخواندن است، اما می توان از آن برداشت مطابقی کرد. پس مغالطة توسل به معنای ظاهری دارد.

در مغالطة ابهام در مرجع ضمیر، معنای کلمات عوض نمی شود، بلکه فاعل و مفعول تغییر می کند.

نکته

کدام گزینه دربارهٔ بیت زیبای زیر درست است؟

- «به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب که علم کند به عالم شهدای کربلا را»
- (۱) در این شعر امکان وقوع مغالطهٔ توسل به معنای ظاهری وجود دارد.
- (۲) تنها مغالطه‌ای که ممکن است در این شعر، گرفتار آن شویم، اشتراک لفظ است.
- (۳) در عین امکان بروز مغالطهٔ نگارشی کلمات، امکان بروز مغالطهٔ اشتراک لفظ هم در این شعر وجود دارد.
- (۴) این شعر پیام خود را به وضوح می‌رساند و به هیچ عنوان زمینهٔ گرفتاری به مغالطه‌های حیطهٔ الفاظ را فراهم نمی‌کند.

پاسخ: گزینهٔ ۳

زیربافت درس ۲

در این Box

تعریف: یک لفظ واحد یا چند معنا دارد.

اشتراک لفظ با جناس تام در ارتباط است.

مغالطهٔ اشتراک لفظ: اگر دو یا چند معنا داشتن یک لفظ ما را در فهم معنای اصلی عبارت دچار اشتباه کند.

دچار مغالطهٔ اشتراک لفظ می‌شویم.

علائم سجاوندی

إعراب (حرکات کلمات)

انواع مغالطهٔ نگارشی کلمات: دیکته (هر غلط املائی مغالطه نیست، بلکه دیکته کلمات هم‌آوای غیرهم‌نویسه می‌تواند مغالطه ایجاد کند).

عدم رعایت فاصله و نیم‌فاصله

در این شعر امکان بروز دو مغالطه وجود دارد، اما این دو مغالطه کاملاً به هم گره خورده‌اند. یکی مغالطهٔ نگارشی کلمات است. هر دو مصراع این بیت را هم می‌تواند سؤالی خواند و هم خبری. وابسته به همین امر معنای «که» هم تغییر می‌کند و «که» اشتراک لفظ دارد.

اگر مصراع اول را سؤالی بخوانیم، «که» در مصراع اول معنای «چه کسی» می‌دهد و «که» در مصراع دوم «حرف ربط» است.

اگر مصراع دوم را سؤالی بخوانیم، «که» در مصراع اول «حرف ربط» است و در مصراع دوم «چه کسی» است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تلاشی در مسیر موفقیت

دلالت کلمه مشخص شده در کدام گزینه، متفاوت است؟

- (۱) خیلی سبز بسیار منظم و حرفه‌ای، طبق برنامه برگزار می‌شود.
- (۲) علی هنگام ورود به مدرسه، سرش گیج رفت.
- (۳) سعید برای دوستانش مثل کوه است.
- (۴) دزد دیشب ماشینم را برد.

پاسخ: گزینه ۱

تمرینت: درس ۲

انواع دلالت‌ها:

درس Box

دلالت مطابقی: زمانی که کاربرد یک کلمه کاملاً مطابق با معنای اصلی آن باشد.

دلالت تضمنی: زمانی که کاربرد یک کلمه بیانگر بخشی از معنای اصلی آن لفظ باشد.

دلالت التزامی: زمانی که کاربرد یک کلمه بیانگر امری خارج از معنای اصلی آن لفظ باشد.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): دلالت التزامی است. در این جا منظور آزمون‌ها یا کلاس‌های خیلی سبز است.

گزینه (۲): دلالت مطابقی است؛ ورود و خروج به هر جا دلالت مطابقی است.

گزینه (۳): دلالت مطابقی است؛ چرا که قبل از کلمه مورد نظر از ادات تشبیه استفاده شده است.

گزینه (۴): دلالت مطابقی است.

اگر دو مفهوم کلی «الف» و «ب» در عین این که مصادیق مشترکی دارند، هر کدام مصادیق اختصاصی خود را نیز داشته باشند، با در نظر گرفتن رابطه «غیر الف با ب» از نظر نسبت های چهارگانه، کدام گزینه نشان دهنده موارد صادق است؟

(ج) بعضی غیر الف، ب است.
 (د) هیچ ب غیر الف نیست.
 (ه) هر غیر الف، ب است.
 (و) بعضی ب غیر الف، نیست.

(۲) «د» - «و»

(۱) «ج» - «ه»

(۴) «ج» - «و»

(۳) «د» - «ه»

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت: درس ۳

درس Box

زمانی که مفاهیم «الف» و «ب» هم مصادیق مشترک داشته باشند و هم هر کدام برای خودشان مصادیق اختصاصی داشته باشند، یعنی رابطه «الف» و «ب» از نظر نسب اربع، عموم و خصوص من وجه است.

هرگاه دو مفهوم با هم رابطه عموم و خصوص من وجه داشته باشند و یکی از آن ها را نقیض کنیم، باز هم به رابطه عموم و خصوص من وجه می رسیم. پس رابطه غیر «الف» یا «ب»، هم عموم و خصوص من وجه است و میان آن ها، ۴ قضیه صادق برقرار است که عبارتند از:

- (۱) بعضی غیر الف، ب است.
- (۲) بعضی غیر الف، ب نیست.
- (۳) بعضی ب غیر الف است.
- (۴) بعضی ب غیر الف نیست.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

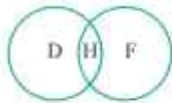
- هرگاه D و F دو مفهوم کلی باشند که برخی عصادیقشان با یکدیگر مشترک است و برخی عصادیقشان اختصاصی است و از طرفی مفهوم کلی H نسبت به هر دوی این مفاهیم اخص باشد، کدام عبارت درست خواهد بود؟
- (۱) رابطه D با غیر F عموم و خصوص مطلق است.
 - (۲) رابطه F با نقیض H یا تباین و یا عموم و خصوص مطلق می‌شود.
 - (۳) رابطه نقیض F با غیر D می‌تواند عموم و خصوص من‌وجه باشد.
 - (۴) رابطه غیر D با H عموم و خصوص مطلق است که در آن H اعم است.

پاسخ: گزینه ۳

تمرین ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به اطلاعات صورت سؤال رابطه مفاهیم D و F باید عموم و خصوص من‌وجه باشد و از آن‌جا که H با هر دوی آن‌ها رابطه عموم و خصوص مطلق دارد و نسبت به هر دو هم اخص است، می‌توان گفت مصادیق مشترک D و F همان H هستند. بدین صورت:

در نسب اربع، اگر رابطه دو مفهوم با یکدیگر عموم و خصوص من‌وجه باشد و اگر هر دو را نقیض کنیم، رابطه نقیض آن‌ها با یکدیگر یا تباین می‌شود و یا عموم و خصوص من‌وجه، لذا رابطه نقیض F (غیر F) یا غیر D می‌تواند عموم و خصوص من‌وجه باشد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): مفاهیم D و F با یکدیگر رابطه عموم و خصوص من‌وجه دارند. در این حالت اگر یکی از مفاهیم نقیض شود، رابطه قطعاً عموم و خصوص من‌وجه می‌شود.

گزینه (۲): مفاهیم F و H با یکدیگر رابطه عموم و خصوص مطلق دارند و در این حالت اگر مفهوم اخص (H) نقیض شود، رابطه عموم و خصوص من‌وجه می‌شوند.

گزینه (۴): مفاهیم D و H با یکدیگر رابطه عموم و خصوص مطلق دارند. در این حالت اگر مفهوم اعم (D) نقیض شود، رابطه تباین می‌شود.

کدام گزینه دربارهٔ همهٔ مفاهیم جزئی، درست است؟

- (۱) قابلیت فرض بیش از یک مصداق را ندارند.
- (۲) اسامی خاص یا اشاره‌شده‌ها هستند.
- (۳) قطعاً یک مصداق خارجی دارند.
- (۴) تاریخ‌ها نمی‌توانند مفهوم جزئی باشند.

پاسخ: گزینهٔ ۱

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تعریف مفهوم جزئی: مفهومی که مصداق مشخص دارد و قابلیت انطباق بر بیش از یک مورد را ندارد یا به عبارتی نمی‌توان بیش از یک مصداق برای آن فرض کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): مفاهیم جزئی معمولاً اسامی خاص یا اشاره شده هستند نه همیشه.

گزینه (۳): امکان دارد برخی مفاهیم جزئی هیچ مصداق خارجی نداشته باشند، مثل اسامی خاص فرضی مانند سیندرلا.

گزینه (۴): تاریخ اگر دقیق بیان شود مفهوم جزئی است، مثل ۵ مهر ۱۳۴۸ هجری شمسی.

در کدام گزینه هر دو قسمت، شامل تعریف‌هایی با اشکال یکسان می‌باشد؟

- (۱) قیاس: نوعی استدلال - علت: آن چه به معلول وجود می‌دهد.
- (۲) بیضی: شکلی که فاقد زاویه است. - بوته هندوانه: جسم نامی
- (۳) جوهر: آن چه دارای بُعد است. - مابعدالطبیعه: نوعی دانش استدلالی
- (۴) مربع: مستطیلی با اضلاع برابر - شکل: کمیت متصل دارای ضلع و زاویه

پاسخ: گزینه ۲

تمرین: درس ۲

درس Box

- شرایط تعریف صحیح
- (۱) واضح بودن ← در تعریف نباید از واژه‌های مبهم و نامأنوس، ابهام و استعاره استفاده کنیم.
 - (۲) جامع بودن ← تعریف باید شامل تمام مصادیق مفهوم مجهول باشد و به عبارتی جامع افراد باشد.
 - (۳) مانع بودن ← تعریف باید فقط شامل مصادیق مفهوم مجهول شود و نباید مصادیق مفاهیم دیگر را نشان دهد و به عبارتی باید مانع اغیار باشد.
 - (۴) دوری نبودن ← در تعریف مفهوم مجهول نباید از خودش استفاده کنیم.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): مانع نیست (استقراً هم نوعی استدلال است). - دوری است.
- گزینه (۲): مانع نیست (دایره هم فاقد زاویه است). - مانع نیست (تمام گیاهان جسم نامی هستند).
- گزینه (۳): جامع نیست (جوهر می‌تواند دارای بُعد باشد یا دارای بُعد نباشد). - مانع نیست (ریاضی هم دانش استدلالی است).
- گزینه (۴): تعریف درست است و اشکالی ندارد. - جامع نیست (همه اشکال، ضلع و زاویه ندارند).

برای تعریف کدام یک از گزینه‌های زیر نمی‌توانیم از تعریف مفهومی استفاده کنیم؟

- (۱) قیاس (۲) وجود
(۳) عشق (۴) جیوه

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبست: دروس ۵

در این Box

محدودیت‌های انواع تعریف:

تعریف لغوی: اصطلاحات علمی را نمی‌توان این‌گونه تعریف کرد.

تعریف از طریق ذکر مصادیق: مفاهیمی که نتوان به نحوی مصادیق آن‌ها را معرفی کرد، قابلیت تعریف مصادیقی ندارند. برای مثال مفاهیم انتزاعی مثل قدرت یا عشق را نمی‌توان از طریق مصادیق تعریف کرد.

تعریف مفهومی: مفاهیمی که هیچ مفهومی عام‌تر از آن‌ها وجود ندارد را نمی‌توان تعریف مفهومی کرد؛ مفاهیمی مثل وجود یا هستی.

تعریف مفهومی برای مفاهیمی که هیچ مفهوم عام‌تری از آن‌ها وجود ندارد، مناسب نیست چراکه جزء اول تعریف مفهومی، یک مفهوم عام است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۷۱ به ترتیب هر یک از موارد زیر با کدام قسمت جدول مرتبط است؟

- نوآور
- ریسک‌پذیر
- سازمان‌دهنده
- پراکنگیزه
- خوش‌بین

«ج»	کارآفرینان واقع‌بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.
«ب»	ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب‌وکارهای جدید تبدیل می‌کنند.
«ه»	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می‌کنند.
«د»	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
«الف»	پس‌انداز و خوش‌نامی را با شجاعت و تدبیر، به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند.

۲) «ب» - «الف» - «ه» - «ج» - «د»

۱) «ج» - «ه» - «د» - «الف» - «ب»

۴) «ب» - «الف» - «ه» - «د» - «ج»

۳) «ج» - «ه» - «الف» - «ب» - «د»

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱

ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق:

تیزبین	فرصت‌های کسب‌وکار را زمانی که دیگران شاید متوجه آن نشوند، می‌بینند.
نوآور	ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب‌وکارهای جدید تبدیل می‌کنند یا روش‌های جدید برای تولید ابداع می‌کنند.
ریسک‌پذیر	پس‌انداز و خوش‌نامی‌شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند.
خوش‌بین	کارآفرینان واقع‌بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی‌اند.
پراکنگیزه	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
یادگیرنده	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.
سازمان‌دهنده	منابع را به شکل کارایی، مدیریت و هماهنگ می‌کنند.

کادرینس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- نوآور: ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب‌وکارهای جدید تبدیل می‌کنند. «ب»
- ریسک‌پذیر: پس‌انداز و خوش‌نامی‌شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند. «الف»
- سازمان‌دهنده: منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می‌کنند. «ه»
- پراکنگیزه: نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند. «د»
- خوش‌بین: کارآفرینان واقع‌بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند. «ج»

اطلاعات زیر از صورت مالی یک کارگاه تولید لباس بچگانه استخراج شده است. با توجه به این اطلاعات، سود

اقتصادی سالانه این کارگاه تولیدی چند میلیون ریال است؟

- حقوق ماهانه هر یک از ۱۰ کارگر استخدامی: ۴ میلیون تومان
- هزینه سالانه خرید چرخ‌های خیاطی: ۶۵ میلیون تومان
- هزینه ماهانه خرید مواد اولیه: یک پنجم هزینه سالانه خرید چرخ‌های خیاطی
- ماهیانه ۵۰۰ دست لباس تولید و با قیمت هر دست ۷۵۰ هزار تومان فروخته می‌شود.
- ماهانه به طور متوسط ۴۰۰ دست لباس فروخته می‌شود.
- هزینه سالیانه تحصیل فرزندان مدیر کارخانه: ۶۵ میلیون ریال
- هزینه فرصت (هزینه پنهان) سالانه کارفرما برای شاغل شدن در یک شرکت دولتی: ۱۱۹ میلیون تومان

$$۱۹,۵۰۰ (۲)$$

$$۲,۰۰۰ (۱)$$

$$۲,۰۰۰ (۴)$$

$$۲,۳۰۰ (۳)$$

پاسخ: گزینه ۱

زیربسته: درس‌های ۱ و ۳

تعداد محصول فروخته شده $\times$ قیمت هر واحد از محصول = درآمد

$$0 < \text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{سود}$$

$$0 < \text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{زیان}$$

اجاره یا خریداری ماشین‌آلات و سایر سرمایه‌های فیزیکی + اجاره یا خریداری محلی به عنوان مغازه = هزینه‌های مستقیم
 هزینه‌های پرداخت + هزینه + هزینه‌های + هزینه خرید + حقوق یا دستمزد + هزینه فرصت یا = هزینه‌های غیرمستقیم
 قبوض و عوارض استهلاك حمل و نقل مواد اولیه کارمندان (کارگران) هزینه پنهان

$$\text{هزینه‌های مستقیم} - \text{درآمد} = \text{سود حسابداری}$$

$$(\text{هزینه‌های غیرمستقیم} + \text{هزینه‌های مستقیم}) - \text{درآمد} = \text{سود اقتصادی (سود ویژه یا سود واقعی)}$$

$$\text{میلیون تومان } ۲۶۰ = ۱۰ \times ۲ \times ۱۲ = \text{حقوق سالانه مجموع کارگران}$$

$$\text{میلیون تومان } ۶۵ = \text{هزینه سالانه خرید ماشین‌آلات}$$

$$\text{میلیون تومان } ۱۵۶ = \frac{۱}{۵} \times ۶۵ \times ۱۲ = \text{هزینه سالانه خرید ماشین‌آلات} \times \frac{۱}{۵} = \text{هزینه خرید مواد اولیه}$$

$$\text{میلیون تومان } ۲,۷۰۰ = \text{میلیون تومان } ۲,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۳۰۰ \times ۷۵۰,۰۰۰ \times ۱۲ = \text{درآمد سالانه حاصل از فروش محصولات}$$

برای محاسبه درآمد، تعداد کالای فروخته شده را در نظر می‌گیرند. نه تعداد کالای تولید شده؛ چراکه با فروش محصولات، تولیدکننده به درآمد می‌رسد نه صرفاً با تولید آن‌ها.

نکته: هزینه تحصیل فرزندان مدیر کارخانه جزء هزینه‌های تولید پنهان اقتصادی نیست.

$$\text{میلیون تومان } ۱۱۹ = \text{هزینه فرصت سالانه}$$

$$\text{میلیون تومان } ۷۰۰ = ۳۶۰ + ۶۵ + ۱۵۶ + ۱۱۹ = \text{مجموع هزینه‌های کارگاه تولیدی یا احتساب هزینه فرصت}$$

چون میزان درآمد از هزینه‌ها بیشتر است، تولیدکننده از فعالیت خود سود برده است.

$$\text{مجموع هزینه‌های تولید (هزینه‌های مستقیم و هزینه فرصت)} - \text{درآمد} = \text{سود اقتصادی (واقعی)}$$

$$\text{میلیون ریال } ۲۰,۰۰۰ = \text{میلیون تومان } ۲,۰۰۰ - ۷۰۰ = ۲,۷۰۰ - ۷۰۰$$

برای تبدیل تومان به ریال، عدد مورد نظر را در عدد ۱۰ ضرب می‌کنیم (به بیان ساده‌تر یک صفر به عدد اضافه می‌کنیم) و برعکس برای تبدیل ریال به تومان، عدد مورد نظر را بر عدد ۱۰ تقسیم می‌کنیم (به بیان ساده‌تر یک صفر از عددمان کم می‌کنیم).

مشاوره در کشور تیرماه ۱۴۰۲ سؤال از میحت سود و زیان به صورت ترکیبی با هزینه فرصت مطرح شد. اگر صورت سؤال سود حسابداری رو خواسته باشه، باید هزینه فرصت رو نادیده بگیرد، ولی اگر سود واقعی یا سود اقتصادی خواسته شده، باید هزینه فرصت رو به سایر هزینه‌ها اضافه کنید و سپس سود را حساب کنید.

درس‌های Box

پاسخ خیلی تشریحی

نکته

نکته

مؤسسان یک شرکت سهامی برای تأمین منابع مالی اقدام به انتشار تعدادی سهم کردند. با توجه به اطلاعات جدول زیر:
الف) ارزش کل سرمایه شرکت چند میلیون تومان است؟
ب) اگر فردی ۲۰ هزار سهم از سهام منتشرشده را خریداری کرده باشد، آن‌گاه سهم این فرد از سود شرکت، چند میلیون تومان است؟

تعداد کل سهام منتشرشده توسط شرکت	۲۵۰ هزار سهم
ارزش هر سهم	۴,۵۰۰ تومان
سود به‌دست‌آمده در پایان سال مالی	۱۵ میلیارد تومان

۱ الف) ۲,۲۲۵ میلیون تومان ب) ۱,۲۰۰

۲ الف) ۱,۱۲۵ میلیون تومان ب) ۱,۲۰۰

۳ الف) ۱,۱۲۵ میلیون تومان ب) ۲,۴۰۰

۴ الف) ۲,۲۲۵ میلیون تومان ب) ۲,۴۰۰

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۲

کوشش Box

$$۱۰۰ \times \frac{\text{تعداد سهام خریداری شده توسط فرد}}{\text{تعداد کل سهام شرکت}} = ۱۰۰ \times \frac{\text{ارزش سهام خریداری شده توسط فرد}}{\text{ارزش کل سهام شرکت}} = \text{میزان مالکیت فرد از دارایی شرکت (به درصد)}$$

$$\frac{\text{ارزش سهام خریداری شده توسط فرد}}{\text{تعداد سهام خریداری شده توسط فرد}} = \frac{\text{ارزش سهام شرکت}}{\text{تعداد سهام شرکت}} = \text{ارزش هر سهم}$$

$$\text{سود شرکت} \times \text{درصد مالکیت فرد} = \text{سود تعلق گرفته به فرد}$$

$$\text{ارزش هر سهم} \times \text{تعداد سهام خریداری شده توسط فرد} = \text{مبلغ هزینه شده توسط فرد}$$

الف) پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$\text{میلیون تومان } ۱,۱۲۵ = \text{تومان } ۱۱۲۵,۰۰۰ = ۲۵,۰۰۰ \times ۴,۵۰۰ = \text{ارزش هر سهم} \times \text{تعداد کل سهام منتشرشده} = \text{ارزش کل سرمایه سهم توسط شرکت شرکت}$$

ب)

$$\text{درصد } ۸ = \frac{۲۰,۰۰۰}{۲۵۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = \frac{\text{تعداد سهام خریداری شده توسط فرد}}{\text{تعداد کل سهام شرکت}} \times ۱۰۰ = \text{سهم فرد در مالکیت شرکت (به درصد)}$$

$$\text{مبلغ سود} \times \text{سهم فرد در مالکیت شرکت} = \text{سهم فرد از سود شرکت}$$

$$\text{میلیون تومان } ۱,۲۰۰ = \text{میلیارد تومان } ۱/۲ = \frac{۸}{۱۰۰} \times ۱۵ = \text{سهم فرد از سود شرکت}$$

تبدیل واحدها به صورت زیر است:

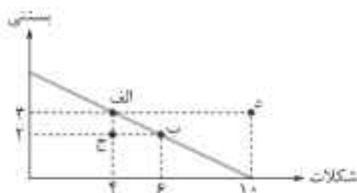
واحد پولی (تومان / ریال)	هزار	میلیون	میلیارد
$\times ۱۰۰۰$	$\times ۱۰۰۰$	$\times ۱۰۰۰$	$\times ۱۰۰۰$
$\div ۱۰۰۰$	$\div ۱۰۰۰$	$\div ۱۰۰۰$	$\div ۱۰۰۰$

نکته

نمودار قید بودجه زیر مربوط به فردی است که می‌خواهد بودجه خود را برای خرید دو کالای بستنی و شکلات صرف کند. در صورتی که قیمت هر عدد بستنی معادل ۱۰ واحد پولی و قیمت هر بسته شکلات معادل ۵ واحد پولی باشد، کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) هزینه فرصت انتخاب نقطه «الف» به جای نقطه «ب» چند واحد پولی است؟

ب) برای خرید در نقطه «د» بودجه فرد چند واحد باید افزایش یابد؟

$$۱۰ - ۲ = ۸$$

$$۲ - ۲ = ۰$$

$$۳ - ۲ = ۱$$

$$۳ - ۱۰ = -۷$$

پاسخ: گزینه ۴

زیربسته درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) ابتدا باید بودجه فرد و سپس میزان خرید شکلات در نقطه «الف» را به دست بیاوریم. با توجه به محل برخورد خط با محور افقی متوجه می‌شویم اگر فرد تمامی بودجه خود را به خرید شکلات اختصاص دهد، می‌تواند ۱۰ بسته شکلات خریداری کند. دانستن قیمت هر بسته شکلات می‌توان به راحتی بودجه فرد را محاسبه کرد، بنابراین خواهیم داشت:

$$\text{واحد پولی} = ۱۰ \times ۵ = ۵۰ = \text{بودجه فرد}$$

هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهنده مقدار کالای بستنی شکلاتی است که فرد می‌تواند با بودجه مشخص ۵۰ واحد پولی بخرد:

$$\left(\begin{array}{l} \text{تعداد شکلات} \\ \text{خریداری شده} \end{array} \times \begin{array}{l} \text{قیمت هر} \\ \text{بسته شکلات} \end{array} \right) + \left(\begin{array}{l} \text{تعداد بستنی} \\ \text{خریداری شده} \end{array} \times \begin{array}{l} \text{قیمت هر} \\ \text{عدد بستنی} \end{array} \right) = \text{میزان بودجه فرد در هر نقطه (که همواره برابر با یک عدد مشخص است)}$$

در نتیجه با توجه به نقطه «الف» خواهیم داشت:

$$۵۰ = (۲ \times ۱۰) + (x \times ۵) \Rightarrow ۵۰ - ۲۰ = ۵x \Rightarrow x = \frac{۳۰}{۵} = ۶ = \text{بسته شکلات}$$

در نقطه «الف»، فرد ۲ عدد بستنی و ۶ بسته شکلات و در نقطه «ب» فرد ۴ عدد بستنی و ۲ بسته شکلات می‌تواند بخرد؛ بنابراین هزینه فرصت انتخاب نقطه «الف» به جای خرید از نقطه «ب»، ۲ بسته شکلاتی است که فرد از خرید آن صرف نظر کرده است. (در صورت سؤال پرسیده شده است هزینه فرصت چند واحد پولی است، در نتیجه باید ارزش شکلات‌ها محاسبه شود نه تعداد آن‌ها).
واحد پولی $۱۰ = ۲ \times ۵ =$ ارزش هر واحد از کالایی که از خرید x تعداد (واحد) کالایی که از خرید = ارزش پولی هزینه فرصت آن صرف نظر شده است

ب) در نقطه «د» این فرد ۶ کیلو بیشتر از بودجه خود (نسبت به نقطه «الف») شکلات خریداری خواهد کرد و میزان خرید بستنی تغییری نمی‌کند؛ بنابراین باید بودجه این فرد ۳۰ واحد پولی ($۶ \times ۵ = ۳۰$) افزایش یابد تا بتواند نقطه «د» را انتخاب کند.

به ترتیب هر یک از موارد زیر به کدام یک از اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری اشاره دارد؟

- فردی بدون آن‌که آموزش کافی دیده باشد، با اطمینان زیاد وارد بازار ارز دیجیتال می‌شود و تمام سرمایه خود را روی یک ارز پورسک سرمایه‌گذاری می‌کند، چون مطمئن است به‌زودی سود زیادی خواهد کرد. اما پس از مدتی، قیمت آن ارز به شدت کاهش می‌یابد و او بخش بزرگی از سرمایه خود را از دست می‌دهد.
- دانش‌آموزی در ابتدای سال در یک کلاس کنکور ثبت‌نام می‌کند. پس از چند ماه متوجه می‌شود کیفیت آموزش کلاس پایین است و مطالب چندان مفید نیست، اما فقط به دلیل این‌که هزینه زیادی برای آن پرداخته، همچنان در کلاس باقی می‌ماند.
- صاحب یک مغازه با وجود این‌که می‌بیند بسیاری از رقبایش با راه‌اندازی فروش اینترنتی مشتریان بیشتری جذب کرده‌اند، همچنان فقط به روش سنتی فروش حضوری ادامه می‌دهد و تمایلی به تغییر روش خود ندارد.

- (۱) بی‌صبری زیاد - توجه به هزینه‌های هدررفته - اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها
- (۲) اعتمادبه‌نفس بیش از حد یا خودرأی‌بودن - توجه به هزینه‌های هدررفته - چسبیدن به وضعیت فعلی
- (۳) اعتمادبه‌نفس بیش از حد یا خودرأی‌بودن - بی‌صبری زیاد - چسبیدن به وضعیت فعلی
- (۴) اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - توجه به هزینه‌های هدررفته - اعتمادبه‌نفس بیش از حد یا خودرأی‌بودن

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۳

درس Box

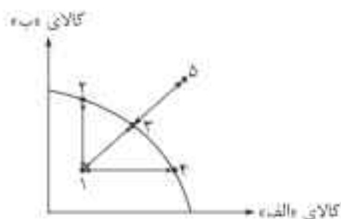
چرا برخی مردم تصمیمات غیرمنطقی می‌گیرند؟

اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری (عوامل رفتارهای غیرمنطقی)	مثال
(۱) اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها	ترجیح دادن کالایی ۱۶۰ هزار تومانی که ۵۰ درصد تخفیف دارد بر کالایی با قیمت ۸۰ هزار تومان - خرید صرفاً به دلیل حراج یا فروش ویژه
(۲) توجه به هزینه‌های هدررفته	خوردن کامل غذایی که سفارش داده‌اید ولی آن را دوست ندارید، صرفاً به دلیل پول پرداخت‌شده بابت آن غذا - رفتن به کلاس بی‌کیفیت، صرفاً به دلیل پرداخت کامل شهریه آن.
(۳) بی‌صبری زیاد	سراغ کارهای کم‌ارزش آنی رفتن، به جای صبر در تحصیل و یادگیری و بهره‌مندی از منافع آنی - برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار بستگین انواع بدهی‌ها رفتن
(۴) اعتمادبه‌نفس بیش از حد یا خودرأی‌بودن	خوش‌بینی زیاد درباره درآمد آینده و پس‌انداز کم‌تر برای نیازهای آنی - سرمایه‌گذاری در زمینه‌های پرخطر، بدون آمادگی لازم
(۵) چسبیدن به وضعیت فعلی	چسبیدن به وضعیت فعلی و پرهیز از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- اعتمادبه‌نفس بیش از حد یا خودرأی‌بودن: فرد بدون دانش و آمادگی کافی، فقط با خوش‌بینی زیاد و اطمینان افراطی وارد سرمایه‌گذاری پرخطر شده است.
- توجه به هزینه‌های هدررفته: دانش‌آموز فقط به این دلیل که قبلاً پول زیادی پرداخت کرده، کلاس بی‌کیفیت را ادامه می‌دهد.
- چسبیدن به وضعیت فعلی: صاحب مغازه با وجود روشن‌بودن مزایای روش جدید، همچنان به شیوه قدیمی پایبند مانده است.

کدام گزینه در خصوص جابه‌جایی نقاط مشخص شده در گزینه‌ها با توجه به الگوی مرز امکانات تولید زیر، نادرست است؟

- (۱) تغییر مکان از نقطه (۱) به نقطه (۳) موجب کارایی منابع تولید می‌شود.
 (۲) برای تغییر مکان از نقطه (۱) به نقطه (۴) و افزایش میزان تولید کالای «الف»، باید از میزان تولید کالای «ب» کاست.
 (۳) با تغییر مکان از نقطه (۳) به نقطه (۲) متحمل هزینه فرصت می‌شویم.
 (۴) با پیدایش یک تکنولوژی و پیشرفت که امکان تولید بیشتر کالاهای «الف» و «ب» را فراهم می‌آورد، می‌توان از نقطه (۳) به نقطه (۵) تغییر مکان داد.

مشاوره در کتاب درسی اقتصاد موضوع عوامل مؤثر بر جابه‌جایی در طول منحنی مرز امکانات تولید یا انتقال این منحنی (یا ثابت ماندن آن) به طور مستقیم در متن درس اشاره نشده است. اما در تمرین شماره (۱) درس چهارم (صفحه‌های ۴۰ و ۴۱)، نکاتی درباره این موضوع مطرح شده که ممکن است در نگاه اول مورد توجه قرار نگیرد. نکته مهم این‌جاست که در کنکور سراسری از این بحث سؤال طرح شده است بنابراین توصیه می‌کنیم تمرین‌های انتهایی هر درس، مخصوصاً تمرین‌های این بخش را با دقت بالا مطالعه و تحلیل کنید، چرا که ممکن است نکاتی در آن‌ها وجود داشته باشد که در متن درس نیامده اما در طراحی سؤالات کنکور مورد توجه قرار گرفته‌اند. پس مطالعه دقیق تمرین‌ها را جدی بگیرید. این می‌تواند یک برگ برنده برای شما در کنکور باشد.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس ۴

عوامل مؤثر بر انتقال یا جابه‌جایی منحنی مرز امکانات تولید:

- هر عاملی که تقاضا برای یک کالا را افزایش دهد (مانند افزایش تقاضای مشتریان برای یک کالای خاص یا سودده بودن تولید یک کالا نسبت به کالای دیگر)، منجر به جابه‌جایی در طول منحنی مرز امکانات تولید می‌شود. این جابه‌جایی در طول منحنی مرز امکانات تولید دو حالت دارد:

حالت اول: اگر تقاضا برای کالای مشخص شده روی محور عمودی افزایش یابد (در این‌جا کالای «الف» در طول منحنی مرز امکانات تولید به سمت چپ و بالا جابه‌جا می‌شویم).	حالت دوم: اگر تقاضا برای کالای مشخص شده روی محور افقی افزایش یابد (در این‌جا کالای «ب» در طول منحنی مرز امکانات تولید به سمت راست و پایین جابه‌جا می‌شویم).
---	---

- هر عاملی که میزان منابع تولید یک کارخانه را افزایش دهد مانند افزایش مواد اولیه، افزایش نیروی کار استخدامی، افزایش سرمایه‌های فیزیکی (ماشین‌آلات و ...) و سرمایه‌های مالی و یا پیدایش یک تکنولوژی و پیشرفت که امکان تولید بیشتر کالاها و خدمات را فراهم می‌آورد، منجر به انتقال منحنی مرز امکانات تولید به خارج می‌شود.

این انتقال منحنی مرز امکانات تولید به خارج سه حالت دارد:

حالت اول: اگر منابع برای تولید هر دو کالا افزایش یابد.	حالت دوم: اگر تنها منابع برای تولید یک کالا (در این جا مثلاً کالای «الف»)	حالت سوم: اگر تنها منابع برای تولید یک کالا (در این جا مثلاً کالای «ب»)
افزایش یابد و میزان تولید کالای دیگر ثابت بماند.	افزایش یابد و میزان تولید کالای دیگر ثابت بماند.	افزایش یابد و میزان تولید کالای دیگر ثابت بماند.

در صورتی که عوامل تولید و میزان تولید کالاها به دلایلی مانند جنگ یا تحریم کاهش یابند، منحنی مرز امکانات تولید به سمت داخل (چپ - پایین) منتقل می شود. این انتقال نیز سه حالت دارد:

حالت اول: اگر منابع برای تولید هر دو کالا کاهش یابد.	حالت دوم: اگر تنها منابع برای تولید یک کالا (در این جا مثلاً کالای «الف»)	حالت سوم: اگر تنها منابع برای تولید یک کالا (در این جا مثلاً کالای «ب»)
کاهش یابد و میزان تولید کالای دیگر کاهش یابد و میزان تولید کالای دیگر ثابت بماند.	کاهش یابد و میزان تولید کالای دیگر کاهش یابد و میزان تولید کالای دیگر ثابت بماند.	کاهش یابد و میزان تولید کالای دیگر کاهش یابد و میزان تولید کالای دیگر ثابت بماند.

بیکاری، منحنی مرز امکانات تولید را به سمت داخل منتقل نمی کند. در وضعیت بیکاری، نیروی کار همچنان در دسترس است و با وجود شاغل نبودن آن ها در زمان فعلی، امکان به کارگیری آن ها وجود دارد. بنابراین، منحنی مرز امکانات تولید که بیان کننده حداکثر مقدار تولید محصولات است، بدون تغییر باقی می ماند.

بررسی گزینه ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): صحیح است؛ تغییر مکان از نقطه (۱) به نقطه (۳) (تغییر مکان از یک نقطه ناکارا به یک نقطه کارا)

نقطه (۱) زیر منحنی مرز امکانات تولید است و تولید در این نقطه ناکاراست. (هر نقطه زیر منحنی مرز امکانات تولید، نشان دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابع استفاده نکرده است، زیرا حداقل بیشتر از یک کالا می تواند تولید کند، بدون این که تولید کالاهای دیگر کاهش یافته یا حذف گردند.)

نقطه (۳) بر روی منحنی مرز امکانات تولید است و تولید در نقاط بر روی مرز امکانات، کاراست.

در نتیجه با تغییر مکان از نقطه (۱) به نقطه (۳) تولید کارا خواهد شد.

گزینه (۲): نادرست است؛ تغییر مکان از نقطه (۱) به نقطه (۴) (تغییر مکان از یک نقطه ناکارا به یک نقطه کارا)

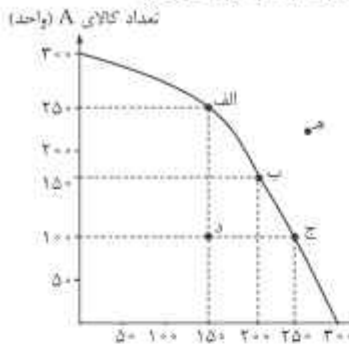
نقطه (۱) زیر منحنی مرز امکانات تولید است و تولید در این نقطه ناکاراست. (هر نقطه زیر منحنی مرز امکانات تولید، نشان دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابع استفاده نکرده است.) با انتقال از نقطه (۱) به نقطه (۴) می توان حداقل بیشتر از یک کالا تولید کرد بدون این که تولید کالای دیگر کاهش یافته یا حذف گردد.

گزینه (۳): صحیح است؛ تغییر مکان از نقطه (۳) به نقطه (۲) (تغییر مکان از یک نقطه کارا به یک نقطه کارای دیگر در طول منحنی مرز امکانات تولید)

در نقطه (۳)، عوامل و منابع تولیدی در حالت کارا هستند و بنگاه تولیدی با این جایه‌جایی منحنی هزینه فرصت می‌شود، چراکه در حالت کارایی برای تولید مقادیر بیشتری از یک کالا (رسیدن به نقطه ۲) باید از میزان تولید کالای دیگر صرف نظر کرد. گزینه (۴) صحیح است؛ تغییر مکان از نقطه (۳) به نقطه (۵) (تغییر مکان از یک نقطه کارا به یک نقطه خارج از مرز امکانات تولید) هر عاملی که میزان مواد اولیه و منابع تولید یک کارخانه را افزایش دهد، مانند افزایش مواد اولیه، افزایش نیروی کار استخدامی، افزایش سرمایه‌های فیزیکی (ماشین‌آلات و ...) و سرمایه‌های مالی و یا پیدایش یک تکنولوژی و پیشرفت که امکان تولید بیشتر کالاها و خدمات را فراهم می‌آورد، منجر به انتقال منحنی مرز امکانات تولید به خارج می‌شود.

نمودار زیر مقدار تولید دو کالای A و B را در یک کشور فرضی نشان می‌دهد. با توجه به این نمودار:

الف) این کشور در کدام نقطه قادر خواهد بود بدون کاستن از مقدار

تولید کالای A، مقدار تولید کالای B را افزایش دهد؟

ب) اگر نقطه تولید بنگاه، نقطه «ب» باشد، آن گاه برای

تولید ۱۰۰ واحد بیشتر از کالای A این کشور باید از

تولید چند واحد کالای B صرف نظر کند؟

ج) در صورتی که این کشور ظرفیت‌های تولیدی خود را

افزایش ندهد، قادر به تولید در کدام نقطه نخواهد بود؟ تعداد کالای B (واحد)

د) اگر تولیدات این کشور در نقطه «د» قرار داشته باشد، در چه صورت این اقتصاد به کارایی خواهد رسید؟

۱) د - ۵۰ واحد - ه - با تولید ۱۵۰ واحد کالای A بیشتر

۲) ج - ۵۰ واحد - د - با تولید ۱۰۰ واحد کالای B بیشتر

۳) د - ۵۰ واحد - ه - با تولید ۱۰۰ واحد کالای A بیشتر

۴) ج - ۴۰ واحد - د - با تولید ۱۵۰ واحد کالای B بیشتر

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) این کشور تنها در صورتی قادر است بدون کاستن از مقدار تولید کالای A بر مقدار تولید کالای B بیفزاید که در حال حاضر

ناکارا باشد، یعنی در نقطه‌ای زیر مرز امکانات تولید قرار داشته باشد که این حالت در نقطه «د» دیده می‌شود.

نقطه «د»، یک ترکیب از تولید ۱۰۰ واحد کالای A و ۱۵۰ واحد کالای B است. (نقطه «د»، یک نقطه ناکارای تولید است.)

بنگاه می‌تواند این ترکیب را تولید کند، اما مرز امکانات تولید به ما نشان می‌دهد که اگر ۱۰۰ واحد کالای A تولید شود، منابع

کافی برای تولید ۲۵۰ واحد کالای B وجود خواهد داشت (نقطه «د»)، بنابراین در نقاط ناکارا (نقاط داخل مرز امکانات تولید) این

امکان وجود دارد حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود، بدون این که تولید کالاهای دیگر کاهش یافته یا حذف گردد.

ب) برای تولید بیشتر کالای A، کشور باید به سمت چپ و بالا در طول منحنی مرز امکانات تولید حرکت کند. یعنی از نقطه

«ب» به نقطه «الف» برود.

در نقطه «ب» ۱۵۰ واحد کالای A و ۲۰۰ واحد کالای B تولید می‌شود.

در نقطه «الف» ۲۵۰ واحد کالای A و ۱۵۰ واحد کالای B تولید می‌شود.

در نقطه «الف» میزان تولید کالای A، ۱۰۰ واحد بیشتر از تولید این کالا در نقطه «ب» است؛ اما میزان تولید کالای B، ۵۰ واحد

کاهش می‌یابد.

بنابراین هزینه فرصت تولید ۱۰۰ واحد بیشتر از کالای A، ۵۰ واحد کالای B است که از تولید آن صرف نظر شده است.

ج) هر کشوری برای این که قادر به تولید در نقاط خارج از مرز امکانات تولید (نقاط غیرقابل دستیابی) باشد، لازم است ظرفیت

تولید خود را افزایش دهد. بنابراین این کشور فرضی برای تولید در نقطه «ه» لازم است ظرفیت تولیدی خود را افزایش دهد.

د) نقطه «د» زیر منحنی مرز امکانات تولید است و تولید در این نقطه ناکاراست. (هر نقطه زیر منحنی مرز امکانات تولید،

نشان‌دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابعی استفاده نکرده است؛ زیرا حداقل بیشتر از یک کالا می‌توانست تولید کند،

بدون این که تولید کالاهای دیگر کاهش یافته یا حذف گردند.)

حال اگر کشور از منابع به شکل کارایی استفاده کند، می‌تواند به نقطه‌ای بر روی مرز امکانات تولید حرکت کند. در این صورت

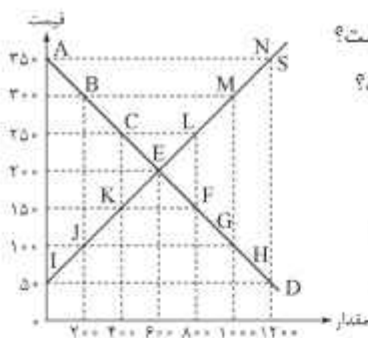
سه حالت خواهیم داشت:

۱) اگر منابع غیرفعال تنها برای تولید کالای A بیشتر به کار گرفته شوند، در این صورت از نقطه «د» به نقطه «الف» جابه‌جا می‌شویم.

(در نقطه «الف» ۱۵۰ واحد کالای A بیشتر تولید می‌شود.)

- ۲) اگر منابع غیرفعال تنها برای تولید کالای B بیشتر به کار گرفته شوند، در این صورت از نقطه «د» به نقطه «ج» جابه‌جا می‌شویم. (در نقطه «ج» ۱۰۰ واحد کالای B بیشتر تولید می‌شود.)
- ۳) منابع غیرفعال، برای تولید دو محصول تقسیم شوند، مثلاً نیمی به تولید کالای A بیشتر و نیمی دیگر به تولید بیشتر کالای B بپردازند، در این حالت از نقطه «د» به نقطه «ب» جابه‌جا می‌شویم. (در نقطه «ب» ۵۰ واحد کالای A و ۵۰ واحد کالای B بیشتر تولید می‌شود.)

با توجه به نمودار روبه‌رو کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح سؤالات زیر است؟

- به ترتیب در کدام نقاط از نمودار، مازاد عرضه و کمبود تقاضا دیده می‌شود؟
- در کدام سطح از قیمت و مقدار، تعادل در بازار برقرار می‌شود؟
- در کدام سطح از قیمت، تقاضا به صفر می‌رسد؟
- اگر بازار در نقطه B قرار داشته باشد، با ایجاد چه تغییری به تعادل می‌رسد؟

(۱) J و G - ۳۵۰ تومان و ۱۲۰۰ کیلوگرم - ۳۵۰ تومان - با ۱۵۰ تومان

افزایش قیمت

(۲) A و L - ۲۰۰ تومان و ۶۰۰ کیلوگرم - ۵۰ تومان - با ۱۵۰ تومان افزایش قیمت

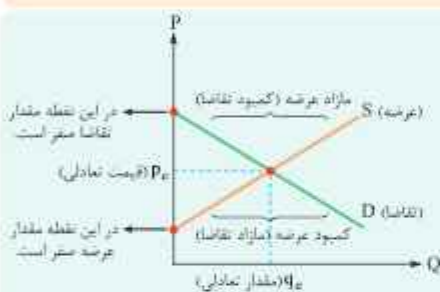
(۳) B و M - ۲۰۰ تومان و ۶۰۰ کیلوگرم - ۳۵۰ تومان - با ۱۰۰ تومان کاهش قیمت

(۴) K و H - ۳۵۰ تومان و ۱۲۰۰ کیلوگرم - ۵۰ تومان - با ۱۰۰ تومان کاهش قیمت

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۵

کوتاه Box

در این نقطه مقدار عرضه و تقاضا با هم برابر است و معمولاً کل درآمد تولیدکننده در این نقطه حداکثر است.

در یک قیمت مشخص و ثابت، در بازار ممکن است یکی از سه وضعیت زیر حاکم باشد:

اگر مقدار کالایی که تولیدکنندگان عرضه کرده‌اند، دقیقاً برابر با مقدار کالایی باشد که مصرف‌کنندگان تقاضا می‌کنند، بازار در وضعیت تعادلی قرار دارد، یعنی:

(۱) تمام کالاهای تولیدشده به فروش خواهد رفت و تولیدکنندگان به حداکثر رضایت ممکن دست خواهند یافت، یعنی چیزی توی انبارشون نمی‌مونه که مشتری نداشته باشه و فلک بپوره!

(۲) همه تقاضاکنندگان می‌توانند کالای مورد نیاز خود را خریداری کنند، یعنی لازم نیست آنکی هول بشین، چون کالا به اندازه کافی هست!

قیمت تعادلی: به سطحی از قیمت کالا که در آن، مقدار عرضه و تقاضا با هم برابر است، «قیمت تعادلی» می‌گویند. بازار با این قیمت به تعادل و ثبات می‌رسد و در آن، کمبود یا مازاد مشاهده نمی‌شود.

مقدار تعادلی: به مقدار عرضه و تقاضا در قیمت تعادلی، «مقدار تعادلی» گفته می‌شود.

وضعیت تعادلی = برابری مقدار عرضه و تقاضا

در قیمت بالاتر از قیمت تعادلی، تولیدکنندگان بیشتر از مقدار تقاضای مصرف‌کنندگان کالا تولید می‌کنند که در این حالت موفق به فروش مقدار اضافی نخواهند شد. چون برای مقدار اضافی تولیدشده، تقاضایی به دلیل گران بودن کالا، وجود ندارد! اصطلاحاً می‌گوییم: در بازار، مازاد عرضه (یا کمبود تقاضا) وجود دارد، **نقطه** برخی تولیدکنندگان برای کالای تولیدی خود خریدار پیدا نمی‌کنند، چون مردم به علت گران بودن، تقاضای کم‌تری نسبت به آن کالا دارند.

مازاد عرضه = کمبود تقاضا

به علت پایین بودن قیمت یک کالا، تقاضا برای آن زیاد می‌شود و چون مصرف‌کنندگان می‌خواهند بیشتر از مقداری که تولیدکنندگان عرضه کرده‌اند، کالا خریداری کنند، دچار مشکل خواهند شد؛ یعنی همه مصرف‌کنندگان نمی‌توانند کالای مورد نظر خود را بخرند، چون به اندازه همه اونا کالا تولید نشده! **نقطه** برخی تولیدکننده تا این سطح قیمت به دلیل سود کم، تمایلی به تولید ندارند. اصطلاحاً می‌گوییم: در بازار، کمبود عرضه (مازاد تقاضا) وجود دارد، **نقطه** برخی مصرف‌کنندگان موفق به خرید کالای مورد نظر خود نمی‌شوند.

کمبود عرضه = مازاد تقاضا

- مازاد عرضه یا کمبود تقاضا در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی اتفاق می افتد؛ بنابراین نقاط M و L بر روی نمودار عرضه، بیانگر مازاد عرضه و نقاط A ، B و C بر روی نمودار تقاضا، بیانگر کمبود تقاضا هستند.
- نقطه برخورد نمودار عرضه و تقاضا، نقطه تعادل نام دارد؛ زیرا در این نقطه مقدار عرضه و تقاضا برابر است و در این نقطه، تمام تولیدکنندگان موفق به فروش کالای خود و تمام تقاضاکنندگان موفق به خرید کالای مورد نیاز خود می شوند. این نقطه در این نمودار برابر با قیمت ۳۰۰ تومان و مقدار ۶۰۰ کیلوگرم است.
- در سطح قیمت ۳۵۰ تومان به دلیل بالا بودن قیمت، مقدار تقاضای تقاضاکنندگان از این کالا به صفر می رسد.
- قیمت در نقطه B برابر با ۳۰۰ تومان است. در حالی که قیمت تعادلی برابر با ۳۰۰ تومان است؛ بنابراین برای رسیدن به وضعیت تعادل، قیمت باید ۱۰۰ تومان کاهش پیدا کند.

کدام گزینه به ترتیب جاهای خالی را به درستی تکمیل می‌کند؟

الف) گوشت سفید یک کالای است، با افزایش ۵۰ درصدی حقوق کارگران، میزان تقاضا برای خرید گوشت سفید می‌یابد.

ب) در برخی موارد مانند ممکن است حتی بدون تغییر قیمت، مقدار تقاضای آن‌ها زیاده‌تر شود.

ج) با کاهش درآمد افراد، تقاضا برای پوشاک دست دوم می‌یابد و پوشاک دست دوم مثالی برای کالای است.

د) افزایش قیمت کرایه تاکسی‌های اینترنتی و گوشی موبایل می‌تواند باعث تقاضای حمل‌ونقل عمومی (مترو و اتوبوس) و تقاضای هندزفری شود.

۱) الف) معمولی - افزایش ب) کالاهایی که مد می‌شوند ج) افزایش - پست د) افزایش - کاهش

۲) الف) پست - کاهش ب) کالاهای پست ج) کاهش - معمولی د) کاهش - افزایش

۳) الف) معمولی - افزایش ب) کالاهایی که مد می‌شوند ج) کاهش - معمولی د) کاهش - افزایش

۴) الف) پست - کاهش ب) کالاهای پست ج) افزایش - پست د) افزایش - کاهش

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت درس ۵

الف) گوشت سفید یک کالای ترمال است، با افزایش ۵۰ درصدی حقوق کارگران، میزان تقاضا برای خرید گوشت سفید «افزایش» می‌یابد. با فرض ثابت بودن قیمت کالا، تقاضا برای کالای معمولی به صورت مثبت با درآمد ارتباط دارد. افزایش در درآمد سبب افزایش در مقدار تقاضای کالای معمولی در هر قیمت می‌شود و با کاهش درآمد، تقاضا برای آن کم می‌شود.

ب) در برخی موارد مانند «کالاهایی که مد می‌شوند» ممکن است حتی بدون تغییر قیمت، مقدار تقاضای آن‌ها زیاده‌تر شود.

ج) با کاهش درآمد، تقاضا برای پوشاک دست دوم «افزایش» می‌یابد و پوشاک دست دوم مثالی برای کالای «پست» است.

کالای پست، به کالایی گفته می‌شود که با افزایش درآمد، تقاضا برای آن کاهش می‌یابد. (علت کاهش تقاضا این است که مصرف‌کنندگان با افزایش درآمدشان به جای مصرف آن کالا روی به مصرف کالاهایی می‌آورند که کیفیت بالاتری داشته باشند.) با فرض ثابت بودن قیمت کالا، تقاضا برای کالای پست به صورت معکوس با درآمد ارتباط دارد. افزایش در درآمد سبب کاهش در مقدار تقاضای کالای پست در هر قیمت می‌شود.

د) افزایش قیمت کرایه تاکسی‌های اینترنتی و گوشی موبایل می‌تواند باعث «افزایش» تقاضای حمل‌ونقل عمومی (مترو و اتوبوس) و «کاهش» تقاضای هندزفری شود.

کالاهای جانشین، کالاهایی هستند که در استفاده یا مصرف جایگزین یکدیگر می‌شوند. زمانی برای کالایی، کالای جانشین داریم که در عدم حضور کالای اول، بتوانیم از کالای دوم استفاده کنیم. در این زمانی که قیمت یک کالا افزایش می‌یابد، تقاضا برای آن کاهش و تقاضا برای کالای جانشین افزایش می‌یابد. برعکس زمانی که قیمت یک کالا کاهش می‌یابد، تقاضا برای آن افزایش و تقاضا برای کالای جانشین کاهش می‌یابد. کالاهای جانشین مانند تاکسی‌های اینترنتی و حمل‌ونقل عمومی؛ گوشت سفید و قرمز کالاهای مکمل؛ کالاهایی هستند که به صورت تکمیلی و با هم مصرف می‌شوند. مثل: گوشی موبایل و هندزفری؛ قند و چای. افزایش قیمت یکی از کالاهای مکمل باعث کاهش در میزان تقاضا برای کالای دیگر خواهد شد و برعکس. به عنوان مثال افزایش قیمت گوشی موبایل باعث کاهش تقاضا برای هندزفری خواهد شد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

نکته

نکته

به ترتیب هر یک از موارد زیر به کدام یک از انواع بازار اشاره دارند؟

(الف) مواد شوینده

(ب) نقاشی‌های محمود فرشچیان

(ج) شرکت توانیر

(د) دعوت اداره کل راه و شهرسازی استان، از شرکت‌های پیمانکاری متخصص برای اجرای پروژه احداث بزرگراه جدید

(ه) شرکت پخش و پالایش فراورده‌های نفتی

(۱) رقابتی - مزایده - انحصارگر در خرید - مناقصه - انحصارگر در خرید

(۲) رقابتی - مزایده - انحصارگر در فروش - مناقصه - انحصارگر در خرید و فروش

(۳) مناقصه - مناقصه - انحصارگر در خرید و فروش - مزایده - انحصارگر در فروش

(۴) رقابتی - مناقصه - انحصارگر در فروش - مزایده - انحصارگر در خرید

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۵

درس Box ۵

نوع بازار	تعریف	مثال
رقابتی	- تعداد فروشندگان و خریداران بسیار زیاد است. - حضور و رفتار هر یک از عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان - نسبت به کل بازار بسیار کوچک است. - هیچ‌یک از طرفین به تنهایی در شکل‌گیری قیمت - تأثیرگذار و به عبارت دیگر «قیمت‌گذار» نیستند.	بازار محصولاتی چون ماکارونی
انحصاری	- گاه به دلایل (طبیعی - اقتصادی - قانونی یا غیرقانونی) - تعداد فروشندگان یا خریداران به یک یا چند نفر محدود است. - تولیدکننده یا فروشنده مشخص به فرد = انحصارگر در فروش - خریدار یا تقاضاکننده منحصر به فرد = انحصارگر در خرید - انحصارگر قیمت‌گذار است و خریداران قیمت‌پذیر	در کشور ما شرکت توانیر (به دلیل طبیعی) و شرکت‌های خودرویی (به دلایل قانونی) انحصارگر در فروش کالای خود به شمار می‌روند. شرکت پخش و پالایش فراورده‌های نفتی، از یک سو تنها خریدار و از سوی دیگر تنها فروشنده محصولات نفتی است.
مزایده	مزایده فرایندی است که در آن کالا یا خدمات به بالاترین پیشنهاددهنده فروخته می‌شود.	فروشندگان آثار هنری در نمایشگاه‌ها و حراجی‌ها، مزایده برگزار می‌کنند.
حراجی‌ها	مناقصه عبارت است از روشی برای خرید کالا یا خدمات که	خریداران عمده کالاهای و خدمات (مثل خریدهای دولتی)، مناقصه برگزار می‌کنند.
مناقصه	تمامی پیشنهادها در یک زمان و مکان مشخص بررسی شده و پایین‌ترین قیمت قبول می‌گردد.	

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(الف) مواد شوینده ← بازار رقابتی

مواد شوینده از جمله کالاهایی است که تعداد زیادی تولیدکننده و فروشنده دارد، هیچ فروشنده‌ای به تنهایی نمی‌تواند قیمت بازار را تعیین کند.

(ب) نقاشی‌های محمود فرشچیان ← مزایده

آثار هنری منحصر به فرد، مثل نقاشی‌های محمود فرشچیان، در حراجی‌ها و از طریق مزایده فروخته می‌شوند. خریداران قیمت پیشنهاد می‌دهند و اثر به بالاترین پیشنهاد فروخته می‌شود.

ج) شرکت توانیر ← انحصارگر در فروش

شرکت توانیر توزیع برق را در کشور در اختیار دارد. این یک مثال از انحصار طبیعی است. چراکه شرکت توانیر تنها فروشنده خدمات برق محسوب می‌شود.

د) دعوت اداره کل راه و شهرسازی استان، از شرکت‌های پیمانکاری متخصص برای اجرای پروژه احداث بزرگراه جدید ← مناقصه
این نوع خریدها توسط نهادهای دولتی و به صورت دعوت از فروشندگان مختلف انجام می‌شود. فرایند، مطابق با تعریف مناقصه است: انتخاب فروشنده‌ای با مناسب‌ترین شرایط.

ه) شرکت پخش و پالایش فراورده‌های نفتی ← انحصارگر در خرید و فروش

این شرکت، طبق متن کتاب، تنها خریدار و تنها فروشنده فراورده‌های نفتی در کشور است. بنابراین در هر دو سمت بازار، نقش انحصارگر دارد.

پایه یازدهم

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی
زبان و ادبیات فارسی	علی شجاع - بهنام کیانی شاهوندی - یعقوب کیانی - حسینعلی موسی زاده
علوم اجتماعی	کاظم دابری - محمدابراهیم مازنی
روانشناسی	مهدی جاهدی - امیرحسین حبیبزاده - نگار کاتبی - علی رضائی
زبان عربی	آریا ذوقی - کیارش پورمهدی - زهرا فرزانه - موسی کاظم غلامی - خالد مشیرنانهی
تاریخ	حبیبه محبی
جغرافیا	سعید بهروزی فر - علیرضا حسن طهرانی - الهام میرزایی
فلسفه (۱)	علی اکبر آخوندی

نام درس	مستول درس	گزینشگر	مؤلف پایه نامه	کارشناسان علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	میثم حصارکی	منصور زککش اصفهانی عباس حسینی مریم نظری
زبان و ادبیات فارسی	بهنام کیانی شاهوندی	بهنام کیانی شاهوندی	بهنام کیانی شاهوندی	ظاهره موسی زاده	امیرمحمد شهباز محمدحسین صادق پور مریم غبیدی مژده میرزایی
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	سید هانی رکن الدینی	علی سلوکی سعید ستوده مهر حبیبه محبی
روانشناسی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	مهدی پارچه باف	مهدی جاهدی محمدرضا حیاتی سحر سالیانی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی	شاهو مرادیان	سعیه جغتایی محمد مهدی خادم	مریم آقاییاری پروانه حسینی فرد سغانه ریحانی محمد مهدی هسگر آبادی
تاریخ	حبیبه محبی	حبیبه محبی	حبیبه محبی	علی آقاجانپور	سعید بهروزی فر کیان کیانی دوست واقع بهروز یحیی
جغرافیا	علیرضا حسن طهرانی	علیرضا حسن طهرانی	علیرضا حسن طهرانی	حبیبه محبی	سعید بهروزی فر حبیبه محبی بهروز یحیی
فلسفه (۱)	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی آقاجانپور	محمد آقاصالح علی سلوکی سحر محمدزاده سالیانی

مدیرتالیف آزمون: دکتر فاطمه آقاجانپور

ریاضی و آمار یازدهم

۸۱

اگر یک گزاره به تعداد گزاره‌هایمان اضافه کنیم، تعداد سطرهای جدول نسبت به حالت اول، ۱۶ تا بیشتر می‌شود. تعداد گزاره‌های اولیه کدام است؟

۶ (۴)

۵ (۳)

۴ (۲)

۳ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت، فصل ۱ - درس ۱

گام اول:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در حالت اول n گزاره و 2^n سطر در جدول ارزش گذاری گزاره‌هایمان داریم.

در حالتی که تعداد گزاره‌ها $n+1$ شود، تعداد سطرهای جدول 2^{n+1} می‌شود.

گام دوم: طبق گفته سؤال از 2^{n+1} تا 2^n تا بیشتر است، پس:

$$2^{n+1} = 2^n + 16 \Rightarrow 2^n \times 2 - 2^n = 16$$

$$\xrightarrow{\text{فاکتورگیری از } 2^n} 2^n(2-1) = 16 \Rightarrow 2^n = 2^4 \Rightarrow n = 4$$

۸۲ اگر گزاره‌های $p \vee -q$ و $q \Rightarrow r$ نادرست باشند، کدام گزاره درست است؟

(۲) $\sim p \wedge q \wedge r$

(۱) $p \wedge q \wedge r$

(۴) $p \wedge q \wedge \sim r$

(۳) $\sim p \wedge q \wedge \sim r$

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

گام اول: ارزش یک گزاره فصلی وقتی نادرست است که تک‌تک گزاره‌ها نادرست باشند. پس:

$p \vee -q \equiv F \rightarrow p \equiv F, q \equiv T$

گام دوم: ارزش یک گزاره شرطی وقتی نادرست است که مقدم درست و تالی نادرست باشد. پس:

$q \Rightarrow r \equiv F \rightarrow q \equiv T, r \equiv F$

گام سوم: بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): $p \wedge q \wedge r \equiv F \wedge T \wedge F \equiv F$

گزینه (۲): $\sim p \wedge q \wedge r \equiv T \wedge T \wedge F \equiv F$

گزینه (۳): $\sim p \wedge q \wedge \sim r \equiv T \wedge T \wedge T \equiv T$

گزینه (۴): $p \wedge q \wedge \sim r \equiv F \wedge T \wedge T \equiv F$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

اگر p گزاره‌ای درست، q نادرست و r دلخواه باشد، ارزش کدام گزینه با ارزش r یکسان است؟

$$(p \Rightarrow q) \vee r \quad (۲)$$

$$(p \Leftrightarrow q) \Rightarrow r \quad (۱)$$

$$(q \Leftrightarrow r) \Leftrightarrow p \quad (۴)$$

$$(r \vee q) \Rightarrow p \quad (۳)$$

پاسخ: گزینه ۲

تربیت، فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓ به بررسی گزینه‌ها می‌پردازیم:

$$(۱) \text{ گزینه: } (p \Leftrightarrow q) \Rightarrow r \equiv \underbrace{(T \Leftrightarrow F)}_F \Rightarrow r \equiv F \Rightarrow r \equiv T$$

$$(۲) \text{ گزینه: } (p \Rightarrow q) \vee r \equiv \underbrace{(T \Rightarrow F)}_F \vee r \equiv F \vee r \equiv r$$

$$(۳) \text{ گزینه: } (r \vee q) \Rightarrow p \equiv \underbrace{(r \vee F)}_r \Rightarrow T \equiv r \Rightarrow T \stackrel{\text{تبدیل شرطی به فصلی}}{=} \neg r \vee T \equiv T$$

$$(۱) p \Leftrightarrow T \equiv p$$

$$(۲) p \Leftrightarrow F \equiv \neg p$$

$$(۴) \text{ گزینه: } (q \Leftrightarrow r) \Leftrightarrow p \equiv \underbrace{(F \Leftrightarrow r)}_{\neg r} \Leftrightarrow T \equiv \neg r$$

فقط گزاره گزینه (۲) با r هم‌ارزش شد.

نکته

مترادف $p \Rightarrow (q \wedge r)$ با کدام مترادف هم‌ارز است؟

(۲) $(q \vee r) \Rightarrow \sim p$

(۱) $(\sim q \vee r) \Rightarrow p$

(۴) $(\sim q \vee r) \Rightarrow \sim p$

(۳) $(\sim q \wedge r) \Rightarrow \sim p$

پاسخ: گزینه ۴

تمرین ۱ - درج ۱

درج Box

(۱) عکس نقیض گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ به صورت $\sim q \Rightarrow \sim p$ است که با آن هم‌ارز است.

(۲) قوانین دمورگان به صورت زیراند:

• $\sim (p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$

• $\sim (p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$

گام اول: عکس نقیض گزاره شرطی را می‌نویسیم:

$p \Rightarrow (q \wedge r) \equiv \sim (q \wedge r) \Rightarrow \sim p$

گام دوم: از دمورگان استفاده می‌کنیم:

$\sim (q \wedge r) \Rightarrow \sim p \equiv (\sim q \vee \sim r) \Rightarrow \sim p$
دمورگان

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزاره با گزاره $(p \Rightarrow q) \wedge (p \Rightarrow r)$ هم‌ارز است؟

۸۵

$$p \Rightarrow (q \vee r) \quad (2)$$

$$p \Rightarrow (q \wedge r) \quad (1)$$

$$(q \vee r) \Rightarrow p \quad (4)$$

$$(q \wedge r) \Rightarrow p \quad (3)$$

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

گام اول: از تبدیل شرطی به فصلی استفاده می‌کنیم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$(p \Rightarrow q) \wedge (p \Rightarrow r) \equiv (-p \vee q) \wedge (-p \vee r)$$

 گام دوم: از عکس قانون پخشی استفاده می‌کنیم. به زبان خودمانی از $(-p \vee q)$ فاکتور می‌گیریم:

$$(-p \vee q) \wedge (-p \vee r) \equiv -p \vee (q \wedge r)$$

گام سوم: تبدیل فصلی به شرطی:

$$-p \vee (q \wedge r) \equiv p \Rightarrow q \wedge r$$

کدام گزاره با گزاره $[p \wedge (p \vee q)] \Leftrightarrow [p \Rightarrow (-p \wedge r)]$ هم‌ارز است؟

$\sim p$ (۲)

p (۱)

$\sim r \wedge r$ (۴)

$\sim q \vee q$ (۳)

پاسخ: گزینه (۴)

تبریف، فصل ۱ - درس ۱

نکته

گزاره دوشروطی $p \Leftrightarrow q$ زمانی درست است که ارزش هر دو گزاره p و q یکسان باشد، یعنی هر دو درست یا هر دو نادرست باشند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: ارزش گزاره‌های دوطرفی $\Leftrightarrow$ داده شده را به دست می‌آوریم:

سمت چپ (قانون جذب): $p \wedge (p \vee q) \equiv p$

سمت راست (شرطی به فصلی و جذب): $p \Rightarrow (-p \wedge r) \equiv p \vee (-p \wedge r) \equiv -p$

گام دوم: با گزاره $p \Leftrightarrow -p$ روبه‌رو هستیم. چون ارزش گزاره‌های p و $-p$ متفاوت است، پس گزاره دوشروطی به‌دست‌آمده، نادرست است.

گام سوم: در بین گزینه‌ها باید دنبال گزاره‌ای با ارزش نادرست باشیم. از آن‌جا که می‌دانیم ترکیب عطفی هر گزاره یا نقیض خودش، گزاره‌ای نادرست است $(r \wedge -r)$ ، پس گزینه (۴) یا گزاره صورت سؤال هم‌ارز است.

جمله «تفاضل مربع a برابر عددی از a واحد بیشتر از آن عدد، برابر با ۲ است.» معادل با کدام گزینه است؟ **۸۷**

$$ax^2 - x + 2 - a = 0 \quad (2)$$

$$a^2x^2 - x - a - 2 = 0 \quad (1)$$

$$ax^2 - x - a - 2 = 0 \quad (4)$$

$$a^2x^2 - x + 2 - a = 0 \quad (3)$$

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: عدد مورد نظر را x در نظر گرفته و از انتها به ابتدا جمله را به زبان ریاضی می‌نویسیم:

تفاضل مربع a برابر عددی از a واحد بیشتر از آن عدد، برابر با ۲ است.

$$\underbrace{\quad\quad\quad}_{a+x} \quad \underbrace{\quad\quad\quad}_{ax} \quad \underbrace{\quad\quad\quad}_{(ax)^2}$$

گام دوم: تفاضل A از B ، یعنی $B - A$ ، پس جمله بالا به زبان ریاضی به شکل زیر می‌شود:

$$a + x - (ax)^2 = 2 \Rightarrow a + x - a^2x^2 = 2 \xrightarrow{\text{همه جملات را به راست می‌بریم}} a^2x^2 - x + 2 - a = 0$$

میزان $(p \Rightarrow -q) \wedge p \Rightarrow -q$ با کدام میزان هم‌ارز است؟

$p \wedge q$ (۴)

(۳) میزان درست

q (۲)

p (۱)

پاسخ: گزینه ۳

تذکره: فصل ۱ - درس ۱

$$[(p \Rightarrow q) \wedge p] \Rightarrow q$$

گام اول: قلم ریاضی استدلال قیاس استثنایی به شکل مقابل است:

$$[(p \Rightarrow -q) \wedge p] \Rightarrow -q$$

گام دوم: جای q قرار می‌دهیم $-q$:

گام سوم: چون ارزش قیاس استثنایی همواره درست است، پس ارزش این میزان هم درست است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نقیض گزاره $r \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$ کدام است؟

$$r \Leftrightarrow (\sim p \vee q) \quad (2)$$

$$r \Leftrightarrow (p \wedge \sim q) \quad (1)$$

$$(p \Leftrightarrow r) \Rightarrow q \quad (4)$$

$$(\sim q \Rightarrow p) \Leftrightarrow \sim r \quad (3)$$

پاسخ: گزینه ۱

تمرینت، فصل ۱ - درس ۱

نکته

برای گزاره دوطرفی $A \Leftrightarrow B$ ، نقیض این گزاره به صورت زیر است:

$$\neg (A \Leftrightarrow B) \equiv (\neg A \Leftrightarrow B) \equiv (A \Leftrightarrow \neg B)$$

یعنی اگر فقط یکی از دو طرف گزاره دوطرفی را نقیض کنیم، کل گزاره، نقیض می‌شود.

گام اول: با اعمال نقیض روی سمت چپ گزاره دوطرفی، خواهیم داشت:

$$\neg (p \Rightarrow q) \Leftrightarrow r$$

گام دوم: حالا گزاره شرطی را به فعلی تبدیل می‌کنیم:

$$\neg (\neg p \vee q) \Leftrightarrow r$$

گام سوم: از دموگن استفاده می‌کنیم:

$$(p \wedge \neg q) \Leftrightarrow r$$

گام چهارم: حالا از جابه‌جایی:

$$r \Leftrightarrow (p \wedge \neg q)$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

دانش‌آموزی برای حل معادله $\frac{x+6}{x^2-2x} = \frac{16}{x^2-4}$ ، مراحل زیر را رفته است، ایراد کار او در کدام مرحله است؟

اول) $\frac{x+6}{x(x-2)} = \frac{16}{(x-2)(x+2)}$

دوم) $\frac{x+6}{x} = \frac{16}{x+2}$

سوم) $(x+6)(x+2) = 16x$

چهارم) $x^2 + 8x + 12 = 16x$

پنجم) $x^2 - 8x + 12 = 0$

ششم) $(x-2)(x-6) = 0$

هفتم) $\begin{cases} x = 2 \text{ ق ق} \\ x = 6 \text{ ق ق} \end{cases}$

هفتم (۶)

چهارم (۳)

دوم (۲)

اول (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت، فصل ۱ - درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: در مرحله اول، مخرج کسر سمت چپ یا فاکتورگیری و مخرج سمت راست را با اتحاد مزدوج به درستی تجزیه شده‌اند.
گام دوم: در مرحله دوم، عامل‌های $x-2$ از مخرج‌ها ساده شده‌اند، چون از مخرج ساده شده، هیچ مشکلی ندارد.
گام سوم:

در مرحله سوم، به درستی طرفین وسطین شده است.

در مرحله چهارم و پنجم، ساده‌سازی‌ها درست انجام شده است.

گام چهارم: در مرحله ششم، عبارت درجه دو با اتحاد جمله مشترک تجزیه شده است.

گام پنجم: در مرحله هفتم، ریشه‌ها به درستی محاسبه شده‌اند، ولی $x = 2$ جواب قابل قبولی نیست، چون مخرج کسرهای معادله اولیه را صفر می‌کنند و ایراد کار در همین مرحله است.

تلاشی در مسیر موفقیت

علوم و فنون ادبی یازدهم

۹۱

هر یک از عبارات زیر، به ترتیب معروف کدام یک از شاعران و نویسندگان است؟

- در کتاب «لمعات» خود سیر و سلوک عارفانه را در قالب نظم و نثر بیان کرده است.
- اثر معروفش «المعجم فی معاییر اشعار العجم» از نخستین و مهم‌ترین آثار در علم عروض، قافیه و بدیع است.
- شاعر عصر سربداران، مودی دهقان پیشه بود که شاعری خود را در سرودن قطعات اخلاقی آشکار کرد.

(۱) خواجوی کرمانی - شمس قیس رازی - سلمان ساوجی

(۲) فخرالدین عراقی - عظاملک جوینی - سلمان ساوجی

(۳) فخرالدین عراقی - شمس قیس رازی - ابن یمین

(۴) خواجوی کرمانی - عظاملک جوینی - ابن یمین

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

«لمعات» اثر فخرالدین عراقی است (رد گزینه‌های (۱) و (۴)). «المعجم» اثر معروف شمس قیس رازی است (رد گزینه‌های (۳) و (۴)). و ابن یمین در سرودن قطعات اخلاقی معروف است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(سوال ۲۷ کنکور انسانی ۱۴۰۲ (هارج از کشور))

هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب، مربوط به کدام شاعر است؟

- در طنز و هزل و هجو چیره‌دست بود و در اشعارش اندیشه‌های نوگرایانه وجود داشت.
- تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی او در پراکنجستن مردم و آزادی‌خواهی نقش مهمی داشت.
- وی تحت تأثیر شاعران گذشته به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود.
- شاعر، روزنامه‌نگار، نمایش‌نامه‌نویس و نظریه‌پرداز دروه مشروطه بود.

(۱) ایرج میرزا - عارف قزوینی - فرخی یزدی - میرزاده عشقی

(۲) نسیم شمال - عارف قزوینی - ملک‌الشعراى بهار - میرزاده عشقی

(۳) ایرج میرزا - سید اشرف‌الدین گیلانی - فرخی یزدی - ملک‌الشعراى بهار

(۴) سید اشرف‌الدین گیلانی - میرزاده عشقی - فرخی یزدی - ملک‌الشعراى بهار

کدام عبارت در مورد جامی «کاملاً» درست است؟ ۹۲

- (۱) معروف‌ترین شاعر قرن نهم است و بهارستان را به تقلید از بوستان سعدی سرود.
- (۲) جامی کتاب نفحات‌الانس خود را به شیوه تذکرة‌الاولیای عطار نوشته است.
- (۳) جامی مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که مرصاد‌العباد یکی از آنهاست.
- (۴) موضوع کتاب نفحات‌الانس، ذکر احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی است.

پاسخ: گزینه ۲

تذکره‌یشت، درسی ۱

درس Box

جامی: معروف‌ترین شاعر قرن نهم است. کتاب بهارستان را به تقلید از «گلستان سعدی» نوشت و در کتاب نفحات‌الانس خود نیز شیوه «تذکرة‌الاولیای عطار» را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان به کار برد. او هم‌چنین مثنوی‌هایی به پیروی از «نظامی» سرود که «تحفة‌الاحرار» یکی از آنهاست.

گفت به معشوق صمیمی در دمشق	کای شده مستغرق در یای عشق
عشق چه و مرتبه عشق چیست؟	عاشق و معشوق در این پرده کیست؟
عاشق یگانه‌نگ و حقیقت‌شناس	گفت که ای مجنون امید و هراس
نیست به جز عشق در این پرده کس	اول و آخر همه عشق است و پس

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): جامی، کتاب بهارستان را به تقلید از «گلستان سعدی» نوشت.

گزینه (۳): او مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که تحفة‌الاحرار یکی از آنهاست.

گزینه (۴): موضوع کتاب نفحات‌الانس بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان است.

۹۳ از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) در عهد بازماندگان تیمور، علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب و تاریخ‌نویسی نیز ادامه یافت.
- ۲) پس از تیمور، شاهرخ شهر هرات را مرکز فرمانروایی خود قرار داد و از هنرمندان خوش‌نویس، نقاش و شاعر حمایت کرد.
- ۳) در زمان بایسنقر میرزا، هنرمندان، قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند.
- ۴) در عهد بازماندگان تیمور، ادبیات رونقی تازه و بنیادی گرفت و کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً نوآورانه و عمیق بود.

پاسخ: گزینه ۴

تذکره میشت، درسی ۱

در عهد جانشینان تیمور، ادبیات رونقی تازه گرفت؛ هر چند این رونق بنیادی نبود و کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً سطحی و ادبیات این دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری بود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در کدام ابیات، هر دو نوع تشبیه فشرده و گسترده به کار رفته است؟

الف) ای ترک لاله‌رخ بده آن لاله‌گون شراب	تابان ز جام چون رخ لعل از قصب نقاب
ب) از دل بیدار و اشک آتشین و آه محرم	دستگاه زندگی چون شمع خاموشم تهی است
ج) تیزه چون مارش از بر چرخ سایید نیش او	ماه‌ی گردون به دندان مزه دندان آورد
د) صبح چون زلف شب براندازد	مورغ صبح از طرب پر اندازد
ه) ساده لوحی فارغ از رد و قبولم کرده است	زشت و زیبا در دل آینه‌وار من یکی است
(۱) «الف»، «د»، «ه»	(۲) «ج»، «د»، «ه»
(۳) «الف»، «ب»، «ج»	(۴) «ب»، «ج»، «د»

پاسخ: گزینه ۲

تربیت: درس ۳

انواع تشبیه:

تشبیه گسترده: به تشبیهاتی که دست‌کم سه رکن تشبیه در آن‌ها آمده باشد، «تشبیه گسترده» می‌گویند.

مثال

چو غنچه گهرت بسته بودی دهن دریده ندیدی چو گل پیرهن

تشبیه فشرده: وقتی تنها دو رکن مشبّه و مشبّه‌به آمده باشد، به آن «تشبیه فشرده» می‌گویند. تشبیه فشرده بر دو گونه است:

الف) تشبیه فشرده اسنادی:

هرگاه تشبیه در قالب یک جمله اسنادی (مشبّه + مشبّه‌به + فعل اسنادی) آمده باشد، به آن تشبیه فشرده اسنادی می‌گویند، مانند تشبیهات مشخص‌شده در بیت زیر:

زلف او دام است و خالیش دانه آن داف و من از برای دانه‌ای افتاده‌ام در دام دوست

ب) تشبیه فشرده اضافی (اضافه تشبیهی):

هرگاه تشبیه در قالب یک ترکیب اضافی (اسم + + اسم) آمده باشد، به آن تشبیه فشرده اضافی یا اضافه تشبیهی می‌گویند، مانند تشبیهات مشخص‌شده در عبارت زیر:

درختان را به خلعت نوری قیای سبز ورق در برگرفته و اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاد.

علاوه بر تشبیهات یادشده، لازم است سه نوع تشبیه دیگر را بشناسیم:

(۱) تشبیه درون‌واژه‌ای:

نوعی تشبیه فشرده است که مشبّه و مشبّه‌به آن، در یک واژه مرکب می‌آیند.

مثال

کمان‌ابرو: کسی که ابروانی چون کمان دارد. ماه‌رو: کسی که رویی چون ماه دارد.

(۲) تشبیه نهفته:

گاهی با ساختارهای شناخته‌شده تشبیه، رویه‌رو نیستیم، اما منظور شاعر تشبیه بوده است و ما می‌توانیم «مشبّه» و «مشبّه‌به» را بیابیم:

اکنون نه مرا کشتی از آن ابرو و مژگان دیری است که من کشته آن تیر و کمانم

در این بیت، «ابرو» به «کمان» و «مژگان» به «تیر» تشبیه شده است.

۳ تشبیه تفضیلی (مربّج):

نوعی تشبیه نهفته است که شاعر با مقایسه «مشیّه» و «مشیّه» مشبه را برتر از مشبّه می‌داند در چنین تشبیهاتی معمولاً شاعر معشوق و اعضای او را با پدیده‌های طبیعت مقایسه می‌کند و از آن‌ها برتر می‌داند در بیت زیر، «رخ یار» به «برگ گل» و «قد او» به «سرو» تشبیه شده و از آن‌ها برتر دانسته شده است:

رخ برافروز که فارغ کنی از برگ گلیم / قد برافراز که از سرو کنی آزادم

بررسی تشبیهات ابیات:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) لاله رخ: تشبیه فشرده (درون‌واژه‌ای) / لاله گون شراب: تشبیه ممتد / جام چون رخ: تشبیه ممتد

ب) اشک آتشین: تشبیه فشرده / دستگاه زندگی چون شمع: تشبیه ممتد

ج) نیزه چون مارش: تشبیه ممتد / ماهی گردون: تشبیه فشرده اضافی

د) زلف شب: تشبیه فشرده اضافی / مرغ صبح: تشبیه فشرده اضافی

ه) دل آینه‌وار: تشبیه ممتد

در کدام ابیات تشبیه فشرده غیراضافی دیده می‌شود؟

که بینم در کمینگاه نظر صد ناوگاندازت
تو یار غمگساری، تو حور دلربایی
بودی اگر به خوان طرب دسترس مرا
سرکشان را خاک قصرش کیعیاست
وان نیل مکرمت که شنیدی سراب شد

الف) نمی‌دانم که باز ای ابر رحمت بر که می‌باری
ب) تو سرو جویباری، تو لاله بهاری
ج) وحشی نمی‌زدم چو مگس دست غم به سر
د) خسروان را آب حوضش زمزم است
ه) آن عصر مملکت که تو دیدی خراب شد

(۲) «ب»، «د»، «ه»

(۱) «الف»، «د»، «ه»

(۴) «ب»، «ج»، «ه»

(۳) «الف»، «ب»، «ج»

پاسخ: گزینه ۲

تربیت: درس ۳

باید دنبال تشبیه استادی بگردید

Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی تشبیهات ابیات:

الف) ابر رحمت: تشبیه فشرده اضافی / کمینگاه نظر: تشبیه فشرده اضافی

ب) تو سرو جویباری: تشبیه فشرده غیراضافی / تو لاله بهاری: تشبیه فشرده غیراضافی / تو حور دلربایی: تشبیه فشرده غیراضافی

ج) چو مگس: تشبیه گسترده / خوان طرب: تشبیه فشرده اضافی

د) آب حوضش زمزم است: تشبیه فشرده غیراضافی / خاک قصرش کیعیاست: تشبیه فشرده غیراضافی

ه) نیل مکرمت سراب شد: تشبیه فشرده غیراضافی / نیل مکرمت: تشبیه فشرده اضافی

کدام بیت «فاقد» ادات تشبیه است و تعداد تشبیهات بیشتری دارد؟

- (۱) وحشی از دریای رحمت گزر دهندت رشحه‌ای گام بر روی هوا آسان زنی همچون حباب
 (۲) در آه ما نهفته خزان و بهار حسن تأثیرهاست با نفس محرم و سرد ما
 (۳) از تیغ بی‌ملاحظه آه ما بترس اولی‌ست این‌که کس نشود هم‌نبرد ما
 (۴) تا زد به نام من غم او قرعه جشون شد پاره پاره قرعه صفت استخوان مرا

پاسخ: گزینه ۲

تجزیه و تحلیل درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در بیت گزینه (۲) دو تشبیه «خزان حسن» و «بهار حسن» به کار رفته است که هر دو از نوع اضافه تشبیهی هستند و ادات تشبیه در آن‌ها حذف است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): دو تشبیه دارد: دریای رحمت (اضافه تشبیهی) و همچون حباب (همچون: ادات تشبیه)

گزینه (۳): یک تشبیه دارد: تیغ آه (اضافه تشبیهی) ادات تشبیه ندارد.

گزینه (۴): یک تشبیه گسترده دارد: استخوانم قرعه صفت پاره پاره شد. (صفت: ادات تشبیه)

ادات تشبیه: حلقه اتصال مشتبه و مشبیه است. چند نمونه: مانند، مثل، بهمان، شبیه، به رنگ، گون، وار، و ش، چون، چو، همچون و ...

نکته

۹۷ در کدام گزینه، هجای دوم مصراع اول کوتاه است؟

- (۱) اهر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را
 (۲) ای ساریان آهسته ران کارام جانم می‌رود
 (۳) غمش در نهان خانه دل نشیند
 (۴) ساقیا بده جامی زان شراب روحانی
- به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را
 وان دل که با خود داشتم یا دلتانم می‌رود
 به نازی که لیلی به محمل نشیند
 تا دمی بر آسایم زین حجاب ظلماتی

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ساقی یا (- ل -) هجای دوم ← کوتاه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «اهر آن»: هجای دوم ← بلند است.

گزینه (۲): «ای ساریان»: هجای دوم ← بلند است.

گزینه (۳): «غمش در»: هجای دوم ← بلند است.

واژه‌هایی مثل «بیای ساقیا، بیایان، خیابان، سیاست و ...» که در آن‌ها، «ی» بعد از یک صامت و قبل از یک مصوت آمده است، نکته مهمی دارند؛ «ی» در این واژه‌ها با مصوت کوتاه / ی / در نظر گرفته می‌شود: «ژو + جا + ن + یون» «پ + یا + بان» «پ + یاء + سا + قی + یاء + و + خ + یا + بان»

گول نخوری

در کدام گزینه، هجاهای تشکیل‌دهنده بیت به صورت «تا ۴ - تا ۳ - تا ۳» تقسیم‌بندی نمی‌شود؟

- (۱) یا سخن یا آمدن یا رفتت
 (۲) چه تدبیر سازم، چه درمان کنم؟
 (۳) صورتی دارد ولی جانیش نیست
 (۴) به دل گفتم ز چشمانش بهره‌یز
 شرمش از روی تو باید آفتاب
 که از غم یفرسود جان در تنم
 محرومی داری به دلپسندی بسته
 که هشیاران نیاویزند با مست

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۲

هجاهای تشکیل‌دهنده بیت گزینه (۲) به صورت (تا ۳ - تا ۳ - تا ۳) تقسیم‌بندی می‌شود:

چ تد بی	ر سا زم	چ در مان	خ گ تم
کی آ ز تم	پ قر سو	د جان در	ت تم
--U	--U	--U	-U-

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): (تا ۴ - تا ۴ - تا ۳)

یا سخن یا	آ م دن یا	رف ت ت
--U-	--U-	-U-

گزینه (۳): (تا ۴ - تا ۴ - تا ۳)

صورتی دا	زد ولی جا	نیش نیست
--U-	--U-	-U-

گزینه (۴): (تا ۴ - تا ۴ - تا ۳)

پ دل گف تم	ز چشماتش	پ پر هیز
---U	---U	--U

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در کدام گزینه، مرز پایه‌های آوایی «رکن دوم مصراع اول» بیت زیر آمده است؟

«قرب خواهی گردن از طاعت میبچجامگی خواهی سر از خدمت متاب»

(۱) هی عَر د نُر

(۲) عَر د نُر طا

(۳) خا هی عَر د

(۴) د نُر طا عَت

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۲

تقطیع هجایی و مرز پایه‌های آوایی مصراع اول بیت به شکل زیر است:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عَت م بیچ	عَر د نُر طا	قُرب خا هی
-U-	--U-	--U-

مفهوم بیت زیر با کدام بیت «تفاوت» دارد؟ ۱۰۰

- «مکن پیش دیوار، غیبت بسی
(۱) چه گفت آن سخن‌گوی پاسخ‌نیوش
(۲) لب مگشای ارچه در او نوش‌هاست
(۳) عاشقانش چو در حدیث آیند
(۴) پیش دیوار آن‌چه گویی هوش‌دار
بود گز پیشش گوش دارد کسی»
که دیوار دارد به گفتار گوش
گز پس دیوار بسی هوش‌هاست
در و دیوار، گوش بگشایند
تا نباشد در پس دیوار گوش

پاسخ: گزینه ۲

تربیت، درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم اندرزی بیت صورت سؤال و ابیات گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) «هشدار به وجود افراد خیرچین و سفارش به رعایت کردن احتیاط در سخن‌گفتن» است، اما بیت گزینه (۳) بیتی غنایی است که می‌گوید «وقتی عاشقان یار در وصف او سخن می‌گویند، حتی در و دیوار هم به آن‌ها گوش فرامی‌دهند».

معنی سایر ابیات: این‌همه در خلوت، غیبت نکن؛ شاید شخص خیرچینی سخن تو را گوش دهد و بازگو نماید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): آن سخن‌گوی پاسخ‌شنو چه خوش گفت که مراقب باشید، دیوار به گفتار شما گوش می‌دهد. (به کنایه یعنی خیرچین وجود دارد).

گزینه (۲): هر چند سخنان خوب و دلپذیری می‌گویی، چیزی نگو؛ زیرا در پس دیوار گوش‌های زیادی وجود دارد (خیرچین هست).

گزینه (۴): آن‌چه در خلوت می‌گویی مراقب باش تا فرد خیرچینی سخنان تو را نشنود و بازگو نکند.

عبارت درست درباره جهان انسانی و نادرست درباره جهان تکوینی، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) بین بخش فردی و اجتماعی آن تناسب و هماهنگی وجود دارد؛ زیرا هر عقیده و اخلاقی، فرهنگ متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند. - پدیده‌های موجود در جهان تکوینی، پیش از انسان وجود داشته‌اند و وجود آن‌ها مستقل از خواست و اراده انسان است.
- (۲) متفکران مسلمان، بخش‌های موجود در این جهان را در برابر جهان تکوینی قرار می‌دهند و از سه جهان مجزا سخن می‌گویند. - انسان در جهان تکوینی صرفاً امکان بهره‌برداری و تصرف دارد؛ زیرا نظم این جهان اعتباری و مستقل از انسان است.
- (۳) محصول زندگی انسان است و هر آنچه با اندیشه یا با عمل انسان‌ها پدید می‌آید، به این جهان تعلق دارد. - متفکران مسلمان، جهان طبیعت را به عنوان بخشی از جهان تکوینی می‌دانند و جهان تکوینی را به دو بخش طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.
- (۴) کنش‌های فردی انسان‌ها مربوط به بخش ذهنی و کنش‌های اجتماعی آن‌ها مربوط به بخش فرهنگی جهان انسانی است. - اندیشمندان مادی‌گرا این جهان را در برابر جهان طبیعت قرار می‌دهند و جهان طبیعت را نیز به دو بخش مجزا تقسیم می‌کنند.

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت: درس ۱

مقایسه جهان انسانی و جهان تکوینی:

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): درست - درست

گزینه (۲): نادرست (متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند، از نظر آنان، جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است و جهان تکوینی را هم به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند بنابراین آن‌ها از چهار جهان نام می‌برند: جهان ذهنی، جهان فرهنگی، جهان طبیعی و جهان فوق طبیعی). - نادرست (جهان تکوینی به اراده انسان وابسته نیست؛ به همین دلیل اعتباری محسوب نمی‌شود).

گزینه (۳): درست - درست

گزینه (۴): درست - نادرست (متفکران مادی‌گرا، جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند؛ بنابراین در کنار جهان طبیعت، به جهان فوق طبیعت قائل نیستند).

در ارتباط با مفهوم «فرهنگ جهانی»، موارد خواسته‌شده به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- شرط تبدیل یک فرهنگ قومی و قبیله‌ای به یک فرهنگ جهانی
- ویژگی مدینه فاسقه فارابی در صورت جهانی‌شدن
- پیامد تحقق یک فرهنگ جهانی از گونه اول

- (۱) نگاه سلطه‌جویانه نسبت به سایر اقوام و مناطق - عقاید و ارزش‌های حق و هنجارها و رفتارهای ناهمسو یا حق - تقسیم جهان به مرکز و پیرامون
- (۲) عبور از مرزهای فرهنگی و سیاسی خود - عقاید و ارزش‌های حق و هنجارها و رفتارهای ناهمسو یا حق - به ضعف و ناتوانی کشاندن دیگر فرهنگ‌ها
- (۳) عبور از مرزهای فرهنگی و سیاسی خود - هنجارها و رفتارهای حق و عقاید و ارزش‌های ناهمسو یا حق - تقسیم جهان به مرکز و پیرامون
- (۴) نگاه سلطه‌جویانه نسبت به سایر اقوام و مناطق - هنجارها و رفتارهای حق و عقاید و ارزش‌های ناهمسو یا حق - به ضعف و ناتوانی کشاندن دیگر فرهنگ‌ها

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه‌ای خاص است، از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌روند و جهانی نمی‌شوند؛ مگر این‌که نسبت به سایر اقوام و مناطق، نگاه سلطه‌جویانه داشته باشند.
- فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای آن مطابق نیازهای قطری باشد، همان فرهنگ حق است. فارابی جامعه‌ای را که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد، اما هنجارها و رفتارهای آن موافق و همسو با حق نباشد، «مدینه فاسقه» می‌نامد.
- گونه نخست فرهنگ جهانی، فرهنگی است که عقاید، ارزش‌ها یا هنجارهای آن متعلق به قوم، منطقه یا گروه خاصی است، ولی نگاهی سلطه‌جویانه دارد. چنین فرهنگی با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، جهان را به دو منطقه مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند، منطقه مرکزی، منطقه پیرامونی را به خدمت می‌گیرد.

ترتیب بوبک
تلاشی در مسیر موفقیت

هر یک از عبارات‌های زیر، نشان‌دهنده فقدان کدام یک از ویژگی‌های فرهنگ جهانی مطلوب است؟

- باور به تقدیر محتوم، تلاش و مقاومت را از بین می‌برد.
- با تقسیم نابرابر فرصت‌ها، طمع‌کاران به حقوق دیگران دست‌درازی می‌کنند.
- محدودیت مطلق یا رهایی مطلق و بی‌قیدوشرط، انسان را از مسیر کمال منحرف می‌سازد.
- بدون معیار سنجش عشق، در تشخیص نیکی از بدی دچار سردرگمی می‌شویم.

(۱) حقیقت - عقلانیت - معنویت - عدالت

(۲) مسئولیت - عدالت - معنویت - عقلانیت

(۳) حقیقت - عقلانیت - آزادی - معنویت

(۴) مسئولیت - عدالت - آزادی - حقیقت

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۲

درس Box

پایامد فقدان هر یک از ویژگی‌های فرهنگ جهانی مطلوب:

ویژگی	پیامدهای فقدان ویژگی
حقیقت	نداشتن معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف - ناتوانی در دفاع از حقانیت ارزش‌های خود
معنویت	بی‌توجهی به نیازهای ابدی و معنوی انسان‌ها - گرفتار کردن بشر به بحران‌های روحی و روانی
عدالت و قسط	قطعی‌شدن جهان - بهره‌کشی ظالمانه برخی انسان‌ها و جوامع از برخی دیگر - پایمال‌شدن حقوق انسان‌ها - تفرقه بین جوامع - تهاشدن منابع و امکانات بشر
آزادی و حریت	نرسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی‌اش - فراهم‌شدن زمینه ظلم بر انسان
مسئولیت و تعهد	انکار نقش انسان در تعیین سرنوشتشان - گرفتن قدرت مقاومت از آدمیان - تبدیل انسان‌ها به موجوداتی منفعل - فراهم کردن زمینه نفوذ سلطه‌گران - ناتوانی از ساختن آینده براساس اراده و عمل - محکوم‌بودن انسان به سرنوشتی محتوم
عقلانیت	ناتوانی در دفاع از هویت خود - ناتوانی در پاسخ‌گویی به پرسش‌های ثابت و متغیر بشر

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- تقدیر محتوم، نشان‌دهنده باورنداشتن به مسئولیت انسان در ساختن سرنوشت خود و آینده جامعه‌اش است.
- تقسیم نابرابر فرصت‌ها و پایمال‌شدن حقوق برخی توسط برخی دیگر، نشان‌دهنده فقدان مفهوم عدالت است.
- وجود آزادی (به شکل مشروط)، راهی برای رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی‌اش است.
- معیار سنجش خوب و بد، یا باید و نباید، نشان‌دهنده ویژگی حقیقت است.

کنکور

به ترتیب در صورتی که کدام یک از ارزش‌های متعلق به یک فرهنگ مطلوب جهانی تحقق نیابد، این نتایج حاصل می‌شود؟ «نداشتن معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌ها»، «از بین بردن قدرت مقاومت یک فرهنگ» و «ناتوانی در دفاع از لایه‌های بنیادین هویتی خود»

(سوال ۲۲۳ کنکور انسانی ۱۳۹۴)

(۱) عقلانیت - معنویت - مسئولیت و تعهد

(۲) حقیقت - مسئولیت و تعهد - عقلانیت

(۳) معنویت - حریت و آزادی - حقیقت

(۴) عدالت و قسط - معنویت - حقیقت

پاسخ سؤالات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- قومی که از نظر نظامی شکست می‌خورد، در چه صورتی می‌تواند استقلال سیاسی خود را مجدداً به دست بیاورد؟
 - از حیث منطقی، چه رابطهای بین امپریالیسم و استعمار وجود دارد؟
 - همکاری مردم جامعه تغلب برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها، چه هنگامی پیش می‌آید؟
- (۱) ضعیف‌شدن قدرت نظامی مهاجم - استعمار عامل شکل‌گیری امپریالیسم و امپراتوری است. - هدف همه مردم خوار و مقهور کردن دیگران باشد.
 - (۲) حفظ هویت فرهنگی خود - استعمار نوعی جهان‌گشایی و امپراتوری است. - همه افراد شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگر باشند.
 - (۳) داشتن فرهنگ غنی و قوی - اگر امپریالیسم از نوع فرهنگی باشد، موجب استعمار می‌شود. - برای بقای خود، از تسلط بر خودشان خودداری کنند.
 - (۴) غلبه فرهنگی بر قوم مهاجم - امپریالیسم یکی از نتایج و زیرمجموعه‌های استعمار است. - افراد تلاش کنند بر یکایک مردم خود نیز چیره شوند.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● قوم شکست‌خورده از نظر نظامی، می‌تواند دو حالت پیدا کند:

- استعمار نوعی از جهان‌گشایی و امپراتوری است؛ یعنی رابطه منطقی میان امپراتوری یا جهان‌گشایی (امپریالیسم) و استعمار، از نوع عموم و خصوص مطلق است.
- در جامعه تغلب، مردم برای غلبه‌یافتن بر سایر ملت‌ها یا یکدیگر همکاری می‌کنند و این هنگامی پیش می‌آید که همه آن‌ها شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگر باشند.

۱۰۵ موارد خواسته‌شده در جدول زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

نوع استعمار	ابزارها	اهداف	وضعیت استعمارگران و مجریان
قدیم	دریانوردی و اقتصاد صنعتی	تأمین سلطه نظامی	(ج)
نو	(الف)	(ب)	استعمارگران پنهان‌اند.
فرانو	(د)	هجوم به هویت فرهنگی دیگر کشورها	مجریان پنهان‌اند.

- (۱) اتکا به قدرت اقتصادی - تبلیغ باورهای فرهنگ غربی - استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند - از بین بردن مقاومت فرهنگی جوامع غیرغربی
- (۲) استفاده از مجریان بومی - شکل‌گیری اقتصاد جهانی - مجریان حضور مستقیم و آشکار دارند - ابزارهای فرهنگی بدون استفاده از سیاست و اقتصاد
- (۳) کودتای نظامی - کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر - استعمارگران حضور مستقیم دارند - ابزارهای رسانه‌ای، علمی و فناوری اطلاعات
- (۴) دولت‌های دست‌نشانده - تأمین سلطه اقتصادی - استعمارگران آشکار و مجریان پنهان‌اند - تصرف بازارها و مواد خام کشورهای استعمارزده

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۳

درس Box

نوع استعمار	ابزارها	اهداف	حضور یا عدم حضور استعمارگران و مجریان	امپریالیسم مرتبط
استعمار قدیم	فنون نظامی، اقتصاد صنعتی، دریانوردی، برده‌داری	تأمین سلطه نظامی	در استعمار قدیم، استعمارگران حضور مستقیم و آشکار داشتند (به همین دلیل خودشان مجری هستند و نیاز به مجری بومی و داخلی کشورهای استعمارزده ندارند)	امپریالیسم سیاسی
استعمار نو	استفاده از مجریان بومی، کودتای نظامی، دولت‌های دست‌نشانده، نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی، اتکا به قدرت اقتصادی	کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر	در استعمار نو، استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند (مجریان همان دولت‌های دست‌نشانده هستند)	امپریالیسم اقتصادی
استعمار فرانو	ابزارهای علمی و فرهنگی، رسانه، فناوری اطلاعات	هجوم به هویت فرهنگی کشورهای دیگر، تبلیغ و ترویج باورها و عقاید فرهنگی غرب	در استعمار فرانو، استعمارگران و مجریان هر دو پنهان‌اند.	امپریالیسم فرهنگی

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- (الف) در استعمار نو، دولت‌های استعمارگر برای به قدرت رساندن نیروهای وابسته به خود، از کودتای نظامی استفاده می‌کنند.
- (ب) در استعمار نو، کشور استعمارگر با اتکا به قدرت اقتصادی خود، با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.
- (ج) در استعمار قدیم، استعمارگران حضور مستقیم و آشکار داشتند.
- در استعمار قدیم، استعمارگران حضور مستقیم دارند؛ بنابراین در این نوع استعمار، نیاز به مجری یا دولت وابسته وجود ندارد (رد گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴)).

تیزبازی

- (د) در استعمار فرانو، استعمارگران بیش از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی، از ابزارهای فرهنگی و علمی، به‌ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند. (البته این به آن معنا نیست که از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی استفاده نمی‌کنند.)

در ارتباط با فرهنگ‌ها، چه تعداد از موارد زیر درست است؟

الف) فرهنگ غالب از نظر نظامی ← لزوماً نمی‌تواند غلبه فرهنگی ایجاد کند و گسترش فرهنگی به دنبال بی‌آورد.
 ب) فرهنگ جهانی گونه اول ← سعادت همه انسان‌ها را دنبال می‌کند و از عقاید مشترک انسانی سخن می‌گوید.
 ج) فرهنگ صهیونیسم در صورت جهانی شدن ← با رویکرد دنیوی خود، دیگران را در خدمت کانون‌های ثروت و قدرت به کار می‌گیرد.

د) فرهنگ دارای عقاید قومی و قبیله‌ای ← در حالت عادی از محدوده قومی خود فراتر نمی‌رود و جهانی نمی‌شود.
 ه) فرهنگ حق از دیدگاه فارابی ← عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای آن مطابق نیازهای فطری انسان است.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبست: درس‌های ۲ و ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) در طول تاریخ، فرهنگ‌هایی بوده‌اند که از مرزهای جغرافیایی خود عبور کرده و به سوی جهانی شدن گام برداشته‌اند. این فرهنگ‌ها دو گونه‌اند:

- فرهنگی است که عقاید، ارزش‌ها یا هنجارهای آن متعلق به قوم، منطقه یا گروه خاصی است، ولی نگاه سلطه‌جویانه دارد. - چنین فرهنگی با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، جهان را به مناطقی دوگانه تقسیم می‌کند: مرکز و پیرامون. منطقه مرکزی، منطقه پیرامونی را به خدمت می‌گیرد. - فرهنگی که تسلط یک قوم، جامعه یا گروهی خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد و دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشاند. فرهنگ سلطه یا استکبار است.	گونه نخست: فرهنگ سلطه (استکبار)
- فرهنگی است که عقاید ارزش‌ها و هنجارهای آن در خدمت گروه و قوم خاصی نیست، بلکه سعادت همه انسان‌ها را دنبال می‌کند. - این فرهنگ از عقاید و آرمان‌های مشترک انسانی سخن می‌گوید.	گونه دوم: فرهنگ حق یا فرهنگ جهانی مطلوب

ج) باید به تفاوت فرهنگ صهیونیسم و فرهنگ سرمایه‌داری توجه کنید:

فرهنگ صهیونیسم، آرمان‌ها و ارزش‌های خود را متوجه نژادی خاص می‌داند و با رویکرد دنیوی خود، دیگران را در خدمت به آن نژاد به کار می‌گیرد.

فرهنگ سرمایه‌داری، کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد و کشورهای دیگر را در پیرامون آن به خدمت می‌گیرد.

- با توجه به مراحل گسترش فرهنگ اسلامی، ترتیب زمانی موارد زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟
- الف) فرهنگ اسلامی به دلیل قدرت و غنای خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را درون خود هضم و جذب کرد.
- ب) استبداد استعماری می‌کوشید برای نزدیکی به فرهنگ غرب، مظاهر اسلامی را از بین ببرد.
- ج) بیدارگران اسلامی خطر سلطه جوامع غربی و فراموشی هویت فرهنگی اسلام را به مسلمانان گوشزد کردند.
- ۱) ابتدا مورد «ب» رخ داده، سپس برای مقابله با آن مورد «ج» توسط اندیشمندان اسلام مطرح شد.
- ۲) عبارت‌های «ب» و «ج» در یک زمان واحد و پس از اتفاق افتادن مورد «الف» روی دادند.
- ۳) در واکنش به مورد «ب»، بسیاری از اندیشمندان به غنای فرهنگ اسلامی و مورد «الف» توجه کردند.
- ۴) عبارت‌های «الف» و «ج» در یک زمان واحد و پیش از روی دادن مورد «ب» اتفاق افتادند.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۴

عقاید و ارزش‌های اسلامی در تاریخ گسترش خود مراحل مختلفی را پیموده‌اند:

۱) عصر نبوی، ۲) دوران خلافت، ۳) دوره استعمار، ۴) عصر بیداری اسلامی

عبارت‌های «الف»، «ب» و «ج»، به ترتیب مربوط به دوران‌های خلافت، استعمار و بیداری اسلامی است؛ بنابراین ابتدا دوره استعمار

(مورد «ب»)، رخ داد و سپس برای مقابله با آن، مفهوم بیداری اسلامی (مورد «ج»)، مطرح شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: عبارت‌های «ب» و «ج» به دنبال یکدیگر رخ دادند، نه در یک زمان واحد.

گزینه ۳: در راستای مقابله با «ب»، بیداری اسلامی «ج» مطرح شد، نه «الف».

گزینه ۴: عبارت‌های «الف» و «ج» در یک زمان واحد رخ ندادند، هم‌چنین «ج» بعد از «ب» رخ داد، نه پیش از آن.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- موارد کدام گزینه، به ترتیب دربارهٔ «هستی‌شناسی»، «انسان‌شناسی» و «معرفت‌شناسی» فرهنگ غرب درست است؟
- (۱) به معنای اصالت انسان دنیوی در جهان هستی است. - از نتایج منطقی هستی‌شناسی فرهنگ غرب است. - وجه مشترک همهٔ انواع آن، کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت است.
 - (۲) همهٔ ظرفیت‌های هستی متوجه اهداف دنیوی می‌شود. - به معنای اصالت انسان دنیوی و این‌جهانی است. - روشی از معرفت و شناخت را به رسمیت می‌شناسد که با سکولاریسم و اومانیسم همراه است.
 - (۳) به معنای رویکرد دنیوی و صرفاً این‌جهانی به هستی است. - وجه مشترک همهٔ انواع آن، کنار گذاشتن وحی در شناخت حقیقت است. - از روشنگری به عنوان مهم‌ترین ویژگی معرفت‌شناختی غرب یاد می‌شود.
 - (۴) سبب پیدایش و رشد نهضت‌های جدید دینی شده است. - حقوق را بر مبنای تمایلات طبیعی آدمیان شکل می‌دهد. - روشنگری غربی برای از بین بردن موانعی آمده است که راه را بر حقیقت بسته‌اند.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیربافت درس ۵

نکته

هستی‌شناسی فرهنگ غرب ← سکولاریسم (دنیوی‌شدن) / انسان‌شناسی فرهنگ غرب ← اومانیسم (اصالت انسان دنیوی) / معرفت‌شناسی فرهنگ غرب ← روشنگری خاص

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینهٔ (۱): نادرست (مربوط به اومانیسم یا انسان‌شناسی فرهنگ غرب است). - درست - درست

نکته

انسان‌شناسی فرهنگ غرب (اومانیسم)، از نتایج هستی‌شناسی این فرهنگ (سکولاریسم) است.

گزینهٔ (۳): درست - نادرست (مربوط به روشنگری خاص و معرفت‌شناسی فرهنگ غرب است). - درست

گزینهٔ (۴): درست - درست - نادرست (مربوط به روشنگری در معنای عام است).

امتحان نهایی

هر عبارت دربارهٔ چه مفهومی است؟

(سوال ۶ (الف) - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۴)

الف) پاسخ فرهنگ معاصر غرب به پرسش‌های هستی‌شناسانهٔ بشر؛ به معنای رویکرد دنیوی و صرفاً این‌جهانی به هستی: (.....)

پاسخ سؤالات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

۱۰۹

- کدام یک، از زمینه‌های عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب - رعیتی در دوران رنسانس است؟
- کدام یک، از پیامدهای تخریفات مسیحیت در سطح اندیشه و نظر به حساب می‌آید؟
- کدام یک، از ریشه‌ها و عوامل زمینه‌ساز شکل‌گیری نخستین انقلاب لیبرال جهان است؟
- کدام یک، از زمینه‌های فروریختن اقتدار کلیسا در دوران رنسانس محسوب می‌شود؟

- (۱) رشد تجارت - دورماندن مسیحیت از عقلانیت با قبول تثلیث - اندیشه‌های فلسفی روشنگری - مواجهه اروپاییان با مسلمانان
- (۲) کشف آمریکا - آمیخته‌شدن مسیحیت با رویکردهای اساطیری - تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب صنعتی - اقتصاد سرمایه‌داری
- (۳) جنگ‌های صلیبی - گام برداشتن کشیشان و آباء کلیسا به سوی نوعی دنیاگرایی به جای امور معنوی - اصالت‌بخشیدن به انسان دنیوی - فتح قسطنطنیه
- (۴) بالاگرفتن تب طلا - توجیه عملکرد دنیوی کلیسا در پوشش معنوی - قانون‌گذاری بر مبنای خواست انسان - جنگ‌های صلیبی

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت درس ۶

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- با رشد تجارت، کشف آمریکا و بالاگرفتن تب طلا، زمینه‌های عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب - رعیتی فراهم آمد. (رد گزینه (۳))
- مسیحیت قرون وسطی در سطح اندیشه و نظر، با رویکردهای اساطیری آمیخته شد و با قبول تثلیث از ایماد عقلانی توحید دور ماند. گام برداشتن به سوی دنیاگرایی و توجیه عملکرد دنیوی با پوشش معنوی، مربوط به سطح زندگی و عمل است. (رد گزینه‌های (۳) و (۴))
- انقلاب فرانسه (نخستین انقلاب لیبرال جهان)، ریشه در دوران رنسانس و اندیشه‌های فلسفی روشنگری و تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب صنعتی دارد. (رد گزینه‌های (۳) و (۴))
- جنگ‌های صلیبی، مواجهه اروپاییان با مسلمانان و فتح قسطنطنیه، زمینه‌های فروریختن اقتدار کلیسا را فراهم کرد. (رد گزینه (۲))

تلاشی در مسیر موفقیت

از بین موارد زیر، کدام موارد نادرست‌اند؟

- الف) علم جدید با رویکرد دنیوی، وظیفه شناخت حقیقت عالم و عبور انسان از ملک به ملکوت را بر عهده ندارد.
 ب) انسان‌شناسی در دیدگاه اسلام مبتنی بر این اصل است که انسان باید با پیروی از پیامبران، عقل خود را شکوفا سازد.
 ج) در امپریالیسم فرهنگی، قوم مغلوب برتری فرهنگی جامعه مسلط را می‌پذیرد.
 د) فرهنگ و این همانند فرهنگ اینکاها، گستره جغرافیایی وسیعی ندارد؛ اما برخلاف آن، تداوم تاریخی بالایی دارد.
 ه) پرسش درباره روش‌های شناخت و اعتبار آن در یک فرهنگ، مربوط به هستی‌شناسی آن فرهنگ است.

۲ «ب» - «ه»

۱ «الف» - «د»

۴ «د» - «ب»

۳ «ج» - «ه»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبtest: درس‌های ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) توجه به عقل انسان، مربوط به معرفت‌شناسی اسلام است، نه انسان‌شناسی آن.

ه) پرسش‌های بنیادی به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند:

نوع پرسش	توضیحات	مثال
هستی‌شناسانه	پرسش‌هایی درباره نوع جهان‌بینی هر فرهنگ	آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟ آیا پس از مرگ زندگی دیگری وجود دارد؟
انسان‌شناسانه	پرسش‌هایی درباره نگاه هر فرهنگ به انسان	آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و متفعل؟ آیا انسان آزاد است که هر کاری می‌خواهد انجام دهد یا مجبور به اطاعت از سرنوشت است؟
معرفت‌شناسانه	پرسش‌هایی درباره روش‌های شناخت مورد قبول در هر فرهنگ	آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟ آیا حقیقت فقط با علم تجزیه قابل کشف است؟

تلاشی در مسیر موفقیت

هر یک از ابیات زیر، به ترتیب، با کدام روش کسب آگاهی و معرفت مطابقت دارد؟

- الف) ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند
ب) به صحرا بنگرم، صحرا تو بینم
ج) خرد رهنمای و خرد دلگشای
د) پدرم روضه رضوان به دو گندم بفروخت
- تا تو نائی به کف آری و به غفلت نخوری
به دریا بنگرم، دریا تو بینم
خود دست گیرد به هر دو سرای
من چرا ملک جهان را به جوی نفروشم؟

(۱) دریافت درونی - شهودی - علم تجربی - سخن و عمل بزرگان دین

(۲) علم تجربی - بزرگان دین - منطقی - دریافت درونی

(۳) علم تجربی - شهودی - فلسفی - سخن و عمل بزرگان دین

(۴) شهودی - بزرگان دین - علم تجربی - دریافت درونی

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت درس ۱

درکین Box

انسان‌ها برای کسب آگاهی و معرفت از منابع مختلفی استفاده می‌کنند. این منابع عبارت‌اند از:

- منابع کسب آگاهی و معرفت
- (۱) عقل (استدلال منطقی، روش‌های فلسفی و ...)
 - (۲) استناد به وحی، آیات الهی، سخن و عمل بزرگان دین (احادیث و روایات)
 - (۳) شهود، دریافت درونی و ...
 - (۴) تجربه (روش‌های علم تجربی)

نکته

- هرگاه برای رسیدن به دانش از مثال‌های مختلف عینی استفاده کرده و به نتیجه‌گیری کلی برسیم و سپس نتیجه گرفته‌شده را مورد آزمایش قرار داده تا ببینیم درست است یا نه، روش به کار گرفته شده «روش علمی یا علم تجربی» است.
- هرگاه از ابزارها و روش‌های قابل مشاهده عینی برای رسیدن به آگاهی و معرفت بهره می‌بریم، روش به کار گرفته شده «روش علمی» است.
- چهار منبع کسب آگاهی و معرفت در مقابل هم نیستند، بلکه تکمیل‌کننده جنبه‌های مختلف علم و آگاهی هستند.
- هر منبع، ابزار، روش‌ها و ویژگی‌های مخصوص به خود را دارد.

بررسی ابیات:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) در این بیت، شاعر به چرخه طبیعت و نظم آن اشاره کرده که باعث می‌شود نیازهای انسان تأمین شود. آگاهی‌یافتن از این چرخه طبیعی، نیازمند استفاده از ابزارهای علمی و قابل مشاهده است. پس منبع کسب دانش شاعر، «روش علمی» بوده است. چون رابطه بین ابر و ماه و خورشید و آفرینش از طریق ابزارهای علمی و قابل مشاهده و توسط دانشمندان به دست آمده است. دقت کنید که در روش شهودی، فرد از طریق نشانه‌های غیر قابل مشاهده مستقیم و دریافت درونی به نتیجه می‌رسد، نه از طریق مشاهدات عینی. (رد گزینه‌های (۱) و (۴))

ب) در این‌جا شاعر ادعا می‌کند که هر پدیده‌ای در این عالم، او را به یاد محبوب الهی می‌اندازد. گویی هر چیز در این عالم، جلوه‌ای از او محسوب می‌شود. پس با معرفت قلبی و «شهودی» روبه‌رو هستیم. نه معرفت عقلی (منبع عقل) یا نقلی (منبع استناد به وحی و آیات الهی و ...). (تأیید گزینه‌های (۱) و (۳))

ج) مضمون این بیت، ستایش «عقل و خرد» به عنوان یکی از ابزارهای شناخت و تأکید بر بهره‌گیری از آن است. که در روش «عقل» مطرح است و توسط روش‌های «فلسفی» و استدلال‌های «منطقی» انجام می‌شود. (تأیید گزینه‌های (۲) و (۳))

د) شاعر در این بیت به داستان هبوط حضرت آدم (ع) اشاره می‌کند. به عبارتی مقصود از پدر، همان حضرت آدم، روضه رضوان، همان بهشت و گندم، همان سیب است که منجر به رانده شدن حضرت آدم از بهشت شده است. پس می‌توان گفت که در این بیت به آیات الهی، وحی و سخن و عمل بزرگان دین که به این داستان اشاره کرده، استناد شده است.

توجه داشته باشید که این فرد داستان حضرت آدم و حوا را از طریق دریافت درونی کشف نکرده است، بلکه از طریق منابع وحیانی و داستان‌های قرآنی به دست آورده است. (تأیید گزینه‌های (۱) و (۳))

هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب، با کدام یک از اهداف روان‌شناسی تجربی مرتبط است؟

● علی‌رغم تلاش دانشمندان برای دقیق و بی‌طرف بودن، دقت و مشاهده آنان در بیان این هدف می‌تواند تحت تأثیر پیش‌فرض‌ها، آسیب جدی ببیند.

● با آگاهی از اهمیت کیفیت مطالعه، می‌توان حدس زده دانش‌آموزی که خوب درس می‌خواند، موفق شود.

● دشواری تحقق آن به صورت غیرمستقیم ناشی از وجود توأمان ابعاد جسمانی و غیرجسمانی در آدمی است.

● تأثیرپذیری پدیده‌های روان‌شناختی از عوامل متعدد، ابتدا این هدف علم را با دشواری مواجه می‌کند.

(۱) توصیف - تبیین - پیش‌بینی و کنترل - توصیف

(۲) توصیف - پیش‌بینی - پیش‌بینی و کنترل - تبیین

(۳) تبیین - تبیین - توصیف و تبیین - پیش‌بینی

(۴) تبیین - پیش‌بینی - توصیف و تبیین - کنترل

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

اهداف علم روان‌شناسی همانند سایر علوم تجربی، به ترتیب: توصیف، تبیین، پیش‌بینی و کنترل است.

درس Box ۱

اهداف روان‌شناسی	توضیح
توصیف	● بیان روشن و تا حد ممکن دقیق از «چیستی» مفهوم و موضوعی است که قصد مطالعه و بررسی آن را داریم. ● چگونگی توصیف هر دانشمند از یک موضوع یا پدیده تأثیر بسیار زیادی در مواجهه با آن موضوع و بررسی علمی آن دارد. ● دانشمندان سعی می‌کنند تا در توصیف موضوع‌ها و پدیده‌های مختلف، دقیق و بی‌طرف باشند ولی همانند سایر دانشمندان علوم تجربی، غالباً تحت تأثیر پیش‌فرض‌ها و نظریه‌های پذیرفته‌شده در هر علم، ارزش‌ها و هم‌چنین جهت‌گیری‌های موجود در ذهن خویش هستند؛ این امر بر مشاهده و دقت آن‌ها تأثیر جدی می‌گذارد. ● کلیدواژه‌ها: به معنای عبارت است از، یعنی، به این معناست که، بیان می‌کند و ...
تبیین	● به بیان «چرایی» اتفاق افتادن یک پدیده می‌پردازد. در واقع، هر دانشمند زمانی که یک پدیده را تبیین می‌کند، در حال بیان علل اتفاق افتادن آن پدیده در جهان است. ● کلیدواژه‌ها: موجب می‌شود، باعث می‌شود، به دلیل، منجر به ... علت و معلول و ... ● نکته: پیچیدگی و دشواری توصیف و تبیین موضوع‌های مختلف علم روان‌شناسی به دلیل وجود ابعاد و ویژگی‌های مختلف و بسیار پیچیده انسان است. انسان علاوه بر این که جسم و بدن دارد، دارای ابعاد غیرجسمانی هم هست که با بدن در ارتباط تنگاتنگی است. این امر باعث می‌شود که توصیف دقیق از موضوع‌های مختلف در انسان دشوار گردد و هم‌چنین شاهد تبیین‌های متفاوتی از این موضوع‌ها در روان‌شناسی باشیم. ● نکته: موضوع‌های روان‌شناختی تحت تأثیر عوامل متعددی هستند که به راحتی نمی‌توان آن‌ها را توصیف یا تبیین کرد.
پیش‌بینی	● به بیان احتمال وقوع پدیده‌ای در آینده می‌پردازد. ● کلیدواژه‌ها: احتمالاً، ممکن است، شاید، برآورد می‌شود، به کار رفتن فعل‌های مستقبل (مانند: خواهد شد، خواهد یافت) و ...
کنترل	● به بیان راهکارها و دست‌کاری پدیده‌ها می‌پردازد تا شرایط را با توجه به خواسته‌ها در دست گیرد یا تغییر دهد. ● کلیدواژه‌ها: باید بهتر است و هر نوع راهکاری که توصیه شود. ● نکته: پس از برگزیدن یک توصیف و تبیین خاص از یک پدیده، تا حد زیادی می‌توان به «پیش‌بینی» و «کنترل» آن پدیده، دست یافت. ● نکته: پیش‌بینی و کنترل موضوعاتی که توصیف و تبیین راحت‌تری دارند، آسان‌تر است؛ بنابراین پدیده‌های مطرح در علوم انسانی به دلیل این که موضوعات پیچیده‌تری دارند و دارای علل متعددی هستند، توصیف و تبیین دشواری داشته و همین امر موجب دشواری پیش‌بینی و کنترل این پدیده‌ها می‌شود.

عبارت اول: دانشمندان سعی می‌کنند در «توصیف» موضوع‌ها و پدیده‌های مختلف، دقیق و بی‌طرف باشند؛ اما با این وجود، در توصیف پدیده‌ها، تحت تأثیر پیش‌فرض‌های خود قرار می‌گیرند. این امر، بر مشاهده و دقت آن‌ها تأثیر جدی می‌گذارد.

عبارت دوم: پس از برگزیدن تبیینی از یک پدیده، مثلاً اهمیت کیفیت مطالعه در کسب نتیجه خوب، تا حد زیادی می‌توان به پیش‌بینی آن پدیده دست یافت. در این مثال اگر بدانیم خوب درس خواندن منتهی به کسب نتیجه خوب می‌شود، می‌توان با مشاهده کیفیت مطلوب مطالعه دانش‌آموزی، پیش‌بینی کرد که او در آینده نتیجه خوبی کسب خواهد کرد.

عبارت سوم: دلیل پیچیدگی توصیف و تبیین پدیده‌های روان‌شناختی آن است که انسان علاوه بر آن که جسم و بدن دارد، دارای ابعاد غیرجسمانی هم هست، یعنی وجود توانان جسم و روان دلیل دشواری توصیف و تبیین پدیده‌های روان‌شناختی است. از طرف دیگر دلیل دشواری پیش‌بینی و کنترل در روان‌شناسی، دشواری توصیف و تبیین پدیده‌های این علم است، یعنی دشواری تحقق «پیش‌بینی و کنترل» غیرمستقیم ناشی از وجود هم‌زمان جسم و روان در آدمی است.

عبارت چهارم: پدیده‌های روان‌شناختی تحت تأثیر عوامل متعددی است که به راحتی نمی‌توان آن‌ها را توصیف و یا تبیین کرد. پیش‌بینی و کنترل موضوعی که توصیف و تبیین روشن‌تری داشته باشد، آسان‌تر است؛ بنابراین تحت تأثیر عوامل متعدد بودن ابتدا بر دشواری «توصیف و تبیین» پدیده‌ها اثر می‌گذارد و سپس بر اهداف بعدی یعنی پیش‌بینی و کنترل اثر می‌گذارد که با تکیه بر توصیف و تبیین به دست می‌آیند.

هر کدام از موارد زیر، به ترتیب، به کدام هدف علم روان‌شناسی اشاره دارد؟ (سوال ۶۶ کنکور انسانی ۱۴۰۲ - نوبت دوم)

- استفاده از روش‌ها و فنون تقویت حافظه
 - ویژگی‌های حافظه‌کاری در نظام شناختی انسان
 - برآورد عملکرد حافظه، یک هفته پس از به خاطر سپردن مطالب
 - علل فراموشی مطالب درسی در جلسه آزمون
- (۱) تبیین - توصیف - کنترل - تبیین
 - (۲) تبیین - مشاهده - کنترل - توصیف
 - (۳) کنترل - مشاهده - پیش‌بینی - تبیین
 - (۴) کنترل - توصیف - پیش‌بینی - تبیین

روش جمع‌آوری اطلاعات کدام یک از افراد زیر بدون خطا بوده است؟

- (۱) فرزانه برای مصاحبه با آزمودنی‌های خود لیست مشخصی از سؤالات دارد که به ترتیب آن‌ها را می‌پرسد.
- (۲) مدرسه‌ای صرفاً با کمک آزمون هوش و کسلر، دانش‌آموزانی که بهره‌هوشی بالاتری دارند را ثبت‌نام می‌کند.
- (۳) صبا برای آن که متوجه شود پدرش آرایمر گرفته یا نه، از اینترنت آزمونی برای سنجش حافظه پیدا می‌کند.
- (۴) مربی فوتبالی برای سنجش عملکرد بازیکنانش سعی می‌کند بدون تعصب، فیلم ضبط‌شده تمرین‌های آن‌ها را بارها و بارها ببیند.

پاسخ: گزینه ۴

تأثیر مثبت: درسی ۱

درسی Box

برخی از روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی عبارت‌اند از:

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): نادرست؛ در مصاحبه، محقق براساس پاسخ دریافت‌شده، پرسش بعدی خود را معلوم و مصاحبه را هدایت می‌کند و تمامی پرسش‌ها در مصاحبه از پیش معلوم نیست.
- گزینه (۲): نادرست؛ استفاده از آزمون‌ها باید در کنار سایر روش‌ها باشد و نباید از آن‌ها به تنهایی استفاده کرد.

- گزینه (۳): نادرست؛ استفاده از آزمون‌ها، اجرا و تفسیر آن‌ها باید به دست افراد متخصص انجام شود و فرد غیرمتخصص نمی‌تواند آن را اجرا کرده و به کمک آن حافظه فردی را بسنجد. ضمناً عملکرد مغز از طریق روش‌های مبتنی بر علم اعصاب، بهتر و دقیق‌تر قابل بررسی است.
- گزینه (۴): درست؛ مشاهده هم می‌تواند به صورت مستقیم و هم با کمک تصاویر ویدیویی ضبط‌شده باشد، به همین خاطر مربی فوتبالی که با کمک تصاویر ضبط‌شده عملکرد بازیکنانش را می‌سنجد، دچار خطا نشده است.

کدام یک از عبارات‌های زیر درست هستند؟

- الف) رشد جنین درون رحم، تنها ناشی از عوامل وراثتی و رشد در سالمندی، بیشتر ناشی از عوامل محیطی است.
 ب) لزوماً تمام ویژگی‌های وراثتی از بدو تولد در رفتار و ظاهر فرد، ظاهر نمی‌شوند.
 ج) با بررسی اقوام و خویشاوندان دور و نزدیک هر فرد، می‌توان برخی ویژگی‌های ظاهری و رفتاری او را پیش‌بینی کرد.
 د) این که کودک چند خواهر و برادر بزرگ‌تر دارد و تعداد لغاتی که می‌داند بیشتر از تعداد لغاتی است که خواهر و برادرش در همین سن می‌دانسته‌اند، به دلیل عوامل وراثتی مؤثر بر رشد اوست.

۲) «الف» - «د»

۱) «الف» - «ب»

۴) «ج» - «د»

۳) «ب» - «ج»

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۲

درس Box

عوامل مؤثر بر رشد:

عواملی که بر رشد انسان اثر می‌گذارند، دو دسته‌اند:

عوامل وراثتی: وراثت، ایجادکننده صفاتی است که از قبل در فرد نهفته است.
 «رشد» تغییراتی است که به آمادگی زیستی وابسته است و با گذشت زمان طبق یک برنامه طبیعی انجام می‌شود.
 عوامل محیطی تا حدودی می‌توانند بر «رشد» اثر گذارد.
 شروع توانایی‌ها در سنین خاص، در اکثر افراد به عامل رشد مربوط می‌شود؛ مانند شروع به راه رفتن مستقل در ۱۵ ماهگی.

عوامل محیطی: عواملی که در بیرون فرد وجود دارد و بر نحوه تغییرات رشدی اثر می‌گذارند.
 یادگیری یکی از مهم‌ترین عوامل محیطی است.
 افزایش مهارت‌ها و تفاوت افراد در بهتر انجام دادن کارها بر اثر تمرین بیشتر، به عامل محیطی مربوط می‌شود؛ مانند کسب مهارت دوچرخه‌سواری در برخی کودکان.

نکته

- هرگاه صحبت از تغییرپذیری انسان‌ها به دلیل ویژگی‌های ذاتی آنان است، نقش «وراثت» مطرح است و هرگاه صحبت از تغییرپذیری انسان‌ها به دلیل قرار گرفتن در کنار افراد و یا در شرایط یادگیری است، «عامل محیطی» مطرح است.
- تا در کودک رشد اتفاق نیفتد، یادگیری و محیط نمی‌تواند در رشد کودک و کسب توانایی کودک اثر بگذارد به عبارت دیگر کودک باید از نظر زیستی، آمادگی لازم را کسب کند تا با آموزش، مهارت لازم در انجام فعالیتی را به دست آورد.
- در یک خانواده پرجمعیت و خانواده تک‌فرزند همه کودکان در سن یکسانی شروع به صحبت می‌کنند که این موضوع بیانگر نقش «رشد» است، اما در خانواده پرجمعیت، کودک لغت‌های بیشتری می‌آموزد، این موضوع بیانگر نقش محیط است.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- الف) نادرست: رشد در تمامی سنین، یعنی از زمان تشکیل نطفه تا زمان مرگ، ناشی و تحت تأثیر هر دو عامل محیطی و وراثتی است. برای مثال عوامل محیطی مانند صریح فیزیکی، در رشد قبل از تولد مؤثر بوده و عوامل وراثتی مانند سابقه ژنتیکی بیماری قلبی و یا دیابت در سالمندی مؤثر است.
- ب) درست: برخی از صفات وراثتی از بدو تولد در رفتار نوزاد ظاهر می‌شود؛ برای مثال رنگ چشم که پدیده‌ای با وراثت‌پذیری بالاست، از همان روزهای نخست مشخص است، اما استعداد ابتلا به بیماری قند، با وجود آن که به شدت تحت تأثیر وراثت است، گاهی تا میانسالی خود را نشان نمی‌دهد.
- ج) درست: با توجه به اهمیت عامل وراثت و رشد، در بسیاری از موارد با بررسی خصوصیات افراد فامیل نزدیک و دور، می‌توان احتمال وقوع برخی از ویژگی‌های رفتاری و شناختی را در دامنه‌های سنی خاص پیش‌بینی کرد.

د) نادرست؛ وجود خواهر و برادر، تعداد اعضای خانواده و برقراری تعامل با آن‌ها از عوامل محیطی مؤثر بر رشد است. برای مثال، این‌که فرد چه دایره لغاتی دارد و چه تعداد لغت بلد است، تحت تأثیر تعداد اعضای خانواده است. توجه داشته باشید که سن شروع ویژگی‌ها به عامل ریش مربوط است که معمولاً بازه زمانی مشخصی دارد، ولی این‌که کودک در ابتدای این بازه به توانایی مورد نظر برسد و یا در اواخر آن بازه زمانی، تحت تأثیر محیط است. برای مثال اگر کودکان معمولاً در بین ۱۲ تا ۱۵ ماهگی به طور مستقل راه می‌روند، این بازه زمانی را ریش تعیین می‌کند ولی در بین کودکان یک خانواده که تقریباً وراثت مشابهی دارند، این‌که کودک در ۱۲ ماهگی به راه بیفتد یا در ۱۵ ماهگی، بستگی به محیط، آموزش‌ها و تمرین‌هایی دارد که با کودک انجام می‌شود. به همین دلیل است که ریش به آمادگی زیستی وابسته است و طبق یک برنامه طبیعی انجام می‌شود و عوامل محیطی نیز می‌توانند تا حدی بر ریش اثر بگذارند.

درسی کلی

- ۱) در یک خانواده پرجمعیت و خانواده تک‌فرزند، همه کودکان در سن یکسانی شروع به صحبت می‌کنند، اما در خانواده پرجمعیت، کودک لغت‌های بیشتری می‌آموزد. به نظر شما علت این تفاوت چیست؟ (روان شناسی - صفحه ۴۲ کتاب درسی)
- ۲) کدام یک از عوامل وراثتی یا محیطی باعث ایجاد تفاوت شده است؟

کدام گزینه در خصوص «رشد اجتماعی و اخلاقی» در دوره کودکی درست است؟

- (۱) در دوره طفولیت، انگیزه عمل اخلاقی در کودک، بر پایه خوشحال کردن دیگران است.
- (۲) همکاری در بازی‌های گروهی و رعایت تبصره‌ها و قواعد آن، از شاخصه‌های رشد درک اخلاقی است.
- (۳) در ۸-۷ ماهگی کودک طی یک فرایند وابسته به آمادگی زیستی، اولین علامت رشد اجتماعی را از خود بروز می‌دهد.
- (۴) برای رشد اخلاقی یک فرایند پیچیده و گام‌به‌گام طی می‌شود. در این فرایند خانواده و اجتماع نقش مهمی در مطرح کردن معیارها و قوانین دارند.

پاسخ: گزینه ۴

تیرمیش: درس ۲

درس Box

رشد اجتماعی در دوره کودکی:

انسان موجودی اجتماعی است و از بودن با دیگران لذت می‌برد. آگاهی انسان از این ویژگی مهم در فرایند رشد به تدریج حاصل می‌شود و او را اجتماعی‌تر می‌کند. برخی از این تغییرات در جدول زیر آمده است:

اولین علامت رشد اجتماعی در ۳-۲ ماهگی، لبخند اجتماعی است.	۳-۲ ماهگی
ترس از غریبه در ۸ ماهگی است.	۸ ماهگی
در این سن بازی‌های موازی وجود دارد. در این بازی‌ها کودکان علاقه‌مندند در کنار یکدیگر باشند ولی هر کودک به صورت انفرادی بازی می‌کند.	۲ تا ۳ سالگی
کودکان در دوره دبستان با یکدیگر بازی‌های گروهی می‌کنند. بازی در این سنین قاعده‌مند شده و به صورت مشترک صورت می‌گیرد. جمله معروف آن‌ها (دخترها با دخترها و پسرها با پسرها) است. کودکان در این دوره علاقه خاصی به بازی با هم‌جنسان خود دارند.	دوره دبستان

رشد اخلاقی دوره کودکی: برای اخلاق یک فرایند تدریجی و پیچیده طی می‌شود. رشد درک اخلاقی مبتنی بر آن دسته از قوانین و مقررات اجتماعی و اصول شرعی و عرفی است که تعیین می‌کنند انسان‌ها در رابطه با دیگران چگونه رفتار کنند. منظور از رشد درک اخلاقی همان انجام عمل اخلاقی است.

کودکان در ابتدا هیچ تصویری از کار خوب و بد ندارند؛ به همین دلیل مسئول رفتار خود نیستند.

کودک ۶ ساله ممکن است کاری را اخلاقی بداند و انجام دهد که دلایل رفتار اخلاقی در سنین مختلف می‌تواند متفاوت باشد.

دوستش را خوشحال می‌کند.

کودک وقتی بزرگتر می‌شود مثلاً در نوجوانی، کار اخلاقی را به دلیل

دوستی آن انجام می‌دهد، نه صرفاً به دلیل خوشحال کردن دیگران.

کودک ۶ ساله کار اخلاقی را براساس نتیجه آن قضاوت می‌کند، مثلاً

رفتار کسی را که برای کمک کردن به مادر، سه فنجان شکسته، بدتر

از عمل کسی می‌داند که بدون اجازه مادر برای برداشتن شکلات،

دستش خورده و فقط یک فنجان شکسته است.

کودکان بزرگتر، کار اخلاقی را براساس نیت افراد قضاوت می‌کنند.

قضاوت اخلاقی (اظهار نظر در مورد درستی و یا نادرستی رفتار دیگران) در سنین مختلف متفاوت است.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): نادرست. در ابتدا کودکان هیچ تصویری از خوب و بد و یا درستی یا نادرستی یک عمل ندارند بنابراین در سال‌های اولیه کودکی یا همان طفولیت، کودک شناخت و انگیزه‌ای برای انجام عمل اخلاقی ندارد؛ ولی در سال‌های آخر کودکی اول و حدود ۶ سالگی، کار اخلاقی را به دلیل خوشحال کردن دیگران انجام می‌دهد.

گزینه (۲): نادرست. همکاری کردن و پیروی از قواعد، در شاخصه اجتماعی رشد دوره کودکی بررسی می‌شود، نه رشد اخلاقی.

گزینه (۳): نادرست؛ اولین علامت رشد اجتماعی، لبخند اجتماعی است که در دو الی سه ماهگی رخ می‌دهد.

گزینه (۴): درست؛ برای اخلاق، یک فرایند تدریجی و پیچیده طی می‌شود. رشد درک اخلاقی به شکل‌گیری عناصر شناخت وابسته است و برای این‌که کودک قوانین و مقررات اجتماعی و اصول شرعی و عرفی را که تعیین می‌کنند انسان‌ها در رابطه با دیگران چگونه رفتار کنند را بیاموزد و به آن‌ها عمل کند، لازم است که این قوانین را ابتدا از طریق محیط یعنی خانواده، دوستان، اطرافیان، مربیان و ... فراگیرد و سپس به آن‌ها عمل کند.

کدام عبارت دربارهٔ ویژگی‌های رشد در دورهٔ نوجوانی، نادرست است؟

- (۱) تحریک‌پذیری و نوسانات خلقی در نوجوانی، منشأ فیزیولوژیکی و جسمانی دارد و با کسب مهارت، هیجان‌ها همچنان منبع رفتارهای مثبت و سازنده خواهند بود.
- (۲) در دورهٔ نوجوانی اندام‌های داخلی بدن رشد قابل توجهی دارند که این تغییرات باعث می‌شود نوجوان احساس توانمندی زیادی کند.
- (۳) ایفای نقش جنسیتی برای نشان‌دادن رفتارهای زنانه یا مردانه مربوط به ویژگی جنسی هویت است.
- (۴) نظارت و ارزیابی بر استدلال‌ها و قضاوت‌ها و تغییر جهت تفکر لحظه‌به‌لحظه از ویژگی‌های مختص دورهٔ نوجوانی است که در کودکی وجود ندارد.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبحث: درس ۲

درس Box

رشد و شکل‌گیری هویت در دورهٔ نوجوانی:

- یکی از تغییرات در رشد اجتماعی دورهٔ نوجوانی، دستیابی به «هویت» است.
- پاسخ به این سؤال که «من کیستم؟» بیانگر هویت فرد است.
- یکی از تکالیف اصلی رشد در دورهٔ نوجوانی، شکل‌گیری هویت است.
- هویت همان تمایزی است که فرد بین خود و دیگران می‌گذارد و طرز فکر، عقاید و نحوهٔ ارتباط فرد با دیگران را شامل می‌شود.
- هویت اجزای متعددی دارد و شامل ویژگی‌های جسمی (قیافه)، جنسی (دختر یا پسر بودن)، ویژگی‌های روانی (ایفای نقش جنسیتی برای نشان‌دادن رفتارهای زنانه یا مردانه)، اجتماعی (عضویت در گروه‌ها یا انتخاب شغل و پیشرفت)، شناختی، اخلاقی، جسمانی، آرمانی، ارزشی یا قومی، خصوصیات رفتاری و شخصیتی و ... می‌شود.
- نوجوانانی که خود را می‌پذیرند و هویت معینی برای خود قائل‌اند، به لحاظ روانی از افرادی که هویتی منفی داشته و به خود علاقه‌ای ندارند، سالم‌ترند.
- تحول اخلاقی و ارزشی در دورهٔ نوجوانی بیش از هر دورهٔ دیگری است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هویت همان تمایزی است که فرد بین خود و دیگران می‌گذارد. هویت طرز فکر، عقاید و نحوهٔ ارتباط با دیگران را شامل می‌شود. هویت اجزای متعددی دارد و شامل ویژگی‌های جسمی، جنسی، اجتماعی، شناختی، اخلاقی، هیجانی، آرمانی، شغلی و ویژگی‌های روانی است که در مجموع هویت فرد را می‌سازد. به این ترتیب افراد ممکن است به لحاظ ویژگی‌های جسمی (قیافه)، جنسی (دختر یا پسر بودن)، ویژگی‌های روانی (ایفای نقش جنسیتی برای نشان‌دادن رفتارهای زنانه یا مردانه) و ... خصوصیات رفتاری و شخصیتی متمایزی را دارا باشند؛ باید توجه داشت که ایفای نقش جنسیتی به ویژگی‌های روانی هویت مربوط می‌شود، نه ویژگی‌های جسمی.

سایر گزینه‌ها درست هستند.

کدام عبارت در خصوص شرایطی که هیچ‌یک از محرک‌ها توانایی و شدت لازم برای تحریک اندام حسی فرد را ندارند، درست است؟

- (۱) این شرایط مطلوب و خوشایند است و فرد را در یک خلۀ احساسی و استراحت کامل فرو می‌برد.
- (۲) اگر در افراد انگیزه بیرونی ایجاد شود، می‌توانند این شرایط را برای ساعت‌های طولانی به راحتی تحمل کنند.
- (۳) در صورت انتخاب محرک‌های پیرامونی، فرد می‌تواند تفسیری از آن‌ها داشته باشد.
- (۴) این امکان وجود دارد که فرد در این شرایط محرک‌هایی را تفسیر کند که اصلاً احساس نکرده است.

پاسخ: گزینه ۴

تمرینت: درس ۳

مفاهیم مهم در حوزه احساس:

درس Box

- احساس: تحریک اندام‌های حسی توسط محرک‌های بیرونی موجب «احساس» می‌شود.
- محرومیت حسی: به شرایطی گفته می‌شود که در آن هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی مثل چشم، گوش و ... به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشود. نتایج مطالعات مربوط به فقدان حواس نشان داد:
 - (۱) داوطلبانی که حاضر شدند آزمایش محرومیت حسی بر روی آن‌ها انجام شود، با وجود قول دریافت پاداش، نتوانستند بیشتر از چند ساعت شرایط محرومیت حسی را تحمل کنند.
 - (۲) محرومیت حسی به دلیل آزارنده بودن آن، نوعی شکنجه تلقی می‌شود.
 - (۳) موجودات زنده، به‌خصوص انسان، نیاز به «احساس» دارند.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): نادرست؛ شرایطی که در متن سؤال مطرح شده، همان شرایط محرومیت حسی یا فقدان حواس است. این شرایط آزارنده است و معمولاً آن را نوعی شکنجه تلقی می‌کنند؛ بنابراین فرد در آن احساس خوشایندی نخواهد داشت.
- گزینه (۲): نادرست؛ در این آزمایش‌ها مشخص شد که افرادی که داوطلب شرکت در آن شدند، علی‌رغم قول دریافت پاداش که در افراد انگیزه بیرونی ایجاد می‌کند، نتوانستند شرایط را بیشتر از چند ساعت تحمل کنند.
- گزینه (۳): نادرست؛ در شرایط محرومیت حسی، هیچ‌یک از محرک‌ها نمی‌توانند اندام حسی را تحریک کنند. پس احساسی اتفاق نمی‌افتد که فرد با انتخاب برخی از محرک‌ها و توجه به آن‌ها بتواند تفسیری از آن‌ها داشته و به ادراک برسد.
- گزینه (۴): درست؛ در مواردی فرد بدون این که محرکی احساس شده باشد، ممکن است آن را ادراک کند. به ادراک پدیده‌های بدون احساس توهم گفته می‌شود که در شرایط مادی و یا شرایط محرومیت حسی در هر فردی ممکن است اتفاق بیفتد.

اگر موقعیت از دست دادن محرک هدف در یک آزمایش آن باشد که نوار پاک‌سازی خشکبار در کارخانه، پسته سالم را شناسایی کرده و در سبد خشک‌کن بیندازد، به ترتیب، موقعیت «رد درست» و «هشدار کاذب» کدام خواهد بود؟

- (۱) پسته پوک را از چرخه خشک‌کردن خارج کند - پسته ناسالم را به سبد خشک‌کن بیندازد.
- (۲) پسته سالم را در سبد خشک‌کن بیندازد - پسته پوک را شناسایی کرده و از چرخه خشک‌کن خارج کند.
- (۳) پسته پوک را به سبد خشک‌کن بیندازد - پسته ناسالم را از چرخه خشک‌کردن خارج کند.
- (۴) پسته ناسالم را از چرخه خشک‌کردن خارج کند - پسته سالم را به سبد خشک‌کن بیندازد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۳

درس Box

کارکردهای توجه: توجه کارکردهای مختلفی دارد که در زیر به سه مورد آن اشاره شده است:

در هر موقعیت توجه، دو نوع علامت وجود دارد: علامت هدف که باید انتخاب شود و علائم انحرافی که باعث حواس‌پرتی می‌شوند.

در هر موقعیت ردیابی علامت، چهار حالت می‌تواند اتفاق بیفتد که دو حالت درست و دو حالت نادرست هستند:

ردیابی درست: (۱) اصابت: زمانی که محرک هدف وجود دارد و فرد آن را ردیابی می‌کند. (۲) رد درست: زمانی که محرک هدف وجود ندارد و فرد آن را ردیابی نمی‌کند.

ردیابی نادرست: (۳) هشدار کاذب: زمانی که محرک هدف وجود ندارد و فرد آن را ردیابی می‌کند. (۴) از دست دادن محرک هدف: زمانی که محرک هدف وجود دارد و فرد آن را ردیابی نمی‌کند.

تکته:

این که از دست دادن محرک هدف را فدای هشدار کاذب کنیم یا برعکس به اهمیت تکلیف بستگی دارد. یعنی تکلیف مهم‌تر یا هشدار کاذب بیشتری همراه هستند مثلاً هنگام عبور از خروجی‌های بازرسی فرودگاه‌ها، مأموران به دلیل اهمیت تکلیف دچار هشدار کاذب شده و همه وسایل حتی کمربندها را هم می‌گردند.

● به توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی گفته می‌شود.

● مهم‌ترین عامل گزارش نکردن محرک هدف در گوش به‌زنگی حساس است.

● در گوش به‌زنگی زمان دقیق ارائه محرک مشخص نیست.

● به توانایی یافتن یک محرک مکانی در زمینه یا یافت مکانی گفته می‌شود.

● پیدا کردن محرک هدف در جست‌وجو تابع تعداد عوامل انحرافی و ویژگی‌های منحصر به فرد آن هدف است. یعنی هر چه محرک هدف منحصر به فردتر و یا تعداد عوامل انحرافی کمتر باشد احتمال ردیابی درست بیشتر خواهد بود.

● در جست‌وجو، مکان دقیق محرک مشخص نیست.

(۱) ردیابی درست علامت

(۲) گوش به‌زنگی

(۳) جست‌وجو

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در این موقعیت می‌دانیم که تصمیم درست این است که نوار پاک‌سازی، پسته سالم را تشخیص دهد و به بخش بعدی یعنی سبد خشک‌کن هدایت کند و پسته پوک و یا ناسالم را از چرخه تولید خارج کند.

در «رد درست» محرک هدف وجود ندارد و محرک انحرافی حضور دارد که باید کنار گذاشته شود. پس شناسایی هر چیزی غیر از پسته سالم و خارج کردن آن از مسیر تولید، نشان‌دهنده رد درست است (تأیید گزینه‌های (۱) و (۴)). در هشدار کاذب، محرک هدف وجود ندارد و محرک انحرافی ردیابی می‌شود. بنابراین شناسایی هر چیزی غیر از پسته سالم و قراردادن آن در ادامه مسیر تولید بیانگر «هشدار کاذب» است (تأیید گزینه (۱)).

پیامد کاهش هر یک از موارد زیر، به ترتیب، در کدام گزینه درست است؟

- مهارت و تجربه فرد در انجام تکالیف همزمان
- تعداد عوامل انحرافی هنگام پیدا کردن محرک هدف
- مدت زمان انجام تکالیف
- دشواری تکلیف

مشاوره توجه به تک تک کلمات متن سؤال لازمه رسیدن به پاسخ درست سؤال است. گاهی عدم توجه به کلمات بسیار مهم و تعیین کننده شما را به خطا می اندازد. مانند کلمه «کاهش» در متن این سؤال که در صورت عدم توجه به آن باعث می شود به پاسخ درست دست نیابید.

- (۱) افزایش کارایی در توجه متمرکز - کاهش سرعت یافتن محرک - افزایش احتمال خطا - کاهش حداکثر زمان مفید برای توجه مستمر
- (۲) کاهش کارایی در توجه پراکنده - افزایش سرعت یافتن محرک - افزایش کیفیت انجام تکالیف - افزایش حداکثر زمان مفید برای توجه مستمر
- (۳) کاهش کارایی در توجه پراکنده - افزایش مدت زمان یافتن محرک - کاهش کیفیت انجام تکالیف - کاهش اثر منفی انجام تکالیف همزمان
- (۴) افزایش کارایی در توجه متمرکز - کاهش مدت زمان یافتن محرک - کاهش احتمال خطا - افزایش اثر منفی انجام تکالیف همزمان

پاسخ: گزینه (۲)

زیرمبحث: درس ۳

ساماندهی توجه:

درس Box

برای ساماندهی توجه باید به نکات زیر توجه کرد:

- (۱) هر چه توجه ارادی تر باشد، «آگاهی» بیشتر می شود و هر چه آگاهی بیشتر شود، توجه «ارادی تر» خواهد بود.
- (۲) برای حفظ توجه و ایجاد تمرکز باید از انجام فعالیت در ساعت های طولانی پرهیز شود. هر چه مدت انجام تکالیف بیشتر می شود، کیفیت انجام آن و توجه مستمر (متمرکز) به دلیل «خستگی» کاهش می یابد.
- (۳) برای ایجاد توجه متمرکز، از حواس مختلف برای انجام دادن یک تکلیف استفاده کنید. اگر حواس مختلف درگیر انجام دادن یک تکلیف باشد، توجه کارایی خوبی خواهد داشت.
- (۴) انجام دادن چند تکلیف همزمان، کارایی توجه را کاهش می دهد. زمانی که دو تکلیف به طور همزمان انجام می شوند، عواملی مانند شباهت دو تکلیف، ساده یا دشوار بودن دو تکلیف و مهارت فرد انجام دهنده تکلیف بر روی کیفیت انجام تکالیف اثر می گذارد. هنگامی که دو تکلیف به طور همزمان انجام می شود، اگر:
 - (۱) تکالیف ساده باشند،
 - (۲) تکالیف به هم شبیه باشند،
 - (۳) فرد انجام دهنده تکلیف مهارت لازم را داشته باشد،
 اثر منفی همزمان دو تکلیف کاهش می یابد.

بررسی عبارت ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: هر چه مهارت فرد در انجام همزمان دو یا چند تکلیف کاهش یابد، کارایی فرد در توجه پراکنده کاهش می یابد (تأیید گزینه های (۲) و (۳)). توجه داشته باشید که چون به طور همزمان تکالیف انجام می شود، نوع توجه، متمرکز نیست چون در توجه متمرکز فرد بر روی یک تکلیف برای مدت طولانی و پایدار توجه می کند (رد گزینه های (۱) و (۴)).

عبارت دوم: زمانی که تعداد عوامل انحرافی در پیدا کردن یک محرک در بافت مکانی کاهش می یابد، سرعت فرد برای یافتن محرک هدف افزایش می یابد (تأیید گزینه (۲)). هم چنین مدت زمانی که فرد محرک هدف را پیدا می کند، کم تر می شود (تأیید گزینه (۴)).

عبارت سوم: اگر مدت زمان انجام تکلیف کاهش یابد فرد خسته نشده و کیفیت و نحوه انجام تکلیف در او بهتر شده و افزایش می یابد (تأیید گزینه (۳) و همچنین احتمال خطا در او کاهش می یابد (تأیید گزینه (۴)).

عبارت چهارم: هر چه دشواری تکلیف کاهش یافته و تکلیف ساده تر باشد، اثر منفی انجام تکالیف همزمان کاهش می یابد (تأیید گزینه (۳)). همچنین برآورد دقیق حداکثر مدت زمان مفید برای ایجاد توجه مستمر، به ویژگی های شخصی و دشواری تکلیف مورد نظر بستگی دارد، به این معنا که هر چه تکلیف دشوارتر باشد، طول مدت زمان مفید برای انجام تکلیف کاهش می یابد و هر چه تکلیف ساده تر باشد، طول مدت زمان مفید برای انجام تکلیف بیشتر می شود. در این عبارت کاهش دشواری مطرح شده است، پس مدت زمان مفید برای انجام تکلیف افزایش می یابد (تأیید گزینه (۲)).

هر کدام از توصیه های زیر، به ترتیب، با کدام مورد ارتباط بیشتری دارد؟ (سوال ۷۰ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت دوم)

- انجام تکلیف با حواس مختلف
 - آگاهی بیشتر در انجام تکالیف
 - کسب مهارت در انجام تکالیف
 - خودداری از انجام تکلیف در مدت زمان زیاد
- (۱) توجه ارادی - توجه غیرارادی - کاهش کیفیت انجام تکالیف همزمان - ایجاد توجه متمرکز
- (۲) توجه متمرکز - رمزگردانی دقیق - کاهش اثر توجه متمرکز - حفظ توجه در انجام تکلیف
- (۳) توجه ارادی - رمزگردانی دقیق - کاهش اثر توجه پراکنده - ایجاد آماده سازی در تکلیف
- (۴) توجه متمرکز - توجه ارادی تر - کاهش اثر منفی انجام تکالیف همزمان - حفظ کیفیت انجام تکلیف

هر یک از موقعیت‌های زیر، به ترتیب، با کدام یک از موضوعات ارتباط بیشتری دارد؟

- توجه یک نقاش به تابلوهای نقاشی نصب‌شده بر روی دیوارهای یک تالار
- کودکی که زمان به دنیا آمدنش، زلزله آمده، معتقد است که بسیار بدقدم است.
- معاون مدرسه، دانش‌آموز کلاس سومی را که اونیفورم سال قبل خود را پوشیده به اشتباه در صف دانش‌آموزان کلاس دوم جای می‌دهد.
- پزشکان در بیمارستان به دلیل رنگ سفید روپوششان از سایر افراد متمایز و شناخته می‌شوند.
- (۱) منبع توجه: اطلاعات موجود در حافظه - خطای شناختی - اصل مشابهت - اصل شکل و زمینه
- (۲) عامل تمرکز: تغییرات درونی محرک‌ها - خطای ادراکی - اصل استمرار - کل‌گرایی ادراک
- (۳) منبع توجه: نوع پردازش و انتظارات فرد - خطای شناختی - اصل مشابهت - تحت تأثیر ویژگی‌های حسی بودن ادراک
- (۴) عامل توجه پایدار: اهمیت‌دادن به موضوع - خطای ادراکی - اصل استمرار - اصل مجاورت

مشاوره بسیاری از موضوعات موجود در کتاب درس روان‌شناسی با هم همپوشانی دارند؛ بنابراین هنگام خواندن مباحث به همه موضوعاتی که می‌تواند با مباحث رابطه داشته باشد، توجه کنید مانند گزینه‌های (۱) و (۳) قسمت‌های دوم، سوم و چهارم علی‌رغم متفاوت بودن همگی درست هستند و فقط با تشخیص قسمت اول در گزینه‌ها به پاسخ درست می‌رسید.

پاسخ: گزینه ۱

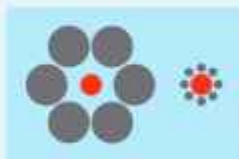
زیرمبحث: درس ۳

درس Box ۱

خطاهایی که در زمینه ادراک اتفاق می‌افتند عبارتند از:

- **توهّم:** گاهی چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکرده‌ایم. به ادراک پدیده‌های بدون احساس «توهّم» گفته می‌شود.
 - **خطای ادراکی:** گاهی آن‌چه را که احساس می‌کنیم الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراک می‌کنیم. در واقع چیزی را که ادراک می‌کنیم با واقعیت یعنی چیزی که احساس کرده‌ایم، مطابقت ندارد که به آن خطای ادراکی گفته می‌شود.
 - **خطای شناختی:** به مجموعه خطاهای ادراکی که وارد نظام شناختی فرد می‌شود، خطای شناختی گفته می‌شود.
- برخی از اصول گشتالت:

(۱) اصل شکل و زمینه: ادراک ما از یک شکل، تحت تأثیر زمینه‌های مختلف، تغییر می‌کند.

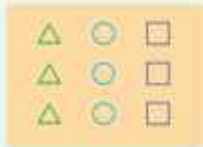
A		
12	13	14
C		

نرنگه بوبک
تلاشی در مسیر موفقیت

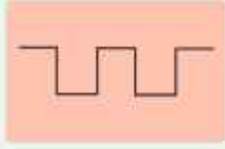
(۲) مجاورت: وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند، ما آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم.

(۳) مشابهت: ما معمولاً تمایل داریم اشیاء را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.

(۴) استمرار: ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم، نه منقطع و غیرپیوسته.

۵) تکمیل: ما تمایل داریم اشیای ناقص را به صورت کامل ببینیم.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: منبع توجه تحت تأثیر سه عامل است. زمانی که فرد به دلیل شغل یا علایق خود به سمت موضوعاتی توجهش جلب می‌شود. «منبع توجه، اطلاعات موجود در حافظه» او بوده است، مانند توجه نقاش به تابلوهای نقاشی (تأیید گزینه (۱)). از طرف دیگر تابلوهای نقاشی می‌توانند تصاویر و رنگ‌های متنوعی داشته باشند و عاملی برای تمرکز نقاش باشند (تأیید گزینه (۲)). هم‌چنین اهمیت دادن به موضوع می‌تواند به عنوان یک عامل روان‌شناختی باعث توجه پایدار در نقاش باشد (تأیید گزینه (۴)).

عبارت دوم: هرگاه مجموعه‌ای از خطاهای ادراکی وارد نظام ذهنی فرد شده و باورهای او را شکل دهند. با خطای شناختی مواجه هستیم، مانند کودکی که به این باور رسیده که بدقدم است در حالی که آمدن زلزله به عوامل طبیعی مربوط است و ربطی به او ندارد. پس دارای باور غلطی است که وارد نظام شناختی او شده است (تأیید گزینه‌های (۱) و (۳)).

عبارت سوم: دانش‌آموزان به دلیل پایه کلاسی در صف‌های مخصوص خود می‌ایستند. زمانی که معاون مدرسه، دانش‌آموزی را که اوایل سال قبل خود یعنی رویش دانش‌آموزان کلاس دوم را پوشیده است، در صف کلاس دومی‌ها قرار می‌دهد، براساس شباهت بین لباس‌هایشان آن‌ها را دسته‌بندی کرده است. پس علت دسته‌بندی او «مشابهت» بوده است (تأیید گزینه‌های (۱) و (۳)).

عبارت چهارم: زمانی که فردی با ویژگی‌های ظاهری خاص (شکل) از زمین‌های که در آن قرار دارد متمایز می‌شود، با اصل شکل و زمینه از اصول گشتالت مواجهیم (تأیید گزینه (۱)). توجه داشته باشید که روان‌شناسان گشتالت به کل گراییدن ادراک معتقدند (تأیید گزینه (۲)) و در اصول خود، ادراک را از ویژگی‌های ظاهری و حسی محرک متأثر می‌دانند (تأیید گزینه (۳)).

عربی، زبان قرآن یازدهم

- عَنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ فِي التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَقْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۲۱-۱۲۷):
﴿وَمَا تَقْدُمُوا لَأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تُجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ﴾

۱۲۱

مشاوره: در سوالات ترجمه تک‌عبارتی، کلمات مترادف را نادیده بگیرید و روی اختلاف ترجمه مخصوصاً در فعل‌ها تمرکز کنید.

- (۱) هر چه از خوبی برای خودتان پیش بفرستید نزد خداوند یافته می‌شود.
- (۲) هر چیز خوبی که برای خودتان از پیش می‌فرستید آن را نزد خداوند می‌یابید.
- (۳) آنچه از خیر برای خود پیش بفرستید آن را نزد خداوند می‌یابید.
- (۴) هر چه از خوبی برای خودتان از پیش فرستاده‌اید نزد الله می‌یابید.

پاسخ: گزینه ۳

زیربسته: درس ۳

جواب به اسلوب شرط باشد:

Hint

درنسخه Box

- (۱) بعد از ادوات شرط (مَنْ - مَا - إِذَا - إِنْ) معمولاً دو فعل می‌آید که به اولی که بلافاصله پس از ادوات شرط می‌آید، فعل شرط و به دومی جواب شرط می‌گویند.

«مَنْ يُحَاوِلْ يَنْجَحْ» هر کس تلاش کند، موفق می‌شود.

- (۲) فعل شرط را به شکل مضارع التزامی و جواب شرط را به شکل مضارع اخباری ترجمه می‌کنیم. در مثال بالا، «تلاش کند» مضارع التزامی و «موفق می‌شود» مضارع اخباری است.

- (۳) اگر فعل شرط و جواب شرط ماضی باشند، می‌توانند هم به شکل ماضی و هم مطابق نکته شماره (۲) به شکل مضارع ترجمه شوند. «مَنْ حَاوَلَ نَجَحَ» هر کس تلاش کرد، موفق شد / هر کس تلاش کند، موفق می‌شود.

- (۴) اما اگر فعل شرط و جواب شرط مضارع باشند، فقط به شکل مضارع ترجمه می‌شوند نه به شکل ماضی. مثلاً در گزینه (۴) سؤال، «از پیش فرستاده‌اید» به همین علت نادرست است. چون فعل «تَقْدُمُوا» مضارع است و به شکل ماضی ترجمه شده است.

کلمات مهم: «ما»؛ هر چه، آن چه / «تَقْدُمُوا»؛ پیش بفرستید / «تَجِدُوهُ»؛ می‌یابید

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): ضمیر «آنها» ترجمه نشده است. - یافته می‌شود (می‌یابید) «تَجِدُوهُ» فعل معلوم و از صیغه جمع مذکر مخاطب است.
گزینه (۲): هر چیز خوبی (صحیح: هر چه را از خوبی: حرف «مِنْ» از) ترجمه نشده است. ضمناً «چیز خوبی» ترکیب وصفی است. در حالی که در عبارت عربی خبری از ترکیب وصفی نیست. - از پیش می‌فرستید (از پیش بفرستید) «تَقْدُمُوا» فعل شرط است و به شکل مضارع التزامی ترجمه می‌شود.
گزینه (۴): از پیش فرستاده‌اید (صحیح: از پیش بفرستید) «تَقْدُمُوا» فعل مضارع است و دلیلی ندارد به شکل ماضی ترجمه شود.

(سؤال ۲۹ کنکور انسانی ۱۴۰۰)

﴿وَمَا تَقْدُمُوا لَأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تُجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ﴾

- (۱) هر چه از نیکی‌های خود پیش بفرستید آنها را نزد الله می‌یابید!
- (۲) آنچه از کارهای خیر برای خود تقدیم کنید آنها را نزد الله بازمی‌یابید!
- (۳) آنچه را از خوبی برای خودتان پیش بفرستید آنها را نزد خداوند می‌یابید!
- (۴) هر چه را از نیکی‌ها به خودتان تقدیم کنید آنها را در نزد خداوند بازمی‌یابید!

«أهم وصية لقمان لابنه هي عدم التبخثر في المشية!»

- (۱) مهم‌ترین سفارش لقمان به فرزندش عدم فخر فروشی در راه رفتن است!
- (۲) با اهمیت‌ترین وصیت لقمان به پسرش این است که در [طرز] راه رفتن فخر فروشی نکند!
- (۳) سفارش مهم‌تر لقمان به فرزند خود عدم تکبر در راه رفتن می‌باشد!
- (۴) مهم‌ترین وصیت لقمان برای پسرش دوری از تکبر در [شیوه] راه رفتن است!

مشاوره: در سوالات ترجمه تک‌عبارتی، مقایسه عبارات ترجمه، تشخیص موارد اختلاف و مقایسه یا عبارت سؤال را سریع در پیش بگیرید.

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت درس ۱

اسم تفضیل و کاربردش در ترجمه خیلی مهمه!

Hint

دربین Box

- (۱) اسم تفضیل اسمی است که برای مقایسه بین دو یا چند چیز به کار می‌رود. در فارسی به آن صفت برتر و صفت عالی می‌گویند. اسم تفضیل برای مذکر بر وزن «أفعل» و برای مؤنث بر وزن «فُعْلی» به کار می‌رود. مانند: «أکثر، کثیری»: بزرگ‌تر، بزرگ‌ترین
 - (۲) گاهی اسم تفضیل بر وزن «أقل» می‌آید. مثالی برای این مورد همیشه در ذهن داشته باشید. مانند: «أهم»: مهم‌تر، مهم‌ترین
 - (۳) اگر بعد از اسم تفضیل حرف «من» بیاید، به شکل صفت برتر ترجمه می‌شود. مانند: «هذا الدرس أهم من ذاك»: این درس از آن مهم‌تر است.
- اما اگر اسم تفضیل به اسمی اضافه شود، یعنی پس از آن اضافی‌ایه داشته باشیم، به شکل صفت عالی (ترین) ترجمه می‌شود. مانند: «أهم وصية»: مهم‌ترین سفارش

کلمات مهم: «أهم»: مهم‌ترین؛ «التبختثر»: فخر فروشی؛ «المشيئة»: راه رفتن
بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۲): فخر فروشی نکند (صحیح: فخر فروشی نکردن)؛ «التبختثر» مصدر است نه فعل.
- گزینه (۳): سفارش مهم‌تر (صحیح: مهم‌ترین سفارش)؛ «أهم وصية» ترکیب اضافی است نه ترکیب وصفی.
- گزینه (۴): دوری از ترجمه درستی برای «عَدَم» نیست.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«أردت أن أسبّ الأذي كان سيي ولكن أخي معني وقال: دُع شامك مُهاناً تُسخط الشيطان».

- (۱) اراده کردم که ناسزا بدهم به کسی که به من فحش می داد، اما برادرم مانع شد و گفت: دشنام دهندهات را خوار فروگذار تا شیطان را عصبانی کنی!
- (۲) می خواستم به کسی که به من ناسزا داده بود، دشنام دهم، اما برادرم من را منع کرد و گفت: ناسزاگوی پست خود را رها کن که اهریمن خشمگین می گردد!
- (۳) خواستم دشنام بدهم به کسی که به من ناسزا داده بود، ولی برادرم مرا بازداشت و گفت: دشنام دهندهات را خوار رها کن تا اهریمن را خشمگین نمایی!
- (۴) خواستم ناسزا گفته باشم به کسی که به من دشنام داد، اما برادرم من را بازداشت و گفت: دشنام دهندهات را خوار فروگذار که شیطان را عصبانی می کنی!

مشاوره: در سوالات ترجمه تک‌عبارتی، مقایسه عبارات ترجمه، تشخیص موارد اختلاف و مقایسه یا عبارت سؤال را سریع در پیش بگیرید.

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت درس ۱

کلمات مهم: «أردت»: خواستم / «أن أسبّ»: که دشنام دهم / «كان سبّ»: ناسزا داده بود / «دُع»: رها کن / «شامك»: دشنام دهنده / «مُهاناً»: خوار / «تُسخط»: تا خشمگین نمایی

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): فحش می داد (صحیح: فحش داده بوده «كان سبّ» معادل ماضی بعید است).
- گزینه (۲): می خواستم («أردت» ماضی ساده است نه ماضی استمراری). - ناسزاگوی پست خود (صحیح: ناسزاگوی خود را پست: «مُهاناً» صفت نیست، چون صفت و موصوف در داشتن یا نداشتن «ال» مثل هم هستند). - که خشمگین می گردد (صحیح: تا خشمگین گردانی: «تُسخط» صیغه مفرد مذکر مخاطب است).
- گزینه (۴): ناسزا گفته باشم (صحیح: ناسزا بگویم: «أن أسبّ» مضارع التزامی است). - دشنام داد (مانند گزینه (۱)). - که عصبانی می کنی (صحیح: تا عصبانی کنی: فعل مضارع بعد از فعل امر به شکل مضارع التزامی ترجمه می شود).

ترتیب بک

تلاشی در مسیر موفقیت

«هجر لاعبو منتخب إيران الوطني إيران مع مدربيهم للمشاركة في مباريات الكأس العالم ونحن نستعين بالله لنفوزهم في المباريات القادمة»:

مشاوره در سؤالات ترجمه تک‌مبارتی، اگر جمله طولانی بود می‌توانید آن را به چندین بخش تقسیم کرده و به شکل عمودی، ترجمه‌های آن بخش را مقایسه کنید

- (۱) بازیکنان تیم ملی ایران به همراه مربیان‌شان برای شرکت در مسابقات جام جهانی، ایران را ترک کردند و ما از خداوند برای پیروزی آنان در رقابت‌های پیش‌رو یاری می‌جوئیم!
- (۲) بازیکنان و مربیان‌شان در تیم ملی ایران، برای شرکت در مسابقات جام جهانی، از ایران خارج شدند و ما از خداوند می‌خواهیم آنان را در مسابقات آینده، یاری نماید!
- (۳) بازیکنان انتخاب‌شده در تیم ملی ایران به همراه مربیان خود برای شرکت در بازی‌های جام جهانی، ایران را ترک کردند و ما از خداوند برای پیروزی آنان در مسابقات پیش‌رو یاری می‌خواهیم!
- (۴) بازیکنان تیم ملی ایران و مربیان، ایران را برای شرکت در رقابت‌های جام جهانی ترک کردند و ما امیدواریم خداوند آنان را در پیروزی در رقابت‌های آینده یاری کند!

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت «درس ۳»

خواست باشد که ساختار عبارت در ترجمه حفظ بشه و کلماتی اضافه و کم نشه!

Hint

درس Box

(۱) اسم‌های مثنوی و جمع مذکر سالم هنگام اضافه‌شدن به اسمی دیگر، «ن» از آخر آن‌ها حذف می‌شود.

مثال «لَاغِيُو الْقَرِيْق»: بازیکنان تیم (در اصل: لَاغِيُوْن + الْقَرِيْق)

«وَالْتَيْنِکَ»: پدر و مادرت (در اصل: وَالْتَيْنِ + لَکَ)

(۲) از ریشه «قَوْن» دو فعل با معنای متفاوت در ثلاثی مزید داریم:

«أَعَانَ»: کمک کرد (مضارع: «يُعِينُ» از باب «إِفْعَال» - مصدر: «إِعَانَةٌ»: کمک کردن)

«إِسْتَعَانَ»: کمک خواست (مضارع: «يَسْتَعِينُ» از باب «إِسْتِفْعَال» - مصدر: «إِسْتِعَانَةٌ»: کمک‌خواستن)

کلمات مهم: «مُدْرِب»: مربی / «مُبَارَاةَات»: مسابقات / «لَاغِيُوْن»: بازی می‌جوئیم / «قَوْز»: پیروزی

خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۲): و (صحیح: یا) - بازیکنان - در تیم ملی ایران (صحیح: بازیکنان تیم ملی ایران: خبری از حرف «فی» در «نیست و یک ترکیب وصفی و اضافی ۴ کلمه‌ای داریم) - خارج شدند (صحیح: ترک کردند) - می‌خواهیم - یاری نماید (صحیح: یاری می‌جوئیم)
- گزینه (۳): «انتخاب‌شده» اضافی است. دقت کنید که «الْمُنْتَخَبِ الْوَطَنِيَّ» تیم ملی - در تیم ملی ایران (مانند گزینه (۲)) - بازی‌ها (صحیح: «مسابقات» «أَلْعَاب»: بازی‌ها)
- گزینه (۴): و (مانند گزینه (۲)) - مربی (صحیح: مربیان: «مُدْرِبِيهِمْ» در اصل: «مُدْرِبِيْن + هُمْ» بوده است) - امیدواریم یاری کند (صحیح: یاری می‌جوئیم)

مشاوره سوالات ترجمه چهارمبارتی به دقت و تمرین زیاد نیاز دارند. برای پاسخ به این سوالات، تست زنی و تسلط بودن به قواعد و ترجمه واژگان ضروری است. همه کلمات گزینه‌ها باید بررسی شوند.

- (۱) یا بُئِی لا تَتَّخِذْ الْكَذَّابَ صَدِيقًا! ای پسرکم، بسیار دروغگو را دوست نگیر!
- (۲) الصِّدِّیقُ الْحَقِیقُ مُعِینٌ عَلَى الْإِثْمِ! دوست واقعی بر نیکی یاری‌رساننده است!
- (۳) یا مَنْ يُحْسِنُ خَلْقَ النَّاسِ وَخُلُقَهُمْ! ای کسی که آفرینش مردم و اخلاقشان را نیکو می‌گرداند!
- (۴) رُبُّ سَكُوتٍ أَبْلَغُ مِنَ الْكَلَامِ! قطعاً سکوت از سخن گفتن شیواتر است!

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت: درس‌های ۱ و ۲

خواست پاشه سؤال صحیح رو می‌خواد یا خطا روا

Hint

دربین Box

برای معنی «شاید» در عربی معادل‌های زیر را داریم:

قَدْ + فعل مضارع

مثال «قَدْ أُنْسِیَ مِفْتَاحَ الْبَيْتِ»: شاید کلید خانه را فراموش کنم.

عَسَى + فعل مضارع

مثال «عَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ»: شاید چیزی را ناپسندیدارید حال آن‌که برای شما خوب باشد.

رُبُّ + اسم نکره

مثال «رُبُّ غَلَامٍ يُجَلِّبُ لَفَّ الْقَشَاكِلِ»: شاید سخنی برایت مشکلات به بار آورد.

لَعَلَّ + اسم

مثال «لَعَلَّ الْمُسَافِرَ يَرْجِعُ الْيَوْمَ»: شاید مسافر امروز برگردد.

کلمات مهم: «بُئِی»: پسرکم / «لَا تَتَّخِذْ»: نگیر / «الْكَذَّابُ»: بسیار دروغگو / «مُعِینٌ»: یاری‌رساننده / «الْإِثْمُ»: نیکی / «يُحْسِنُ»: نیکو می‌گرداند / «خَلْقَ النَّاسِ وَخُلُقَهُمْ»: آفرینش / «اخلاق»: «رُبُّ»: «چهار»، شاید / «أَبْلَغُ»: رساتر

پاسخ خیلی تشریحی ✓

خطاهای این گزینه:

قطعاً (صحیح: چهار)

ترجمه صحیح: چهاربا سکوتی که از سخن گفتن رساتر باشد

داز دوستی با نادان بپرهیز، زیرا او به تو ضرر می زند اگرچه دوست دارد که به تو سود برساند: عَيْنُ الصَّحِيحِ:

۱۲۶

- (۱) إِيَّاكَ وَالصَّدَاقَةَ مَعَ الْأَحْقَقِ، لِأَنَّهُ يُحِبُّ أَنْ يَنْقَعَكَ وَ لَكِنَّهُ يَضُرُّكَ!
- (۲) إِيَّاكَ وَمُضَادَّةَ الْأَحْقَقِ، فَإِنَّهُ يَضُرُّكَ وَإِنْ أَحَبَّ أَنْ يَنْقَعَكَ!
- (۳) حَذَّرُ أَنْ لَا تُضَافِقَ الْجَاهِلَ، لِأَنَّهُ يَضُرُّكَ وَإِنْ أَرَادَ أَنْ يَنْقَعَكَ!
- (۴) حَذَّرُ مَجَالَسَةَ الْجَاهِلِ، فَإِنَّهُ يَرِيدُ أَنْ يَنْقَعَكَ وَ إِنْ ضُرُّكَ!

مشاوره در این گونه سؤالات، همانند سؤالات ترجمه تک عبارتی به نوع فعل، مفرد یا جمع بودن اسمها و ترجمه درست ضمیرها و اصطلاحات دقت کنید

پاسخ: گزینه ۲

تبریفیست درس ۳

خواست به «إِيَّاكَ» در ابتدای جمله باشد!

Hint

نویس Bbox

(۱) ضمیر «إِيَّاكَ» هرگاه در ابتدای جمله باشد و بعد از آن «و» بیاید، برای برجذداشتن مخاطب به کار می رود و به شکل «بپرهیز» ترجمه می شود.

«إِيَّاكَ وَمُضَادَّةَ الْكَذَّابِ»: از دوستی کردن با بسیار دروغگو بپرهیز.

(۲) ترکیب «قَوْلُ» وقتی در میانه عبارتی بیاید، به شکل زیر ترجمه می شود:

«قَوْلُ»: اگرچه، هر چند، حتی اگر

مثال «قُلْ عَنْ تَجْلِيلِكَ لِأَيِّكَ وَ مُعَلِّمِكَ قَوْلُ إِنْ كُنْتُ أَمِيرًا»: از جایب برای پدرت و معلمت برخیز اگرچه فرمانده باشی.

کلمات مهم: دوستی: «مُضَادَّةَ»/ بپرهیز: «إِيَّاكَ وَ...»/ ضرر می زند: «يَضُرُّكَ»/ اگرچه: «قَوْلُ»

خطاهای سایر گزینه ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): قسمت دوم عبارت جابه جا تعریب شده است - «اگرچه» تعریب نشده است - «و لَكِنَّ» اضافی است.

گزینه (۳): «حَذَّرُ» (صحیح): «إِيَّاكَ»: «حَذَّرُ»: هشدار ده - «لَا تُضَافِقَ» («الْمُضَادَّةَ»: دوستی اسم است نه فعل) - «أَرَادَ» (صحیح: أَحَبَّ)

گزینه (۴): «حَذَّرُ» (مانند گزینه (۳)) - «مُجَالَسَةَ» (صحیح: مُضَادَّةَ) - «قَوْلُ» در جای نادرستی تعریب شده است - «وَرِيدَ» (صحیح: أَحَبَّ)

(عربی، زبان قرآن (۲) - صفحه ۳۹ کتاب درسی)

پایه دوازدهم انسانی
ششم شهریورماه ۱۴۰۵
مرحله دوم

امتحان نهایی

مشاوره در سؤالات مفهوم به آیات قرآنی، احادیث و ضرب‌المثل‌های کتاب درسی دقت کنید و مفهوم هر یک رو بررسی کنید ملقعات سعدی و حافظ فراموش نشود!

(۱) ﴿لَا تُصْعِرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ﴾ افتادگی آموز اگر طالب فیضی!

(۲) تل المصانع ركباً تهيم في الفلوات! حالت سوخته را سوخته‌دل داند و بس! شمع دانست که جان دادن پروانه ز چیست

(۳) لیست دموع عینی هدی لنا العلامة! فریاد که جز اشک شب و آه سحرگاه! اندر سفر عشق، مرا همسفری نیست

(۴) ما عَوقِبَ الْأَحْمَقُ بِمَثَلِ السَّكُوتِ عَنْهُ! در خاموشی دوصد جواب است، جواب!

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس‌های ۱ و ۲

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه (۱): رویت را یا تکبر از مردم برنگردان.

گزینه (۲): از آبناب‌ها بپرس در مورد سوارانی که در بیابان‌ها تشنه و سرگردان می‌شوند.

گزینه (۳): آیا این اشک‌های چشمم برای ما نشانه نیست؟

گزینه (۴): احمق با چیزی مانند سکوت در برابرش کیفر نشد.

مفهوم گزینه‌ها:

گزینه (۱): هر دو عبارت عربی و فارسی به تواضع و فروتنی در برابر مردم اشاره دارند.

گزینه (۲): کسی که تجربه اتفاقی داشته است، حس و حال آن را درگ می‌کند.

گزینه (۳): عبارت عربی اشک چشمان را دلیل عشق خود از فراق محبوب می‌داند. ولی شعر فارسی اشک چشمان را همدم تنهایی و بی‌همراهی می‌داند.

گزینه (۴): سکوت در برابر نادان بهترین پاسخ برای او است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● اقرأ النّصّ الثّاني ثُمَّ أجب عن الأسئلة (١٢٨ - ١٣٠) بما يأتي: النّصّ:

أمر الله عباده ألاّ يمشوا في الأرض مرحاً و هذا قوله: ﴿وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا﴾ كما انتهى الثّبيّ (ص) عن التّخخّر في المشي، و أمر أن يُعْطَشَ من الصّوت، فقال: ﴿اغْطَشْ مِنْ صَوْتِكَ﴾ و شَبَّهَ صَوْتَهُ بِدَوْنٍ دَلِيلٍ مُنْطَقِي بِصَوْتِ الْحَمِيرِ. فالْمُؤْمِنُ لَا يَكُنْ مُخْتَلَاةً لُخُوراً وَ لَا يُصَغِّرُ حَذُّهُ تَكْثُرًا وَ قِيلَ فِي الْقُرْآنِ ﴿وَلَا تُصَغِّرْ حَذُّكَ لِلنَّاسِ﴾ و من فعل ذلك فَقَدْ ارْتَكَبَ شَيْئاً كَبِيراً. وَ أَقْبَا الْإِنْسَانُ الْمَلِيحُ الْخَلْقُ، فَهُوَ مَنْ جَمَعَ بَيْنَ حَسَنِ الْهَيْئَةِ وَ حَسَنِ الشَّيْءِ، وَ تَرَكَ كُلَّ خَلْقٍ مُذْمُومٍ.

ترجمه متن،

(کتاب درس یازدهم - صفحه ۴)

خداوند به پندگانش دستور داده که در زمین با ناز و خودپسندی راه نروند و این، فرموده اوست: «و در زمین با ناز و خودپسندی راه نرو» همان‌طور که پیامبر (ص) از فخر فروشی در راه رفتن نهی کرده است و امر کرده است که صدا پایین آورده شود، پس فرمود: «صدایت را پایین بیاور» و صدای کسی را که بدون دلیلی منطقی بالا برده می‌شود، به صدای خران تشبیه کرده است. بنابراین مؤمن نباید خودپسند فخر فروش باشد و رویش را به خاطر تکبر نباید برگرداند و در قرآن گفته شده است: «رویت را با تکبر از مردم برگردان» هر کس چنین کند، بدی بزرگی را مرتکب شده است. اما انسان خوش اخلاق، کسی است که خوش جمالی و خوش کرداری را با هم جمع کند و هرگونه اخلاق ناپسندی را ترک کند.

من شَبَّهَ بِالْحَمِيرِ؟

۱۲۸

(۱) الَّذِي يَصْرُخُ بِصَوْتٍ رَفِيعٍ وَ يَطْلُبُ الْمُسَاعَدَةَ

(۲) مَنْ لَا يُعْطَشُ مِنْ صَوْتِهِ بَلْ يَرْفَعُهُ يَلَا سَبَبًا

(۳) مَنْ كَانَ لَهُ صَوْتٌ رَفِيعٌ لَا يَقْدَرُ أَنْ يُخَفِّضَهُ

(۴) الَّذِي يَرْفَعُ صَوْتَهُ أَمَامَ الْآخِرِينَ لِيَجْذِبَهُمْ

● مشاوره در مورد حل سؤالات

درک مطلب به موارد زیر توجه کنید:

(۱) این سؤالات برای افرادی که تمرین این نوع سؤالات را کرده باشند، بسیار راحت است. سعی کنید برای متن خوانی و نمونه سؤالات سال‌های قبل وقت بگذارید.

(۲) بهتر است درک مطلب در آخر سؤالات عربی، پاسخ داده شوند.

(۳) می‌توانید صورت سؤالات را هم بخوانید و در حین خواندن متن دنبال جواب آن سؤالات بگردید.

(۴) متن را سریع و با دقت بخوانید و زیر کلمات مهم مخصوصاً قیدهایی مانند «همه، بعضی، هیچ‌گاه و...» خط بکشید.

(۵) در تشخیص پاسخ درست عجله نکنید و همه گزینه را بخوانید و با توجه به متن، گزینه درست‌تر را انتخاب کنید!

پاسخ: گزینه ۲

زیربسته درس ۱

کلمات مهم: «أَلَّا يَمْشَوْا»: که راه نروند (أَنْ + لَا نافية) + «يَمْشَوْا»: «مَرَحًا»: شادمانه و با ناز و خودپسندی؛ «التَّخَخُّرُ»: فخر فروشی؛ «أَنْ يُعْطَشَ مِنَ الصَّوْتِ»: صدا پایین آورده شود (أَنْ يُعْطَشَ: مضارع مجهول)؛ «يَرْفَعُ»: بالا برده می‌شود (مضارع مجهول)؛ «الْحَمِيرُ»: خران؛ «لَا يَكُنْ»: نباید باشد (نهی غایب)؛ «مُخْتَلَاةً»: خودپسند؛ «لَا يُصَغِّرُ حَذُّهُ»: نباید رویش را برگرداند (نهی غایب)؛ «الْمَلِيحُ»: اخلاق

ترجمه عبارت سؤال: چه کسی به خران تشبیه شده است؟

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه (۱): کسی که با صدایی بلند فریاد می‌زند و کمک می‌خواهد.

گزینه (۲): کسی که صدایش را پایین نمی‌آورد، بلکه بدون دلیل آن را بالا می‌برد.

گزینه (۳): کسی که صدای بلندی دارد و نمی‌تواند آن را پایین بیاورد.

گزینه (۴): کسی که صدایش را در مقابل دیگران بالا می‌برد تا آن‌ها را جذب کند.

بررسی و تحلیل سؤال: متن بیان می‌دارد که قرآن کریم «صدای کسی را که بدون دلیلی منطقی بالا برده می‌شود، به صدای خران تشبیه کرده» پس با توجه به این مطلب، گزینه (۲) صحیح است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۲۹ من هو الإنسان الملیح الخلق؟

- (۱) من لا یرتکب معصیة کبیرة!
 (۲) من کان له خلق کریم و وجه جمیل معاً
 (۳) من یحاول أن یحسن صورته و لا یفعل عملاً مذموماً!
 (۴) من لا یصغر حذة للناس و لا یمشی ترحاً!

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ترجمة عبارت سؤال: انسان خوش اخلاق کیست؟

ترجمة گزینه‌ها:

- گزینه (۱): کسی که مرتکب گناه بزرگی نمی‌شود.
 گزینه (۲): کسی که اخلاق خوب و ظاهر زیبا را با هم داشته باشد.
 گزینه (۳): کسی که تلاش می‌کند که ظاهرش را خوب کند و کار ناپسندی را انجام نمی‌دهد.
 گزینه (۴): کسی که رویش را با تکبر از مردم بر نمی‌گرداند و با ناز و خودپسندی راه نمی‌رود.
 بررسی و تحلیل جواب: با توجه به بخش پایانی متن که می‌گوید: «اما انسان خوش اخلاق، کسی است که خوش جمالی و خوش کرداری را با هم جمع کند» مشخصه چنین انسان‌هایی داشتن هم‌زمان جمالات و کمالات است.

مشاوره به عنوان صحیح یا خطا در عبارت سؤال بسیار دقت کنید!

- (۱) إرتكب: فعلٌ ماضٍ - للمفرد المذكر - مزيد ثلاثي من باب إفعال - اسم فاعله: مُرتكب - متعدّ/ فعل و مفعوله «سبته»
- (۲) ثبته: فعلٌ ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي - له حرف زائد واحد - اسم مفعوله: مُثَبِّته - مبني للمعلوم/ فعل و مع فاعله جملة فعلية
- (۳) مضموم: اسم - مفرد مذكر - اسم مفعول (اشتقاقه من فعل «ذَمَّ») - معرب - نكرة/ صفة و مجرور بالثبعية من موصوفها
- (۴) يُرْفَع: فعلٌ مضارعٌ - للغائب - مجرد ثلاثي - اسم فاعله: مُرْتَفِع - مبني للمجهول - متعدّ/ نائب فاعله: «صوت»

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۱

اول موارد سمت راست رو بررسی کن که نیازی به بررسی جمله نداری. بعد اگه به جواب نرسیدی. سریع موارد سمت چپ رو بررسی کن.

Hint

(۱) فعل مجهول، فعلی است که فاعلش حذف شده است (محدوف). در این حالت به جای فاعل، فعل مجهول «نائب فاعل» می‌گیرد که در واقع «مفعول» جمله معلوم است.

درس Box

مثال «قَرَأَ الطَّالِبُ الْكِتَابَ»: دانش‌آموز کتاب را خواند.

فعل معلوم	فاعل	مفعول
قَرَأَ	الطَّالِبُ	الْكِتَابَ
فعل مجهول	نائب	فعل
مجهول	فاعل	مجهول

«قَرَأَ الْكِتَابَ» کتاب خوانده شد.

(۲) فعل مجهول را در ماضی و مضارع به شکل زیر تشخیص می‌دهیم:

فعل ماضی مجهول: ثَبَّ

مثال «كُتِبَ»: نوشته شد.

فعل مضارع مجهول: تُكْتَبُ

مثال «يُكْتَبُ»: نوشته می‌شود.

پس فعل «يُرْفَع» در این سؤال، مضارع مجهول است. فاعل ندارد و همراه با نائب فاعلش، یک جمله فعلیه را تشکیل می‌دهد.

موارد نادرست این گزینه: اسم فاعله: مُرْتَفِع (صحیح: اسم فاعله: رافع)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکات مهم سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): فعل «إرتكب» چون ثلاثی مزید است، اسم فاعلش از روی مضارعش «إرتكبت» ساخته می‌شود. حرف مضارع آن (ت) حذف می‌شود و به جای آن میم مضموم (ث) می‌آید: «مُرتكب»

گزینه (۲): در ساخت اسم مفعول از فعل‌های ثلاثی مزید، همانند گزینه (۱) عمل می‌کنیم. فقط حرف ماقبل آخر را به جای کسره، فتحه‌دار می‌آوریم. ثَبَّته (ماضی) / يُثَبِّته (مضارع) / مُثَبِّته (اسم فاعل) - مُثَبِّته (اسم مفعول)

گزینه (۳): اگر اسم فاعل بر وزن «فاعل» و اسم مفعول بر وزن «مفعول» آمد، قطعاً از ثلاثی مجرد ساخته شده است.

«کاتبه»: اسم فاعل بر وزن «فاعل» اشتقاقه بین فعل «كَتَبَ» (برگرفته از فعل ثلاثی مجرد)

مضموم: اسم مفعول بر وزن «مفعول» اشتقاقه بین فعل «ذَمَّ» (برگرفته از فعل ثلاثی مجرد)

نکته: فعل «ذَمَّ» در اصل «ذَمَمَ» بوده که به خاطر یکی بودن دو حرف آخر، یکی از آن‌ها حذف شده و به جایش تشدید آمده است.

● عَيْنُ الْجَوَابِ الصَّحِيحِ فِي الْأَسْئَلَةِ الثَّالِثَةِ (١٣١ - ١٣٥):

عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

١٣١

- (١) بَعْدَ أَنْ يَتَنَاوَلَ الشَّمْسُ طَعَامَهُ يَسْتَرْيَحُ فِي الشَّاطِئِ!
- (٢) يُخَرِّكُ الطَّائِرُ جَنَاحَيْهِ ثَمَانِينَ مَرَّةً فِي الثَّانِيَةِ الْوَاحِدَةِ!
- (٣) رَعَائِفُ السَّمَكِ الطَّائِرُ تَعْمَلُ جَنَاحَيْهِ وَتُسَاعِدُهُ لِلْقَرَارِ!
- (٤) حَيْثُ الصَّحْرَاءُ تَقِفُ كَالْعَصَا لِتَصِيدَ طَائِرًا يَنْزِلُ عَلَى ذَيْبِهَا!

مشاوره در این مدل تست‌ها بهتر است روی حرکات درست گروهی از کلمات که وزن و قاعده خاصی دارند، متمرکز شوید. هر چند دقت به کلماتی هم که وارد فارسی شده‌اند ولی حرکتشان یا عربی تفاوت دارد لازم است، مثل کلمه «قرار: الفرار»

پاسخ: گزینه ۴

ترجمه درس ۳

حواست به وزن اسم فاعل و وزن فعل‌های ثلاثی مزید باشه! ضمناً گزینه صحیح رو می‌خواد!

Hint

کتابخانه

(١) اسم‌های فاعل در ثلاثی مجرد بر وزن «فاعل» می‌آیند.

مثال «کاتب»: نویسنده «صانع»: سازنده

دقت کنید که کلماتی هستند که ریشه فعلی آن‌ها مد نظر نیست ولی چون وزن «فاعل» دارند، اسم فاعل محسوب می‌شوند. مانند «الشاطئ» در گزینه (١).

(٢) وزن فعل‌های باب‌های ثلاثی مزید را بدانیم و حرکت آن‌ها را به خاطر بسپاریم.

باب	ماضی	مضارع	امر	مصدر
تَفَاعَلَ	تَفَاعَلْ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعَلْ	تَفَاعُلٌ
مَثَالَ	تَتَاوَلَ	يَتَتَاوَلُ	تَتَاوَلْ	تَتَاوُلٌ

(٣) اعداد عقود همانند جمع مذکر سالم در آخر علامت «وَن - يَن» دارند. مثال:

هشتاد: ثَمَانُونَ، ثَمَانِينَ

(٤) علامت‌های اسم مثنی و جمع مذکر سالم را به خاطر بسپارید.

اسم مثنی: اَن - يَن

مثال شَجَرَتَانِ، شَجَرَتَيْنِ

جمع مذکر سالم: وَن - يَن

مثال مُؤَمِّنُونَ - مُؤَمِّنِينَ

ترجمه گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (١): بعد از این‌که تمساح غذایش را می‌خورد، در ساحل استراحت می‌کند.

گزینه (٢): پرته دو بالش را هشتاد بار در یک ثانیه حرکت می‌دهد.

گزینه (٣): باله‌های ماهی پرته مانند دو بال عمل می‌کنند و به او برای فرار کردن کمک می‌کنند.

گزینه (٤): مار صحرا مانند عصا می‌ایستد تا پرندهای را شکار کند که روی دُمش پایین می‌آید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (١): «يَتَنَاوَلُ» (صحیح): «يَتَنَاوَلُ»؛ بر وزن «تَفَاعَلُ» مضارع باب «تَفَاعَلَ» است. دقت کنید فتحة روی آخرین حرف به خاطر آمدن «أَنْ» قبل از آن است. - «الشَّاطِئُ» (صحیح): «الشَّاطِئُ»؛ بر وزن «فَاعِلُ» و اسم فاعل است.

گزینه (٢): «يُخَرِّكُهُ» (صحیح): «يُخَرِّكُهُ»؛ با توجه به معنی جمله، این فعل معلوم است نه مجهول و فاعل آن «الطَّائِرُ» می‌باشد. - «ثَمَانِينَ» (صحیح): ثَمَانِينَ

گزینه (٣): «جَنَاحَيْنِ» (صحیح): «جَنَاحَيْنِ»؛ اسم مثنی در آخرش علامت «يَن» دارد. - «الْقَرَارُ» (صحیح): «الْقَرَارُ»؛ این کلمه در فارسی و عربی حرکت حرف اولش فرق دارد!

عین عبارت ما جاء فيها اسم التفضيل: ۱۳۲

- (۱) قد ينظر الأطفال إلى الأكابر ليتعلموا منهم أساليب الحياة!
- (۲) في بعض الأوقات قدره الكلام أقوى من قدرة السلاح بلا شك!
- (۳) في نهاية الجلسة ذكرت ذكريات أيام صغري لصديقي أحمدا!
- (۴) ما كنت أعلم أن زميلي من أشهر كتاب لقصص الأطفال!

مشاوره معمولاً، مبحث اسم تفضیل نزد طراحان کنکور اهمیت و جذابیت خاصی دارد تعداد نکته‌هایش هم زیاد نیست ولی پرکاربرد و پر تکرارند و با حل نمونه سؤالاتی از این دست می‌توانید سؤال این بخش را به راحتی جواب دهید!

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت درس ۱

مراقب جمع اسم تفضیل باش!

Hint

در این Box

(۱) اسم تفضیل همان صفت برتر یا صفت عالی در فارسی است که با علامت «تر» در آخرش شناخته می‌شود. این اسم در عربی برای مذکر بر وزن «أفعل» و برای مؤنث بر وزن «فعلی» (بخوانید: فعلا) می‌آید.

مثال

بزرگ‌تر، بزرگ‌ترین: «أكبر» (مذکر)، «كبرى» (مؤنث)

نکته در وزن «فعلی» حرف «ی» بدون دوت نقطه در زیر آن است. این حرف در عربی، شکل دیگری از حرف الف (ا) است. اما اگر دوت نقطه زیر حرف «ی» باشد، به شکل «ای» خوانده می‌شود. بنابراین کلمه «صغری» در گزینه (۳)، بر وزن «فعلی» نیست و اسم تفضیل محسوب نمی‌شود.

(۲) گاهی اسم تفضیل بر وزن «أفعی» (بخوانید: أفعا) می‌آید. **مثال** أعلى (بلندتر)، أقوى (قوی‌تر)(۳) ممکن است اسم تفضیل را به شکل «أقل» ببینیم. **مثال** أقل (کم‌تر)، أشد (سخت‌تر)(۴) جمع اسم تفضیل بر وزن «أفاعیل» ساخته می‌شود. **مثال** بزرگ‌ترها: «أكابر» کوچک‌ترها: «أصاغر»

ترجمه عبارت سؤال: عبارتی را مشخص کن که در آن اسم تفضیل نیامده است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): «الأكابر»: بزرگ‌ترها اسم تفضیل است و معرودش «الأكبر».

گزینه (۲): «أقوى: قوی‌تر» اسم تفضیل است.

گزینه (۳): در این عبارت اسم تفضیل نداریم. «صغری»: خردسالی‌ام را یا «صغری»: کوچک‌تر» که اسم تفضیل است، اشتباه نگیرید.

ترجمه: در پایان جلسه، از خاطرات دوران خردسالی‌ام برای دوستم احمد یاد کردم.

گزینه (۴): «أشهر»: مشهورترین اسم تفضیل است.

تذکره: «أعلم» در این عبارت فعل مضارع است نه اسم تفضیل.

«ما كنت أعلم»: نمی‌دانستم (ماضی استمراری منفی)

پاسخ خیلی تشریحی

(سؤال ۹۶ کنکور انسانی ۱۴۰۲ - نوبت دوم)

عین ما ليس فيه اسم التفضيل:

- (۱) أعزُّ الشَّباب هو من يؤدِّي دوره في المجتمع أداءة جيِّداً!
- (۲) أحقُّ الكلام كلامٌ يقوله فأنَّه في وقته، لا تُفَضُّ فيه ولا زيادة!
- (۳) أحرَّ أيام السنة يُخرج الناس من بُيوتهم للذهاب إلى الحدائق!
- (۴) أمرٌ بالشوق المزدحمة والناس يبعون ويشترون البضائع!

عین ما ليس فيه اسم المبالغة: ۱۳۳

مشاوره اسم مبالغه دو وزن بیشتر نیست. سعی کنید به کلمات شبیه به آنها توجه کنید!

- (۱) هذه الغلظة تدلّ على أنّ الشياحة ممنوعة في هذا الماء!
- (۲) بعض المعلمين مضاحون للتلاميذ، فهم يُعطونهم جُكماً قِيمة!
- (۳) إني لا أدري مع الأسف أين أنفتنا الكرام قد لُغِب بالتهجد!
- (۴) بعد شراء تلك البضائع سألت عن سعرها ودفعته للبقال!

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت درس ۲

خواست به رعایت دقیق حرکات وزن «مَعَالَة» باشد!

Hint

درس Box

(۱) اسم مبالغه اسمی است که بر «بسیاری» صفتی در یک فرد یا یک چیز اشاره دارد و در عربی بر وزن «فَعَال» و «فَعَالَة» می آید.

مثال «فَقَار»: بسیار آمرزنده - «عَالَة»: بسیار دانا

تذکر: «العَالَة» علامت، نشانه» را یا «العَالَة»: بسیار دانا» که اسم مبالغه است، اشتباه نگیرید.

(۲) اسم مبالغه سه کاربرد دارد:

الف) «كثرة الطَّعة» زیادی صفت: در این حالت در ترجمه از کلمه «بسیار» استفاده می کنیم.

«وَقَاب»: بسیار یخشنده - «فَهَاتَة»: بسیار فهمیده

ب) «إِسْمُ آلَةٍ أو جهازٍ»: نام یک وسیله یا دستگاه: نام برخی وسایل بر وزن اسم مبالغه می آید.

مثال «تِيَّازَة»: ماشین - «تَفَّازَة»: مینک

ج) «إِسْمُ مهنة»: نام یک شغل: نام برخی شغل‌ها بر وزن اسم مبالغه می آید.

مثال «حَدَاد»: آهنگر - «حَبَّاز»: نانوا

ترجمه عبارت سؤال: معین کن گزینه‌ای را که در آن اسم مبالغه نیست.

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه (۱): این علامت نشان می‌دهد که شما در این آزمون ممنوع است.

گزینه (۲): بعضی از معلمان بسیار نصیحت‌کننده دانش‌آموزان هستند. پس آنها (معلمان) به آنها (دانش‌آموزان) پندهای

ارزشمندی می‌دهند.

گزینه (۳): من متأسفانه نمی‌دانم که کدام یک از امامان گرامی ما، سجاد لقب داده شده است.

گزینه (۴): پس از خریدن آن کالاها، از قیمتشان پرسیدم و آن را به خواروبارفروش پرداخت کردم.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): «العَالَة»: علامت» و «الشَّيْخَة»: شانه» اسم مبالغه نیستند، چون وزن اسم مبالغه در آنها رعایت نشده است.

گزینه (۲): «مُضَاحُون»: بسیار نصیحتگران» اسم مبالغه است. اسم مبالغه هم جمع بسته می‌شود.

گزینه (۳): «السَّجَّاد» بر وزن فَعَال و اسم مبالغه است. این کلمه در اصل یعنی «بسیار سجده‌کننده» که به لقب امام زین‌العابدین (ع)

معروف است.

گزینه (۴): «يَقَال»: خواروبارفروش» اسم مبالغه است. اسم‌های مبالغه گاهی معنای شغل می‌دهند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(سؤال ۴۶ کنکور انسانی ۱۴۰۱)

عین ما فيه اسم المبالغة:

- (۱) إِنَّ الْخَفَّاشَ مِنَ الطُّيُورِ الَّتِي لَا تَطِيرُ إِلَّا فِي اللَّيْلِ!
- (۲) إِحْدَى صَدِيقَاتِي غَسَّالَةٌ أَيْدِيهَا، وَهِيَ تَطْلُبُ أَنَّهَا لَمْ تُنْظَفَ!
- (۳) إِنَّ الرِّمَّانَ مِنَ الْفَوَاكِهِ الَّتِي فِيهَا الْفُصْلُ الْخَرِيفُ وَالشِّتَاءُ!
- (۴) لَا يَذْهَبُ الزُّوَّارُ إِلَى الْأَمَاكِنِ غَيْرِ الْمَشْهُورَةِ إِلَّا قَلِيلاً مِنْهُمْ!

کنکور

عین کلمه «مزارع» یخلف فی النوع و المعنی:

- (۱) تحكي المزارع القديمة لنا قصص الصبر و العطاء!
- (۲) تحرش المزارع ذكريات أجدادنا بين أغصانها!
- (۳) زُرنا المزارع الزيفية قبل يوتين مع مُدرسينا!
- (۴) مُراقب المزارع زرعه بكل حُب و إخلاص!

مشاوره اسم فاعل وقتی حرکت گذاری نشده باشد، با جمع اسم مکان ممکن است اشتباه گرفته شود. در ترجمه به تفاوت این‌ها توجه کنید.

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت: درس‌های او ۲

انواع اسم رو مسلط شو و توی ترجمه انعطاف داشته باش!

Hint

دربین Box

(۱) اسم مکان اسمی است که به مکانی اشاره دارد و بر یکی از وزن‌های «مفعِل»، «مفعِل» یا «مفعَلَة» می‌آید.

مثال «مَطْبَخ» (آشپزخانه) - «مَسْجِد» - «مَزْرَعَة»

(۲) جمع اسم مکان بر وزن «مفاعِل» می‌آید.

مثال «مَطَابِخ» - «مَسَاجِد» - «مَزَارِع»

پاسخ خیلی تشریحی

ترجمه عبارت سؤال: معنی کن کلمه «مزارع» را که در نوع و معنا تفاوت دارد.

با توجه به این‌که این کلمه به دو صورت می‌تواند خوانده شود، ۳ نوع اسم است که ۲ معنی متفاوت دارد.

(۱) «مَزَارِع»: مزرعه‌ها: در این حالت بر وزن «مفاعِل» است و جمع اسم مکان «مَزْرَعَة» محسوب می‌شود.

(۲) «مَزَارِع»: کشاورز: در این حالت اسم فاعل و مفرد است. (مُـسَـم) (مُـسَـم)

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه (۱): مزرعه‌های قدیمی برای ما داستان‌های صبر و پختندگی را حکایت می‌کنند.

گزینه (۲): مزرعه‌ها، خاطرات اجدادمان را بین شاخه‌هایشان حفظ می‌کنند.

گزینه (۳): دو روز قبل همراه معلم‌انمان مزرعه‌های روستایی را دیدیم.

گزینه (۴): کشاورز از کاشته‌اش با تمام علاقه و خلوص مراقبت می‌کند.

تحلیل گزینه پاسخ: همان‌طور که از نظر معنی مشخص است، در گزینه (۴)، «مَزَارِع» به معنای «کشاورز» و اسم فاعل است، اما

در سایر گزینه‌ها «مَزَارِع» به معنای «مزرعه‌ها» آمده و اسم مکان است.

عین ما لیس فیہ فعل الشرط: ۱۳۵

مشاوره در تشخیص سریع اسلوب شرط، ترجمه و دقت به «ف» جواب شرط می‌تواند کمک‌کننده باشد!

- (۱) ما تُعْجِبُنِي عَادَةً مُسَابِقَةً يَتَعَادَلُ فِيهَا الْفَرِيقَانِ.
- (۲) مَنْ دَعَانِي إِلَى أَحْسَنِ الْأَعْمَالِ فَإِنِّي أَحِبُّهُ كَثِيرًا!
- (۳) مَنْ تَكَلَّمَ فِيمَا لَا يَعْلَمُ يَقَعُ فِي الْخَطَا بَلَا شَكًّا!
- (۴) مَا لَمْ يُذَكِّرْ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ فَعَلِينَا إِلَّا نَأْكُلُ مِنْهُ!

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت درس ۳

اگر ترجمه خوب باشد، این‌جا هم به کارت می‌اد!

Hint

دربین Box

هرگاه جواب شرط، جمله اسمیه باشد، قبل از آن حرف «ف» می‌آید.

مثال ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾: و هر کس بر خداوند توکل کند، او برایش کافی است.

این حرف «ف» هم می‌تواند بر سر جمله اسمیه بیاید (همانند آیه بالا) و هم بر سر فعل امر و نهی و مستقبل.

ترجمه عبارت سؤال: معین کن گزینه‌ای را که در آن فعل شرط نیست.

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه (۱): آن‌چه مرا معمولاً متعجب می‌کند مسابقه‌ای است که در آن دو تیم مساوی می‌شوند.

گزینه (۲): هر کس مرا به بهترین کارها دعوت کند، بی‌گمان من او را بسیار دوست دارم.

گزینه (۳): هر کس در مورد آن‌چه نمی‌داند، سخن بگوید بدون شک در اشتباه می‌افتد.

گزینه (۴): هر چه نام خدا بر آن ذکر نشود، ما نباید از آن بخوریم.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): فعل «يَتَعَادَلُ» که بعد از اسم نکره «مُسَابِقَةً» آمده، صفت از نوع جمله وصفیه است که اسم نکره را توضیح می‌دهد. در واقع، این‌جا خبری از جواب شرط نیست! ترجمه جمله در این عبارت کمک‌کننده خواهد بود. وقتی جواب شرط نداشته باشیم، فعل شرط هم منتفی است!

گزینه (۲): «مَنْ: هر کس» ادات شرط، «دَعَا: دعوت کرده» دعوت کننده فعل شرط و جمله «إِنِّي أَحِبُّهُ كَثِيرًا» جواب شرط است که با حرف «ف» آمده است.

گزینه (۳): «مَنْ: هر کس» ادات شرط، «تَكَلَّمَ: سخن گفت» سخن بگوید فعل شرط و «يَقَعُ: می‌افتد» جواب شرط است.

گزینه (۴): «مَا: هر چه» ادات شرط، «لَمْ يُذَكِّرْ: ذکر نشد، ذکر نشود» فعل شرط و جمله «عَلَيْنَا إِلَّا نَأْكُلُ مِنْهُ» جواب شرط است که با حرف «ف» آمده است.

یک مورخ تاریخ اسلام قصد دارد دربارهٔ تاریخ ایران دوران اسلامی، تحقیق کند. وی به کدام منبع یا کتاب تاریخی دوران اسلامی باید رجوع کند؟

- (۱) تاریخ‌نگاری عمومی - طبری سعی کرده است در کتاب خود، درستی یا نادرستی مطالب را به خواننده واگذار کند.
- (۲) تک‌نگاری - در عجائب‌المقدور به زندگی شاهان ساسانی اشاره شده است.
- (۳) تاریخ‌نگاری سلسله‌ای - طبری در خدای‌نامه‌ها به دوران باستان پرداخته است.
- (۴) تاریخ‌نگاری عمومی - دینوری در نگارش تاریخ بیهقی، زندگی فرمانروایان بزرگ و کوچک دوران باستان را ثبت و ضبط کرده است.

پاسخ: گزینهٔ ۱

زیربافت: درس ۱

در این Box

منابع نوشتاری (کتاب‌های تاریخی)

تاریخ‌نگاری عمومی:

- یکی از شاخه‌های تاریخ‌نگاری در ایران و از منابع شناخت تاریخ ایران از دوران اسلامی تا پایان عصر صفویه است.
- نگارش آن از قرن سوم هجری آغاز شد.
- تداوم آن تا پایان عصر قاجار بود.
- ترتیب نگارش موضوعات: مؤلفان، نگارش تاریخ جهان را از آفرینش عالم آغاز می‌کردند. ← سپس به شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران می‌پرداختند. ← پس از آن تاریخ اساطیری ایران را از کیومرث آغاز ← و به پایان دورهٔ ساسانیان ختم می‌کردند. ← در ادامه رویدادهای تاریخ اسلام و سلسله‌های ایرانی را تا زمان حیات خود ثبت و ضبط می‌کردند.
- از مهم‌ترین و مشهورترین نمونه‌ها: تاریخ طبری، اثر محمد بن جریر طبری

تاریخ محلی:

- یکی از مهم‌ترین گونه‌های تاریخ‌نگاری و یکی از گنجینه‌های مهم اطلاعات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، نظامی و جغرافیایی ایران است.
- به ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی، بیان ویژگی‌های جغرافیایی و زندگی‌نامهٔ مفاخر و مشاهیر محلی پرداخته می‌شد.
- از معروف‌ترین این آثار، تاریخ سیستان از مؤلفی ناشناس است در موضوع تاریخ سیستان از ایام قدیم تا سال ۷۲۵ ق.

تاریخ سلسله‌ای:

- به دستور فرمانروایان، رویدادهای یک دورهٔ فرمانروایی ثبت و ضبط می‌شد.
- بعدها با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ‌نویسی یا تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت.
- کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی، در تاریخ غزنویان از نمونه‌های مشهور این آثار است.

تک‌نگاری:

- از دورهٔ تیموریان به بعد مرسوم شد.
- به ثبت و ضبط متمرکز و ویژهٔ زندگی یک فرمانروا می‌پرداخت.
- مشهورترین نمونه: «عجائب‌المقدور فی نوابغ تیمور» از ابن‌مرفیاه دربارهٔ زندگی تیمور

تاریخ‌های منظوم:

- سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی در ایران پیشینه دیرینه‌ای دارد و در دوران مغولان رواج و رونق دوباره یافت.
- برجسته‌ترین منظومه حماسی و تاریخی ایران: شاهنامه، اثر حکیم ابوالقاسم فردوسی

تشریح گزینه‌های دیگر:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۲): تک‌نگاری، از دوره تیموریان به بعد مرسوم شده پس ربطی به دوران باستان نداشته!
- گزینه (۳): تاریخ‌نگاری سلسله‌ای - ابوالفضل بیهقی به دوران غزنویان (دوران اسلامی) پرداخته است.
- گزینه (۴): دینوری، نویسنده اخبار الطوال، در دوران اسلامی بوده است.

(سوال ۴ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۴)

کدام یک از گزینه‌های سمت چپ یا شماره‌های سمت راست در ارتباط هستند؟

(در ستون سمت چپ یک مورد اضافه است.)

الف) تاریخ بیهقی	۱) از مهم‌ترین تاریخ‌های عمومی
ب) تاریخ سیستان	۲) از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای
ج) تاریخ طبری	۳) از معروف‌ترین تک‌نگاری‌ها
د) عجائب المقدور فی النوائب تیمور	

امتحان نهایی

ب) عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری در شاخص ترین اثر خود، قابوس نامه، به مناسبات حکومت و مردم و تشکیلات و نهادهای اداری و نظامی پرداخته است.

چ) در دوره سلجوقیان، انوری در قصیده نامه اهل خراسان، اقدام به نقد اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود کرده است.

د) اصطخری، در المسالك و الممالك، به بیان مسائلی که در دیگر منابع کم‌تر یافت می‌شده پرداخته و گونه‌ای ارزشمند از تاریخ اجتماعی و فرهنگی را ارائه داده است.

- (١) «الف» - «ب»
(٢) «ب» - «د»
(٣) «الف» - «ج»
(٤) «ب» - «ج»

زیرمبقت: درس ۱

گونه‌های منابع تاریخی ایران دوران اسلامی:

الف) منابع نوشتاری تاریخ شامل سایر نوشته‌ها نظیر منشآت، نوشته‌های روی سکه‌ها، متون تقویمی و گاه‌شمار، متون فلسفی، کلامی و فقهی و متون اخلاقی نیز می‌شود.

ج) متون نظم و نثر ادبی، گونه مهمی از منابع تاریخی محسوب می‌شود و به خوبی اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و نیز عقاید دینی و فلسفی رایج در هر عصری، کم‌وبیش در آثار شاعران آن عصر انعکاس داشته است.

(ب) عنصر المعالي در قایم‌نامه، به اخلاقی کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم پرداخته است.

د) کتاب «المسالك و المعاليك» يك نوشته جغرافيايي است و به بررسي و مطالعه محيط جغرافيايي رودخانه مي پردازد.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

کدام مورد دربارهٔ سبک و روش تاریخ‌نگاری «مروج‌الذهب و معادن‌الجواهر» درست بیان شده است؟

- ۱) سبک: تاریخ‌نگاری ترکیبی - روش: موضوع‌محوری
- ۲) سبک: تاریخ‌نگاری تحلیلی - روش: موضوع‌محوری
- ۳) سبک: تاریخ‌نگاری تحلیلی - روش: سال‌شماری
- ۴) سبک: تاریخ‌نگاری روایی - روش: سال‌شماری

پاسخ: گزینهٔ ۲

تیرمیت: درس ۲

درس Box

• انواع روش‌های تاریخ‌نگاری:

روایی: ذکر روایت‌های متعدد و مختلف دربارهٔ موضوع واحد یا آوردن اسناد ترکیبی: تهیهٔ یک گزارش از مجموع روایت‌ها و در این روش مورخ ناچار به انتخاب و گزینش است. تحلیلی: بررسی موشکافانهٔ تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آن‌ها و تحلیل و تفسیر علل، آثار و پیامدهای آن.

• روش تاریخ‌نگاری دوران اسلامی:

روش سال‌شماری: نوشتن حوادث براساس ترتیب زمان وقوع رویدادها

روش موضوعی: محور تاریخ‌نگاری قرار گرفتن یک موضوع خاص (اطبا، یک شهر)

کتاب «مروج‌الذهب و معادن‌الجواهر» اثر مسعودی، نمونهٔ تاریخ‌نگاری به سبک تحلیلی و روش موضوع‌محوری است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

یکی از نمونه‌های تاریخ‌نگاری براساس روش موضوعی، کتاب «مروج‌الذهب و معادن‌الجواهر» مسعودی است.

(سوال ۱ (قسمت الف) - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۴)

شماره

کدام مورد دربارهٔ گزارش‌ها و نوشته‌های مورخان دوران اسلامی درست است؟

الف) مسعودی برای نگارش گزارش‌های تاریخی خود و بررسی درستی و نادرستی اخبار به سفر می‌رفته و از نزدیک مکان رویدادها را بررسی می‌کرده است.

ب) یعقوبی و مقدسی برخلاف بیهقی، به روش عقلی برای سنجش اعتبار گزارش‌ها و منابع تاریخی اعتقادی نداشتند.
ج) بلاذری و دینوری، در نگارش «اخبار الطوال» و «فتوح البلدان»، به گزینش و انتخاب دست زدند و طبیعتاً قسمت‌هایی از خبر از چشم آن‌ها دور مانده است.

د) طبری برخلاف مسعودی، در نوشتن تاریخ، درستی و نادرستی مطالب را به خواننده واگذار می‌کرد و هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها نداشت.

(۲) «الف» - «د»

(۱) «ب» - «ج»

(۴) «الف» - «ج»

(۳) «ب» - «د»

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۲

ارزش و اعتبار خبری که راوی آن، خود به طور مستقیم شاهد رویداد بوده، به مراتب از خبری که روایت‌کننده آن را از دیگران نقل کرده، بیشتر هست!

Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در گذشته مورخان مثل مسعودی، برای بررسی درستی یا نادرستی برخی از اخبار و گزارش‌های تاریخی به مسافرت می‌رفتند و از نزدیک شاهد محل رویدادها بودند، (درستی «الف»)

طبری در تاریخ‌نگاری خود تمامی روایت‌های موجود را بدون دخل و تصرف ارائه می‌کرد، اما مسعودی در تاریخ‌نگاری خود تنها یک روایت را به شیوهٔ تحلیلی ارائه می‌داد.

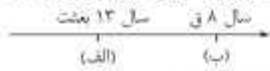
تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) مطابقت رویدادها با عقل، مورد نظر افرادی مانند یعقوبی، مقدسی، ابن مسکویه، بیهقی و ابن اسفندیار بود.

ج) نویسندهٔ «اخبار الطوال»، دینوری و «فتوح البلدان» بلاذری است که ترتیب رعایت نشده است.

کدام گزینه دو رویداد پیمان عقبه دوم (۱) و فتح مکه (۲) را با توجه به نمودار خط زمان زیر به درستی بیان می‌کند؟

(۱) (الف) به ناکامی قریش در جنگ خندق اشاره دارد که کاهش فعالیت‌های نظامی علیه اسلام و زمینه‌سازی برای نشر اسلام در میان قبیایل را در پی داشت.

(۲) (۱) روی (الف) پایگاه امن و مطمئنی برای مسلمانان در یثرب به وجود آورد و زمینه را برای ترک مکه و بازنگشتن به آن تا سال ششم هجرت فراهم آورد.

(۳) (۱) روی نقطه (ب) حاکمان محلی در گوشه و کنار شبه‌جزیره عربستان را وادار کرد با پرداخت جزیه تابع حکومت مدینه شوند.

(۴) (۲) روی (ب) دو سال بعد از نقض پیمان حدیبیه و به صورت مسالمت‌آمیز اتفاق افتاد.

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت: درس ۴

سال سیزدهم بعثت، همون سالی بوده که ۷۳ مرد و دو زن در عقبه با پیامبر پیمان بستن!

ارتباط مردم یثرب با پیامبر:

سال ۱۱ بعثت ← مسلمان شدن ۳ نفر از مردم یثرب در حین انجام مراسم حج

سال ۱۲ بعثت ← ۱۲ مرد یثربی در هنگامه مراسم حج در مکانی موسوم به عقبه در منا با پیامبر بیعت عقبه اول را منعقد کردند.

سال ۱۳ بعثت ← ۷۳ مرد و دو زن یثربی در عقبه با پیامبر (ص) پیمان عقبه دوم را بستند.

پیامد ← به وجود آمدن پایگاه امن و مطمئن برای مسلمانان در یثرب

فتح مکه و پیامدهای آن:

دو سال بعد از صلح حدیبیه، قریش این پیمان را نقض کرد.

پیامبر سباهی برای فتح مکه ارسال کرد.

مکه در سال هشتم هجرت به صورت مسالمت‌آمیز فتح شد.

پیامد ← قبیله‌های اطراف مکه به تدریج اسلام را پذیرفتند.

حدود دو سال پس از پیمان حدیبیه، قریش این پیمان را نقض کرد و در رمضان سال هشتم هجرت، مکه به صورت مسالمت‌آمیزی

فتح و کعبه از پتها پاک‌سازی شد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه (۱): ناکامی قریش در جنگ خندق، زمینه را برای کاهش فعالیت‌های نظامی علیه اسلام و ایجاد زمینه مساعد برای نشر اسلام در میان قبیله‌های منطقه حجاز و گسترش محدوده حکومت پیامبر فراهم آورد.

گزینه (۲): در نتیجه پیمان عقبه دوم، پایگاه امن و مطمئنی برای مسلمانان در یثرب به وجود آمد و زمینه برای هجرت مسلمانان به مدینه فراهم آمد. از آن هنگام تا فتح مکه دو سال ۸ ق. هجرت به مدینه و ترک نکردن آن، یکی از شروط بیعت با پیامبر و پذیرش دعوت اسلامی به شمار می‌رفت.

گزینه (۳): طی سال‌های هفتم و هشتم هجری، تعدادی از حاکمان محلی در گوشه و کنار شبه‌جزیره عربستان یا به اسلام گرویده و یا با بستن پیمان و پرداخت جزیه، تابع حکومت مدینه شدند.

Hint

نکته Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام یک از وقایع زیر درباره رویدادهای سال ۹ ق. درست است؟

الف) انعقاد پیمان برادری

ب) اعلان برائت از مشرکان و نزول سوره توبه

ج) اسلام آوردن هیئت‌های نمایندگی قبیله‌های مختلف عرب

د) غزوة احد و اظهار مسلمانی عبدالله بن ابی

(۲) «ب» - «ج»

(۱) «الف» - «د»

(۴) «الف» - «ج»

(۳) «ج» - «د»

مشاوره در چند سال اخیر گنگور، نمودار خط زمان و رویدادهای براساس زمان، اهمیت بسیاری برای علاهان سؤال داشته و حتی چند سؤال رو به تاریخ وقایع و تقدم و تأخر رویدادها اختصاص دادن! پس تو هم حسابی حواس جمع باش و وقایع رو براساس نمودار خط زمان یاد بگیر!

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس ۲

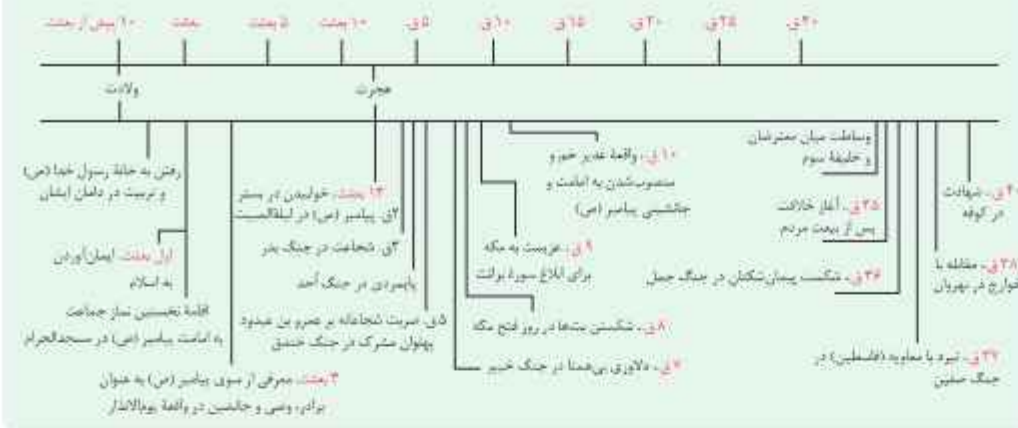
نمودارهای خط زمان را با هم مرور کنیم:

مهم‌ترین رویدادهای اسلام در مدینه:

سال وقوع	رویدادهای مهم
۱۲ بعثت	بسته شدن پیمان عقبه اول میان پیامبر و ۱۲ نفر از مردم یثرب
۱۳ بعثت	بسته شدن پیمان عقبه دوم میان رسول خدا و گروهی از مردم یثرب
۱ ق.	هجرت رسول خدا از مکه به یثرب؛ بنای مسجدالنبی در مدینه؛ عقد پیمان برادری میان مسلمانان؛ انعقاد پیمان‌نامه عمومی مدینه؛ نزول آیات جهاد؛ تشکیل نیروی نظامی مسلمانان؛ رخ دادن چند سریه و غزوة آیواء
۲ ق.	غزوة بدر؛ تغییر قیلة از یثرب المقدس به کعبه در مکه؛ ازدواج حضرت فاطمه (س) با علی (ع)؛ اخراج یهودیان بنی قریظ از مدینه
۳ ق.	ولادت امام حسن (ع)؛ غزوة اخذ؛ کشتار قبیله مبلغان مسلمان در یثرب فعوته و رجیع
۴ ق.	رویارویی با یهودیان بنی نضیر و اخراج آنان از مدینه؛ ولادت امام حسین (ع)
۵ ق.	غزوة دومة الجندل؛ غزوة احزاب (خندق)؛ برخورد با یهودیان بنی قریظ و دفع خطر آنان
۶ ق.	پیمان صلح حذیبیه؛ ارسال نامه به پادشاهان ایران، روم، حبشه، عثان و مصر و دعوت آنان به اسلام از سوی پیامبر
۷ ق.	غزوة خیبر؛ پیمان صلح با یهودیان ساکن فدک
۸ ق.	جنگ موه؛ فتح مکه؛ غزوة خنین
۹ ق.	غزوة تبوک؛ ویرانی مسجد ضرار و دفع توطئه منافقان؛ نزول آیات برائت از مشرکان؛ ورود نمایندگان قبایل عرب به مدینه و پذیرش اسلام
۱۰ ق.	ادامه ورود نمایندگان قبایل به مدینه و قبول اسلام؛ انجام حجة الوداع توسط رسول خدا؛ اجتماع غدیر خم و انتصاب علی (ع) به جانشینی پیامبر
۱۱ ق.	تجهیز سپاه آسامه برای نبرد با رومیان؛ وفات رسول خدا

علا همدین و قایع رو روی نمودار خط زمان هم ببینیم تا زمانی تو دهنه‌تون مانگیر بشه.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عزیمت به مکه و ابلاغ سوره بقره، سال وفود (اسلام آوردن قبیله‌ها) و اعلان برائت از مشرکان در سال ۹ هجرت روی داده‌اند.

تشریح عبارت‌های تادرست:

اتفاق پیمان برادری، از وقایع سال اول هجرت (تادرستی «الف» و غزوه احد در سال سوم هجرت و اظهار مسلمانی عبدالله ابن ابی،

در سال دوم هجرت اتفاق افتاده‌اند. (تادرستی عبارت «د»)

عبدالله ابن ابی سردسته منافقان بود.

کدام یک از رویدادهای زیر در فاصله سالهای ۲۳ تا ۴۵ ق. روی داده است؟

- (۱) محاصره شهر ایلیا - روی کار آمدن شماری از خاندان اموی
- (۲) تبعید تعدادی از صحابه پیامبر - ثروت اندوزی با تصرف اراضی وسیعی در ایران، مصر و شام
- (۳) تقسیم عطایا میان مردم - فتح سرزمینهای مصر و شام
- (۴) اوج گرفتن تعصبات طایفهای و قبیلهای - رعایت مساوات و عدالت میان افراد و گروههای مختلف ملجان

پاسخ: گزینه ۲

تذکره میثاق در سن ۵

سالهای ۲۳ تا ۳۵ ق. عثمان بن عفان در این دوران خلیفه بوده!

Hint

نکته Bbox

رویدادهای دوران خلفای نخستین

تشریح گزینههای دیگر:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): محاصره شهر ایلیا، در دوران خلیفه دوم، عمر روی داده است. - قسمت دوم در دوران عثمان روی داده است.

گزینه (۳): در دوران خلیفه دوم روی داده است. - در اواخر خلافت ابوبکر و اواخر خلافت عثمان روی داده است.

گزینه (۴): مربوط به دوران عثمان است. - مربوط به خلفای اول و دوم و علی (ع) است.

سنت شکنی و بدعت از دوران خلیفه سوم آغاز شده و خلفای اول و دوم تا حدودی براساس شیوه پیامبر خلافت می کردند.

نکته

نزدیک بول
تلاشی در مسیر موفقیت

کدام مورد از پیامدهای میراث تمدنی اندلس در دوران امویان است؟

الف) شهرهای بزرگ، آباد و پرجمعیت ← شکوفایی اقتصادی و پیشرفت‌های شگرف تمدنی

ب) ارتباط تجاری با سرزمین‌های حوزه دریای مدیترانه ← رونق چشمگیر بازرگانی داخلی و خارجی در مسیرهای زمینی و دریایی

ج) پیشرفت علمی در زمینه نجوم و فلسفه ← آشنایی با دستاوردهای علمی دانشمندان و عالمان مسلمان

د) دارا بودن مراکز اقتصادی مهم ← وجود بازارها و کارگاه‌های صنعتی محدود در شهرهای اندلس

۲) «ب» - «ج»

۱) «الف» - «ب»

۴) «ج» - «د»

۳) «الف» - «د»

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت: درس ۶

درس Box

میراث تمدنی مسلمانان در اندلس در سه عرصه جلوه‌گر می‌شود:

شکوفایی اقتصادی و پیشرفت‌های شگرف علمی و تمدنی روستاهایی با مزارع سرسبز و گله‌های بزرگ و کوچک شهرهایی با مراکز اقتصادی مهم (بازارها و کارگاه‌های صنعتی متعدد) رونق بازرگانی داخلی و خارجی و ارتباط گسترده با سرزمین‌های حوزه دریای مدیترانه	عرصه اقتصادی
نقش مؤثر در پویایی علوم و معارف و مهم‌تر از همه فلسفه پیشرفت اروپاییان در نتیجه آشنایی با دستاوردهای علمی دانشمندان و عالمان مسلمان اندلسی	عرصه علمی
شاهکارهای معماری جهان: مسجد جامع قرطبه و کاخ الحمراء غرناطه	عرصه معماری

پاسخ خیلی تشریحی ✓

اندلس، سرزمین ثروتمند با شهرها و آبادی‌های بزرگ و پرجمعیتی بوده است و بازرگانی داخلی و خارجی در مسیرهای زمینی و دریایی در آن رونق چشمگیری داشته است و همین منجر شد که ارتباط تجاری گسترده‌ای را با سرزمین‌های حوزه دریای مدیترانه و دیگر مناطق دور و نزدیک برقرار کنند.

تشریح عبارت‌های نادرست:

ج) پیشرفت‌های علمی اروپاییان در قرون بعد از نتایج و پیامدهای دستاوردهای علمی دانشمندان اندلسی بوده که در این عبارت برعکس عنوان شده است.

د) بازارها و کارگاه‌های صنعتی در شهرهای اندلس متعدد بودند و نه محدود.

کدام یک از عبارت‌های زیر با مفهوم ناحیه‌بندی در جغرافیا، مطابقت دارد؟

- الف) ناحیه، بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی همگون و خاصی با بخش‌های مجاور دارد.
 ب) ناحیه و منطقه دارای یک تعریف مشترک هستند که ویژگی اصلی آن‌ها عناصر طبیعی و انسانی هستند.
 ج) ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است که دانشمندان سایر علوم صرفاً می‌توانند در این زمینه مشاوره بدهند.
 د) انتخاب ملاک‌ها برای تعیین حدود ناحیه به هدف مطالعه و تحقیق پژوهشگر جغرافیایی بستگی دارد.

۲) «ب» و «ج»

۱) «الف» و «ب»

۴) «الف» و «د»

۳) «ج» و «د»

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت: درس ۱

نکته Box

ناحیه ← بخشی از سطح زمین که ویژگی‌های جغرافیایی همگون و خاصی دارد، به طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.
 ← ویژگی اصلی هر ناحیه: وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی

ناحیه‌بندی ← تقسیم یک واحد جغرافیایی به واحدهای کوچک‌تر (به طوری که متفاوت باشند).

اهداف: ۱) شناخت بهتر و آسان‌تر، ۲) علمی کردن تحقیقات جهت برنامه‌ریزی صحیح
 ← کاری صرفاً جغرافیایی و انتخاب معیارهای آن به اهداف پژوهشگر بستگی دارد

بررسی موارد نادرست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) هر ناحیه به درجه‌ای از همگونی رسیده است که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز است و با آن‌ها تفاوت دارد.

ب) ناحیه و منطقه دو مبحث جدا در علم جغرافیا هستند و تعاریف یکسانی ندارند.

تعاریف مختلفی از ناحیه وجود دارد و تعریف کتاب درسی، یکی از آن تعاریف است.

نکته

نرنگه بوک
 تلاشی در مسیر موفقیت

با توجه به تصویر زیر، کدام عبارت‌ها صحیح می‌باشند؟

(۲) «ب» - «ج»

(۴) «الف» - «د»

(۱) «الف» - «ب»

(۳) «ج» - «د»

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۳

انواع بارش:

درس Box

(۱) بارندگی همرفتی: در این نوع بارندگی، توده هوا از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود؛ همراه با بالا رفتن، دمای آن پایین می‌آید و ابر تشکیل می‌شود و بارندگی صورت می‌گیرد. بارش‌های بهاری بیشتر از این نوع‌اند.

(۲) بارندگی جبهه‌ای (سیکلونی): این نوع بارندگی بیشتر در محل جبهه‌ها به وجود می‌آید؛ جایی که توده‌های هوا با یکدیگر برخورد می‌کنند.

(۳) بارندگی کوهستانی (ناهمواری): در این نوع بارندگی، نواحی مرتفع و کوهستان‌ها با توجه به شکل و جهتی که دارند، مانع آن می‌شوند که توده هوای مرطوب به طور افقی حرکت کند. در نتیجه توده هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود، دمای آن کاهش می‌یابد و دیگر نمی‌تواند رطوبت را در خود نگه دارد و بنابراین، موجب بارش می‌شود.

شکل صورت سؤال، نشان‌دهنده بارندگی همرفتی است. در این نوع بارندگی توده هوا از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود و همراه صعود، دمای آن پایین می‌آید و ابر تشکیل می‌شود و بارندگی صورت می‌گیرد.

بیشتر بارندگی‌های فصل بهار از نوع بارندگی همرفتی می‌باشد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

با توجه به تصویر مقابل، کدام گزینه تحلیل درستی را بیان می‌کند؟

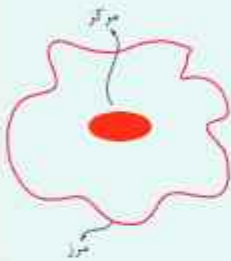
- (۱) هر چه از سمت «الف» به سمت «د» حرکت کنیم، وحدت و همگونی عناصر بیشتر می‌شود.
- (۲) با حرکت از سمت «د» به «ج» از همگونی و تجانس پدیده‌ها کاسته می‌شود اما تنوعی در عناصر پدیده‌ها دیده نمی‌شود.
- (۳) با حرکت از سوی «الف» به «د»، هیچ تغییری در ویژگی‌های طبیعی رخ نمی‌دهد.
- (۴) با حرکت از سوی «ب» به «د»، تنوع عناصر پدیده‌های سایر نقاط بیشتر می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۲

در این Box

کانون و ناحیه: هر ناحیه دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن قرار دارد و اگر از سوی مرکز به سمت مرزها حرکت کنیم، به تدریج از عوامل همگونی و عناصر خاص کاسته می‌شود.

شکل صورت سؤال، سه ناحیه «الف»، «ب» و «ج» را نشان می‌دهد که در منطقه «د» با هم تلاقی دارند. با حرکت از سوی مرکز، هر یک از نواحی به سوی منطقه «د» از وحدت و همگونی عناصر و خاص بودن آن‌ها کاسته می‌شود و تنوع عناصر سایر نقاط بیشتر می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به مهم‌ترین بیابان‌های جهان و ویژگی‌های آن‌ها، کدام گزینه درست است؟

- (۱) بیابان گبی همانند تار و برخلاف نامیب در اثر دوزی از منابع رطوبتی شکل گرفته است.
- (۲) در شکل‌گیری بیابان تکله‌ماکان همانند گبی، شکل و جهت ناهمواری‌ها اثرگذار است.
- (۳) علت اصلی پیدایش بیابان نامیب همانند تکله‌ماکان، استقرار در مرکز پرفشار است.
- (۴) بیابان صحرای بزرگ آفریقا با ثبت دمای 70° درجه سانتی‌گراد، گرم‌ترین نقطه زمین شناخته شد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۳

درس Box

انواع بیابان‌ها:

(۱) استقرار مرکز پرفشار (بیابان‌های گرم):

در مناطق پرفشار، هوا فرونشینی دارد. $\leftarrow$ صعود هوا رخ نمی‌دهد. $\leftarrow$ بارش انجام نمی‌شود.
 منطقه جنوب حاره‌ای: حوالی مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجدي $\leftarrow$ فرونشینی توده‌های هوا $\leftarrow$ ایجاد منطقه پرفشار
 مناطق قطبی: سنگینی هوای سرد $\leftarrow$ فشار بالا $\leftarrow$ عدم صعود هوا
 سواحل قاره‌ای خاص: بیابان آتاگاما، نامیب $\leftarrow$ علت اصلی: مرکز پرفشار + صعود نکردن هوا
 جریان‌های آب سرد $\leftarrow$ تقویت ایجاد مناطق بیابانی در این نواحی
 نتیجه‌گیری: مراکز پرفشار باعث عدم صعود هوا می‌شوند و نقش اصلی در شکل‌گیری بیابان‌ها دارند.

(۲) دوری از منابع رطوبت (بیابان‌های سرد):

دوری از منابع رطوبتی + شکل و جهت ناهمواری‌ها $\leftarrow$ مانع رسیدن هوای مرطوب $\leftarrow$ خشکی هوا و تشکیل بیابان

مثال بیابان گبی، بیابان تکله‌ماکان

بیابان‌هایی مثل گبی و تکله‌ماکان به علت دوری از منابع رطوبتی و یا شکل و جهت ناهمواری‌ها و قرار گرفتن پشت کوه‌ها (که از رسیدن توده‌های هوا جلوگیری می‌کنند) یا خشکی هوا رویه‌رو می‌شوند و شکل می‌گیرند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): بیابان گبی همانند تکله‌ماکان، در اثر دوری از منابع رطوبتی شکل گرفته‌اند.

گزینه (۳): علت اصلی پیدایش بیابان نامیب همانند آتاگاما، استقرار در مرکز پرفشار است.

گزینه (۴): بیابان لوت در ایران با ثبت دمای 70° درجه سانتی‌گراد به عنوان گرم‌ترین نقطه زمین شناخته می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به انواع هوازدگی و ویژگی‌های آن‌ها، کدام گزینه عبارت صحیحی را بیان می‌کند؟

- (۱) در هوازدگی زیستی فعالیت موجودات زنده سبب تغییرات شیمیایی و فیزیکی در سنگ‌ها می‌شود.
- (۲) در هوازدگی شیمیایی تغییرات دما باعث دگرگونی در ساختمان کانی‌ها می‌شود، اما سنگ‌ها خرد نخواهند شد.
- (۳) در هوازدگی فیزیکی مانند زیستی ریشه گیاهان و فعالیت حیوانات سبب خردشدن سنگ‌ها می‌شود.
- (۴) در هوازدگی زیستی برخلاف هوازدگی فیزیکی تغییراتی مانند انقباض و انقباض ممکن است رخ دهد.

پاسخ: گزینه ۱

تیرمیت: درس ۴

درس Box

نوع	چه‌طوری؟	تغییر در ترکیبات شیمیایی
فیزیکی	(۱) اختلاف دما (۲) گرم و سرد شدن و یا انقباض و انقباض ← در هنگام روز و شب و فصل زمستان و تابستان (۳) یخ‌زدن آب در شکاف سنگ‌ها ← خرد شدن سنگ‌ها به قطعات کوچک‌تر	x
شیمیایی	تغییر در ← ساختمان کانی‌ها و ترکیب شیمیایی سنگ‌ها عامل ← اکسید و رطوبت مثال: (۱) اکسیژن هوا موجب اکسید شدن برخی کانی‌ها نظیر آهن می‌شود. (۲) گازهای مانند دی‌اکسید نیتروژن و دی‌اکسید گوگرد هوا به اسید تبدیل می‌شوند و باران اسیدی تولید می‌کنند.	✓
زیستی	فیزیکی - شیمیایی فیزیکی: فعالیت‌های موجودات زنده یعنی گیاهان و جانوران مثال: رشد ریشه درختان یا ایجاد حفره‌های زیرزمینی توسط جانداران خفا، مانند موش‌ها و موربانه‌ها، باعث خرد شدن سنگ‌ها می‌شود. شیمیایی: گیاهان در حال پوسیدگی، اسیدهایی تولید می‌کنند که موجب تغییرات شیمیایی در سنگ‌های مجاورشان می‌شود. باکتری‌های تجزیه‌کننده یا تنفس گیاهان نیز در سنگ‌ها تغییرات شیمیایی ایجاد می‌کنند.	✓

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در هوازدگی زیستی فعالیت‌های موجودات زنده یعنی گیاهان و جانوران سبب تغییرات فیزیکی و شیمیایی در سنگ‌ها می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): در تمامی هوازدگی‌ها، سنگ‌ها خرد و متلاشی می‌شوند.

گزینه (۳): در هوازدگی زیستی تنها موجودات زنده نقش دارند.

گزینه (۴): انقباض و انقباض باعث هوازدگی فیزیکی می‌شود.

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه عبارت درستی را تبیین می‌کند؟

- الف) کلویت
ب) دشت ریگی
ج) گرز دیو
د) برخان

- ۱) مورد «الف» همانند مورد «ب» حاصل انباشته‌شدن ذرات توسط باد در یک مکان می‌باشد.
۲) مورد «ج» برخلاف «د» حاصل بخش مواد نرم‌تر و باقی‌ماندن سخت‌تر توسط باد است.
۳) در مورد «ج»، باد شیارهای موازی و U شکل در رسوبات به جای مانده از دریاچه‌های قدیمی ایجاد می‌کند.
۴) مورد «الف» با برخورد جریان باد با آب‌های زیرزمینی و متوقف‌شدن مسیر حرکت آن و ایجاد چاله‌های بادی، شکل می‌گیرد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۴

درس Box

عامل مهم فرسایش در مناطق خشک و بیابانی باد

اشکال فرسایش در بیابان‌ها
کاووشی → کنده‌شدن ذرات از یک مکان و انتقال آن‌ها به مکان‌های دیگر
تراکمی → انباشته‌شدن ذرات توسط باد در یک مکان

فرسایش کاوشی:

نوع پدیده	کجا؟	چگونه؟	اسم دیگر	منطقه معروف
دشت ریگی	در زمین‌های پوشیده از ماسه‌های ریز، شن و سنگ‌های ریز و درشت	باد ماسه‌های ریز را با خود می‌برد، در طول زمان، سنگ‌های درشت بر جای می‌مانند و سطوحی پر از قلوه‌سنگ‌ها به وجود می‌آورند.	رگ - سنگ‌فرش بیابانی	دشت ریگی اردن
چاله‌های بادی	در نواحی دارای ماسه‌های ریز و یغریزه فاقد پوشش گیاهی	باد ذرات را از محل خود جابه‌جا می‌کند و به تدریج جفره‌ها یا چاله‌هایی وسیع پدید می‌آورد. اگر در اثر برخورد یا آب‌های زیرزمینی، رطوبت و چسبندگی در دانه‌ها به وجود بیاید، فرسایش بادی کند و سپس متوقف می‌شود. عمق بعضی از آن‌ها به ۴۰ متر نیز می‌رسد.	-	چاله‌های بادی الجزایر
کلویت	در رسوبات نرم به‌جامانده از دریاچه‌های قدیم	طی میلیون‌ها سال، باد شیارهایی موازی و U شکل در این رسوبات ایجاد می‌کند. به تدریج بخش نرم را با خود می‌برد و بخش‌های سخت‌تر باقی می‌مانند. (فرسایش آبی - بادی)	پاردانگ	غرب بیابان لوت در منطقه شهداد در استان کرمان؛ ایالات متحده آمریکا، مصر، چین و ایران - بیابان گبی
ستون‌های سنگی	در زیر یا لبه تخته‌سنگ‌ها	باد مواد نرمی که در زیر یا لبه تخته‌سنگ‌ها قرار گرفته‌اند، تخریب می‌کند و با خود می‌برد و بخش‌های سخت و مقاوم را باقی می‌گذارد. در نتیجه، ستون‌هایی سنگی به شکل قارچ یا سایر اشکال به وجود می‌آیند.	گزر دیو دودکش جن Hoodoo	بیابان سیریک در بندر جاسک

فرسایش تراکمی: انباشته شدن ذرات توسط باد در یک مکان

نوع: تپه‌های ماسه‌ای (تلماسه) (به انگلیسی دون Dune) چه‌طوری تشکیل می‌شوند؟

با وزش باد و جابه‌جاشدن ماسه و شن پدید می‌آیند. ماسه‌هایی که به وسیله باد در سطح زمین حرکت می‌کنند، اگر به موانعی مثل گیاهان و بیوته‌های خار یا قطعات سنگ و نظایر آن برخورد کنند و متوقف شوند یا سرعت باد در منطقه کاهش یابد، روی هم انباشته می‌شوند.

چندین متر ارتفاع دارند ← ارتفاع برخی از آن‌ها در لیبی تا ۳۰۰ متر و در لوت ایران تا بیش از ۵۰۰ متر تیز می‌رسد.

گمزدیو از اشکال کاوشی فرسایش بادی در بیابان‌ها است که حاصل کنده‌شدن ذرات و انتقال آن‌ها به مکان دیگر توسط باد می‌باشد و برخان از اشکال تراکمی فرسایش باد حاصل انباشته‌شدن ذرات توسط باد در یک مکان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

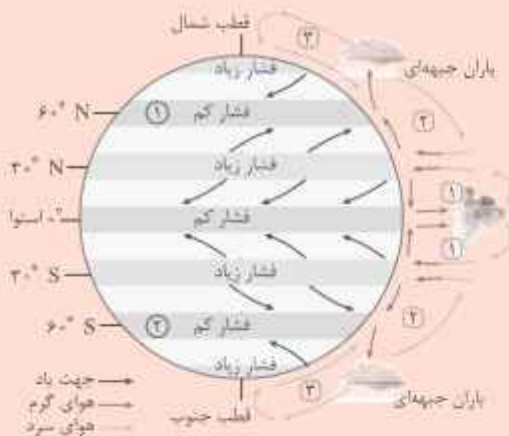
گزینه (۱): انباشته‌شدن ذرات اشاره به اشکال تراکمی دارد، اما کلوت و گمزدیو جزء اشکال کاوشی هستند.

گزینه (۳): این توضیح اشاره به کلوت (مورد «الف» دارد.

گزینه (۴): این توضیح اشاره به نحوه تشکیل چاله‌های بادی دارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مشاوره درسته که با به سؤال تحلیلی طرف هستیم، اما یادت تره که در نهایت این سؤال بر مبنای کتاب درسی طرح شده و با استفاده از اطلاعات کتاب می‌شه بهش جواب داد.

- (۱) علت شکل‌گیری بارش جبهه‌ای در عرض‌های جغرافیایی 60° ، تقابل توده‌های پرفشار مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجذی با توده‌های این ناحیه است. - به دلیل تفاوت وسعت خشکی‌ها و آب‌ها در نیمکره شمالی و جنوبی، تغییراتی در فشار هوا به وجود می‌آید.
- (۲) اگر از ناحیه استوا به سمت عرض‌های بالاتر حرکت کنیم، فشار هوا به مرور افزایش پیدا می‌کند. - ناحیه استوا به دلیل تابش شدید خورشید، بیشترین دما را در مناطق مختلف زمین دارد.
- (۳) صعود هوا در مناطق شماره (۱) و (۲)، تحت تأثیر توده‌های هوایی است که از سمت مدار استوا به آن سمت آمده و هوایی نسبتاً گرم‌تر را به سمت بالا می‌راند. - توده‌های هوا در مناطق (۱) و (۲) تحت تأثیر نیروی کوریولیس سرد می‌شود.
- (۴) جابه‌جایی توده‌های هوا بین کمربندهای فشار، موجب وزش بادهای مختلف در سطح کره زمین و تغییرات آب‌وهوایی می‌شود. - وضعیت آب‌وهوایی و فشار در مناطق (۱) و (۲)، بدون در نظر گرفتن تفاوت دسترسی منابع آبی، یکسان است.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۳

تلاشی در مسیر موفقیت

درس Box

شاید بشه نواحی زمین رو از لحاظ فشار به شکل زیر دسته‌بندی کرد. (البته که نباید یادمون بره وسعت بیشتر مناطق آبی تو نیمکره جنوبی، وضعیت رو به طور متفاوت می‌کنه با نیمکره شمالی)

- (۱) ناحیه حاره‌ای (مدار استوا و اطراف آن)
- (۲) ناحیه معتدله (بین مناطق جنب حاره‌ای و ناحیه قطبی) - فشار کم
- (۳) ناحیه جنب حاره‌ای (مابین ناحیه استوایی و معتدله)
- (۴) ناحیه قطبی (مناطق شمال ناحیه معتدله (در نیمکره شمالی) و جنوب ناحیه معتدله در نیمکره جنوبی) - فشار زیاد

پاسخ خیلی تشریحی

- جابه‌جایی توده‌های هوا بین کمربندهای فشار، موجب وزش بادهای مختلف در سطح کره زمین و تغییرات آب‌وهوایی می‌شود.
- متن کتاب درسی: «در ناحیه معتدله حوالی عرض جغرافیایی 60° درجه، بر اثر صعود هوا، منطقه فشار کم ایجاد می‌شود. هرچند در این منطقه به دلیل وسعت خشکی‌ها در نیمکره شمالی و وسعت آب‌ها در نیمکره جنوبی تغییراتی در فشار مناطق بروز می‌کند» (یعنی آنه از تفاوت خشکی‌ها و آب‌ها تو دو تا نیمکره شمالی و جنوبی زمین پشیم‌پوشی کنیم، وضعیت فشار این دوتا منطقه یکسانه).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): علت اصلی شکل‌گیری بارش جبهه‌ای در عرض‌های جغرافیایی 36° شمالی و جنوبی، تقابل توده هوای گرم ناحیه استوایی با توده هوای سرد قطبی است.

گزینه (۲): اگر از ناحیه استوا به سمت عرض‌های بالاتر حرکت کنیم، فشار هوا تا حوالی مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجذی به مرور افزایش پیدا می‌کند، اما پس از آن تا حوالی مدار 36° درجه، به مرور کاهش و دوباره با نزدیک‌شدن به نواحی قطبی، فشار هوا افزایش پیدا می‌کند.

هرچند ناحیه استوا تابش مستقیم خورشید را دارد، اما گرم‌ترین مناطق زمین را اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجذی قرار دارند. گزینه (۳): صعود هوا در منطقه شماره ۱ (منطقه معتدله نیمکره شمالی) و ۲ (منطقه معتدله نیمکره جنوبی)، تحت تأثیر توده هوایی است که از سمت ناحیه قطبی به آن سمت آمده و هوایی نسبتاً گرم‌تر آن منطقه را به سمت بالا می‌راند.

توده‌های هوا در مناطق فوقانی استوا، تحت تأثیر نیروی کوریولیس دچار انحراف می‌شوند.

(سوال ۱۹ کنکور تیر ۱۴۰۳ - نوبت دوم)

بر اساس موارد مطرح‌شده، کدام گزینه درست است؟

- الف) گرم‌بودن و صعود هوا
- ب) سنگینی و فرونشینی هوا
- ج) در اطراف خط استوا
- د) در اطراف مدار رأس‌السرطان
- ه) کم‌بودن کم‌فشار حاره‌ای
- و) کم‌بودن پرفشار جنب حاره‌ای

- (۱) موارد «الف»، «ج» و «ه» با آب‌وهوای گرم و مرطوب منطبق است و در این نواحی، عصرها باران‌های تند می‌بارد.
- (۲) موارد «الف»، «ب» و «د» مطابق با آب‌وهوای گرم و خشک است و در این ناحیه، رگبارهای کوتاه‌مدت اتفاق می‌افتد.
- (۳) آب‌وهوای گرم و مرطوب با موارد «ب»، «و» و «ه» مغایرت دارد و در این نواحی هر روز عصر باران‌های تند مشاهده می‌شود.
- (۴) آب‌وهوای گرم و خشک با موارد «الف» و «د» مغایرت است و در این ناحیه، بارش‌ها به شکل نامنظم اتفاق می‌افتد.

تلاشی در مسیر موفقیت

فلسفه یازدهم

۱۵۱

روش پاسخ‌دهی به کدام سؤال یا سایر سؤالات متفاوت است؟

- (۱) عوامل افول امپراتوری روم باستان چیست؟
- (۲) راه‌های مهار تورم و کنترل نقدینگی چیست؟
- (۳) راه ترمیم سلول‌های موجودات زنده چیست؟
- (۴) منشأ پی‌بردن به خطاهای حسی و راه اصلاح آن‌ها چیست؟

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۴): بیانگر یک سؤال فلسفی است که روش پاسخ‌گویی به آن، عقلی و قیاسی است، اما روش پاسخ به سایر گزینه‌ها،

استقرایی و تجربی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): مسئله تاریخی است که با روش تجربی پاسخ داده می‌شود.

گزینه (۲): مسئله اقتصادی است که با روش تجربی پاسخ داده می‌شود.

گزینه (۳): مسئله زیست‌شناسی که با روش تجربی پاسخ داده می‌شود.

نکته

روش پاسخ‌گویی به سؤالات دو نوع است:

- عقلی و قیاسی
- استقرایی و تجربی

با توجه به تغییرات معنایی واژه فلسفه و مشتقاتش، کدام عبارت درست است؟

- (۱) معنای اولیه سوفیست با معنای ثانویه فلسفه یکسان است.
- (۲) نخستین معنای فلسفه، مابعدالطبیعه بوده و به تدریج به وجودشناسی تبدیل شده است.
- (۳) فلسفه به معنای دوستدار دانایی بوده و به همین دلیل سقراط از این واژه استفاده کرده است.
- (۴) فلسفه به معنای مطلق دانش، دومین معنای این واژه در سیر تاریخی تحولات معنایی آن است.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درسی ۱

درسی Box

کلمه	معنای ۱	معنای ۲	معنای ۳
فلسفه (فیلسوفیا)	دوستداری دانایی	دانش	دانش خاص وجودشناسی
فیلسوف (فیلسوفوس)	دوستدار دانایی	دانشمند	دانشمند دانش خاص وجودشناسی
سفسطه	دانش	مغالطه کاری	—
سوفیست	دانشمند	مغالطه کار	—

سیر معنایی واژه فلسفه این گونه است: معنای اول = دوستداری دانایی / معنای دوم = دانش (به معنای عام و مطلق) / معنای سوم = دانش خاص وجودشناسی = مابعدالطبیعه

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): معنای اولیه سوفیست (دانشمند) با معنای ثانویه فیلسوف یکسان است نه با معنای ثانویه فلسفه.

گزینه (۲): مابعدالطبیعه معنای سوم فلسفه است نه معنای نخست آن.

گزینه (۳): فیلسوف به معنای دوستدار دانایی است، اما فلسفه به معنای دوستداری دانایی است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام مورد را می‌توان عامل ناهنجاری شدن فلسفه از بررسی معرفت‌شناسی در بخش اصلی فلسفه دانست؟

- (۱) معرفت‌شناسی همچون شاخه‌ای برای ریشه‌تومند هستی‌شناسی است.
- (۲) معرفت به وجود مطلق فرع بر امکان شناخت یا همان معرفت‌شناسی است.
- (۳) امکان شناخت وجود مقدم بر معرفت به اصل وجود و احکام کلی و عام حاکم بر آن است.
- (۴) وجودشناسی، با ابزارهای مختلف محقق می‌شود و شناخت ابزارهای شناخت، تنها وظیفه معرفت‌شناسی است.

پاسخ: گزینه ۳

تبریه‌یث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در بخش اصلی فلسفه علاوه بر وجودشناسی که به بررسی اصل و حقیقت وجود و احکام کلی و عام حاکم بر هستی می‌پردازد، باید به معرفت‌شناسی هم پرداخت، چراکه معرفت به وجود فرع بر (بعد از) امکان معرفت (معرفت‌شناسی) است یا به عبارتی قبل از وجودشناسی باید معرفت‌شناسی را بررسی کنیم. به بیان دیگر، معرفت‌شناسی، مقدم بر (قبل از) وجودشناسی است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): معرفت‌شناسی جزء بخش اصلی فلسفه است، اما شاخه‌های فلسفه بیانگر بخش‌های فرعی فلسفه هستند.
گزینه (۲): وجود مطلق یعنی آن‌چه همیشه وجود دارد یا همان خدا. فلسفه به بررسی اصل و حقیقت وجود یا مطلق وجود می‌پردازد نه وجود مطلق که یک موجود خاص است.
گزینه (۴): در معرفت‌شناسی به توانایی انسان در شناخت، چگونگی شناخت و ابزار شناخت می‌پردازیم. پس تنها موضوع مورد بحث معرفت‌شناسی، بررسی ابزارهای شناخت نیست.

معرفت‌شناسی مقدم بر وجودشناسی است = وجودشناسی فرع بر معرفت‌شناسی است.
قبل از / لازمه موخر از / بعد از / مستلزم

نکته

۱۵۴

به جهت بررسی دو مسئله زیر به ترتیب کدام حوزه‌های فلسفه مناسب‌تر است؟

- چه راه‌هایی برای شناخت هستی و احکام و قواعد حاکم بر آن وجود دارد؟
- حق چیست و انسان‌ها از چه حقوقی برخوردارند؟

(۱) معرفت‌شناسی - فلسفه اخلاق

(۲) معرفت‌شناسی - فلسفه حقوق

(۳) وجودشناسی - فلسفه حقوق

(۴) وجودشناسی - فلسفه اخلاق

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی شناخت، راه‌های شناخت و ابزارها و چگونگی شناخت هر چیزی مربوط به حوزه معرفت‌شناسی است. فلسفه حقوق، سوالات بنیادین درباره حق، حقوق و ارتباط آن با اخلاق و انسان‌شناسی را بررسی می‌کند، از جمله «حق چیست؟».

(سوال ۱۳۳۳ کنکور انسانی ۱۴۰۴)

برای بررسی دو مسئله زیر، به ترتیب، کدام حوزه‌های فلسفه مناسب‌تر است؟

- آیا شناخت هستی، منوط به پذیرش توانایی شناخت است؟
- حقیقت شناخت و حیانی چیست؟

(۲) هستی‌شناسی - معرفت‌شناسی

(۱) معرفت‌شناسی - معرفت‌شناسی

(۴) هستی‌شناسی - فلسفه دین

(۳) معرفت‌شناسی - فلسفه دین

کنکور

کدام گزینه بیش از سایر نتایج اندیشیدن فیلسوفانه، نشان‌دهنده ضرورت انجام مسئولیت اجتماعی توسط فلاسفه و اندیشمندان است؟

- (۱) رسیدن به هدف و معنای زندگی
- (۲) رهایی از عادت‌های غیرمنطقی
- (۳) آزاداندیشی و استقلال در اندیشه
- (۴) روشمندی در بررسی سؤالات بنیادین

پاسخ: گزینه ۲

تمرینت درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در رهایی از عادت‌های غیرمنطقی، اندیشمندان جامعه تلاش می‌کنند تا عادت‌های مردم را مورد بررسی و ارزیابی قرار دهند و اگر آن‌ها را دارای استدلال دیدند، بپذیرند و در غیر این صورت این عادت را کنار بگذارند. از طرفی آن‌ها تلاش می‌کنند تا مردم را هم با حقیقت آشنا کنند و از این عادت بپرهانند (وظیفه اجتماعی). هرچند مردم در مقابل آن‌ها مقاومت می‌کنند، اما با تلاش و پافشاری اندیشمندان، حقیقت به تدریج روشن می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): این ثمره تفکر فلسفی، کاملاً شخصی است و هر کس براساس باورها و فلسفه زندگی خود به هدف و معنایی از زندگی دست می‌یابد.

گزینه‌های (۳) و (۴): هر دو گزینه نشان‌دهنده استقلال در اندیشه است که باز هم یک ثمره شخصی محسوب می‌شود و بعد اجتماعی ندارد.

نتایج اندیشیدن فیلسوفانه عبارتند از: (۱) رسیدن به هدف زندگی، (۲) رسیدن به معنای زندگی، (۳) دوری از مغالطه، (۴) استقلال در اندیشه، (۵) رهایی از عادت‌های غیرمنطقی.

نکته

نماد عقل در تمثیل غار افلاطون چیست؟ ۱۵۶

- (۱) واقعیات و حقایق جهان که سایه آن‌ها در غار دیده می‌شود.
- (۲) رهاشدن از غل و زنجیرهای تقلید کورکورانه و عادات نابخردانه غیرمنطقی
- (۳) شخصی که زندانی‌ها را همراهی می‌کند تا از غار خارج شوند و به نور حقیقت خو بگیرند.
- (۴) خورشید که موجب روشنایی و تبیین حقایق برای انسان آزادشده از بند و زندان می‌شود.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هدف تمثیل غار افلاطون این است که نشان دهد، چگونه فلسفه (عقل) انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند. در این تمثیل، شخصی که انسان را به سمت آزادی حقیقی می‌برد، یعنی همان شخصی که زندانی را از غار بیرون می‌برد و با نور و حقیقت آشنا می‌کند، همان عقل یا به عبارتی همان فلسفه است.

دقت کنید که نماد عقل شخصی است که موجب رهاشدن از زندان می‌شود نه نفسی‌هایی از زندان.

نکته

کدام گزینه در رابطه با تمدن‌های پیش از یونان باستان، درست است؟

- (۱) هیچ‌کدام از آن تمدن‌ها نمی‌توانند مبدأ فلسفه و مباحث فلسفی باشند.
- (۲) غلبه محتوای عرفانی بر فلسفی در آن تمدن‌ها موجب شده تا آن‌ها را مهد تفکر فلسفی ندانیم.
- (۳) موضوعات فلسفی مثل خداشناسی و معرفت‌شناسی در آن تمدن‌ها با بهره‌مندی کم‌رنگ از استدلال، مورد توجه بوده است.
- (۴) دغدغه اصلی اندیشمندان این تمدن‌ها، یافتن منشأ تغییرات و تحولات جاری در جهان طبیعت بود هرچند نتوانستند برای آن، از زبان فلسفی استفاده کنند.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در تمدن‌های پیش از یونان باستان، مباحث فلسفی مورد توجه بوده است، برای مثال در اویات‌ها که شامل متون متعدد هندو است، درباره معرفت‌شناسی صحبت شده است یا لائوتسه، اندیشمند چینی در رابطه با خدا سخن گفته است، اما در تمدن‌های قبل از یونان زبان فلسفی یا همان روش استدلالی کم‌رنگ بوده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): درست است که ما نمی‌توانیم مبدأ فلسفه را تعیین کنیم، اما شاید یکی از آن تمدن‌ها مبدأ فلسفه باشند، هرچند برای ما قابل تشخیص نیست.

گزینه (۲): لزوماً در آن تمدن‌ها محتوای عرفانی غلبه نداشته است.

گزینه (۴): دغدغه یافتن منشأ تحولات طبیعت مربوط به اندیشمندان اولیه یونان باستان یا همان ایونیا است.

با مخفف زیر می‌توانید فلسفه در تمدن‌های قبل از یونان باستان را به خاطر بسپارید:

نکته

کدام گزینه یادآور دیدگاه فیثاغورس دربارهٔ تحولات و دگرگونی‌های جهان طبیعت است؟

- (۱) از آن‌جا که «نیستی هست» یک جملهٔ تناقض‌آمیز است، باطن و حقیقت جهان ثابت و بدون تغییر است.
- (۲) وحدت اعداد که سازندهٔ جهان است، موجب تغییر و تحول دائمی جهان به عنوان قانون کائنات می‌شود.
- (۳) تغییر شکل‌های مداوم آب از یخار تا باران و یخ، مبنای تغییر و تحولات جهان طبیعت است.
- (۴) جهان مبتنی بر اصول متناقضی است که تلاش برای تفسیر و تبیین آن امری بیهوده است.

پاسخ: گزینهٔ ۱

تمرین: درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

براساس دیدگاه فیثاغورس، اعداد و اصول اعداد (اصول ریاضی) مبنای اولیهٔ جهان است. دقت کنید که اصول ریاضی ثابت است. پس به نظر فیثاغورس، جهان ثابت است و تغییر ندارد.

از طرفی گزینه (۱) هم‌چنین بیانگر دیدگاه پارمنیدس است که معتقد به ثبات جهان و عدم تغییر و حرکت در باطن آن است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): دیدگاه هراکلیتوس است که معتقد به تغییر دائمی جهان است.

گزینه (۳): دیدگاه تالس است که معتقد به وجود تحول در طبیعت است.

گزینه (۴): دیدگاه سوفیست‌ها

پارمنیدس و فیثاغورس جهان را ثابت می‌دانند، اما هراکلیتوس و تالس جهان را دارای تغییر می‌دانند.

نکته

آنچه در دادگاه، سقراط را به سمت توضیح دربارهٔ جهان پس از مرگ سوق داد، در کدام گزینه به صورت دقیق‌تر بیان شده است؟

- (۱) تلاش برای مرجع‌دانشتن کسب فضیلت و دوری از رذیلت نسبت به مادیات، به جهت پربار کردن توشهٔ پس از مرگ.
- (۲) توهم دانایی مردم نسبت به مرگ و پس از آن که موجب ترس از مرگ برای آنان شده است.
- (۳) کنارزدن اتهامات ناروای نسبت داده شده به سقراط از جمله فاسدکردن جوانان.
- (۴) رسالت سقراط مبنی بر به زمین آوردن فلسفه از آسمان در میان مردم.

پاسخ: گزینهٔ ۲

تمرینت درس ۵

پاسخ خیلی تشریحی ✓

سقراط ریسهٔ همهٔ پدیده‌ها و ناراستی‌ها، از جمله ترس از مرگ را، نادانی (توهم دانایی) می‌داند. به همین دلیل سقراط تلاش کرده تا با توضیح جهان پس از مرگ، انسان‌ها را در رابطه با آن آگاه کند تا دیگر ترسی از مرگ وجود نداشته باشد.

سقراط با بیان این پرسش از ملتوسی که «آیا ممکن است که کسی صفات و امور مربوط به انسان را بپذیرد، اما منکر وجود انسان باشد؟»، به دنبال مردود کردن کدام اتهام خویش است؟

- (۱) فاسد کردن جوانان
- (۲) عدم باور به خدا
- (۳) انکار خدایان یونان
- (۴) بازگرداندن جوانان از آیین پدران

پاسخ: گزینه ۲

تمرینت درس ۵

پاسخ خیلی تشریحی ✓

سقراط با بیان پذیرش صفت، نشان می‌دهد که متشأ صفت را هم قبول دارد و از آن‌جا که سقراط از علم و قدرت و عدالت فوق بشری صحبت کرده و آن را قبول دارد، پس اثبات می‌کند که فوق بشر یا همان خدا را هم پذیرفته است. دقت کنید که سقراط نشان می‌دهد که به خدا باور دارد (خدای یگانه) و اتهام انکار خدا برای او وارد نیست، اما او اتهام انکار خدایان متعدد یونان را رد نمی‌کند (رد گزینه (۳)) و این پرسش او ارتباطی با اتهام فاسد کردن جوانان ندارد (رد گزینه‌های (۱) و (۴)).

پایه دوازدهم

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی
زبان و ادبیات فارسی	علی شجاع - بهنام گیائی شاهوندی - یعقوب گیائی - حسینعلی موسی زاده
علوم اجتماعی	کاظم داوری - محمدابراهیم مازنی
زبان عربی	آریا ذوقی - کیارش پورمهدی - زهرا فرزانه - موسی کاظم غلامی - خالد مشیریناهی
تاریخ	حبیبه محبی
جغرافیا	سعید بهروزی فر - علیرضا حسن طهرانی - الهام میرزایی
فلسفه (۲)	علی اکبر آخوندی

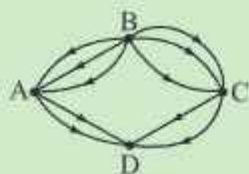
نام درس	مستول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناسان علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	میثم خصارکی	متصور زرکش اصلهائی عباس حسینی مریم نظری
زبان و ادبیات فارسی	بهنام گیائی شاهوندی	بهنام گیائی شاهوندی	بهنام گیائی شاهوندی	ظاهره موسی زاده	امیرمحمد شیرزاد محمدحسین صادق پور مریم عیدی مژده میرزایی
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	سید هانی رکن الدینی	علی سلوکی سعید ستوده مهر حبیبه محبی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی	شاهو مرادیان	سعیه جغتایی محمد مهدی خادم	مریم آقایی پروانه حسینی فرد سمانه ریحانی
تاریخ	حبیبه محبی	حبیبه محبی	حبیبه محبی	علی آقاجانیور	سعید بهروزی فر کیان گیائی دوست واقع بهروز یحیی
جغرافیا	علیرضا حسن طهرانی	علیرضا حسن طهرانی	علیرضا حسن طهرانی	حبیبه محبی	سعید بهروزی فر حبیبه محبی بهروز یحیی
فلسفه (۲)	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی آقاجانیور	محمد آقاصالح علی سلوکی سحر محمدزاده سالیانی

مدیرتألیف آزمون: دکتر فاطمه آقاجانیور

ریاضی و آمار دوازدهم

۱۶۱

مطابق شکل زیر، میان چهار شهر راه‌هایی وجود دارد. به چند طریق می‌توان از شهر B به شهر D سفر کرد؟

(۱) ۳۶

(۲) ۱۲

(۳) ۱۰

(۴) ۱۳

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت، فصل ۱ - درس ۱

گام اول: تعداد حالات رفتن از B به D را حساب می‌کنیم که دو حالت دارد:

• از B به A و سپس به D برویم:

$$\frac{2}{A \text{ به } B} \times \frac{2}{D \text{ به } A} = ۴$$

• از B به C و سپس به D برویم:

$$\frac{2}{C \text{ به } B} \times \frac{2}{D \text{ به } C} = ۴$$

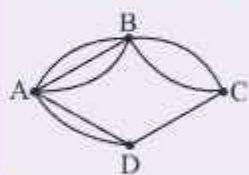
گام دوم: پس تعداد کل حالات رفتن از شهر B به D برابر است به:

$$۴ + ۴ = ۱۲$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مطابق شکل زیر، میان چهار شهر راه‌هایی وجود دارد. مشخص کنید به چند طریق می‌توان از شهر B به شهر D سفر کرد؟

(سوال ۴ - امتحان نهایی اردیبهشت ۱۴۰۳)

مسابقات
نهایی

با ارقام ۰، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۶ چند عدد چهاررقمی زوج بدون ارقام تکراری می توان نوشت؟

$$۱۹۶ (۴)$$

$$۲۴۰ (۳)$$

$$۱۸۰ (۲)$$

$$۲۰۴ (۱)$$

پاسخ: گزینه ۱

تمرینات، فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: حالت اول: صفر در یکان باشد.

حالت دوم: صفر در یکان نباشد.

رقم صفر

$$\begin{array}{ccccccc} & & & & 0 & & \\ & & & & \uparrow & & \\ 5 & \times & 4 & \times & 3 & \times & 1 = 60 \end{array}$$

به عبارت

$$\begin{array}{ccccccc} & & & & 6 & 2 & 2 \\ & & & & \uparrow & & \uparrow \\ 4 & \times & 4 & \times & 3 & \times & 2 = 144 \end{array}$$

$$60 + 144 = 204$$

گام دوم: تعداد کل حالتها برابر است با:

۱۶۳ اگر $(n^2 - 4n + 7)! = 6$ باشد، حاصل $(n+1)! - n!$ کدام است؟

۹۶ (۴)

۱۸ (۳)

۴ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: می دانیم $6 = 3!$ ، پس جای ۶ می نویسیم $3!$:

$$(n^2 - 4n + 7)! = 3! \xrightarrow{\text{حذف فاکتوریل ها}} n^2 - 4n + 7 = 3$$

$$\Rightarrow n^2 - 4n + 4 = 0 \xrightarrow{\text{اتحاد مربع}} (n-2)^2 = 0 \Rightarrow n = 2$$

گام دوم: خواسته سؤال برابر است با:

$$(n+1)! - n! = 3! - 2! = 6 - 2 = 4$$

۱۶۴ اگر $a = \frac{10! - 9!}{4 \times 7! + 26 \times 6!} - (2! + 0!)$ باشد، مجموع ارقام عدد a کدام است؟

۹ (۴)

۱۵ (۳)

۱۰ (۲)

۶ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: قسمت‌های مختلف عبارت خواسته شده را جدا جدا ساده می‌کنیم:

• صورت کسر: $10! - 9! = 9!(10 - 1) = 9! \times 9$
 فاکتور از ۹! از $9 \times 8 \times 7 \times 6!$

نیازی به ضرب کردن کامل اعداد نیست، این طوری بعداً راحت‌تر می‌تونیم ساده کنیم:

• مخرج کسر: $4 \times 7! + 26 \times 6! = 6!(4 \times 7 + 26) = 6! \times 54$
 فاکتور از ۶! از $6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1$

• برآیند سمت راست: $(2! + 0!) = (2 + 1)! = 3! = 6$

گام دوم: حالا عبارات به دست آمده را جایگزین می‌کنیم:

$$a = \frac{10! - 9!}{4 \times 7! + 26 \times 6!} - (2! + 0!) = \frac{9 \times 9 \times 8 \times 7 \times 6!}{6! \times 54} - 6 = \frac{9 \times 9 \times 7}{54} - 6 = \frac{567}{54} - 6 = 10.5 - 6 = 4.5$$

$4 + 5 = 9$

گام سوم: مجموع ارقام عدد a برابر است با:

به چند طریق می‌توان به ۸ سؤال سه‌گزینه‌ای پاسخ داد به شرطی که پاسخ دادن الزامی نباشد؟

۲^{۱۶} (۴)

$\frac{4^8}{2}$ (۳)

8×3^8 (۲)

۳^۸ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت: فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: برای هر سؤال ۴ حالت وجود دارد:

(۱) گزینه ۱

(۲) گزینه ۲

(۳) گزینه ۳

(۴) پاسخ ندادن

۸ سؤال داریم و برای هر سؤال ۴ حالت:

گام دوم:

$$\underbrace{4 \times 4 \times 4 \times 4 \times 4 \times 4 \times 4 \times 4}_{8 \text{ بار}} = 4^8 = (2^2)^8 = 2^{16}$$

با حروف کلمه NASERI، چند رمز حرفی می‌توان نوشت، به طوری که هیچ دو حرف صدادار و هیچ دو حرف بی‌صدایی کنار هم نباشند؟

۹۶ (۴)

۴۸ (۳)

۷۲ (۲)

۳۶ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

تربیت، فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: دسته‌بندی حروف صدادار و بی‌صدا کلمه NASERI:

صدادار: A و E I ← ۳ حرف

بی‌صدا: N و S R ← ۳ حرف

گام دوم: نباید هیچ دو حرف هم‌نوعی کنار هم باشند، پس باید به یکی از دو حالت زیر چیده شوند:

بی‌صدا / صدادار / بی‌صدا / صدادار / بی‌صدا / صدادار

صدادار / بی‌صدا / صدادار / بی‌صدا / صدادار / بی‌صدا

گام سوم: جایگشت هر کدام از حروف صدادار و بی‌صدا، ۳! است که به دو حالت می‌تواند چیده شوند، سپس داریم:

$$2 \times 3! \times 3! = 72$$

مجموعه $\{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9\}$ ، چند زیرمجموعه ۴ عضوی دارد که تعداد اعضای فرد و زوجش یکسان است؟ **۱۶۷**

۳۰ (۴)

۲۴ (۳)

۲۰ (۲)

۱۵ (۱)

پاسخ: گزینه (۴)

تمرینات فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: مجموعه داده شده دارای ۵ عدد فرد و ۳ عدد زوج است.

گام دوم: زیرمجموعه‌هایی مدنظر است که ۲ عدد فرد و ۲ عدد زوج داشته باشند، پس باید «۲ فرد از بین ۵ فرد» و «۲ زوج از

بین ۳ زوج» انتخاب شوند:

$$\binom{3}{2} \times \binom{5}{2} = 3 \times \frac{5 \times 4}{2} = 3 \times 10 = 30$$

۱۲ نقطه روی محیط یک دایره قرار دارند، با این نقاط چند مثلث می‌توان ساخت به طوری که نقطه A (یکی از همین ۱۲ نقطه) یکی از رئوسش باشد؟

۴۸ (۴)

۵۵ (۳)

۶۰ (۲)

۶۶ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

یکی از رئوس مثلث، نقطه A است که یکی از همین ۱۲ نقطه روی محیط دایره است. پس دو رأس دیگر مثلث باید از بین ۱۱ نقطه دیگر انتخاب شوند:

$$\binom{11}{2} = \frac{11 \times 10}{2} = 55$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در منوی یک رستوران، ۱۲ غذا دیده می‌شود. به چند طریق می‌توان ۳ غذا سفارش داد به طوری که دو غذای خاص را نتوان هم‌زمان انتخاب کرد؟

۲۲۰ (۴)

۲۱۰ (۳)

۳۰۰ (۲)

۱۹۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

تربیت، فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

از اصل متمم استفاده می‌کنیم. فرض می‌کنیم بتوانیم دو غذا را هم‌زمان سفارش دهیم. پس برای انتخاب ۳ غذا، ۱ غذای دیگر از بین ۱۰ غذای باقی‌مانده باید انتخاب کنیم:

$$\binom{12}{3} - \binom{10}{1} = \frac{12 \times 11 \times 10}{6} - 10 = 210$$

کل حالات
انتخاب ۳ غذا

۲ غذای
خاص هم‌زمان
انتخاب شود

پس به ۲۱۰ حالت می‌توان ۳ غذا سفارش داد که دو غذای خاص هم‌زمان انتخاب نشوند.

چند تابع مثل f از $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ به $B = \{6, 7, 8\}$ می‌توان نوشت به طوری که $f(1) = 6$ و $f(2) \neq f(3)$ باشد؟

۵۴ (۴)

۴۸ (۳)

۱۸ (۲)

۳۶ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: چون $f(1) = 6$ ، پس برای عضو ۱، فقط یک حالت وجود دارد.

گام دوم: $f(2)$ می‌تواند هر کدام از اعداد ۶، ۷ یا ۸ را اختیار کند، پس ۳ حالت دارد.

گام سوم: چون $f(3)$ نمی‌تواند با $f(2)$ برابر باشد، پس مقداری که به $f(2)$ اختصاص پیدا کرده را نمی‌تواند بگیرد و ۲ حالت دارد.

گام چهارم: برای $f(4)$ و $f(5)$ هم‌زمان مانند $f(2)$ سه انتخاب وجود دارد.

گام پنجم: کل حالات برابر است با:

$$\frac{1}{f(1)} \times \frac{3}{f(2)} \times \frac{2}{f(3)} \times \frac{3}{f(4)} \times \frac{3}{f(5)} = 54$$

علوم و فنون ادبی دوازدهم

۱۷۱

در متن زیر چند خطا به چشم می‌خورد؟

«عبدالوهاب نشاط، انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد؛ پس از آن، انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی‌شاه در تبریز، تشکیل شد. هدف از این انجمن رهایی‌بخشیدن شعر فارسی از انحطاط اواخر دوره افشاریه و دوره‌های بعد از آن بود اما برای رسیدن به این هدف، راهی جز تقلید از آثار پیشینیان در پیش نگرفتند و موجب پیدایش سبک بازگشت شدند که می‌توان آن را حد واسط سبک هندی و سبک دوره بعد، یعنی دوره بیداری دانست.»

(۴) یک

(۳) دو

(۲) سه

(۱) چهار

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت «درس ۱»

عبدالوهاب نشاط، انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد؛ پس از آن، انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی‌شاه در تهران تشکیل شد. هدف از این انجمن رهایی‌بخشیدن شعر فارسی از انحطاط اواخر دوره صفویه و دوره‌های بعد از آن بود اما برای رسیدن به این هدف، راهی جز تقلید از آثار پیشینیان در پیش نگرفتند و موجب پیدایش سبک بازگشت شدند که می‌توان آن را حد واسط سبک هندی و سبک دوره بعد، یعنی دوره بیداری دانست.

در متن صورت سؤال، دو اشکال وجود دارد: به جای «تهران»، تبریز و به جای «صفویه»، افشاریه آمده است.

هنگام پاسخ‌دادن به چنین سؤالی، مراقب باشید شماره گزینه‌ها را با شماره مربوط به تعداد خطاها اشتباه نگیرید.

کول نخوری

پاسخ خیلی تشریحی ✓

همه موارد زیر از عوامل مؤثر در بیداری جامعه در دوره مشروطه هستند، به جز

- (۱) توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید
- (۲) اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل
- (۳) رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی و نشر کتاب‌های غربی
- (۴) توجه به ادبیات در دربار قاجار و رونق بازار شعر و شاعری

پاسخ: گزینه ۴

تیرمبشت، درسی ۱

درس Box

عوامل زیر در بیداری جامعه در دوره مشروطه مؤثر بودند:

- (۱) تأثیر جنگ‌های نافرجام ایران و روس
- (۲) توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید
- (۳) کوشش‌های عباس‌میرزا، ولیعهد فتحعلی‌شاه، در روی آوردن به دانش و فنون
- (۴) اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل
- (۵) رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی و نشر کتاب‌های غربی
- (۶) تأسیس مدرسه دارالفنون به فرمان امیرکبیر و آموزش دانش‌های نوین در آن

براساس متن کتاب درسی، موارد (۱) تا (۳) از عوامل مؤثر در بیداری جامعه در دوره مشروطه هستند. اما مورد (۴) از عوامل مؤثر در ایجاد نهضت بازگشت ادبی است.

شاعران دوره بیداری به دربار قاجار وابسته نبودند و اتفاقاً مخالف شیوه اداره قاجاریان بودند؛ پس این شاعران نمی‌توانند در اثر توجه دربار به ادبیات پرورش پیدا کنند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به چهره دیگر

کدام عبارت‌ها از نظر تاریخ ادبیات دوره بیداری درست هستند؟

- الف) در سال‌های اول مشروطه بیشتر نویسندگان مطالب خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند.
 ب) در این عصر بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های سیاسی بود و تعداد اندکی رمان اجتماعی نوشته شد.
 ج) شاعران این دوره خود را وقف مردم کردند و بیش از محتوا به صور خیال و جنبه‌های شاعرانه توجه داشتند.
 د) در این دوره، ادبیات - به‌ویژه شعر - برای آن‌که بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند، زبان محاوره را برگزید.

۱) «الف» - «ب»

۲) «ج» - «د»

۳) «الف» - «د»

۴) «ب» - «ج»

مشاوره در تست‌های درست و نادرست تاریخ ادبیات، به راحتی از کنار قیدها و فعل‌ها عبور نکنید. ممکن است طراح سؤال یا افزودن یا گشتن یک واژه به متنی که اصل آن را در ذهن دارید، آن را نادرست کند و شما را در تشخیص آن دچار مشکل سازد. یکی از دلایلی که تأکید داریم تاریخ ادبیات را فقط حفظ نکنید، همین موضوع است. بهتر است هر مطلب تاریخ ادبیاتی که به ذهن می‌سپارید برای آن نشانه، کد دلیل یا تحلیلی هم داشته باشید تا در دام تست‌های حقه‌ی نیفتید.

پاسخ: گزینه ۲

تبریفی «در بیان ۱»

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) در سال‌های اول مشروطه بیشتر نویسندگان مطالب خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند.
 ب) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود و جز تعداد اندکی رمان تاریخی رمان دیگری نوشته نشد.
 در این گزینه، به جای «رمان‌های تاریخی»، «رمان‌های سیاسی» و به جای عبارت پایانی، «تعداد اندکی رمان اجتماعی نوشته شده آمده که نادرست است.

ج) شاعران این دوره خود را وقف مردم کردند و به محتوا بیش از صور خیال و جنبه‌های شاعرانه توجه داشتند.
 در این گزینه، به جای عبارت «به محتوا بیش از صور خیال و جنبه‌های شاعرانه توجه داشتند»، عبارت «بیش از محتوا به صور خیال و جنبه‌های شاعرانه توجه داشتند» آمده که مفهومی کاملاً متضاد و مقابل آن دارد.
 د) در این دوره، ادبیات - به‌ویژه شعر - برای آن‌که بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند، زبان محاوره را برگزید تا قابل فهم‌تر باشد و مفاهیم جدید را با زبانی ساده انتقال دهد.

ترجمان بول
تلاشی در مسیر موفقیت

در متن زیر، کدام مورد نادرست است؟ ۱۷۴

«گروهی از شاعران دوره بازگشت، به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ افرادی

۱

مانند کلیم کاشانی، قاضی شیرازی و سروش اصفهانی از این گروه‌اند. گروه دیگر غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی

۲

و دیگر شاعران سبک عراقی را در پیش گرفتند. شاعرانی مانند نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی

۴

۳

از این گروه‌اند.»

۳ (۴)

۴ (۳)

۱ (۲)

۲ (۱)

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱

مورد شماره ۲ که در گزینه (۱) آمده است، نادرست است و دیگر موارد درست هستند.

«گروهی از شاعران دوره بازگشت، به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ افرادی مانند کلیم کاشانی، قاضی شیرازی و سروش اصفهانی از این گروه‌اند. گروه دیگر غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفتند. شاعرانی مانند نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی از این گروه‌اند.»

(۱) درست

(۲) درست

(۴) درست

کلیم کاشانی شاعر سبک هندی است که در قرن دهم زندگی می‌کرده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

هر یک از عبارات زیر به ترتیب، معرف چه کسی است؟

- الف) در روزنامه‌اش «قرن بیستم» به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان پرداخت.
 ب) پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره است؛ مثنوی «خداوندنامه» از آثار اوست.
 ج) در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود و از شعرهای غربی نیز ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است.
 د) عرصه هنری وی ترانه‌های میهنی و تصنیف‌هایی بود که در برانگیختن مردم نقش بسیاری دارد.

۱) سید اشرف‌الدین گیلانی - صبای کاشانی - ایرج‌میرزا - فرخی یزدی

۲) میرزاده عشقی - نشاط اصفهانی - علی‌اکبر دهخدا - عارف قزوینی

۳) میرزاده عشقی - صبای کاشانی - ایرج‌میرزا - عارف قزوینی

۴) سید اشرف‌الدین گیلانی - نشاط اصفهانی - علی‌اکبر دهخدا - فرخی یزدی

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس ۱

الف) میرزاده عشقی، در روزنامه‌اش «قرن بیستم» به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان پرداخت. (رد گزینه‌های ۱) و ۴))

ب) فتحعلی‌خان صبای کاشانی پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره است؛ مثنوی «خداوندنامه» از آثار اوست. (رد گزینه‌های ۲) و ۴))

ج) ایرج‌میرزا در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود و از شعرهای غربی نیز ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است. (رد گزینه‌های ۳) و ۴))

د) عارف قزوینی، عرصه هنری وی ترانه‌های میهنی و تصنیف‌هایی بود که در برانگیختن مردم نقش بسیاری داشت. (رد گزینه‌های ۱) و ۴))

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نویسندگان کتاب‌های زیر، به ترتیب چه کسانی هستند؟

«داستان باستان - تاریخ بیداری ایرانیان - منشآت - سبک‌شناسی»

- ۱) میرزا حسن‌خان بدیع - ناظم‌الاسلام کرمانی - ادیب‌الممالک فراهانی - علی‌اکبر دهخدا
- ۲) میرزا حسن‌خان بدیع - ناظم‌الاسلام کرمانی - قائم‌مقام فراهانی - محمدتقی بهار
- ۳) ناظم‌الاسلام کرمانی - میرزا حسن‌خان بدیع - قائم‌مقام فراهانی - علی‌اکبر دهخدا
- ۴) ناظم‌الاسلام کرمانی - میرزا حسن‌خان بدیع - ادیب‌الممالک فراهانی - محمدتقی بهار

مشاوره برای به خاطر سپردن نام شاعران، نویسندگان و آثارشان بهتر است بین این نام‌ها و آثار هر کدام از آن‌ها، رمزگذاری کنید یعنی به طریقی بین نام نویسنده یا شاعر یا نام اثرش مشابهتی بیابید که یا دیدن هر کدام از آن‌ها به یاد دیگری بیفتید.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«داستان باستان» از میرزا حسن‌خان بدیع است. (رد گزینه‌های (۳) و (۴))

«تاریخ بیداری ایرانیان»، تألیف ناظم‌الاسلام کرمانی، تنها اثر قابل توجه در تحقیقات ادبی و تاریخی دوره مشروطه است.

(رد گزینه‌های (۳) و (۴))

«منشآت» مهم‌ترین اثر قائم‌مقام فراهانی است. (تأیید گزینه (۲))

«سبک‌شناسی» اثر تحقیقی محمدتقی بهار است. (رد گزینه‌های (۱) و (۳))

۱۷۷

متن زیر، معرف کدام شخصیت دوره بیداری است؟

«شعرهای او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن در روزنامه «نسیم شمال» به چاپ می‌رسید، در بیداری مردم بسیار مؤثر بود.»

(۱) ادیب‌الممالک فراهانی

(۲) سید اشرف‌الدین گیلانی

(۳) علی‌اکبر دهخدا

(۴) محمدتقی بهار

مشاوره علاوه بر نام آثار و صاحبان آن‌ها، توضیحات و توصیفات مربوط به آثار، شاعران و نویسندگان را به خاطر بسپارید.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

Hint

در نام کامل کدام شاعر یک استان شمالی کشور آمده است؟

پاسخ خیلی تشریحی ✓

سید اشرف‌الدین گیلانی، به «نسیم شمال» مشهور بود. او توانست با شعرهای ساده و حمایت‌هاش در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کند. شعرهای او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن در روزنامه «نسیم شمال» به چاپ می‌رسید، در بیداری مردم بسیار مؤثر بود. از نمونه‌های اشعار انتقادی او شعر «ای قلم» است که با بیت زیر آغاز می‌شود:

غفلتی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم

امتحان نهایی

کدام یک از عبارات‌های زیر درست و کدام یک نادرست است؟

(سوال ۱ - امتحان نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۱)

الف) شعرهای سید اشرف‌الدین گیلانی در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن در روزنامه «قون بیستم» چاپ می‌شد.
ب) شاعران دوره پازمشت از این جهت اهمیت دارند که توانستند زبان شعر را از حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات بخشند.

ج) در ادبیات دوره معاصر، نوآوری‌ها، اندیشه‌های باستان‌گرا و گاهی گرایش به شعرهای ترجمه‌ای مورد توجه بود.
د) نثر فارسی دوره معاصر، تحت تأثیر آثاری که در دوره بیداری از زبان‌های اروپایی ترجمه می‌شد، از سادگی دور شد.

ترتیب‌بوك
کلاس درس مسیر موفقیت

انتساب کدام آثار به صاحبان آنها «غلط» است؟

- (۱) «گنجینه نشاط: نشاط اصفهانی» - (شمس و طغرا: محمدباقر میرزای خسروی)
- (۲) «گلشن صبا: صبا کاشانی» - (شمس‌الدین و قمر: میرزا حسن‌خان بدیع)
- (۳) «مجله بهار: محمدتقی بهار» - (روزنامه سروش: فرخی یزدی)
- (۴) «نمایشنامه ایده‌آل: میرزاده عشقی» - (مجله دانشکده: ملک‌الشعرا بهار)

پاسخ: گزینه ۳

تألیفات: درسی ۱

مجله «بهار» که تشریح‌های ادبی محبوب می‌شد، در سال‌های مشروطه به وسیله «میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی» (پدر پروین اعتصامی) منتشر شد و پس از آن، دو مجله «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت ملک‌الشعرا بهار به عرصه ظهور رسیدند. روزنامه «سروش» را علی‌اکبر دهخدا در استانبول منتشر کرد. انتساب دیگر آثار به صاحبان آنها، درست است.

اگر فقط همین نکته را به خاطر بسپارید که ناشر مجله بهار، ملک‌الشعرا بهار نبوده، یک دام از دام‌های طراحان سؤال را در اکثر آزمون‌ها با موفقیت رد کرده‌اید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخور! ❌

بیت زیر با کدام بیت، تناسب معنایی دارد؟

- «یا رب قبول کن به بزرگی و فضل خویش»
 (۱) یا رب مگیر بنده مسکین و دست گیر
 (۲) توانگرا در رحمت به روی درویشان
 (۳) دری به روی من ای یار مهربان بگشا
 (۴) روا مدار خدایا که در حریم وصال
- کان را که ره کنی، نبود هیچ ملتجاء
 کز تو کرم برآید و از ما خطا رود
 میند گهر تو بیندی خدای بگشاید
 که هیچ کس نگشاید اگر تو در بندی
 رقیب محرم و حرمان نصیب من باشد

پاسخ: گزینه ۲

تذکره بیفت در بیان ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

معنی بیت صورت سؤال: خدایا به بزرگی و بخشش خود مرا بپذیر، زیرا کسی را که از درگاه خود برانی، هیچ پناهگاه دیگری ندارد.
 معنی بیت (۳): ای یار مهربان، دری به روی من بگشا و مرا نزد خود بپذیر، زیرا اگر تو در را به رویم ببندی هیچ کس در به رویم نمی گشاید.
 معنی سایر ابیات:

بیت (۱): پروردگارا، بنده بیچاره را بازخواست مکن و او را یاری کن، زیرا از تو کرم و بخشایش برمی آید و از ما گناه و اشتباه.
 بیت (۲): ای انسان توانگر، در بخشش را به روی فقیران میند، زیرا اگر تو این در را به روی آنان ببندی، خدا در رحمت خود را به رویشان می گشاید.
 بیت (۴): خدایا روا مدار که در بازگاه وصال یار، رقیب، محرم و همدم یار باشد و من از او بی بهره باشم.

مضمون همه ابیات در عبارت زیر، یافت می‌شود، به جز _____.

«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مراودت حضوری همسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف نریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی؛ طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته ...»

(۱) دیری است که دلدار پیامی نفرستاد	ننوشتت سلامی و کلامی نفرستاد
(۲) از من بطلب صبر جدایی که ندارم	سختی است فراق و دل محنت زده جامی
(۳) دریغ، صحبت دیرین و حق دید و شناخت	که سنگ تفرقه، ایام در میان انداخت
(۴) گفته بودم غم دل با تو بگویم چندی	به زبان چند بگویم که دلم حاضر نیست

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۱

معنی عبارات صورت سؤال:

رشته مراودت حضوری همسته: گفت‌وگوهای حضوری ما قطع شده است.
شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته: صبر و تحمل من به سبب جدایی و دوری از بین رفته است.
نه از آن طرف نریدی و سلامی و نه از این جانب، قاصدی و پیامی: از سوی من و تو پیک و پیامی ردوبدل نمی‌شود.
طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته: نامه‌نگاری‌ها و گفت‌وگوهای میان من و تو قطع شده است.
بیت (۱): با عبارت «نه از آن طرف نریدی و سلامی و نه از این جانب، قاصدی و پیامی» تناسب معنایی دارد.
بیت (۲): با عبارت «شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته» تناسب معنایی دارد.
بیت (۳): نیز با عبارت «شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته» تناسب معنایی دارد.
بیت (۴): با هیچ یک از عبارت‌های متن، تناسب معنایی ندارد.

نرنگه بوک
تلاشی در مسیر موفقیت

مشاوره سؤالات بخش قرابت معنایی کنکور سراسری، از تمام بیت‌ها و عبارت‌های آمده در متن درس‌ها، «خودارزیایی» و کارگاه‌های تحلیل فصل کتاب‌های درسی علوم و فنون ادبی طرح می‌گردد. برای پاسخ‌گویی به این سؤالات، بخش مفهوم و قرابت معنایی کتاب «علوم و فنون ادبی جامع خیلی‌سبز» را مطالعه کنید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در ارتباط با مراحل سازنده ذخیره دانشی ما انسان‌ها، ترتیب درست موارد زیر در کدام گزینه آمده است؟

الف) با سخن گفتن، روند آگاه‌شدن انسان از جهان اطرافش سرعتی شگرف می‌یابد.

ب) انسان از طریق حواس پنج‌گانه، به مرور اشیا و افراد را از یکدیگر تشخیص می‌دهد.

ج) انسان با تفکر و تعقل، از دیده‌ها، شنیده‌ها و خوانده‌هایش فراتر می‌رود.

د) مدرسه، دانشگاه و دیگر مراکز علمی، به سهم خود به آگاه‌شدن انسان کمک می‌کنند.

۲) «ب» - «الف» - «ج» - «د»

۱) «الف» - «ب» - «د» - «ج»

۴) «الف» - «د» - «ب» - «ج»

۳) «ب» - «ج» - «الف» - «د»

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس ۱

روند آگاهی انسان:

- ۱) مرحله اول: آگاهی از طریق حواس پنج‌گانه (لمس کردن، شنیدن، دیدن و ...)
- ۲) مرحله دوم: آگاهی از طریق پرسش و پاسخ و ارتباط با دیگران (سخن گفتن)
- ۳) مرحله سوم: آگاهی از طریق تفکر و تعقل
- ۴) مرحله چهارم: آگاهی از طریق مدرسه، دانشگاه و دیگر مراکز علمی

موارد صورت سؤال، به ترتیب مربوط به مراحل «اول»، «سوم» و «چهارم» است؛ بنابراین ترتیب خواسته‌شده در صورت سؤال می‌شود: ب ← الف ← ج ← د

پاسخ خیلی تشریحی ✓

فردی به میهمانی‌ای می‌رود که در آن کسی را نمی‌شناسد. در این شرایط، او پیش از انجام هر کنشی به آن می‌اندیشد. این موقعیت نشان‌دهنده کدام واقعیت است؟

- (۱) کنش آدمی وابسته به آگاهی است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود. با این حال، ما همواره از آگاهی‌هایی که در کنش‌هایمان وجود دارد غافلیم.
- (۲) اگر آگاهی‌ها و دانش‌های عمومی زندگی انسان وجود نداشته باشد، زندگی اجتماعی ما مختل می‌شود و جهان اجتماعی ما فرومی‌پاشد.
- (۳) در راه‌رفتن، غذاخوردن و سایر کنش‌های انسانی آگاهی‌هایی وجود دارد که به سبب عادت از نظر ما انسان‌ها پنهان مانده است.
- (۴) آگاهی‌ها و دانش‌های عمومی را انسان‌ها در طول زندگی خود کسب می‌کنند و این دانش‌های حاصل از زندگی در طول زندگی تکمیل می‌شوند.

پاسخ: گزینه (۳)

زیربافت درس ۱

ما انسان‌ها آن‌قدر به آگاهی‌های موجود در کنش‌های خود عادت کرده‌ایم که شاید در نگاه اول گمان کنیم این کارها بدون آگاهی و دانشی خاص انجام می‌شوند یا تصور کنیم دانشی که برای انجام‌دادن این کارها داریم، اهمیت چندانی ندارد. در واقع، اغلب از آگاهی‌ها و دانشی که درباره کنش‌های خود داریم و اهمیت و نقشی که این آگاهی در زندگی ما دارد غافلیم. مثال صورت سؤال هم نشان‌دهنده همین غفلت نسبت به آگاهی‌ها به دلیل عادت است.

به قیده‌های کتاب درسی توجه ویژه‌ای داشته باشید. انسان‌ها اغلب (نه همواره) نسبت به آگاهی‌های کنش خود غافلند. (رد گزینه (۱))

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ⚡

چه تعداد از موارد زیر، از ویژگی‌های دانش عمومی انسان‌هاست؟

- این دانش، گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی ماست.
- یادگیری دانش عمومی تا پایان عمر ادامه پیدا می‌کند.
- هر چه از تجربه‌های فردی و اجتماعی و مطالعات انسان به دست می‌آید، مربوط به دانش عمومی است.
- انسان اغلب متوجه دانش عمومی و اهمیت آن در زندگی نیست.
- دانش عمومی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی، رشد و پیشرفت می‌کند.
- دانش عمومی را جهان اجتماعی در اختیار انسان قرار می‌دهد.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی موارد:

- دانش عمومی: گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی ماست. ✓

دانش عمومی ← دانش گسترده/ دانش علمی: دانش عمیق و دقیق

گول نخوری ⚠

- یادگیری دانش عمومی از ابتدای زندگی شروع می‌شود و تا پایان عمر ادامه می‌یابد. ✓

- هر آن‌چه از تجربه‌های فردی و اجتماعی خود و مطالعات مدرسه‌ای و دانشگاهی می‌آموزیم، ذخیره آگاهی یا ذخیره دانشی ما را شکل می‌دهد. *

- ما اغلب از آگاهی و دانشی که درباره کنش‌های خود داریم (دانش عمومی) و اهمیت و نقش این آگاهی غافلیم. ✓

- دانش علمی، با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی رشد و پیشرفت می‌کند. *

- آگاهی‌های موجود در کنش‌ها و دانش عمومی را جهان اجتماعی در اختیار ما قرار می‌دهد. ✓

علت هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

● غنی‌تر شدن دانش عمومی

● شناسایی دقیق مسائل و ارائه راه‌حل‌های درست

● فروپاشی زندگی اجتماعی انسان‌ها

- (۱) شناسایی راه‌حل مشکلات اجتماعی - طرح ایده‌های جدید برای حل تعارض - ناتوانی در انجام کنش اجتماعی
- (۲) افزایش ذخیره دانش عمومی - مختل شدن زندگی اجتماعی انسان‌ها - ارائه راه‌حل‌های صحیح برای زندگی اجتماعی
- (۳) تلاش‌های علمی عالمان - برخورداری افراد در جهان اجتماعی از دانش علمی - فقدان دانش حاصل از زندگی
- (۴) شکل‌گیری و پیشرفت دانش علمی - ارائه راهکار برای حل بحران‌های اجتماعی - غفلت از دانش عمومی

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱

انسان در زندگی اجتماعی با مسائل و مشکلات زیادی روبه‌رو می‌شود. در مواجهه با این پدیده‌ها:

(۱) این مشکلات را می‌شناسند.	(۲) برای حل برخی از آن‌ها راهکارهایی پیشنهاد می‌دهند.
(۱) از شناختی دقیق برخوردارند.	(۲) می‌توانند برای آن‌ها راه‌حل‌های صحیح پیدا کنند.

نکته

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند.
- افرادی که درباره مسائل و مشکلات زندگی اجتماعی شناخت علمی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آن‌ها راه‌حل‌های صحیح پیدا کنند.
- اگر آگاهی‌ها و دانش‌های عمومی (دانش حاصل از زندگی) نباشند، زندگی اجتماعی ما مختل می‌شود و جهان اجتماعی فرومی‌پاشد.

در ارتباط با فواید دانش عمومی و دانش علمی، موارد کدام گزینه درست است؟

- (۱) کسی که دانش عمومی دارد، به درک عمیقی از دانش علمی جهان اجتماعی خود می‌رسد. - همه کسانی که از دانش عمومی برخوردارند، مشکلات اجتماعی را می‌شناسند.
- (۲) افرادی که درباره مسائل و مشکلات اجتماعی شناخت علمی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند. - کسی که دانش علمی دارد، آسیب‌های دانش عمومی را شناسایی می‌کند.
- (۳) کسی که دانش علمی دارد، قدرت پیدا می‌کند از حقایق موجود در دانش عمومی دفاع کند. - افرادی که درباره مشکلات دانش عمومی دارند، راه‌حل‌های صحیح ارائه می‌دهند.
- (۴) همه کسانی که از دانش عمومی برخوردارند، برای همه مشکلات اجتماعی راه‌حل ارائه می‌دهند. - کسی که دانش عمومی دارد، آسیب‌ها و اشکالات مربوط به دانش علمی را شناسایی می‌کند.

پاسخ: گزینه ۲

تذکره: درستی!

کسی که دانش علمی دارد ← به درک عمیقی از دانش عمومی جهان اجتماعی خود می‌رسد.
 ← آسیب‌ها و اشکالاتی که به دانش عمومی راه پیدا کرده‌اند، شناسایی می‌کند.
 ← قدرت پیدا می‌کند که از حقایق موجود در دانش عمومی دفاع کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): نادرست (کسی که دانش علمی دارد، به درک عمیقی از دانش عمومی جهان اجتماعی خود می‌رسد). - درست
- گزینه (۲): درست (افرادی که شناخت علمی دارند، راه‌حل‌های صحیح ارائه می‌دهند)
- گزینه (۳): نادرست (افراد دارند دانش عمومی، برای برخی از مشکلات اجتماعی راه‌حل ارائه می‌دهند). - نادرست (کسی که دانش علمی دارد، آسیب‌ها و اشکالات مربوط به دانش عمومی را شناسایی می‌کند).

«علت»، «پیامد» و «راه‌حل» تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) رواج تعاریف متفاوت و متضاد از علم - قطع ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی - رهاکردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخش دیگر
- (۲) محدود و منحصر دانستن علم به علم تجربی - بازماندن دانش عمومی از رشد و رونق لازم - بومی‌سازی دانش علمی و دانش عمومی
- (۳) تعاریف متفاوت از علم بر مبنای فرهنگ‌های متفاوت - عدم حمایت دانش علمی از دانش عمومی - به رسمیت شناختن علوم عقلانی و وحیانی
- (۴) سرایت رویکرد دنیوی جهان غرب به سایر جوامع - از دست رفتن دغدغه لازم برای حل مسائل دانش علمی - طرح ایده‌های جدید برای عبور از تعارض

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- علت شکل‌گیری تعارض: وقتی رویکرد تجربی جوامع متجدد غربی به جوامعی که علم را به علم تجربی محدود نمی‌کنند، سرایت می‌کند، در این جوامع تعاریف متفاوت و نگاه متناقضی از علم رواج می‌یابد و در ذخیره دانشی آن‌ها تعارض‌هایی پدید می‌آورد (رد گزینه ۲).
- پیامدهای تعارض: (۱) ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود. (۲) دانش عمومی به طور همه‌جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند. (۳) دانش علمی از رشد و رونق باز می‌ماند. (۴) دانش علمی دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد. (رد گزینه‌های ۲، ۳ و ۴).
- راه‌حل تعارض: (۱) رهاکردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخش دیگر (۲) طرح ایده‌های جدید (مثل ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی) (رد گزینه ۳).

با توجه به نمودارهای زیر، هر یک از دیدگاه‌ها، به ترتیب چه عقیده‌ای درباره دانش عمومی دارند؟

- (۱) دانش عمومی کشف و بازخوانی واقعیت است. - دانش عمومی از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به دست می‌آید.
(۲) دانش عمومی پایه و اساس هرگونه دانشی است. - دانش عمومی از طریق جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری حاصل می‌شود.

- (۳) دانش عمومی در مقابل دانش علمی از ارزش ناچیزی برخوردار است. - همه دانش‌ها دانش حاصل از زندگی است.
(۴) دانش عمومی به دانش تجربی محدود می‌شود. - دانش علمی باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درسی ۱

رابطه دانش علمی و دانش عمومی:

درس: Box

ویژگی‌ها	نوع رابطه میان دانش علمی و دانش عمومی		
در این دیدگاه تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آن‌هاست: (۱) دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به دست می‌آید. (۲) دانش عمومی دانش حاصل از زندگی افراد است که از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید. در این دیدگاه دانش علمی و دانش عمومی درجه اعتبار متفاوتی دارند. (۱) دانش علمی (تجربی) راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است. (۲) دانش عمومی در مقابل دانش علمی از ارزش ناچیزی برخوردار است. دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند.	دانش عمومی	دانش علمی	نمودار
	دیدگاه اول: رابطه تبیین خلاصه عقاید: جدایی کامل روش دانش عمومی و دانش علمی از یکدیگر (برتری دانش علمی)		
در این دیدگاه در سه زمینه با دیدگاه اول اختلاف دارد و در نقطه مقابل آن قرار می‌گیرد: (۱) این ادعا که دانش علمی راه کشف واقعیت و دانش عمومی: دانش حاصل از زندگی است را انکار می‌کند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. (۲) معتقد است که دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان‌دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. (۳) برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند. در مقابل، دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. در برخی از نحله‌های (رویکردهای) این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش و عمومی فرومی‌پاشد.	دانش عمومی	دانش علمی	نمودار
	دیدگاه دوم: رابطه عموم و خصوص مطلق خلاصه عقاید: اساسی و پایه‌ای بودن دانش عمومی برای دانش علمی (برتری دانش عمومی)		

نوع رابطه میان دانش علمی و دانش عمومی	ویژگی‌ها
دانش عمومی دانش علمی	در این دیدگاه، هم دانش علمی و هم دانش عمومی اهمیت دارند. طبق این رویکرد: (۱) دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود؛ بلکه دانش‌های فراتجربی مانند دانش‌های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می‌شود که هر کدام ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارد. (۲) دانش عمومی نیز دانش غیرموقوت و نامعتبر نیست، بلکه کم‌وبیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد. با این حال در این دیدگاه، درجه اعتبار دانش علمی بیشتر فرض می‌شود. به دو دلیل: (۱) دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است. (۲) دانش علمی ضمن ریشه‌داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد. طبق این دیدگاه، دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند، بر یکدیگر اثر گذاشته و از هم اثر می‌پذیرند و به مرور متناسب می‌شوند؛ از این رو هر دانش علمی یا هر دانش عمومی سازگار نیست.
رابطه متقابل دانش عمومی و دانش علمی و تأثیرگذاری آن‌ها بر یکدیگر (اهمیت توأمان دانش عمومی و دانش علمی) خلاصه عقاید	دیدگاه سوم، رابطه عموم و خصوص من وجه

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نمودار «الف» مربوط به دیدگاه دوم، و نمودار «ب» مربوط به دیدگاه اول درباره رابطه دانش عمومی و دانش علمی است. موارد

گزینه (۲) نیز همین ترتیب را رعایت کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): نادرست (مربوط به عقیده دیدگاه اول درباره دانش علمی است). - نادرست (مربوط به عقیده دیدگاه اول درباره دانش علمی است).

گزینه (۳): دیدگاه اول - دیدگاه دوم

گزینه (۴): نادرست (مربوط به عقیده دیدگاه اول درباره دانش علمی است). - دیدگاه اول

در تصویر زیر یکی از دیدگاه‌ها درباره رابطه دانش عمومی و دانش علمی را مشاهده می‌کنید.

(سوال ۱۱ - اعتقاد نهایی برادر ۱۴۰۴)

این دیدگاه درباره دانش علمی چه نظری دارد؟ (دو مورد)

پاسخ

درباره رابطه میان دانش عمومی و دانش علمی، به ترتیب در کدام دیدگاه‌ها به موارد زیر توجه می‌شود؟

- خلق و بازسازی واقعیت‌ها
- دانش‌های فراتجربی
- برتری دانش علمی

- ۱) برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی بی‌اعتبار است. - دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود. - دانش عمومی از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید.
- ۲) مرز دانش عمومی و دانش علمی فرومی‌باشد. - دانش‌ها خلق و بازسازی واقعیت هستند. - دانش علمی راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر به حساب می‌آید.
- ۳) دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به حوزه علم جلوگیری کند. - دانش علمی راه کشف واقعیت است. - دانش علمی از راه حس و تجربه حاصل می‌شود.
- ۴) دانش علمی در دانش عمومی ریشه دارد. - دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، از دانش عمومی اهمیت بیشتری دارد. - دانش علمی امکان انتقاد و تصحیح دانش عمومی را دارد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- توجه به خلق و بازسازی واقعیت‌ها توسط دانش‌ها: دیدگاه دوم ← در این دیدگاه، برتری یا دانش عمومی و حاصل از زندگی است و گاهی مرز دانش عمومی و علمی فرومی‌باشد. (رد گزینه‌های (۳) و (۴))
- توجه به دانش‌های فراتجربی: دیدگاه سوم ← در این دیدگاه، دانش علمی به دانش‌های تجربی محدود نمی‌شود و شامل دانش‌های فراتجربی (عقلانی و وحیانی) هم می‌شود. مطابق با این دیدگاه، دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، از دانش عمومی اهمیت بیشتری دارد. (رد گزینه‌های (۲) و (۳))
- توجه به برتری دانش علمی: دیدگاه اول ← مطابق با این دیدگاه، دانش علمی از راه حس و تجربه به دست می‌آید و تنها دانش معتبر است. در مقابل، دانش عمومی حاصل از زندگی است که از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری حاصل می‌شود. (رد گزینه (۴))

تلاشی در مسیر موفقیت

هر یک از موارد زیر، به ترتیب با عبارت‌های کدام گزینه مرتبط است؟

- تعاریف متفاوت جوامع از دانش علمی
- رشد دانش علمی در موضوعی خاص
- پیدا کردن راه‌حل صحیح برای مشکل بیکاری و مشکل آب
- ویژگی علوم انسانی و اجتماعی بومی

- ۱) هویت‌های فرهنگی متفاوت در جهان‌های اجتماعی مختلف - مطرح‌شدن مسئله‌ای خاص در جامعه - برخورداری افراد از دانش علمی درباره این مسائل و مشکلات - همسو با هویت فرهنگی جامعه
- ۲) بی‌اعتبار دانستن علوم غیر تجربی و غیر حسی - شکل‌گیری دانش علمی برای حل مسائل جامعه - شناخت عموم مردم از دانش علمی - داشتن دغدغه کشف واقعیت و تشخیص درست و نادرست
- ۳) رواج هویت دنیوی جهان متجدد در دیگر جوامع - غنی‌تر شدن دانش عمومی در جهان اجتماعی - تلاش علمی عالمان برای حل مسائل اجتماعی - مفید و کارآمد بودن در حل مسائل و مشکلات بومی
- ۴) شکل‌گیری تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی - تلاش‌های علمی عالمان - افزایش ذخیره دانش علمی در جهان اجتماعی - مشارکت در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند.
 - هر وقت در یک جامعه مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن نیز فراهم می‌گردد.
 - افرادی که درباره مسائلی مانند مشکل بیکاری، مشکل آب و ... شناخت علمی دارند، شناختی دقیق دارند و برای آن‌ها راه‌حل‌های صحیح پیدا می‌کنند.
 - علوم انسانی و اجتماعی بومی:
- ۱) همسو با هویت فرهنگی و ناظر به حل مسائل جامعه است؛ یعنی حل مسائل و مشکلات بومی، مفید و کارآمد است.
 - ۲) دغدغه کشف واقعیت و تشخیص درست و نادرست را دارد؛ یعنی به زبان و منطق جهان‌شمول سخن می‌گوید و در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان مشارکت دارد.

درستی یا نادرستی عبارتهای زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- تأکید بر موضوع علوم به جای روش آن موجب شده است که علومی مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی غیرعلمی قلمداد شوند.
- دانش علمی با تأمل و اندیشه در دانش عمومی به دست می‌آید و عمیق‌تر و دقیق‌تر از دانش عمومی است.
- انسانی که درون جهان اجتماعی و با دیگر افراد زندگی می‌کند، دانش عمومی برای زندگی خود را از جهان اجتماعی می‌گیرد.
- ایده علوم انسانی و اجتماعی اسلامی ایرانی، همسو با هویت فرهنگ جهانی و ناظر به حل مسائل جامعه جهانی است.

(۱) نادرست - نادرست - درست - درست

(۲) نادرست - درست - درست - نادرست

(۳) درست - درست - نادرست - نادرست

(۴) درست - نادرست - درست - درست

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی عبارتهای نادرست:

عبارت اول: تأکید بر روش علوم به جای موضوع آن و تجربی دانستن روش همه علوم، موجب شده است که علومی مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی، غیرعلمی قلمداد شوند.

عبارت چهارم: علوم انسانی و اجتماعی اسلامی ایرانی، بومی است و ناظر به حل مسائل جامعه ماست، نه جامعه جهانی.

عربی، زبان قرآن دوازدهم

- عین الأنسب للجواب في الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۱۹۱-۱۹۶):
﴿هَذَا يَوْمُ الْيَعْتِ وَلَكِنَّكُمْ كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

۱۹۱

- (۱) این روز، رستاخیز است، ولی شما آگاه نبودید.
(۲) این، روز رستاخیز است، اما شما نمی دانستید.
(۳) این روز قیامت است، ولی شما آن را نمی شناختید.
(۴) این روز برانگیختن است، گرچه شما ندانستید.

مشاوره: در سؤالات ترجمه تک عبارتی، به شکل عمودی گزینه‌ها را بررسی کنید و تفاوت‌ها را یا عبارت سؤال بسنجید در این صورت می‌توانید رد گزینه کنید و به پاسخ درست برسید.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

حواس! به اسم اشاره و نکات ترجمه‌ای این باشد:

Hint

درکین Box

- (۱) اگر اسم بعد از اسم اشاره بدون «ال» باشد، جمله داریم؛ یعنی جمله اسمیه‌ای تشکیل شده از مبتدا و خبر. مانند: «أُولَئِكَ طَالِبَاتٌ»: آن‌ها، دانش‌آموز هستند.
اما اگر بعد از اسم اشاره، اسمی «ال» دار بیاید، ترکیب داریم نه جمله کامل. مانند: «أُولَئِكَ الطَّالِبَاتُ»: آن دانش‌آموزان
پس، در عبارت سؤال، «هَذَا يَوْمٌ» یک جمله کامل است و ترجمه به شکل «این روز» در گزینه (۱) نادرست است.
(۲) کان + مضارع ← ماضی استمراری

مسئله! کُنتُمْ لا تعلمون: نمی دانستید

کلمات مهم: «يَوْمُ الْيَعْتِ»: روز رستاخیز / «لَكِنَّكُمْ»: ولی، اما / «كُنتُمْ لا تَعْلَمُونَ»: نمی دانستید
خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): این روز، (صحیح: این، روز، «هَذَا» مبتدا و «يَوْمٌ» خبر است) - آگاه نبودید (صحیح: نمی دانستید: «كُنتُمْ لا تَعْلَمُونَ» ماضی استمراری منفی است)
گزینه (۳): «آن» اضافی است - نمی شناختید (صحیح: نمی دانستید: «عَرَفَ»: شناخت / «عِلِمَ»: دانست)
گزینه (۴): گرچه (صحیح: اما) - ندانستید (مانند گزینه (۱))

(سؤال ۵ قسمت ب) - امتحان نوبت مرداد ۱۴۰۲

﴿هَذَا يَوْمُ الْيَعْتِ وَلَكِنَّكُمْ كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

امتحان نهایی

«قَدْ يَزْعِمُ الْإِنْسَانُ أَنَّ الْحَقَّ يَأْتِي بِالْفَوْزِ وَلَكِنْ هَذَا الرَّأْيُ مُنْطَوٍ عَلَى خَطَأٍ كَبِيرٍ، فَإِنَّمَا نَحْصِلُ عَلَى الْفَوْزِ بِالْجُهْدِ الْكَثِيرِ»:

- (۱) ممکن است مردم خیال کنند که موفقیت تنها با شانس به دست می‌آید، اما این فکر اشتباه بزرگی را در خود دارد و تنها با تلاش زیاد است که موفقیت را به دست می‌آوریم!
- (۲) گاهی مردم فکر می‌کنند که موفقیت با شانس می‌آید، ولی این اندیشه دربردارنده خطایی بزرگ است، چون موفقیت را تنها با تلاش زیاد می‌توانیم به دست بیاوریم!
- (۳) شاید مردم خیال کنند که شانس است که موفقیت را می‌آورد، ولی این نظر خطای بزرگی را در خود دارد، زیرا قطعاً با سعی بسیار می‌توانیم موفقیت را به دست بیاوریم!
- (۴) گاهی مردم می‌پندارند که شانس موفقیت را می‌آورد، ولی این نظر اشتباه بزرگی را در خود دارد، تنها با تلاش زیاد موفقیت را به دست می‌آوریم!

مشاوره: در سوالات ترجمه تک‌مبارتی، به شکل عمومی گزینه‌ها را بررسی کنید و تفاوت‌ها را با عبارت سؤال بسنجید در این صورت می‌توانید رد گزینه کنید و به پاسخ درست برسید.

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۱

جوابت به «قَدْ» و «إِنَّمَا» باشد!

Hint

Box

- (۱) هرگاه حرف «قَدْ» بر سر فعل مضارع بیاید، به شکل زیر ترجمه می‌شود:
قَدْ + مضارع: گاهی + مضارع اخباری/ شاید (ممکن است) + مضارع التزامی
 - مثال:** «قَدْ يَزْعِمُ»: گاهی می‌کند، شاید همان کند
 - (۲) برخی فعل‌ها هرگاه با حرف جز خاصی به کار روند، معنی آن‌ها عوض می‌شود، مانند:
«يَأْتِي»: می‌آید «يَأْتِي بِهِ»: می‌آورد
«يَقُومُ»: برمی‌خیزد «يَقُومُ بِهِ»: اقدام می‌کند، انجام می‌دهد، می‌پردازد
 - (۳) «إِنَّمَا»: فقط، تنها را که ادات حصر است با «إِنَّ» قطعاً که ادات تأکید است، اشتباه نگیرید.
- کلمات مهم:** «قَدْ يَزْعِمُ»: گاهی می‌پندارند، شاید (ممکن است) خیال کنند/ «يَأْتِي بِهِ»: می‌آورد/ «الْحَقُّ»: شانس/ «مُنْطَوٍ عَلَى»: در بردارنده، در خود دارد/ «إِنَّمَا»: فقط/ «الْجُهْدُ»: تلاش
- خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): «تنهایی اول اضافی است. - به دست می‌آید (صحیح: می‌آورد) - فکر (صحیح: نظر)
- گزینه (۲): می‌آید (صحیح: می‌آورد؛ «يَأْتِي»: می‌آید) - اندیشه (مانند گزینه (۱)) - «چون» اضافی است. - «می‌توانیم» معادلی ندارد.
- گزینه (۳): «است که» اضافی است. - «زیرا» معادلی ندارد. - قطعاً (صحیح: تنها؛ «إِنَّ» قطعاً) - «می‌توانیم» (مانند گزینه (۲))

«إِذَا أَرَدْنَا أَنْ نَرْفَعَ قَدْرًا عِنْدَ الْآخِرِينَ فَعَلِينَا أَنْ تَحْسَنَ عَمَلًا طَلِبُوهُ مِمَّا لَدُنَّ النَّاسِ يَعْرِفُونَ بِأَعْمَالِهِمْ»:

- (۱) اگر بخواهیم که شأن ما نزد دیگران بالا برود، باید کارهایی را که از ما خواسته‌اند درست انجام بدهیم، چرا که مردم را با کارهایشان می‌شناسند نه با نام‌هایشان!
- (۲) هرگاه بخواهیم که ارزشمان را پیش دیگران بالا ببریم، باید کاری را که از ما خواسته‌اند خوب انجام بدهیم، زیرا مردم با کارهایشان شناخته می‌شوند نه با نام‌هایشان!
- (۳) اگر اراده کرده‌ایم که ارزشمان را نزد دیگران بالا ببریم، باید کاری را که از ما خواسته شده، درست انجام بدهیم، برای این که مردم با کارهایشان شناخته می‌شوند نه با نام‌شان!
- (۴) چنان‌چه خواسته باشیم که قدرمان پیش دیگران بالا برود، باید کار نیکی را که از ما خواسته‌اند انجام بدهیم، چون مردم با کارهایشان معروف می‌شوند نه با عنوان‌هایشان!

مشاوره: در سوالات ترجمه تک‌عبارتی، اگر عبارت‌ها طولانی بود، آن را به چند بخش کوچک‌تر تقسیم کرده و سپس به رد گزینه بپردازید.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

خواست به لازم و متعدی و مجهول بودن فعل‌ها باشد!

Hint

کادر Box

(۱) از ریشه «رَفَع» دو فعل مهم ساخته می‌شود که یکی ثلاثی مجرد و دیگری ثلاثی مزید است. به تفاوت این دو توجه کنید.

«رَفَع»: بالا برد (ثلاثی مجرد، مضارع: «رَفَعُ»، متعدی)

«ارْتَفَع»: بالا رفت (ثلاثی مزید، مضارع: «ارْتَفَعُ»، لازم)

فعلی که در عبارت سؤال آمده «رَفَع»، معلوم و متعدی است.

(۲) فعل مضارع مجهول به شیوه زیر شناخته می‌شود:

حرف مضارع ضقه (ت) می‌گیرد و یک حرف مانده به آخر فصحی (ن) می‌گیرد. (شت)

توجه داشته باشید که در ترجمه مضارع مجهول معمولاً از «می‌شود» استفاده می‌کنیم.

مثال: «يَعْرِفُونَ» می‌شناسند * شناخته می‌شوند ✓

(۳) فعل «أَحْسَنُ» + مفعول ← خوب انجام داد

کلمات مهم: «إِذَا»: هرگاه، اگر / «أَنْ تَرْفَعُ»: که بالا ببریم / «أَنْ تُحْسِنَ»: که خوب انجام دهیم / «يَعْرِفُونَ»: شناخته می‌شوند (مجهول)

خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): بالا برود (صحیح: بالا ببریم: «رَفَعُ» صيغة متکلم مع الغیر و متعدی است) - کارهایی (صحیح: کاری: «عَمَلًا» مفرد است) - می‌شناسند (صحیح: شناخته می‌شوند: «يَعْرِفُونَ» مجهول است)

گزینه (۳): خواسته شده (صحیح: خواسته‌اند: «طَلِبُوا» معلوم است نه مجهول) - نام (صحیح: نام‌ها: «أَسْمَاء» جمع است)

گزینه (۴): خواسته باشیم (صحیح: بخواهیم) - بالا برود (مانند گزینه (۱)) - کار نیکی را انجام دهیم (صحیح: کاری را نیک انجام دهیم: ترکیب وصفی نداریم. «تَحْسِنَ» فعل و «عَمَلًا» مفعول است) - معروف می‌شوند (صحیح: شناخته می‌شوند)

مشاوره

چهار عبارتی به دقت و تمرین زیاد نیاز دارند. برای پاسخ به این سوالات، تست زنی و تسلط بودن به قواعد و ترجمه واژگان ضروری است. با کمی تمرین می‌توانید در زمان کوتاهی به پاسخ برسید.

- (۱) العاقل لَنْ يَفْخَرْ بِالنَّسَبِ بَلِ الْفَخْرُ بِمَا كَسَبَ: خردمند نه به دودمان بلکه به آن چه [خودش] کسب کرده افتخار خواهد کرد!
- (۲) إِنْ كَانَتْ غَايَتُكَ إِرْضَاءَ الْجَمِيعِ فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا تُدْرَكُ: اگر هدف تو راضی کردن همگان است، بدان که آن را به دست نمی‌آوری!
- (۳) لَا رَيْبَ أَنَّ الْأَقْوَالَ بِلاَعْمَلٍ لَا خَيْرَ فِيهَا: هیچ تردیدی نیست که وعده‌های بدون عمل هیچ خیری ندارند!
- (۴) لَا تُكْرِهُ الْأَوْلَادَ لِلْقِيَامِ بِعَمَلٍ لَا يُحْيِيوْنَهُ: نباید فرزندان را به انجام کاری که دوستش ندارند، مجبور کنیم!

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۱

جواب: به ترجمه درست فعل‌ها و معلوم و مجهول بودن آن‌ها باشد!

Hint

Box

- (۱) هرگاه حرف «لَنْ» قبل از فعل مضارع بیاید، به شکل مستقبل منفی ترجمه می‌شود.
«لَنْ» + مضارع: مستقبل منفی
در ترجمه چنین فعلی از کلمه «نخواهد» در ترجمه بهره می‌بریم. مانند:
«لَنْ أَتَكَلَّمَ»: حرف نمی‌زنم ✕ حرف نخواهم زد ✓
- (۲) فعل ماضی بعد از ادات شرط می‌تواند به شکل مضارع ترجمه شود. در عبارت گزینه (۲)، «كَانَتْ» فعلی ماضی است که چون بعد از ادات شرط «إِنْ» آمده می‌تواند به شکل «است» به جای «بود» ترجمه شود.
- کلمات مهم: «لَنْ يَفْخَرْ»: افتخار نخواهد کرد / «إِنْ»: اگر / «إِرْضَاءَ»: راضی کردن / «لَا تُدْرَكُ»: به دست آورده نمی‌شود، به دست نمی‌آید / «لَا رَيْبَ»: هیچ تردیدی نیست / «الْأَقْوَالَ»: گفته‌ها، سخنان / «لَا خَيْرَ»: هیچ خیری نیست / «لَا تُكْرِهُ»: نباید مجبور کنیم / «الْقِيَامَ به»: انجام دادن / «لَا يُحْيِيوْنَهُ»: دوست ندارند
- خطاهای سایر گزینه‌ها:
- گزینه (۱): «نه» معادلی ندارد. - افتخار خواهد کرد (صحیح: افتخار نخواهد کرد) «لَنْ يَفْخَرْ» مستقبل منفی است. - «الفخر» ترجمه نشده است.
- گزینه (۲): به دست نمی‌آوری (صحیح: به دست آورده نمی‌شود، به دست نمی‌آید) «لَا تُدْرَكُ» مجهول است.
- گزینه (۳): وعده‌ها (صحیح: سخنان، «القول»: سخن) «وَالْوَعْدَ»: وعده - ندارند (صحیح: در آن نیست) «لَا خَيْرَ لَهَا»: هیچ خیری ندارند

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«هیچ تلاشی بدون نتیجه نیست اگرچه به شکست منجر شود!» ۱۹۵

- (۱) لَا مُحَاوَلَةَ بِلَا ثَمَرٍ وَإِنْ أَذَتْ إِلَى الْهَزِيمَةِ!
- (۲) أَيْ سَعْيٍ لَا يَكُونُ بِلَا ثَمَرٍ وَإِنْ سَبَّبَ هَزِيمَتَكَ!
- (۳) لَا إِجْتِهَادَ بِلَا نَتِيجَةٍ وَإِنْ أَذَى إِلَى الْفَشَلِ!
- (۴) لَا مُجَدَّ يَكُونُ بِلَا نَتِيجَةٍ وَإِنْ سَبَّبَ الْفَشَلَ!

مشاوره در این گونه سؤالات، همانند سؤالات ترجمه تک‌مبارتی به ساختارهایی مانند «لای نفی جنس توجه کنید گاهی قواعد هم چاشنی سؤالات ترجمه و تعریب می‌شود»

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت: درس ۱

خواست به اسم پس از «لای نفی جنس باشد»

بعد از «لای نفی جنس» اسمی نکره (بدون «ال») بدون تنوین و فتحه‌دار می‌آید.

مثال «لَا زَيْلٌ فِي الْفُرْقَةِ»: هیچ مردی در اتاق نیست.

بنابراین، «مُحَاوَلَةٌ» در گزینه (۱) که تنوین گرفته، نادرست است.

کلمات مهم: هیچ تلاشی نیست: «لَا مُحَاوَلَةَ، لا إجتِهَادَ» / اگرچه: «وَإِنْ» / منجر شود: «أَذَى، أَذَتْ»

خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «مُحَاوَلَةٌ» («مُحَاوَلَةٌ» اسم «لای نفی جنس بدون تنوین می‌آید»)

گزینه (۲): «أَيْ سَعْيٍ لَا يَكُونُ» (معادل دقیق «هیچ ... نیست» در عربی «لای نفی جنس است») - ضمیر «تو» اضافی است.

گزینه (۴): «مُجَدَّ» (یعنی: تلاشگر و باید به جای آن مصدر بیاید) - فعل «يَكُونُ» اضافی است.

Hint

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

منتهای کمال مرد این است
 ز هر چه نفس توئی کند، تیری کن
 تا کی اندر هر نفس چندین هوس
 ورنه اسیر نفس شدن عین رویی است

۱) نفس خود را بگش نبزد این است
 ۲) خلاف نفس کلید در بهشت بود
 ۳) هر نفس سرمایه صد دولت است
 ۴) شیر آن کسی بود که سگ نفس را گشود

مشاوره در سؤالات مفهوم به آیات قرآنی، احادیث و ضرب‌المثل‌های کتاب درسی دقت کنید و مفهوم هر یک را بررسی کنید.

پاسخ: گزینه ۲

ترجمه: درس ۱

ابتدا مفهوم عبارت سؤال رو درک کن و حواست باشه که دورترین مفهوم رو سؤال ازت خواسته!

ترجمه عبارت سؤال: «هیچ جهادی مانند جهاد با نفس نیست» دورترین را از مفهوم عبارت معنی کن.

مفهوم: مبارزه انسان با نفس اماره و سرکش خود

بررسی گزینه پاسخ:

در این گزینه «نفس» داریم که برخلاف سایر گزینه‌ها است که از مبارزه با «نفس» سخن گفته‌اند. مفهوم این بیت بیان حالتی است

که عمر گرانبها و بارزش انسان در مسیر رسیدن به خواسته‌های نفسانی تباہ می‌شود.

Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۹۷

عَيْنَ مَا قَبْلَهُ حَرْفٌ جَاءَ لِرَفْعِ الشَّكِّ عَنْ جُمْلَةٍ:

- (۱) قَاعِلِمُ أَنْ اللَّهَ لَا يُضَيِّعُ أَجْرَ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا!
- (۲) مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ!
- (۳) أَنْتُمْ فَعَلْتُمْ سَيِّئَاتٍ كَثِيرَةً وَلَكِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا!
- (۴) لَا شَيْءَ أَحْسَنُ مِنَ الْعَفْوِ عِنْدَ الْمُدْرَةِ!

مشاوره حروف مشبهة بالفعل و کاربرد هر کدام از آن‌ها را به خوبی یاد بگیرند.

پاسخ: گزینه ۲

تبریزیت، درس ۱

بین سؤال رفع شک خواسته یا رفع ابهام!

Hint

در این Box

برای رفع شک و تردید در جمله‌ها از شیوه‌های متفاوتی استفاده می‌شود. مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

(۱) «إِنْ»: یکی از حروف مشبهة بالفعل است که قبل از جمله اسمیه می‌آید.

«إِنْ رَمِلِي صَادِقًا»: بی‌گمان همکار من راستگو است.

(۲) «لَقَدْ»: فعل ماضی «لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ»: قطعاً انسان را در بهترین شکل آفریدیم.

ترجمه عبارت سؤال: معین کن آن‌چه (گزینه‌ای) را که در آن حرفی برای رفع شک و تردید از جمله آمده است.

مفهوم سؤال: باید دنبال حرفی از حروف مشبهة بالفعل باشیم که کارش رفع شک از جمله است. یعنی حرف «إِنْ»!

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه (۱): پس بدان که خداوند تباه نمی‌کند پاداش کسی را که کار درستی را انجام داد.

گزینه (۲): هر کس کار درستی را انجام بدهد، قطعاً خداوند به آن دانا است.

گزینه (۳): شما بدی‌های زیادی را انجام دادید، ولی خداوند همگی گناهان را می‌آمرزد.

گزینه (۴): هیچ چیزی نیکوتر از بخشش هنگام توانایی نیست.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): حرف «أَنْ» که از حروف مشبهة بالفعل است و برای ربط و پیوند دادن دو جمله به کار می‌رود.

گزینه (۲): حرف «إِنْ» قطعاً از حروف مشبهة بالفعل است و برای رفع شک و تردید از جمله بعد از خود به کار می‌رود.

گزینه (۳): حرف «لَكِنَّ» ولی از حروف مشبهة بالفعل است و برای رفع ابهام یا تکمیل معنای عبارت قبل از خود به کار می‌رود.

گزینه (۴): این‌جا حرفی از حروف مشبهة بالفعل وجود ندارد و حرف «لَا» نفی جنس برای «نفی مطلق» یک چیز به کار می‌رود.

که مد نظر این سؤال نیست!

کنکور

(سؤال ۹۹ کنکور انسانی ۱۴۰۲ - نوبت دوم)

عَيْنَ مَا قَبْلَهُ كَلِمَةٌ تُرِيدُ الْإِبْهَامَ عَنْ جُمْلَةٍ مَا قَبْلَهَا:

(۱) تَسْعَى الْقَطْطَةُ أَنْ تُخْفِيَ نَفْسَهَا عَنَّا، وَلَكِنَّهَا مَا كَانَتْ تَعْلَمُ أَنَّ نَرَى ذُنُوبَهَا!

(۲) أَرَادَ الْحُجَّاجُ صَعُودَ جَبَلِ النُّورِ، لَعَلَّهُمْ يُشَاهِدُونَ «غَارَ حَرَاءَ»!

(۳) يَا لَيْتَنَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَرَى تِلْكَ الظَّاهِرَةَ الْغَرِيْبَةَ «أَمْطَارَ السَّمَاءِ»!

(۴) يُحِبُّ الْوَالِدَانِ أَوْلَادَهُمَا مَعَ أَنَّهُمَا لَا يُسَاعِدُونَهُمَا!

- (۱) الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءُ مَرْصُومًا
(۲) إِنَّ لِلْمُتَافِقِينَ عَذَابَ أَلِيمٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
(۳) لَا عَمَلَ فِي الدُّنْيَا أَفْضَلَ مِنْ مُسَاعَدَةِ الْمَظْلُومِ
(۴) لَيْتُنَا عَامِلُونَ بِمَا نَقُولُ فَإِنَّ الْعَهْدَ كَانَ قَسْوُولًا

مشاوره ابتدا حروف مشبهة بالفعل، افعال ناقصة و «لَا» نفی جنس را مشخص کنید سپس فقط به اعراب اسمها توجه کنید نه فعلها.

پاسخ: گزینه (۴)

زیرمبحث: درس ۱

برای تشخیص درست خبر، حتماً به معنی عبارت توجه کن!

Hint

درس Box

(۱) بعد از حروف مشبهة بالفعل و «لَا» نفی جنس، دو نقش دستوری می‌آید: یکی اسم این حروف و دیگری خبر این حروف. اسمشان از نظر اعراب، منصوب است (تَنَیْ بِنَیْ) و خبرشان از نظر اعراب، مرفوع است (لَا بِنَیْ).

مثال «إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ صَابِرُونَ فِي الشَّدَائِدِ»: قطعاً مؤمنان در سختی‌ها صبور هستند.

اسم این و خبر این و
منصوب به یاء مرفوع به واو

«لَا طَالِبٌ تَمِيطُ فِي هَذَا الصُّفَّةِ»: در این کلاس، هیچ دانش‌آموزی فعال نیست.

اسم لا و خبر لا و
منصوب مرفوع
به فتحة به ضمه

بعد از افعال ناقصه که مهم‌ترینشان «كَانَ» می‌باشد نیز دو نقش دستوری داریم: اسمشان مرفوع و خبرشان منصوب است. (دقیقاً برعکس حروف مشبهة بالفعل و «لَا» نفی جنس!)

مثال «كَانَ السَّافِرَانِ وَاقِعَيْنِ أَمَامَ الْقَسِيحَةِ»: دو مسافر جلوی مسجد ایستاده بودند.

اسم کان و خبر کان و
مرفوع به الف منصوب به یاء

(۲) گاهی خبر بر اسم حروف مشبهة بالفعل و افعال ناقصه مقدم می‌شود (جلو می‌افتد) و این زمانی است که خبر به شکل جار و مجرور بیاید. مانند گزینه (۲).

«إِنَّ لِلْمُتَافِقِينَ عَذَاباً أَلِيماً»

خبر مقدم اسم مؤخر

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ترجمه عبارت سؤال: معین کن گزینه صحیح را در اعراب (حرکت آخر کلمات) اسم و خبر.

ما باید گزینه‌ای را انتخاب کنیم که اعراب کلمات با توجه به نقش آن‌ها درست نوشته شده است.

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه (۱): کسانی که در راه خدا می‌جنگند، گویی آن‌ها ساختمانی استوار هستند.

گزینه (۲): بی‌گمان متافقان روز قیامت عذاب دردناکی دارند.

گزینه (۳): هیچ کاری در دنیا بهتر از کمک کردن به ستم‌دیده نیست.

گزینه (۴): کاش ما عمل‌کننده باشیم به آنچه می‌گوییم، زیرا عهد و پیمان مورد بازخواست است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): «كَانَ»: حرف مشبهة بالفعل / هُم: اسم «كَانَ» (چون مبتی است، اعرابش ثابت است). - «بُتَيَانًا» (صحیح: «بُتَيَانٌ» خبر

«كَانَ» و مرفوع است). - «مَرْصُومًا» (صحیح: «مَرْصُومٌ» صفت «بُتَيَانٌ» است و به تبعیت از آن مرفوع می‌شود).

گزینه (۲): «إِنَّ»: حرف مشبهة بالفعل - «عَذَابٌ» (صحیح: «عَذَابًا» اسم مؤخر «إِنَّ» است و منصوب می‌شود). - «أَلِيمٌ» (صحیح:

«أَلِيمًا» صفت «عَذَابًا» است و به تبعیت از آن منصوب می‌شود). - «لِلْمُتَافِقِينَ» (خبر مقدم «إِنَّ» از نوع جار و مجرور است).

گزینة (۳): «لا»: حرف نفی جنس است. / «عمل»: اسم «لا»ی نفی جنس و منصوب به فتحه ـ «أفضل» (صحیح): «أفضل»: خبر «لا»ی نفی جنس مرفوع می‌شود.

گزینة (۴): «آیت»: حرف مشبّه بالفعل ـ «نأ»: اسم «آیت» (چون مبتنی است، اعرایش ثابت است) ـ «عایلون» (خبر «آیت» و مرفوع است) / «إن»: حرف مشبّهة بالفعل ـ «العهد»: اسم «إن» و منصوب به فتحه ـ «كان مسئولاً»: خبر «إن» (چون فعل است، اعرایش را بررسی نمی‌کنیم) ـ «مستولاً»: خبر كان و منصوب به فتحه (خبر را یا توجه به معنی مشخص می‌کنیم).

(سؤال ۵۰، کنکور انسانی، ۱۳۹۹)

عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي عَمَلِ الْحُرُوفِ الْمَشْبُوهَةِ بِالْفِعْلِ وَالْأَفْعَالِ النَّاقِصَةِ:

- (۱) إِنْ فِي الصَّدَقِ نَجَاةٌ كُنَّا رَاغِبِينَ فِيهَا!
- (۲) كُنَّا سَامِعَاتٍ حِينَ أَمَرْنَا أَلَّا نَكُونَ مَتَكَاسِلَاتٍ!
- (۳) إِنْ السَّاعِي فِي الْخَيْرِ كَانَ مَكْرُمٌ عِنْدَ النَّاسِ!
- (۴) لَسْنَا فَاشِلِينَ فِي الْحَيَاةِ لِأَنَّنَا سَاعُونَ فِي عَمَلِنَا!

عین ما فيه دلاء الثافیه للجنس: ۱۹۹

مشاوره در این گونه سوالات، با داشتن چند نکته کاربردی می‌توانید سریع به پاسخ برسید.

- (۱) اِتَّقُوا يَوْمًا لَا يَبِيعُ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ!
- (۲) اليوم لا تحفل للشباب على شدايز الحياة!
- (۳) لا أسخط الشيطان بمثل الشكوت أمام الجاهل!
- (۴) لا أفخر بما لم أكتسبه بالمحاولة و الشعي!

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

جوابت به کلمه پس از «لای» نفی جنس باشد!

Hint

Box

بعد از «لای» نفی جنس، اسمی نکره (بدون «ال»)، بدون تنوین و فتحه دار می‌آید.

مثال «لَا تَحُلْ فِي الْقَرْقَةِ»: هیچ مردی در اتاق نیست.

اگر بعد از «لای»، فعل آمده، دیگر «لای» نفی جنس نداریم، مانند گزینه‌های (۳) و (۴).

ترجمه سؤال: معین کن آن چه (گزینه‌ای) را که در آن «لای» نفی جنس وجود دارد.

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه (۱): از روزی بترسید که در آن نه خرید و فروشی هست و نه دوستی‌ای.

گزینه (۲): امروزه جوانان هیچ تحققی بر سختی‌های زندگی ندارند.

گزینه (۳): یا چیزی مانند سکوت در برابر نابان شیطان را خشمگین نمی‌کنم.

گزینه (۴): افتخار نمی‌کنم به آن چه که با سعی و تلاش آن را به دست نیاورده‌ام.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): بعد از «لای» نفی جنس، اسم تنوین دار نمی‌آید و «تَبِعَ» و «خُلَّة» اشتباه است.

گزینه (۲): «تَحُلْ» اسم «لای» نفی جنس است و بدون تنوین آمده است، ترجمه نیز به ما در تشخیص کمک می‌کند.

گزینه (۳): بعد از «لای» نفی جنس مستقیماً فعل نمی‌آید. «لَا أُسْخِطُ» فعل مضارع منفی و «لای» در این جا حرف نفی مضارع است.

گزینه (۴): بعد از «لای» فعل «أَفْخِرُ» آمده و «لای» نفی جنس نداریم. «لای» در این جا نیز حرف نفی مضارع است.

پاسخ خیلی تشریحی

عین ما لیس فیہ فعل یُعادل المضارع التزامی:

- (۱) الْجُهَالُ لَا يَقْبَلُونَ كَلَامَ الْحَقِّ فَلَا تَحْزَنْ مِنْ قَوْلِهِمْ!
- (۲) لِيَتَكِمَ لَا تُسَبِّحُنَّ إِلَهًا يَدْعُوهُ الْمُشْرِكُونَ فَلِإِنَّ اللَّهَ يَرَاهُمْ!
- (۳) إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَرْسَلَ إِلَيْكُمْ رَسُولًا لَعَلَّكُمْ تَرْشُدُونَ إِلَى الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ!
- (۴) لَا يُعَارِضُ الْعَاقِلُ كَلَامًا لَمْ يُدْرِكْهُ فَإِنَّهُ مِنْ عِلَامَاتِ الْجُهَالِ!

مشاوره در این گونه سؤالات، به حرفی که قبل از فعل مضارع آمده است، دقت کنید.

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت درس ۱

جوابت به نهی غایب باش!

Hint

نکته Box

(۱) فعل مضارع بعد از حروف «آیت: کاش» و «لعل: شاید، امید است» به شکل مضارع التزامی ترجمه می‌شود.

مثال «آیت التَّطَرُّ يُتَزَلُّ هَذَا الْأُسْبُوعَ»: کاش این هفته باران بیارد.

«لَعَلَّكَ تَقْرَأُ ذَرَسَلَةَ اللَّيْلَةِ»: امید است که تو امشب درست را بخوانی.

(۲) حرف «لا»ی نهی که بعد از آن، فعل مضارع می‌آید به دو شکل در ترجمه نشان داده می‌شود:

لا (نهی) + صیغه‌های مخاطب مضارع ← امر منفی

مثال

«لَا تَذْهَبْ»: نرو! «لَا تَأْكُلُوا»: نخورید.

ب) لا (نهی) + صیغه‌های غایب و متکلم مضارع ← نباید + مضارع التزامی

مثال

«لَا تَذْهَبْ»: نباید بروی! «لَا تَأْكُلُوا»: نباید بخورید.

بنابراین، «لا یُعَارِضُ» نهی غایب است و به معنی «نباید مخالفت کند» مضارع التزامی است.

نکته فعلی که آخرش ساکن است (مانند فعل نهی) هرگاه به اسمی «ال»دار برسد، برای راحتی تلفظ، ساکن آخر فعل به کسره تبدیل می‌شود.

«لا یُعَارِضُ الْعَاقِلُ» ← «لا یُعَارِضُ الْعَاقِلُ»

پاسخ خیلی تشریحی

ترجمه سؤال: معنی کن آن چه (گزینه‌ای) را که در آن فعلی نیست که معادل مضارع التزامی باشد.

توضیح: فعل مضارع در حالت مادی به شکل مضارع اخباری ترجمه می‌شود و زمانی که قبل از آن حروف مشخصی بیاید یا در ساختار خاصی بیاید (مثل اسلوب شرط) به شکل مضارع التزامی ترجمه می‌شود.

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه (۱): نادان‌ها حرف حق را نمی‌پذیرند، پس از حرف آن‌ها ناراحت نشو.

گزینه (۲): کاش شما دشنام ندهید به معبودی که مشرکان آن را فرامی‌خوانند، زیرا خداوند آن‌ها را می‌بیند.

گزینه (۳): بی‌گمان خداوند پیامبرانی را به سوی شما فرستاده است، امید است که شما به راه راست راهنمایی شوید.

گزینه (۴): عاقل نباید با سخنی مخالفت کند که آن را نفهمیده است، زیرا آن از نشانه‌های نادان‌ها است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): «لَا يَقْبَلُونَ»: نمی‌پذیرند» مضارع اخباری منفی و «لَا تَحْزَنْ»: ناراحت نشو» معادل نهی است.

گزینه (۲): «لَا تُسَبِّحُنَّ»: دشنام ندهید» چون بعد از «آیت» آمده، مضارع التزامی است.

گزینه (۳): «تُرْشِدُونَ»: راهنمایی شوید» چون بعد از «لعل» آمده، مضارع التزامی است.

گزینه (۴): «لا یُعَارِضُ»: نباید مخالفت کند» در اصل «لا یُعَارِضُ» بوده است، فعل نهی غایب است و به شکل «نباید» + مضارع التزامی» ترجمه می‌شود.

کدام مورد دربارهٔ تاریخ‌نگاری معاصر، درست است؟

الف) کاتب دربار بودن

ب) پرهیز از تکلف و ساده‌نویسی

ج) توجه به نقش طبقات اجتماعی مختلف

د) پرداختن به جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی حیات انسانی

(۱) «الف» - «ب»

(۳) «ج» - «د»

(۲) «ب» - «ج»

(۴) «الف» - «د»

مشاوره در کتاب‌های مختلف تاریخ باستان، درس اول تاریخ اسلام، درس‌های اول و دوم، تاریخ معاصر، درس اول به منابع تاریخ باستان، اسلام و معاصر پرداخته شده که چون می‌ده برای یک سؤال ترکیبی کنکور!

پاسخ: گزینهٔ ۳

زیربافت: درس ۱

نویس Box

روش و شیوه‌های کار تاریخ‌نویسان و پژوهشگران معاصر:

• استفاده از روش تحقیق علمی

• بهره‌گیری از اسناد و مدارک معتبر و نقد و گزینش آنها

• استفاده از علوم مختلف باستان‌شناسی، زبان‌شناسی، جغرافیا، جامعه‌شناسی و ...

مبارت «ج»، توجه به نقش طبقات اجتماعی مختلف و مبارت «د»، پرداختن به جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی حیات انسانی. از ویژگی‌های تاریخ‌نویسی معاصر (نوین) است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام مورد دربارهٔ روزنامهٔ وقایع اتفاقیه و هدف از انتشار آن، درست است؟

الف) امیرکبیر در راستای آگاهی سیاسی و اجتماعی مردم و توسعهٔ فکری و فرهنگی جامعه آن را منتشر کرد.

ب) کمی بعد از کاغذ اخبار منتشر شد و بعدها به روزنامهٔ دولت علیه ایران تغییر نام داد.

ج) میرزا صالح شیرازی، از دانشجویان اعزامی به انگلستان با هدف توسعهٔ فکری و فرهنگی جامعه و به دلیل نبود آزادی بیان آن را در خارج منتشر کرد.

د) از روزنامه‌های غیردولتی منتشرشده در خارج از ایران بود.

(۱) «ب» - «ج»

(۲) «الف» - «ب»

(۳) «الف» - «د»

(۴) «ج» - «د»

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبحث: درس ۱

درس Box

امیرکبیر برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعهٔ فکری و فرهنگی جامعه، روزنامهٔ وقایع اتفاقیه را منتشر کرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در سال ۱۲۵۳ ق. اولین روزنامهٔ ایران چاپ شد و چند سال بعد امیرکبیر اقدام به انتشار وقایع اتفاقیه کرد.

نکته

تشریح عبارت‌های نادرست:

تأثیرگذاری بر افکار، فرهنگ، اجتماع و سیاست جامعه

ج) میرزا صالح شیرازی، روزنامهٔ کاغذ اخبار را در تهران منتشر کرد.

در دوران قاجار، به دلیل نبودن آزادی بیان و ماهیت استبدادی حکومت قاجار، برخی از روزنامه‌نگاران در خارج اقدام به نشر روزنامه‌هایی به زبان فارسی کردند که نسخه‌هایی از آن‌ها به صورت مخفیانه به داخل ایران می‌رسید. (پس از کاغذ اخبار و وقایع اتفاقیه پوره‌ا)

نکته

د) پس از کاغذ اخبار و وقایع اتفاقیه، روزنامه‌های دولتی و غیردولتی دیگری در ایران انتشار یافت.

کدام موارد درباره عواملی که در گسترش و ارتقای روش تاریخ‌نگاری جدید تأثیرگذار بود، درست است؟

الف) بیان یافته‌های علمی به زبانی دور از تکلف

ب) انتشار نشریات تخصصی منطبق بر مطالعات تاریخی

ج) گسترش مدارس نوین و ایجاد دانشگاه‌هایی در حوزه تاریخ

د) استفاده از نتایج تحقیقات باستان‌شناسی و اسطوره‌شناسی

۱) «الف» - «د»

۲) «ب» - «ج»

۳) «الف» - «ب»

۴) «ج» - «د»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درسی ۱

Box (درس)

عبارت‌های «ب» و «ج» از جمله عواملی هستند که در گسترش و ارتقای روش تاریخ‌نگاری جدید مؤثر بودند.

تشریح عبارت‌های نامرست:

الف) روش و شیوه کار تاریخ‌نویسان و پژوهشگران است.

د) استفاده از نتایج تحقیقات علوم مانند باستان‌شناسی، زبان‌شناسی، جغرافیا، جامعه‌شناسی و اسطوره‌شناسی در مطالعه تاریخ.

یکی از روش‌ها و شیوه‌های کار تاریخ‌نویسان است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام مورد درباره مقایسه منتقدان به تاریخ‌نویسی سنتی، «میرزا محمدجعفر خورموجی» و «محمدحسن خان

اعتمادالسلطنه»، درست است؟

مشاوره سؤال‌های مقایسه‌کردنی، یکی از تیپ‌های مرسوم و رایج امتحان تهای و کنکور سال‌های اخیر هست! هر گجای کتاب رو که قابلیت مقایسه‌کردن داره خیلی خوب یاد بگیر و یادداشت کن!

- (۱) تاریخ‌نویسی سنتی را به شیوه علمی نقد می‌کردند.
- (۲) پایبندی کاملی به ساختار کلی تاریخ‌نویسی سنتی نداشتند.
- (۳) هر دو در کتاب خود به امیرکبیر پرداخته‌اند.
- (۴) از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی بودند.

پاسخ: گزینه ۲

تمرینت درس ۱

تاریخ‌نگاران سنتی با این‌که خودشان به شیوه سنتی نگارش می‌کردن، ولی به بعضی ویژگی‌های اون نقد داشتن!

Hint

نویس Bbox

انتقاد به تاریخ‌نویسی سنتی:

تاریخ‌نگاران در عصر قاجار، با این‌که خود به این شیوه تاریخ‌نگاری پایبند بودند، اما به نقد بعضی از ویژگی‌های این نوع از تاریخ‌نگاری پرداختند.

از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی
 مورخ مشهور دوران فتحعلی‌شاه
 نویسنده تاریخ ذوالقرنین
 علاقه به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی

مورخ عصر ناصری
 مؤلف کتاب حقایق الاخبار ناصری
 از منتقدان تملق‌گویی
 بازتاب دادن واقعیت قتل امیرکبیر

مورخ درباری
 برداشتن گام‌های بلند در تاریخ‌نویسی
 دوری از پرده‌پوشی و مداحی‌های رایج مورخان رسمی
 ستایش امیرکبیر در صدرالتواریخ

یکی از منتقدان دوره قاجار (۱۲۲۸ - ۱۲۹۵ ق.)
 نقد تاریخ‌نویسی به شیوه علمی
 انتقاد از رضاقلی‌خان هدایت به دلیل استفاده از شعر و الفاظ مصنوع ادبی در رساله ایراد

میرزا محمدجعفر خورموجی، در کتاب حقایق الاخبار ناصری، نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.

محمدحسن خان اعتمادالسلطنه، در یکی از آثارش به نام صدرالتواریخ، امیرکبیر را ستوده است.

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه (۱): میرزا فتحعلی آخوندزاده، تاریخ‌نویسی سنتی را به شیوه علمی نقد می‌کرد.

گزینه (۲): تاریخ‌نگاران سنتی، اتفاقاً به ساختار کلی تاریخ‌نویسی سنتی پایبند بودند، ولی به برخی ویژگی‌های آن هم انتقاد داشتند.

گزینه (۴): خاوری شیرازی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی بود و میرزا محمدجعفر خورموجی و محمدحسن خان اعتمادالسلطنه بعد از وی به این شیوه پرداختند.

تقدیم و تأثیر رویدارها رو یادرت تره!

نکته

«جلب شدن توجه زمامداران و نخبگان ایران به دنیای غرب» و «آشنایی نویسندگان و مورخان ایرانی با روش و پیش مورخان اروپایی» در دوره قاجار، به ترتیب، تحت تأثیر چه عواملی به وجود آمد؟

- ۱) کنجکاوی درباره روش زندگی در غرب - تأسیس مدرسه دارالفنون
- ۲) عقبماندگی جامعه ایران - تأسیس دارالترجمة همایونی
- ۳) جنگ‌های ایران و روسیه - ایجاد دارالطباعة دولتی
- ۴) پیشرفت جوامع غربی - برنامه‌های اصلاحی فتحعلی‌شاه

پاسخ: گزینه ۳

تیرمیت، درس ۱

خواست باشد! به رابطه علت و معلولی بین رویدادها دقت کن.

Hint

Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

جنگ‌های ایران و روسیه در دوران فتحعلی‌شاه، توجه زمامداران و نخبگان ایران را به دنیای غرب جلب کرد. (درستی گزینه «۳»)
نخبگان و زمامداران ایرانی، در جست‌وجوی درک علل پیشرفت جوامع غربی و عقبماندگی جامعه ایران بودند (علت) در نتیجه همین کنجکاوی‌ها و با برنامه‌های اصلاحی عباس‌میرزا ترجمه آثار اروپایی آغاز شد. (پیامد)
تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعة دولتی و ترجمه نوشته‌های اروپایی به زبان فارسی (علت) تأثیر بسزایی در آشنایی نویسندگان و مورخان ایرانی با پیش و روش مورخان اروپایی داشت. (معلول) (درستی گزینه «۳»)

«کاهش ورود کالاهای صنعتی اروپا به ایران» و «افزایش صادرات پنبه از ایران به روسیه» در دوره قاجار، به ترتیب، تحت تأثیر کدام وقایع به وجود آمد؟

(سؤال ۱۱ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

- ۱) جنگ‌های ناپلئون - جنگ‌های آمریکا
- ۲) جنگ‌های ایران و روسیه - جنگ‌های آمریکا
- ۳) جنگ‌های ناپلئون - جنگ جهانی اول
- ۴) جنگ‌های ایران و روسیه - جنگ جهانی اول

کنکور

کدام مورد دربارهٔ نتایج گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران، درست است؟

- ۱) فراهم آمدن زمینه برای ایجاد تحولی عمیق و اساسی در تاریخ‌نگاری - قرار گرفتن منابع نوین در اختیار مورخان
- ۲) تأکید بر نقش طبقات اجتماعی و مردم - استفاده از منابع و علوم نوین متناسب با علم تاریخ
- ۳) گسترش مدارس جدید و تأسیس دانشگاه آموزش تاریخ - فراهم آمدن زمینه برای ایجاد تحولی عمیق و اساسی در تاریخ‌نگاری
- ۴) ارتقای نشریات تخصصی و استفاده از نتایج تحقیقات علوم دیگر - ترجمه آثار از زبان فارسی به زبان‌های اروپایی

پاسخ: گزینه ۱

تبریف‌دهنده درس ۱

Hint

گسترش فعالیت علمی شرق‌شناسان، منجر به رمزگشایی کتیبه‌های بیستون و طاق‌بستان شد و اطلاعات جدیدی دربارهٔ تاریخ ایران به دست آمد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کشفیات باستان‌شناسی در ایران، منابع نوینی را پیش روی مورخان قرار داد و زمینه تحولی عمیق و اساسی را در تاریخ‌نگاری فراهم آورد (درستی گزینه ۱)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه (۲): قسمت اول مربوط به روش تاریخ‌نگاری معاصر است. (نادرست)

گزینه (۳): قسمت اول دربارهٔ عوامل گسترش و ارتقای روش تاریخ‌نگاری نوین است. (نادرست)

گزینه (۴): قسمت اول دربارهٔ عوامل گسترش و ارتقای روش تاریخ‌نگاری نوین و قسمت دوم اساساً نادرست است چون برعکس گفته شده است.

گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران چه نتایجی به دنبال داشت؟ (ذکر یک مورد کافی است).

(سوال ۱۱ - امتحان نهایی، اردیبهشت ۱۴۰۳)

امتحان نهایی

۲۰۷ کدام مورد درباره گونه‌های منابع تاریخی در دوره معاصر، درست است؟

- (۱) تاریخ شفاهی توسط افراد صاحب مقام منتشر می‌شود و امروزه در سراسر دنیا مؤسسات پژوهشی دارای بخش تاریخ شفاهی هستند.
- (۲) نشریات بعد از انقلاب مشروطه همانند قبل از آن رشد بالایی داشتند و از تنوع و عمق بالایی نیز برخوردار بودند.
- (۳) خاطرات متعلق به شخصیت‌های دوران قاجار که به ندرت در سایر منابع دیده می‌شود و حاوی اطلاعات ارزشمندی از شرح رجال این دوره‌اند.
- (۴) در عصر قاجار سفرنامه‌نویسی رایج شد و از ناصرالدین‌شاه و مظفرالدین‌شاه سفرنامه‌های متعددی به جا مانده است.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در دوره معاصر غده زیادی از شخصیت‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی و یا مردم عادی اقدام به نگارش خاطرات خود کرده‌اند. این خاطرات حاوی اطلاعات مفیدی درباره شرایط سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و شرح حال رجال دوران قاجار هستند. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه (۱): خاطرات توسط افراد صاحب مقام که کارهای مهمی بر عهده داشته‌اند، نوشته و منتشر می‌شد.

تاریخ شفاهی، یک روش پژوهشی تاریخی برنامه‌ریزی شده برای جمع‌آوری و نگهداری اطلاعات تاریخی از حافظه افرادی است که شاهد واقعه بوده‌اند یا در آن شرکت کرده‌اند.

گزینه (۲): نشریات بعد از مشروطه رشد سریعی داشتند.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در کنار رشد مراکز انتشاراتی، نشریات عمومی و تخصصی از تنوع و عمق بالایی برخوردار شد.

گزینه (۴): سفرنامه‌نویسی در عصر قاجار گسترش فراوانی یافت. (در دوران اسلامی نیز سفرنامه‌نویسی رایج بوده و در این دوران گسترش بیشتری یافته است.)

کدام مورد به ترتیب با استفاده از موارد داده شده، درست است؟

الف) بررسی زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان

ب) حاوی اطلاعات اقتصادی مانند مالیات، گمرک و راهها

ج) توجه به نقش طبقات اجتماعی

د) حاوی اطلاعات اقتصادی مانند ملکی و معاملاتی

۱) تاریخ نگاری سنتی - اسناد - تاریخ نویسی معاصر - سفرنامه ها

۲) تاریخ نگاری معاصر - خاطرات - تاریخ نگاری سنتی - سفرنامه ها

۳) تاریخ نگاری سنتی - سفرنامه ها - تاریخ نویسی معاصر - اسناد

۴) تاریخ نگاری معاصر - سفرنامه ها - تاریخ نویسی سنتی - اسناد

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ابتدا به تحلیل عبارت ها بپردازیم:

الف) بررسی زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان، از ویژگی های تاریخ نویسی سنتی است.

ب) حاوی اطلاعات اقتصادی مانند مالیات، گمرک و راهها، مربوط به سفرنامه ها است.

سفرنامه نویسی در عصر قاجار گسترش یافت و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوع های اقتصادی مانند مالیات، گمرک، راهها،

مسائل اجتماعی از قبیل آداب و رسوم، پوشاک، تغذیه و ... هستند.

ج) توجه به نقش طبقات اجتماعی، از ویژگی های تاریخ نویسی معاصر در کتاب ناظم الاسلام کرمائی است.

د) حاوی اطلاعات اقتصادی مانند ملکی و معاملات، مربوط به اسناد است.

اسناد حاوی اطلاعات بسیار ارزشمند و منحصر به فرد درباره مسائل و موضوع های سیاسی، اداری، اقتصادی (مالی، ملکی و معاملات)،

فرهنگی و ... است.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۱) سفرنامه و اسناد چاپه جا گفته شده است (نادرست)

گزینه ۲) در تاریخ نویسی معاصر و تاریخ نگاری سنتی ترتیب رعایت نشده است. خاطرات هم که کاملاً نادرست است.

گزینه ۴) ترتیب تاریخ نویسی سنتی و معاصر رعایت نشده است و سفرنامه و اسناد هم برعکس هم هستند.

کاربست شواهد و مدارک تاریخی:

با استفاده از مفاهیم داده شده، جدول زیر را تکمیل کنید. (دو مورد اضافه است.)

«نقش طبقات در انقلاب مشروطه - نوشته های مصنوع - بهره برداری از اسناد و منابع معتبر - کاتب دریاری - توجه

به جنبه های اقتصادی - شرح فتوحات»

(سوال ۱۰ - امتحان نهایی، ری ۱۴۰۴)

تاریخ نگاری سنتی	تاریخ نگاری جدید
الف) _____	ج) _____
ب) _____	د) _____

۲۰۹ با توجه به عبارت زیر، کدام گزینه تحلیل درستی را بیان می‌کند؟

«مجاورت شهر رشت با بنادر شمالی و راه‌های ارتباطی سبب شده این شهر از حوزه نفوذ وسیعی در استان گیلان برخوردار باشد.»

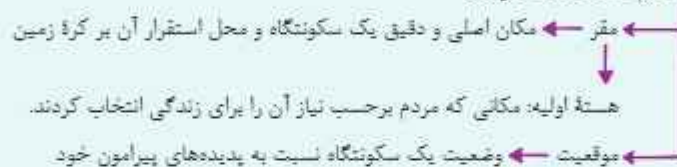
- (۱) این گزاره اشاره به مفهوم مقر دارد، که در انتخاب آن به عوامل انسانی و طبیعی یک منطقه توجه می‌شود.
- (۲) این گزاره اشاره به مفهوم هسته اولیه دارد، که در آن عوامل تأثیرگذار بر سکونتگاه مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- (۳) این گزاره اشاره به مفهوم موقعیت دارد، که در گسترش یا ادامه حیات یک سکونتگاه اثرگذار است.
- (۴) این گزاره اشاره به مفهوم موقعیت دارد، که به مکان دقیق یک سکونتگاه بر زمین اشاره دارد.

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت: درس ۱

کارت Box

مفاهیم مطالعه یک سکونتگاه

پاسخ خیلی تشریحی ✓ عبارت صورت سؤال اشاره به محل قرارگیری شهر رشت نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و نقش آن‌ها در گسترش و پیشرفت این شهر و تبدیل آن به حوزه نفوذ وسیع دارد. این گزاره مطابق به موقعیت یک سکونتگاه دارد.

نکته ۱

موقعیت یک سکونتگاه در ادامه حیات، گسترش یا نابودی آن سکونتگاه نقش دارد.

(سؤال ۴ (قسمت الف) - امتحان نهایی ۱۴۰۴)

کدام گزینه با عبارت زیر مطابقت بیشتری دارد؟

«مقر هر روستا یا شهر، هسته اولیه آن را شامل می‌شود.»

- (۱) جایگاه آن سکونتگاه در سطح ناحیه
- (۲) محل استقرار سکونتگاه بر روی زمین
- (۳) وضعیت سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون
- (۴) نقش سکونتگاه در ادامه حیات یا گسترش آن

امتحان نهایی

کدام یک از موارد زیر در ارتباط با هرم سلسله مراتب سکونتگاه‌ها صحیح می‌باشد؟

- الف) هر چه از قاعده هرم به سوی رأس آن حرکت کنیم از تعداد و تنوع خدمات کاسته می‌شود.
 ب) بین میزان جمعیت و تنوع خدمات رابطه مستقیم وجود دارد و با افزایش جمعیت، تنوع خدمات بیشتر می‌شود.
 ج) به طور معمول جمعیتی که در قاعده هرم هستند، در شهرهای بزرگ و تراکم زندگی می‌کنند.
 د) مراکز درمانی و بهداشتی در شهرهایی واقع در رأس هرم دارای تنوع و تعداد بیشتری نسبت به قاعده آن هستند.

۲) «الف» و «ج»

۱) «الف» و «ب»

۴) «ب» و «د»

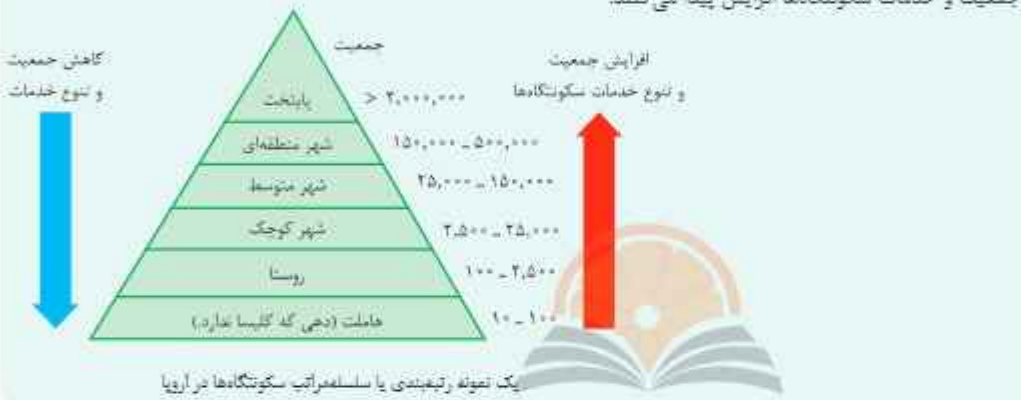
۳) «ج» و «د»

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درسی ۱

درس Box

در هرم سلسله مراتب سکونتگاه‌ها، سکونتگاه‌ها براساس میزان جمعیت و خدماتی که ارائه می‌کنند طبقه‌بندی می‌شوند و در قاعده هرم و ردیف پایین سکونتگاه‌هایی با کم‌ترین میزان جمعیت و خدمات قرار دارند و هر چه به سمت بالای هرم حرکت کنیم میزان جمعیت و خدمات سکونتگاه‌ها افزایش پیدا می‌کنند.

بررسی موارد نادرست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- الف) هر چه از قاعده هرم سلسله مراتب سکونتگاه‌ها به سوی رأس آن حرکت کنیم، میزان جمعیت و تنوع خدمات بیشتر می‌شود.
 ج) سکونتگاه‌هایی که در قاعده هرم قرار دارند، بیشتر روستاها و مناطق کم جمعیت را شامل می‌شوند و تراکم زندگی در مناطق روستایی بیشتر از شهری می‌باشد.

با توجه به ملاک‌های تفاوت شهر و روستا، کدام گزینه عبارت صحیحی را بیان می‌کند؟

- (۱) فعالیت اقتصادی و میزان جمعیت به ترتیب مهم‌ترین و متداول‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا می‌باشند.
- (۲) میزان جمعیت شهر و روستا در نواحی مختلف جهان متفاوت است، مهم‌ترین ملاک تفاوت آن‌ها می‌باشد.
- (۳) فعالیت اقتصادی در نواحی شهری گستردگی بیشتری از نواحی روستایی دارد و متداول‌ترین ملاک تفاوت آن‌ها می‌باشد.
- (۴) میزان جمعیت برخلاف فعالیت اقتصادی در نواحی مختلف جهان متفاوت است و از متداول‌ترین ملاک‌های تفاوت شهر و روستا می‌باشد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ملاک‌های تفاوت شهر و روستا به موارد مختلفی مثل فعالیت اقتصادی، میزان جمعیت، وسعت و فضای سکونتگاه دسترسی به خدمات و فرهنگ اشاره دارد که در بین آن‌ها دو مورد فعالیت اقتصادی و میزان جمعیت اهمیت زیادی دارند؛ زیرا از نظر کارشناسان فعالیت اقتصادی مهم‌ترین ملاک و میزان جمعیت متداول‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا می‌باشد.

میزان جمعیت و فعالیت اقتصادی در نقاط مختلف جهان متفاوت است و به طور یکسان نمی‌باشد.

نکته

با توجه به موارد زیر، کدام مورد درست است؟

(سوال ۱۲۳ کنکور ۱۴۰۳ - نوبت دوم)

- الف) شهرگرایی روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن ارزش‌ها و مظاهر شهری در بین روستائیان رواج می‌یابد.
- ب) نقش و عملکرد اقتصادی برخی از روستاها تغییر کرده و این روستاها نقش‌های گردشگری و صنعتی را برعهده گرفته‌اند.
- (۱) «الف» مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا و «ب» متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا را با تغییراتی اساسی همراه کرده است.
- (۲) «ب» متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا و «الف» دسترسی به خدمات شهرها را با تغییراتی اساسی همراه کرده است.
- (۳) «الف» وسعت و فضای سکونت در شهرها و «ب» متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا را با تغییراتی اساسی همراه کرده است.
- (۴) «ب» مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا و «الف» فرهنگ و مناسبات روستاها را با تغییراتی اساسی همراه کرده است.

کنکور

کدام یک از موارد زیر به ترتیب به آستانه و دامنه نفوذ سکونتگاه اشاره دارد؟

الف) افراد بیمار حاضر در استان کرمان برای دریافت خدمات پزشکی و درمانی به اجبار صدها کیلومتر تا مرکز استان سفر می کنند.

ب) صنعتی شدن و مهاجرت روستاییان به شهرهای بزرگ در اوایل و دهه چهل در ایران باعث افزایش کلان شهرها شده است.

ج) به نظر می رسد در روستاهای اطراف شهر میبد در استان یزد، ۲۰ هزار نفر برای دریافت خدمات تحصیلی ثبت نام کرده اند.

د) ساکنان روستاهای اطراف برای خرید کالا و درمان روزانه از روستای خود به شهر نیشابور در حال رفت و آمد هستند.

۲) «د» و «ب»

۱) «الف» و «ب»

۴) «ج» و «الف»

۳) «ج» و «د»

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱

حوزه نفوذ سکونتگاهها

درس Box

حوزه نفوذ ← محدوده‌ای که ساکنان آن برای دریافت کالاها و خدمات به یک سکونتگاه مراجعه می کنند.

← آستانه نفوذ: حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از یک سکونتگاه دارند.

← دامنه نفوذ: بیشترین مسافتی که مردم برای دریافت کالا یا خدمات طی می کنند.

آستانه نفوذ به حداقل جمعیت متقاضی کالا یا خدمات اشاره دارد که مورد «ج» با یک جمعیت خواهان کالا یا خدمات یک سکونتگاه دیگر مطابقت دارد.

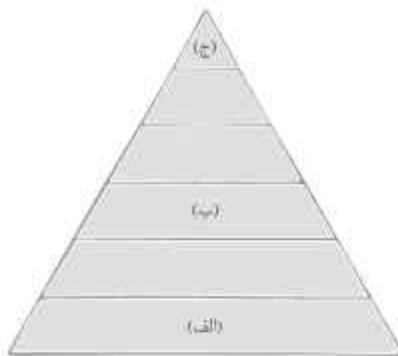
دامنه نفوذ به بیشترین مسافت طی شده برای دریافت کالا و خدمات اشاره دارد و از جنس مسافت می باشد و مورد «الف» به مقدار

مسافت طی شده برای دریافت کالا و خدمات یک سکونتگاه اشاره دارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در صورتی که شکل زیر نشان دهنده هرم سلسله مراتب سکونتگاه‌های اروپا باشد، کدام گزینه تحلیل درستی را بیان می‌کند؟

- (۱) اگر «الف» نشان دهنده هاملت و «ج» شهر بزرگ باشد، میزان خدمات در «ج» بیشتر از «الف» می‌باشد.
 (۲) در صورتی که از «الف» به سمت «ب» حرکت کنیم مقدار آستانه نفوذ آن سکونتگاه افزایش پیدا می‌کند.
 (۳) در صورتی که از سمت «ج» به «الف» حرکت کنیم مقدار خدمات و جمعیت نیازمند آن بیشتر می‌شود.
 (۴) اگر «ب» نشان دهنده شهر کوچک باشد، «الف» و «ج» به ترتیب پایتخت و هاملت را نشان می‌دهند.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث درس ۱

درس Box

یک نمونه هرم سلسله مراتب سکونتگاه‌ها در اروپا:

یک نمونه رتبه‌بندی یا سلسله مراتب سکونتگاه‌ها در اروپا

در صورتی که شکل نشان دهنده هرم سلسله مراتب سکونتگاه‌ها در اروپا باشد، آن گاه موارد «الف»، «ب» و «ج» به ترتیب با سکونتگاه‌ها هاملت (دهی که کلیسا ندارد)، شهر کوچک و پایتخت مطابقت دارند.
 در هرم سلسله مراتب سکونتگاه‌ها هر چه از سوی قاعده هرم به سمت رأس آن حرکت کنیم میزان خدمات و جمعیت افزایش پیدا می‌کنند.
 بنابراین حداقل جمعیت یک منطقه که تقاضا خدمات دارند (آستانه نفوذ) هم افزایش پیدا می‌کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به شکل ارائه شده، کدام گزینه تحلیل صحیحی را بیان می کند؟

- ۱) دسترسی به آب باعث شده، پیشینیان، شهر اهواز را به عنوان هسته اولیه سکونتگاه خود انتخاب کنند.
- ۲) موقعیت شهر اهواز از نظر دسترسی به نقاط مختلف پیرامون خود سبب شده حوزه نفوذ وسیعی داشته باشد.
- ۳) هسته اولیه شهر اهواز به دلیل قرارگیری در کنار رودها گسترش یافته و جمعیت زیادی به خود جذب کرده است.
- ۴) این شکل نشان دهنده مقر شهر اهواز در سطح زمین است که در ادامه حیات یا گسترش آن نقش دارد.

مشاوره در کتاب درسی از اشکال و مثال های مختلفی استفاده شده حتماً حواستون باشه که هر مثال بعد از کدام مفهوم آمده و مربوط به چه تکنه ای هست تا جلوگیری کنین از قاطعی شدن آن ها و مفاهیمشون.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درسی ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

منظور از موقعیت یک سکونتگاه وضعیت آن نسبت به پدیده های پیرامون خود و جایگاه آن سطح ناحیه می باشد. تصویر ارائه شده موقعیت شهر اهواز در کنار رودخانه کارون، جاده راه آهن و راه های ارتباطی را نشان می دهد که این موقعیت شهر اهواز سبب شده این شهر با نقاط مختلف در ارتباط باشد و حوزه نفوذ گسترده ای پیدا کند.

با توجه به موارد ذکر شده، کدام گزینه عبارت درستی را بیان می‌کند؟

- الف) بیشترین مسافتی که مردم یک منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از یک سکونتگاه طی می‌کنند.
 ب) حداقل جمعیت یک منطقه که تقاضای کالا و خدمات از یک سکونتگاه دارند.
 ۱) مورد «الف» بر خلاف «ب» از زیرمجموعه‌های حوزه نفوذ یک منطقه یا ناحیه انسانی می‌باشد.
 ۲) موارد «الف» و «ب» به ترتیب اشاره به آستانه و دامنه نفوذ یک سکونتگاه یا منطقه دارند.
 ۳) در مورد «الف» همانند «ب» نقش یک سکونتگاه بر افزایش مقدار جمعیت آن اثرگذار است.
 ۴) مورد «الف» همانند «ب» در قاعده هرم سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها به بیشترین مقدار خدمات خود می‌رسد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

حوزه نفوذ سکونتگاه‌ها

درس Box

- حوزه نفوذ ← محدوده‌ای که ساکنان آن برای دریافت کالاها و خدمات به یک سکونتگاه مراجعه می‌کنند.
 آستانه نفوذ ← حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از یک سکونتگاه دارند.
 دامنه نفوذ ← بیشترین مسافتی که مردم برای دریافت کالا یا خدمات طی می‌کنند.

بررسی موارد:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- الف) بیشترین مناطقی که برای دریافت خدمات طی می‌شود ← دامنه نفوذ.
 ب) حداقل جمعیتی که کالا و خدمات را دریافت می‌کنند ← آستانه نفوذ.
 حوزه نفوذ یک سکونتگاه براساس نقش آن سکونتگاه و اهمیت آن ممکن است گسترش یا کاهش بیابد و بر طبق آن آستانه نفوذ و دامنه نفوذ آن افزایش یا کاهش می‌یابد.
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 گزینه ۱) هر دو مورد از زیرمجموعه‌های حوزه نفوذ یک سکونتگاه هستند.
 گزینه ۲) مورد «الف» ← دامنه نفوذ
 مورد «ب» ← آستانه نفوذ
 گزینه ۴) در رأس هرم سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها آستانه یک سکونتگاه به بیشترین مقدار خود می‌رسد.

نتیجه حاصل از در نظر گرفتن امور فرضی دارای ماهیت که از وجود محروم هستند، با نتیجه برآمده از کدام گزینه یکسان است؟

- (۱) اصل واقعیت، نشان می‌دهد امور تخیلی نمی‌تواند نیازهای ما را برطرف کند.
- (۲) حمل وجود بر ماهیت‌های مختلف مبتنی بر دلیل حسی یا دلایل عقلی است.
- (۳) از هر چیزی در جهان می‌توان دو جنبه هستی و چیستی را مورد بررسی قرار داد.
- (۴) وجود و چیستی دو جزء یک موجود نیستند، بلکه دو مفهوم متفاوت از یک امر خارجی هستند.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

امور ذهنی که ماهیت دارند اما وجود ندارند، یکی از دلایل اثبات مغایرت وجود و ماهیت است. پس نتیجه حاصل از عبارت مطرح شده در صورت سؤال، «مغایرت ذهنی وجود و ماهیت» است.

یکی از دلایل اثبات مغایرت وجود و ماهیت، طبق نظر ابن سینا این است که حمل وجود بر ماهیات مختلف نیازمند دلیل است، اما حمل ذاتیات بر چیزی، دلیل نمی‌خواهد. پس نتیجه حاصل از گزینه (۲) هم مثل صورت سؤال، «مغایرت ذهنی وجود و ماهیت» است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): بیانگر قدم اول شناخت وجود و ماهیت است و مغایرت وجود و ماهیت را اثبات نمی‌کند.

گزینه (۳): طبق قدم دوم شناخت وجود و ماهیت، از هر واقعیت یا هر چیز قابل مشاهده (نه هر چیز) می‌توان دو جنبه وجود و ماهیت را برداشت کرد.

گزینه (۴): این گزینه بیانگر مغایرت وجود و ماهیت است نه این که دلیل اثبات مغایرت وجود و ماهیت باشد.

دلایل اثبات مغایرت وجود و ماهیت، عبارت‌اند از:

- (۱) امور فرضی که ماهیت دارند اما وجود ندارند.
- (۲) اموری که از وجودشان آگاهیم، اما هنوز از چیستی آن‌ها آگاه نیستیم.
- (۳) حمل وجود بر ماهیات مختلف نیازمند دلیل است اما حمل ذاتیات، بی‌نیاز از دلیل است.
- (۴) اگر وجود و ماهیت با هم مغایر نباشند (یعنی هم یا جزئی از هم باشند)، مشکلات زیادی ایجاد می‌شود.

نکته

کدام عبارت به درستی نسبت وجود و ماهیت یک چیز را با آن نشان می‌دهد؟

- (۱) وجود و ماهیت دو حیثیت از هر چیز هستند.
- (۲) حقیقت، روی دیگر چیزی است که وجود دارد.
- (۳) هستی و چستی اجزای هر چیز قابل مشاهده هستند.
- (۴) هستی و حقیقت، دو موجود هستند که در ذهن انسان مغایرت پیدا می‌کنند.

پاسخ: گزینه ۲

تذکره: درستی ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

وجود و ماهیت دو بعد یا دو جنبه یا دو مفهوم یا دو حیثیت یا دو روی یک چیز هستند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): هر چیز قابل مشاهده دو حیثیت وجود و ماهیت را دارد نه هر چیز.

گزینه (۳): هستی و چستی دو جزء نیستند که با هم جمع یا ترکیب شده باشند، بلکه دو مفهوم یا دو بعد هستند.

گزینه (۴): هستی و حقیقت دو مفهوم مغایر در ذهن هستند نه دو موجود. دقت کنید که وجود در خارج است و مفهوم در ذهن.

حقیقت، همان ماهیت، چستی یا ذات یک چیز است.

نکته

کسانی که امور فرضی و تخیلی برایشان معنا ندارد، قطعاً به کدام مورد اعتقاد دارند؟

- (۱) وجود و ماهیت در ذهن، همانند جهان خارج است.
- (۲) وجه اشتراک و وجه تفاوت اشیا، مغایرتی با یکدیگر ندارند.
- (۳) ماهیت، جزئی از وجود هر شیئی است که با هم رابطه تباین دارند.
- (۴) هستی و چیستی، اجزای تشکیل دهنده هر چیز قابل مشاهده است.

پاسخ: گزینه ۲

تأثیر مثبت درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بی معنا شدن امور فرضی یعنی این که هر چه تصور کنیم باید به وجود بیاید و در این صورت دیگر امور تخیلی معنایی ندارند. این امر نتیجه عینیت و جزئیت وجود و ماهیت است. پس همین که وجود (وجه اشتراک) و ماهیت (وجه تفاوت) با هم مغایر نباشند (یا عین هم یا جزئی از هم باشند) ما را به این نتیجه می‌رساند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): وجود و ماهیت در جهان خارج عین هم هستند و اگر در ذهن هم همین گونه باشد، یعنی عینیت وجود و ماهیت، اما نمی‌توان این امر را قطعی دانست چرا که طبق صورت سؤال، شاید وجود و ماهیت جزئی از هم باشند.

گزینه (۳): این گزینه به جزئیت وجود و ماهیت اشاره دارد، اما صورت سؤال، قطعاً فقط نتیجه جزئیت نیست و شاید محصول عینیت وجود و ماهیت باشد.

گزینه (۴): هستی و چیستی دو معنا یا دو مفهوم و دو جنبه از هر چیز قابل مشاهده هستند، نه دو جزء آن.

کدام گزینه دربارهٔ اموری که وجود دارند و به هستی آن‌ها آگاه هستیم، اما ماهیت آن‌ها هنوز چندان برای ما روشن نیست، درست است؟

- (۱) اموری مثل سیمرغ که ذهنی و سوپرناتو هستند را می‌توان در همین دسته قرار داد.
- (۲) «خدا» مصداق بارز این دست از امور است چراکه به وجود او معتقدیم، اما ذاتش را نشناخته‌ایم.
- (۳) کودکی که دربارهٔ امور مختلف از سؤال «این چیست؟» یا «آن چیست؟» استفاده می‌کند، در این وضعیت قرار دارد.
- (۴) این امور، هرچند دارای دو جزء «وجود» و «ماهیت» هستند، اما فقط از حیث «هستی» قابلیت بررسی و شناخت دارند.

پاسخ: گزینهٔ ۳

تبریکات درسی!

درسی Box

هم وجود دارند هم ماهیت دارند.
امور مختلف وجود دارند، اما ماهیثشان را نمی‌شناسیم یا ماهیت ندارند.
ماهیت دارند، اما وجود ندارند (امور فرضی).

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به صورت سؤال دقت کنید. در این‌جا از اموری صحبت شده که می‌دانیم وجود دارند، اما از چستی و ذات آن‌ها هنوز آگاه نیستیم؛ یعنی اگر تلاش کنیم می‌توانیم ذات آن‌ها را شناسایی کنیم، اما در حال حاضر از ماهیت آن‌ها آگاهی نداریم؛ مثل «خلاء» یا «سیاه‌چاله‌های فضایی».

کودک هم وقتی از سؤالات «این چیست؟» یا «آن چیست» استفاده می‌کند، یعنی از وجود و هستی امری آگاه است، اما فعلاً از چستی آن آگاه نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «سیمرغ» یا سایر امور تخیلی، اموری هستند که از چستی آن‌ها آگاهی در حالی که حداقل تاکنون در خارج محقق نشده‌اند.
گزینه (۲): از هستی خدا آگاهی داریم، اما خدا اصلاً ذات و ماهیت ندارد که بگوییم هنوز آن را نمی‌شناسیم و اگر تلاش کنیم می‌توانیم آن را بشناسیم.

گزینه (۴): وجود و ماهیت، دو جزء موجودات هستند، بلکه دو جنبه و دو بعد هستند و هر چیز که واقعیت داشته باشد از این دو حیث قابل بررسی است.

حمل «دارای تأثیر قطعی در کنکور سراسری» بر «معدل امتحان نهایی» با کدام حمل مناسبت بیشتری دارد؟

- (۱) دارای وجوب ذاتی بر علّة‌العلل
- (۲) جسم بر پستاندار پروازکننده
- (۳) سه‌ضلعی بر مثلث
- (۴) تعقل‌کننده بر ناطق

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبست «درس ۱»

پاسخ خیلی تشریحی ✓

حمل دارای تأثیر قطعی در کنکور سراسری بر معدل امتحان نهایی، یعنی «امتحان نهایی» دارای تأثیر قطعی در کنکور سراسری است. این قضیه حملی بیانگر یک قانون است، همه قواین از آن‌جا که قراردادی‌اند، قابل تغییرند. برای مثال تا قبل از کنکور ۱۴۰۲، امتحانات نهایی در کنکور سراسری تأثیر قطعی نداشت، اما در حال حاضر دارد. پس این قضیه نیازمند دلیل است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): تمام حمل‌های مرتبط با خدا، از جمله این گزینه، نیازمند دلیل هستند.

گزینه (۲): پستاندار پروازکننده، همان خفاش است که یک جاندار است و جسم است، پس حمل جسم بر پستاندار پروازکننده، بخشی از تعریف خفاش است و بی‌نیاز از دلیل است.

گزینه (۳): سه‌ضلعی بخشی از تعریف مثلث است، پس قضیه «مثلث سه‌ضلعی است» بی‌نیاز از دلیل است.

گزینه (۴): تعقل‌کننده مترادف ناطق است، پس قضیه «ناطق تعقل‌کننده است» یک قضیه بی‌نیاز از دلیل است.

(سوال ۱۳۸ کنکور انسانی ۱۴۰۳ (هرچ از کشور))

- (۲) حواس بر حیوان
- (۴) جسمانی بر انسان

حمل ناطق بر حیوان به کدام حمل شبیه است؟

- (۱) دانش بر تصور
- (۳) کاذب بر قضیه

کنکور

اگر وجود و ماهیت را مغایر ندانیم، کدام گزینه لزوماً قابل قبول نیست؟

- (۱) همه چیز باید موجود شود و واجب‌الوجود شود.
- (۲) حمل وجود بر هر موضوعی ذاتی و بی‌نیاز از دلیل خواهد شد.
- (۳) همه ماهیات عین یکدیگر می‌شوند و هیچ تفاوتی میان آن‌ها نخواهد بود.
- (۴) امور فرضی و تخیلی دیگر معنایی نخواهد داشت و همه چیز واقعی خواهد بود.

پاسخ: گزینه ۲

تذکره مهمت: درستی ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

اگر وجود و ماهیت را مغایر ندانیم یا عین هم هستند یا جزئی از هم. چه عین هم باشند و چه جزئی از هم باشند، وجود را نمی‌توان از هیچ چیز نفی کرد یا به عبارتی همه چیز واجب‌الوجود می‌شود و یا امور فرضی دیگر معنا نخواهد داشت و از طرفی حمل وجود بر همه چیز بی‌نیاز از دلیل می‌شود. اما یکی شدن همه ماهیت‌ها فقط نتیجه عینیت وجود و ماهیت است، اما نتیجه جزئیت وجود و ماهیت نیست، پس در صورت مغایر نبودن وجود و ماهیت، لزوماً نمی‌توان آن را نتیجه گرفت.

نسبت وجود دو ماهیت با هم
یا مغایرت
یا میثیت
یا جزئیت

نکته

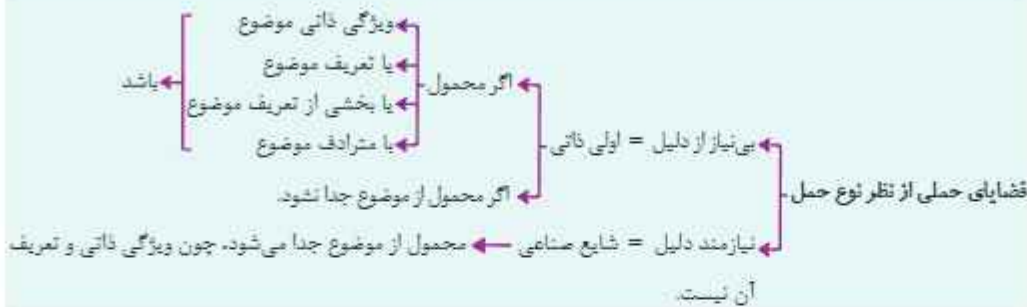
کدام حمل از نظر نیازمندی به دلیل، با بقیه متفاوت است؟

- (۱) معلوم کردن تصور مجهول با استفاده از تصوراتهای معلوم، تفکر است.
- (۲) شکل چهارضلعی دارای دو ضلع غیر موازی، ذوزنقه است.
- (۳) استدلال از طریق مشاهده موارد جزئی، تعمیمی است.
- (۴) موجود مادی غیررشدکننده، جماد است.

پاسخ: گزینه ۴

تبریزیت، درس ۱

درس Box

جماد، همان موجود مادی است که رشد نمی کند؛ بنابراین حمل بیان شده حمل ذات بر ذات است و بی نیاز از دلیل می باشد.

بررسی سایر گزینه ها:

همگی حمل ذات بر ذاتی هستند (نه ذاتی بر ذات) و نیازمند دلیل می باشند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام عبارت درست است؟

۳۳

- (۱) اولین قدم در شناخت نسبت میان وجود و ماهیت، توجه به دو جنبه مختلف در اشیا است که یکی مشترک و دیگری اختصاصی است.
- (۲) این که بگوییم ماهیت که جنبه اختصاصی اشیا است، یک واقعیت را از تمام اشیا دیگر متمایز می‌کند، سخن دقیقی نیست.
- (۳) در یک قضیه حملی اگر موضوع، از اجزای تعریفی محمول باشد، درستی آن حمل، نیازی به دلیل نخواهد داشت.
- (۴) اگر در یک حمل بی‌نیاز از دلیل، جای موضوع و محمول را عوض کنیم، حمل جدید، نیازمند دلیل خواهد بود.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درسی ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ماهیت که جنبه اختصاصی است، شامل ویژگی‌هایی است که اشیا را از دسته‌های دیگر موجودات متمایز می‌کند؛ نه این که از تمام موجودات و اشیا دیگر متمایز کند. مثلاً وقتی می‌گوییم ماهیت یک شیء واقعی انسان است، این انسان بودن، آن را از اسب‌ها، سنگ‌ها، درختان و... متمایز می‌کند، اما از سایر انسان‌ها متمایز نمی‌کند. برای مثال «سعید» و «ساره» دو انسان متفاوت هستند (دو شیء متفاوت) اما ماهیت یکسان دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): اولین قدم در شناخت نسبت میان هستی و چیستی، قبول واقعیت مستقل از ذهن و امکان شناخت آن است.

گزینه (۳): اگر محمول، از اجزای تعریفی موضوع باشد، آن حمل، بی‌نیاز از دلیل خواهد بود، نه این که موضوع از اجزای تعریفی محمول باشد.

گزینه (۴): اگر موضوع و محمول، یکی باشند، حمل جدید نیز بی‌نیاز از دلیل خواهد بود. مانند حمل انسان بر بشر و حمل بشر بر انسان. که هر دو بی‌نیاز از دلیل اند. اما اگر موضوع و محمول یکی نباشند، مثلاً بگوییم «مثلث شکل است» که بی‌نیاز از دلیل است، وقتی موضوع و محمول را جابه‌جا کنیم به یک حمل نیازمند دلیل می‌رسیم که «شکل مثلث است» می‌باشد.

ماهیت وجه تفاوت انواع موجودات از هم است نه همه موجودات از هم. برای مثال دو انسان ماهیت یکسان دارند، اما ماهیت انسان با گربه تفاوت دارد.

نکته

تلاشی در مسیر موفقیت

در چه صورت می‌توان، با تصور ماهیت هر چیز، وجود آن را ضروری دانست و کدام مورد بیانگر پیامد دیگر آن است؟

- (۱) اگر وجود و ماهیت را با هم مغایر ندانیم. - با فرض ماهیت، نیازهای ما برطرف می‌شود.
- (۲) در صورت عینیت کامل وجود و ماهیت - حمل وجود بر هر چیزی بی‌نیاز از دلیل می‌شود.
- (۳) با فرض عدم تغایر و عدم عینیت وجود و ماهیت - هیچ تفاوتی میان موجودات باقی نمی‌ماند.
- (۴) اگر وجود را جزئی از مفهوم ماهیت و ذاتیات بدانیم. - نفی وجود از هیچ چیزی ممکن نمی‌شد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

اگر وجود ماهیت عین هم یا جزئی از هم باشند، با تصور هر چیز، باید به وجود بیاید.

از نتایج دیگر مشترک میان عینیت و جزئیت وجود و ماهیت می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

• حمل وجود بر هر چیز بی‌نیاز از دلیل می‌شد.

• همان‌طور که وجود منشأ اثر و برطرف‌کننده نیاز است، ماهیت هم می‌توانست منشأ اثر و برطرف‌کننده نیاز شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): به جز عینیت، فرض صورت سؤال با جزئیت وجود و ماهیت هم رقم می‌خورد. - این قسمت درست است.

گزینه (۳): این قسمت فقط به جزئیت وجود و ماهیت اشاره دارد. اما فرض صورت سؤال هم با جزئیت و هم با عینیت رقم می‌خورد. - بیانگر نتیجه اختصاصی عینیت وجود و ماهیت است.

گزینه (۴): این قسمت فقط به جزئیت وجود و ماهیت اشاره دارد. اما فرض صورت سؤال هم با جزئیت و هم با عینیت رقم می‌خورد. - این قسمت درست است.

(سؤال ۱۳۸ کنکور انسانی ۱۴۰۲ - نوبت دوم)

کدام عبارت درباره «واجب الوجود بالغیر» صدق نمی‌کند؟

(۱) اگر علتش همیشگی باشد، همیشه هست.

(۲) ذاتش نسبت به وجود و عدم، تفاوتی نمی‌کند.

(۳) اگر علتش باشد، نمی‌تواند نباشد.

(۴) بودن و نبودنش منسوی است.

کدام حمل از نظر نوع دلیل حمل با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) فرد بر عدد اول
- (۲) موجود بر مثلث دایره‌ای
- (۳) بی‌نیاز از علت بر خدا
- (۴) سبز بر دیوار

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

دقت کنید که در این سؤال نوع دلیل حمل خواسته شده نه نوع حمل. یعنی طبق صورت سؤال هر چهار گزینه نیازمند دلیل است. اما نوع دلیلی که برای این حمل‌ها می‌آوریم، متفاوت است.

انواع دلیل برای حمل‌های نیازمند دلیل: (۱) دلیل حسی و تجربی، (۲) دلیل عقلی محض بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): «عدد اول فرد است.» چون مربوط به حوزه ریاضیات است، پس دلیل عقلی می‌خواهد.

گزینه (۲): «مثلث دایره موجود است.» جمع نقیضین است و از نظر عقلی محال است، پس دلیل عقلی می‌خواهد.

گزینه (۳): «خدا بی‌نیاز از علت است.» دقت کنید که حمل‌های مرتبط با خدا نیازمند دلیل و ضروری هستند. آنچه درباره خدا می‌گوییم نمی‌تواند حسی باشد، بلکه عقلی است.

گزینه (۴): «دیوار سبز است.» دلیل حسی و تجربی می‌خواهد. برای مثال می‌بینیم که دیوار سبز است.

اگر سؤال از ما - نوع حمل را بخواهد - به نیازمند دلیل و بی‌نیاز از دلیل توجه کنید.
نوع دلیل را بخواهد - به حسی و تجربی یا عقلی بودن توجه کنید.

نکته

